

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1957—58 (1958)

OVERSIGT
OVER
SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1957 — MAJ 1958

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

København
i kommission hos Ejnar Munksgaard
1958

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1957—JUNI 1958

Oversigt.

Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 1956—maj 1957. Med
2 portrætter. Résumé en français. 1957..... kr. ø. 16,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 37:

3. SZÖVÉRFY, JOSEF: Volkskundliches in mittelalterlichen
Gebetbüchern. Randbemerkungen zu K. M. Niensens Text-
ausgabe. 1958 5,00

Historisk-filologiske Skrifter.

BIND 3:

2. IVERSEN, ERIK: Papyrus Carlsberg No. VII. Fragments of a
Hieroglyphic Dictionary. 1958 10,00

Arkæologisk-kunsthistoriske Skrifter.

BIND 2:

2. HATT, GUDMUND: Nørre Fjand. An Early Iron-Age Village
Site in West Jutland. With a Contribution by HOLGER
RASMUSSEN. 1957..... 120,00

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 31:

5. HALL, D., and WIGHTMAN, A. S.: A Theorem on Invariant
Analytic Functions with Applications to Relativistic Quan-
tum Field Theory. 1957..... 8,00

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1957–58 (1958)

OVERSIGT
OVER
SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1957 — MAJ 1958

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

København
i kommission hos Ejnar Munksgaard
1958

Redaktionen sluttet den 31. maj 1958.
Færdig fra trykkeriet den 19. september 1958.

Printed in Denmark
Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S

INDHOLDSFORTEGNELSE

I

Fortegnelse over selskabets medlemmer juni 1958.....	1- 26
Selskabets tillidshverv	27- 35
Beretning om møderne	36- 64
Mindeord:	
O. B. BØGGILD, af Arne Nøe-Nygaard	65- 80
KAARE GRØNBECHE, af Kaj Barr	81- 98
THORVALD MADSEN, af K. Ad. Jensen	99-107
BJØRN KORNERUP, af Knud Fabricius.....	109-117
Uddrag af regnskab for 1957.....	118-121
Budget for 1958	122-124
Prisopgaver:	
Bedømmelse af prisbesvarelse	125-128
Beretninger og betænkninger:	
I. Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie. Beretning om virk- sømheden i 1957.....	129-133
II. »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabs- mand.« Beretning for 1957.....	134-135
III. »Emil Herborgs Legat.« Beretning for 1957.....	136
IV. »Niels Bohr Legatet.« Uddrag af regnskab for 1957 ...	137
V. »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.« Beretning for 1957 -58 og regnskab for 1957.....	138-139
VI. Kommissionen for den nye Ducange. Beretning for 1957	140
VII. Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graeco- rum.« Beretning for 1957.....	140
VIII. Union Internationale de Physique. Beretning om mødet i Rom 1957	141-142
IX. Selskabets sekretariat. Beretning for 1957	143-149
Fortegnelse over publikationer udgivet af selskabet fra juli 1957 til juni 1958.....	150-152
Fortegnelse over selskabets bytteforbindelser	153-176
Résumé en français.....	177-183
Sag- og navnefortegnelse.....	184-192

II

Carlsbergfondet. Beretning for 1956-57	1- 95
--	-------

HENVISNINGER

- Selskabets vedtægter . . . . . Overs. 1955–56, side 157–165.
» forretningsorden . . . . . Overs. 1952–53, side 121–126.
Selskabets bytteforbindelser . . . . . Overs. 1957–58, side 153–176.
Selskabets publikationer 1742–1930 . . . . . Overs. 1929–30, side 175–365.
» » 1930–1935 . . . . . Overs. 1935–36, side 291–308.
» » 1936–1940 . . . . . Overs. 1940–41, side 235–250.
» » 1941–1945 . . . . . Overs. 1945–46, side 123–139.
» » 1946–1950 . . . . . Overs. 1950–51, side 140–153.
» » 1917–1956 . . . . . Særlig publ. side 1– 98.
Legat- og dotationsbestemmelser . . . . . Overs. 1939–40, side 121–153.
Fundats for »Niels Bohr Legatet« . . . . . Overs. 1945–46, side 39– 40.
Fundats for »Mag. art. Marcus Lorenzens
Legat« . . . . . Overs. 1946–47, side 41– 43.
Tillæg 1955 til fundats for »Grosserer A.
Collstrops hjem for en dansk Viden-
skabmand« . . . . . Overs. 1954–55, side 41– 42.
Tillæg 1955 til dotationsskrivelse for »J. P.
Suhr & Søns Legat« . . . . . Overs. 1954–55, side 55.
Statutter for Conseil International des
Unions Scientifiques . . . . . Overs. 1946–47, side 89– 93.
Statutter for Union Académique Interna-
tionale . . . . . Overs. 1919–20, side 41– 48.
-
-

DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKAB

JUNI 1958

PROTEKTOR:
HANS MAJESTÆT KONGEN

Præsident: Professor, dr. jur., phil., scient. & techn. NIELS BOHR.

Formand for den historisk-filosofiske klasse: Professor, dr. theol. & phil. JOHS. PEDERSEN.

Formand for den naturvidenskabelig-matematiske klasse: Professor, dr. phil. ØJVIND WINGE.

Sekretær: Professor, dr. phil. JAKOB NIELSEN.

Redaktør: Professor, dr. phil. & litt. L. L. HAMMERICH.

Kasserer: Professor, dr. phil. HEINZ HOLTER.

INDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

THALBITZER, CARL WILLIAM, (f. $\frac{5}{2}$ 1873), dr. phil., fh. professor
extraord. i grønlandsk (eskimoisk) sprog og kultur ved
Københavns Universitet. Solgården 10, Kbh. Ø. ($\frac{6}{4}$ 23.)

PEDERSEN, JOHANNES PEDER EJLER, (f. $\frac{7}{11}$ 1883), dr. theol. & phil.,
fh. professor i semitisk-østerlandsk filologi ved Københavns
Universitet, Stk. af Dbg., Dbmd. — Formand for den histo-
risk-filosofiske klasse. — Bjerregårdsvej 13, Valby. ($\frac{11}{4}$ 24.)

JOHANSEN, KNUD FRIIS, (f. $\frac{1}{11}$ 1887), dr. phil., fh. professor i ar-
kæologi ved Københavns Universitet. Kmd. af Dbg., Dbmd.
Egernvej 27, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 28.)

- RÆDER, HANS HENNING, (f. $^{11/10}$ 1869), dr. phil., fh. bibliotekar ved Københavns Universitets filologisk-historiske Laboratorium, R. af Dbg., Dbmd. Dalgas Boulevard 29, Kbh. F. ($^{13/4}$ 28.)
- BRØNDUM-NIELSEN, JOHANNES, (f. $^{2/12}$ 1881), dr. phil., fh. professor i nordiske sprog ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Rungstedvej 9, Rungsted Kyst. ($^{5/4}$ 29.)
- HATT, AAGE GUDMUND, (f. $^{31/10}$ 1884), dr. phil., fh. professor extraord. i kulturgeografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Bendz Vej 1 A, Kbh. F. ($^{1/4}$ 32.)
- DYGGVE, EJNAR AKSEL PETERSEN, (f. $^{17/10}$ 1887), dr. phil., arkitekt, R. af Dbg., Dbmd. Østerled 26, Kbh. Ø. ($^{3/4}$ 36.)
- HAMMERICH, LOUIS LEONOR, (f. $^{31/7}$ 1892), dr. phil. & litt., fh. professor i germansk filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Selskabets redaktør. — Solbakkevej 66, Gentofte. ($^{3/4}$ 36.)
- BRØNSTED, JOHANNES BALTHASAR, (f. $^{5/10}$ 1890), dr. phil., direktør for Nationalmuseet, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Ny Vestergade 11, Kbh. K. ($^{14/4}$ 39.)
- FABRICIUS, KNUD FREDERIK KROG, (f. $^{13/8}$ 1875), dr. phil., fh. professor i historie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Østerbrogade 120, Kbh. Ø. ($^{4/4}$ 41.)
- HØEG, CARSTEN, (f. $^{15/11}$ 1896), dr. jur. & phil., professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Frederiksberg Bredegade 13, Kbh. F. ($^{4/4}$ 41.)
- RUBOW, PAUL VIKTOR, (f. $^{9/1}$ 1896), dr. phil., professor i alm. litteraturvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Store Kannikestræde 11, Kbh. K. ($^{10/4}$ 42.)
- JEPPESEN, KNUD CHRISTIAN, (f. $^{15/8}$ 1892), dr. phil., fh. professor i musikvidenskab ved Århus Universitet, R. af Dbg. Poppelhuset, Risskov. ($^{2/4}$ 43.)
- STENDER-PETERSEN, ADOLF FRANTZ EMIL, (f. $^{21/7}$ 1893), dr. phil., professor i slaviske sprog og litteraturer ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Bækgårdsparken, Vibyvej 22, Åbyhøj. ($^{2/4}$ 43.)

- BLINKENBERG, ANDREAS PETER DAMSGAARD, (f. $13/2$ 1893), dr. phil. & litt., professor i romansk filologi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Strandvænget, Risskov. ($14/4$ 44.)
- BARR, KAJ, (f. $26/6$ 1896), professor extraord. i iransk filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Dantes Plads 3, Kbh. V. ($20/4$ 45.)
- HJELMSLEV, LOUIS TROLLE, (f. $3/10$ 1899), dr. phil., professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Københavns Universitet. Ordstruphøjvej 40, Charlottenlund. ($12/4$ 46.)
- BRANDT, FRITHIOF, (f. $23/5$ 1892), dr. phil., fh. professor i filosofi ved Københavns Universitet. Sortedamsdossering 95 A, Kbh. Ø. ($2/4$ 48.)
- BØGGILD-ANDERSEN, CARL OLAF, (f. $20/6$ 1898), dr. phil., professor i historie ved Århus Universitet. R. af Dbg. Knud Rasmussens Vej 5, Århus. ($2/4$ 48.)
- ELLING, CHRISTIAN THORVALD, (f. $14/11$ 1901), dr. phil., professor i kunsthistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Kristianiagade 22, Kbh. Ø. ($2/4$ 48.)
- BLATT, FRANZ, (f. $31/8$ 1903), dr. jur. & phil., professor i klassisk filologi ved Århus Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Kathrinebjergvej 7, Århus. ($22/4$ 49.)
- BIRKET-SMITH, KAJ, (f. $20/1$ 1893), dr. phil. & scient., overinspektør ved Nationalmuseet, lektor i etnografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Drosselvej 25, Kbh. F. ($13/4$ 51.)
- KROGH, TORBEN THORBERG, (f. $21/4$ 1895), dr. phil., professor i teatrets æstetik og historie ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Glahns Allé 33, Kbh. F. ($13/4$ 51.)
- HJELHOLT, HOLGER, (f. $12/11$ 1887), dr. phil., fh. overarkivar i Rigsarkivet, R. af Dbg., Dbmd. Markvej 15, Kbh. F. ($4/4$ 52.)
- RHIS, POUL JØRGEN, (f. $26/5$ 1910), dr. phil., professor i klassisk arkæologi ved Københavns Universitet. Roskildevej 102, Valby. ($10/4$ 53.)
- TOPSØE-JENSEN, HELGE GOTTLIEB, (f. $15/12$ 1896), dr. phil., overbibliotekar ved Universitetsbibliotekets 1. afd., R. af Dbg. Søstien, Birkerød. ($10/4$ 53.)

- HELGASON, JÓN, (f. $^{30/6}$ 1899), dr. phil., professor i islandsk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Kjørstrupvej 33, Valby. ($^{9/4}$ 54.)
- IUUL, STIG ASGERSSØN, (f. $^{28/8}$ 1907), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg¹. Tagensvej 16, Kbh. N. ($^{9/4}$ 54.)
- JØRGENSEN, PETER, (f. $^{12/9}$ 1899), professor i tysk filologi ved Københavns Universitet. Jydeholmen 42, Vanløse. ($^{9/4}$ 54.)
- POULSEN, VAGN HÄGER, (f. $^{25/8}$ 1909), dr. phil., direktør for Ny Carlsberg Glyptotek. Vagtelvej 10, Kbh. F. ($^{9/4}$ 54.)
- STEENSBERG, AXEL, (f. $^{1/6}$ 1906), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, lektor ved Københavns Universitet i kulturhistorie med særligt henblik på Norden, R. af Dbg. Cæciliavej 30, Valby. ($^{9/4}$ 54.)
- ERICHSEN, WOLJA CHRISTIAN, (f. $^{21/11}$ 1890), dr. phil., lektor i koptisk ved Københavns Universitet. Peter Bangs Vej 137, Kbh. F. ($^{15/4}$ 55.)
- STEN, HOLGER KONRAD, (f. $^{19/6}$ 1907), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg. St. Thomas Allé 3, Kbh. V. ($^{6/4}$ 56.)
- JANSEN, FREDERIK JULIUS BILLESKOV, (f. $^{30/9}$ 1907), dr. phil., professor i dansk litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Frydendalsvej 20, Kbh. V. ($^{12/4}$ 57.)
- MATHIASSEN, THERKEL, (f. $^{5/9}$ 1892), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Grønnemose Allé 101, Søborg. ($^{12/4}$ 57.)
- SKAUTRUP, JENS PETER ANDREAS, (f. $^{21/1}$ 1896), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Stationsgade 23, Risskov. ($^{12/4}$ 57.)
- DIDERICHSEN, PAUL HENRIK KRAG, (f. $^{16/8}$ 1905), dr. phil., professor i dansk sprog ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Engbakken 28, Virum. ($^{11/4}$ 58.)
- HANSEN, AAGE KRISTIAN, (f. $^{3/9}$ 1894), dr. phil., Slotsvej 16, Charlottenlund. ($^{11/4}$ 58.)

KOCH, HANS HARALD, (f. $\frac{6}{5}$ 1904), dr. theol., professor i teologi med kirke- og dogmehistorie, særlig Nordens kirkehistorie, som hovedfag ved Københavns Universitet. Vodroffsvej 8, Kbh. V. ($\frac{11}{4}$ 58.)

DEN NATURVIDENSKABELIG-MATEMATISKE KLASSE

fys. betegner den fysisk-matematiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

BJERRUM, NIELS JANNIKSEN, (f. $\frac{11}{3}$ 1879), dr. phil. & techn., fh. professor i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Bjerregårdsvej 1, Valby. ($\frac{28}{4}$ 16 — fys.)

NØRLUND, NIELS ERIK, (f. $\frac{26}{10}$ 1885), dr. phil., scient. & ing., fh. professor i matematik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Geodætisk Institut, Stk. af Dbg., Dbmd. — Selskabets præsident 1927—33. — Malmøgade 6, Kbh. Ø. ($\frac{28}{4}$ 16 — fys.)

BOHR, NIELS HENRIK DAVID, (f. $\frac{7}{10}$ 1885), Excellence, dr. jur., phil., scient. & techn., fh. professor i teoretisk fysik ved Københavns Universitet, R. af E., Stk. af Dbg. i Diam., Dbmd., F. M. 1. m. Kr. — Selskabets nuværende præsident fra 1939. — Æresboligen, Gamle Carlsberg, Valby. ($\frac{27}{4}$ 17 — fys.)

HERTZSPRUNG, EJNAR, (f. $\frac{8}{10}$ 1873), dr. phil., math. & phys., fh. professor i astronomi ved universitetet i Leiden, fh. direktør ved observatoriet sammesteds. Villavej 6, Tølløse. ($\frac{25}{4}$ 19 — fys.)

NIELSEN, JAKOB, (f. $\frac{15}{10}$ 1890), dr. phil., fh. professor i matematik ved Københavns Universitet. — Selskabets sekretær. — Lunde- have, Nordre Strandvej 26, Helsingør. ($\frac{9}{4}$ 26 — fys.)

SAND, KNUD AAGE BUCHTRUP, (f. $\frac{9}{2}$ 1887), dr. med., fh. professor i retsmedicin ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Kildeskovsvej 81, Gentofte. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)

WINGE, ØJVIND, (f. $\frac{19}{5}$ 1886), dr. phil., fh. professor ved Carlsberg Laboratoriet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Formand for den naturvidenskabelig-matematiske klasse. — Frederiksberg Bredegade 7, Kbh. F. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)

JENSEN, PETER BOYSEN, (f. $\frac{18}{1}$ 1883), dr. med. & phil., fh. professor i plantefysiologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Rådmandsgade 49, Kbh. N. ($\frac{5}{4}$ 29 — biol.)

- JESSEN, KNUD, (f. $\frac{29}{11}$ 1884), dr. phil. & scient., fh. professor i botanik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Botanisk Have, Kmd. af Dbg., Dbmd. Åbrinken 56, Virum. ($\frac{5}{4}$ 29 — biol.)
- CHRISTIANSEN, JENS ANTON, (f. $\frac{6}{9}$ 1888), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sundvænget 9, Hellerup. ($\frac{6}{4}$ 34 — fys.)
- LINDERSTRØM-LANG, KAJ ULRIK, (f. $\frac{29}{11}$ 1896), dr. med., phil., scient. & techn., professor ved Carlsberg Laboratoriet og direktør for dets kemiske afdeling, R. af Dbg. Gamle Carlsberg Vej 10, Valby. ($\frac{12}{4}$ 35 — fys.)
- KRISTENSEN, MARTIN KRISTIAN, (f. $\frac{6}{5}$ 1888), dr. med., fh. afdelingsforstander ved Statens Serum Institut, Kmd. af Dbg. Svinget 18, Kbh. S. ($\frac{3}{4}$ 36 — biol.)
- LANGSETH, ALEX WILLY, (f. $\frac{7}{2}$ 1895), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Østervoldgade 5, Kbh. K. ($\frac{3}{4}$ 36 — fys.)
- LUNDSGAARD, EINAR, (f. $\frac{12}{2}$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Juliane Maries Vej 26, Kbh. Ø. ($\frac{8}{4}$ 38 — biol.)
- JESSEN, BØRGE CHRISTIAN, (f. $\frac{19}{6}$ 1907), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. H. C. Andersens Boulevard 35, Kbh. V. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- STRÖMGREN, BENGT GEORG DANIEL, (f. $\frac{21}{1}$ 1908), dr. phil., fh. professor i astronomi ved Københavns Universitet, professor i astronomi ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J., R. af Dbg. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- THOMSEN, NIELS MATHIAS PETER, (f. $\frac{9}{10}$ 1896), dr. phil., professor i zoologi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg., Dbmd. Sankt Kjelds Gade 14, Kbh. Ø. ($\frac{14}{4}$ 39 — biol.)
- ØRSKOV, JEPPE, (f. $\frac{2}{3}$ 1892), dr. jur. & med., direktør for Statens Serum Institut, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Statens Serum Institut, Amager Boulevard 80, Kbh. S. ($\frac{14}{4}$ 39 — biol.)
- CHRISTENSEN, ERIK HOHWÜ, (f. $\frac{25}{9}$ 1904), dr. med. & phil., forstander for og professor i kropsøvelsernes fysiologi og hygiejne ved Kungl. gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm. Gamla Kyrkvägen 24, Danderyd. ($\frac{12}{4}$ 40 — biol.)

- JACOBSEN, JACOB CHRISTIAN GEORG, (f. $13/1$ 1895), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Kærvangen 41, Gentofte. ($2/4$ 43 — fys.)
- MØLLER, CHRISTIAN, (f. $22/12$ 1904), dr. phil., professor extraord. i matematisk fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Frølich's Vej 42 A, Charlottenlund. ($2/4$ 43 — fys.)
- HOLTER, HEINZ, (f. $5/6$ 1904), dr. med. & phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og direktør for dets fysiologiske afdeling. — Selskabets kasserer. — Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($14/4$ 44 — fys.)
- NIELSEN, NIELS, (f. $3/10$ 1893), dr. phil. & litt., professor i geografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Strandboulevarden 32, Kbh. Ø. ($14/4$ 44 — fys.)
- REHBERG, POUL KRISTIAN BRANDT, (f. $29/3$ 1895), dr. med. & phil., professor i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Juliane Maries Vej 32, Kbh. Ø. ($14/4$ 44 — biol.)
- BUCHTHAL, FRITZ, (f. $19/8$ 1907), dr. med., professor i neurofysiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Søbredden 24, Gentofte. ($12/4$ 46 — biol.)
- FENCHEL, MORITZ WERNER, (f. $3/5$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Sønderengen 110, Søborg. ($12/4$ 46 — fys.)
- JENSEN, KAI ADOLF, (f. $16/7$ 1894), dr. med., professor i almindelig patologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg¹. Juliane Maries Vej 22, Kbh. Ø. ($12/4$ 46 — biol.)
- BJERRUM, JANNIK, (f. $5/4$ 1909), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Ingolfs Allé 37, Kbh. S. ($2/4$ 48 — fys.)
- DAM, CARL PETER HENRIK, (f. $21/2$ 1895), dr. phil., professor i biologisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Jagtvej 229, Kbh. Ø. ($2/4$ 48 — biol.)
- DEGERBØL, MAGNUS ANTON, (f. $8/7$ 1895), dr. phil., professor extraord. i kvartærzoologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Fuglevadsvej 4, Lyngby. ($2/4$ 48 — biol.)

- JENSEN, KAI ARNE, (f. $^{27/3}$ 1908), dr. phil., professor extraord. i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Bøgehøj 64, Hellerup. ($^{2/4}$ 48 — fys.)
- JØRGENSEN, CARL ADOLF, (f. $^{3/10}$ 1899), dr. phil., professor i arvelighedslære ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg.¹. I. H. Mundts Vej 16, Lyngby. ($^{2/4}$ 48 — biol.)
- KALCKAR, HERMAN MORITZ, (f. $^{26/3}$ 1908), dr. med., fh. direktør for Københavns Universitets institut for Cytofysiologi, professor og afdelingschef ved National Institutes of Health, Bethesda, Maryland, U. S. A. ($^{2/4}$ 48 — biol.)
- ROSENKRANTZ, ALFRED JOHANNES, (f. $^{11/11}$ 1898), professor extraord. i geologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹ Amagerbrogade 66, Kbh. S. ($^{2/4}$ 48 — fys.)
- OLSEN, CARSTEN, (f. $^{1/3}$ 1891), dr. phil., amanuensis ved Carlsberg Laboratoriet. Søndre Fasanvej 61, Kbh. F. ($^{13/4}$ 51 — biol.)
- PEDERSEN, KAI JULIUS, (f. $^{31/3}$ 1899), dr. phil., lektor i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Genforeningsplads 44, Kbh. F. ($^{13/4}$ 51 — fys.)
- RASMUSSEN, EBBE KJELD, (f. $^{12/4}$ 1901), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Blegdamsvej 19, Kbh. Ø. ($^{13/4}$ 51 — fys.)
- JENSEN, AKSEL TOVBORG, (f. $^{8/2}$ 1911), dr. phil., professor i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg. Ved Kanalen 5, Kbh. K. ($^{4/4}$ 52 — fys.)
- POULSEN, CHRISTIAN HENRIK OTTO, (f. $^{8/3}$ 1896), dr. phil., professor i historisk geologi og palæontologi ved Københavns Universitet. Hans Bruuns Vej 7, Charlottenlund. ($^{4/4}$ 52 — biol.)
- FAURHOLT, THEODOR CARL, (f. $^{1/2}$ 1890), dr. phil., rektor for og professor i kemi ved Danmarks farmaceutiske Højskole, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sundvænget 3, Hellerup. ($^{10/4}$ 53 — fys.)
- IVERSEN, JOHANNES, (f. $^{27/12}$ 1904), dr. phil., statsgeolog ved Danmarks geologiske Undersøgelse, lektor i pollenanalyse og kvartær florahistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Bomporten 56, Gentofte. ($^{10/4}$ 53 — biol.)

- KEMP, TAGE, (f. $^{28}/_8$ 1896), dr. med., professor i human arvebiologi og eugenik ved Københavns Universitet. Solvænget 6, Kbh. Ø. ($^{10}/_4$ 53 — biol.)
- BERG, KAJ, (f. $^{13}/_5$ 1899), dr. phil., professor i ferskvandsbiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Christian IV's Vej 8, Hillerød. ($^9/_4$ 54 — biol.)
- BØGGILD, JØRGEN KRUSE, (f. $^{30}/_7$ 1903), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet og inspektør ved Universitetets institut for teoretisk Fysik. Blegdamsvej 17, Kbh. Ø. ($^9/_4$ 54 — fys.)
- EINARSON, LÁRUS, (f. $^5/_6$ 1902), professor i anatomi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Universitetsparken, Århus. ($^9/_4$ 54 — biol.)
- NOE-NYGAARD, ARNE, (f. $^{30}/_7$ 1908), dr. phil., professor i mineralogi ved Københavns Universitet og bestyrer af Universitetets mineralogisk-geologiske Museum, R. af Dbg., F. M. 2. Østervoldgade 7, Kbh. K. ($^9/_4$ 54 — fys.)
- BANG, THØGER SOPHUS VILHELM, (f. $^{27}/_6$ 1917), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Moltkes Vej 61, Kbh. F. ($^{15}/_4$ 55 — fys.)
- BOHR, AAGE NIELS, (f. $^{19}/_6$ 1922), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet. Kvædevej 77, Virum. ($^{15}/_4$ 55 — fys.)
- THORSON, GUNNAR AXEL WRIGHT-, (f. $^{31}/_{12}$ 1906), dr. phil., professor i marinbiologi ved Københavns Universitet, F. M. 2. Nyvej 1 A, Kbh. V. ($^{15}/_4$ 55 — biol.)
- USSING, HANS HENRIKSEN, (f. $^{30}/_{12}$ 1911), dr. phil., professor i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Hjortevangen 11, Charlottenlund. ($^{15}/_4$ 55 — biol.)
- VEIBEL, STIG ERIK, (f. $^{19}/_4$ 1898), dr. phil., professor i organisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Enighedsvej 4, Charlottenlund. ($^{15}/_4$ 55 — fys.)
- WESTERGAARD, MOGENS CHRISTIAN WANNING, (f. $^{12}/_6$ 1912), dr. phil., professor extraord. i genetik ved Københavns Universitet. Abildgaards Vej 91, Virum. ($^{15}/_4$ 55 — biol.)

- ENGELBRETH-HOLM, JULIUS, (f. $^{22}/_1$ 1904), dr. med., professor i patologisk anatomi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Bakkedal 8, Hellerup. ($^{12}/_4$ 57 — biol.)
- ANDERSEN, EINAR ANTON, (f. $^{16}/_9$ 1905), dr. phil., professor i geodæsi ved Københavns Universitet, direktør for Geodætisk Institut, R. af Dbg.¹. Serridslevvej 8, Kbh. Ø. ($^{11}/_4$ 58 — fys.)
- BAK, BØRGE NIELSEN, (f. $^{31}/_{12}$ 1912), dr. phil., professor extraord. i molekylspektroskopi ved Københavns Universitet. Søager 18, Gentofte. ($^{11}/_4$ 58 — fys.)
- LASSEN, NIELS OVE, (f. $^{18}/_5$ 1914), dr. phil., amanuensis og afdelingsleder ved Københavns Universitets institut for teoretisk Fysik. Søndervej 43, Virum. ($^{11}/_4$ 58 — fys.)
- NIELSEN, HALFDAN EINER STEEMANN, (f. $^{13}/_6$ 1907), dr. phil., professor i botanik ved Danmarks farmaceutiske Højskole. R. af Dbg., F. M. 2. Engbakken 6, Virum. ($^{11}/_4$ 58 — biol.)
- SØRENSEN, THORVALD JULIUS, (f. $^{4}/_7$ 1902), dr. phil., professor i botanik ved Københavns Universitet, direktør for Botanisk Have, F. M. 2. Gothersgade 140, Kbh. K. ($^{11}/_4$ 58 — biol.)
- TEILUM, GUNNAR, (f. $^{18}/_8$ 1902), dr. med., docent i patologisk anatomi ved Københavns Universitet. Godthåbsvej 127, Kbh. F. ($^{11}/_4$ 58 — biol.)
- ZEUTHEN, ERIK, (f. $^{15}/_{11}$ 1914), dr. phil., forstander for Carlsbergfondets biologiske Institut. Vangeleddet 71, Virum. ($^{11}/_4$ 58 — biol.)
-

UDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

- NILSSON, NILS MARTIN PERSSON, (f. $1^2/7$ 1874), dr. phil., fh. professor i klassisk fornkunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. Kmd. af Dbg. ($2^8/4$ 16.)
- OLSEN, MAGNUS BERNHARD, (f. $2^8/11$ 1878), dr. phil., fh. professor i oldnorsk og islandsk sprog og litteratur ved universitetet i Oslo. ($2^8/4$ 16.)
- KOHT, HALVDAN, (f. $7/7$ 1873), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Oslo. ($7/4$ 22.)
- GARDINER, ALAN HENDERSON, (f. $2^9/3$ 1879), dr., ægyptolog. London. ($1^1/4$ 24.)
- JAEGER, WERNER WILHELM, (f. $3^0/7$ 1888), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($1^1/4$ 24.)
- MARSTRANDER, CARL JOHAN SVERDRUP, (f. $2^6/11$ 1883), dr., fh. professor i keltiske sprog ved universitetet i Oslo. ($1^3/4$ 28.)
- EITREM, SAMSON, (f. $2^8/12$ 1872), fh. professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo. ($1^0/4$ 31.)
- VENDRYES, JOSEPH-JEAN-BAPTISTE, (f. $1^3/1$ 1875), dr. phil., fh. professor i alm. sprogvidenskab ved universitetet i Paris. ($2^1/4$ 33.)
- KARLGRÉN, KLAS BERNHARD JOHANNES, (f. $5/10$ 1889), dr. phil., professor i østasiatisk sprogvidenskab og kultur, direktør for Östasiatiska samlingarne, Stockholm. ($3/4$ 36.)
- MASSIGNON, LOUIS-FERNAND-JULES, (f. $2^5/7$ 1883), dr., fh. professor i islamisk sociologi ved Collège de France, Paris. ($2/4$ 37.)
- EKWALL, BROR OSCAR EILERT, (f. $8/1$ 1877), dr. phil., fh. professor i engelsk sprog ved universitetet i Lund. ($8/4$ 38.)
- SEIP, DIDRIK ARUP, (f. $3^1/3$ 1884), dr. phil., fh. professor i nordisk sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($8/4$ 38.)
- FRINGS, THEODOR, (f. $2^3/7$ 1886), dr. phil., professor i tysk sprog og litteratur ved universitetet i Leipzig. ($8/4$ 38.)
- GÖTZE, ALBRECHT, (f. $1^1/1$ 1897), dr. phil., professor i assyriologi og babylonsk litteratur ved Yale University, New Haven, Conn. ($8/4$ 38.)

- NORDAL, SIGURÐUR, (f. $14/9$ 1886), dr. jur., phil. & litt., fh. professor i islandsk filologi og kulturhistorie ved universitetet i Reykjavík. Stk. af Dbg. ($12/4$ 40.)
- NYBERG, HENRIK SAMUEL, (f. $28/12$ 1889), dr. phil., fh. professor i semitiske sprog ved universitetet i Uppsala. ($12/4$ 40.)
- WEIBULL, LAURITZ ULRIK ABSALON, (f. $2/4$ 1873), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Lund. ($12/4$ 40.)
- BOËTHIUS, CARL AXEL, (f. $18/7$ 1889), dr. phil., professor i klassisk arkæologi (fornkunskaþ och antikens historia) ved Göteborgs Universitet. (Rom.) ($12/4$ 46.)
- L'ORANGE, HANS PETER, (f. $2/3$ 1903), dr. phil., professor i klassisk arkæologi og kunsthistorie ved universitetet i Oslo. ($12/4$ 46.)
- MORGENSTIERNE, GEORG VALENTIN VON MUNTHE AV, (f. $3/1$ 1892), dr. phil., professor i indisk filologi ved universitetet i Oslo. ($12/4$ 46.)
- ANGLÈS, HIGINI, (f. $1/1$ 1888), dr., professor, præsident for Pontificio Istituto di Musica Sacra, Rom. ($12/4$ 46.)
- BAILEY, HAROLD WALTER, (f. $16/12$ 1899), dr., professor i sanskrit ved universitetet i Cambridge, England. ($12/4$ 46.)
- BEAZLEY, Sir JOHN DAVIDSON, (f. $13/9$ 1885), dr., professor i klassisk arkæologi og kunst ved universitetet i Oxford. ($12/4$ 46.)
- BENVENISTE, ÉMILE, (f. $27/5$ 1902), professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Collège de France i Paris. ($12/4$ 46.)
- GRÉGOIRE, HENRI-CLÉMENT-GUSTAVE, (f. 1881), dr., fh. professor i græsk ved universitetet i Bruxelles. ($12/4$ 46.)
- MAROUZEAU, JULES, (f. $20/3$ 1878), dr., fh. professor i latinsk sprog ved universitetet i Paris. ($12/4$ 46.)
- TILLYARD, HENRY JULIUS WESTENHALL, (f. $18/11$ 1881), dr., fh. professor i græsk ved University College i Cardiff. ($12/4$ 46.)
- WELLESZ, EGON JOSEPH, (f. $21/10$ 1888), dr., reader i byzantinsk musik ved universitetet i Oxford. ($12/4$ 46.)
- HOLMBERG, AXEL OLOF (OLLE), (f. $20/10$ 1893), dr. phil., professor i litteraturhistorie og poetik ved universitetet i Lund. ($11/4$ 47.)

- SOMMERFELT, ALF AXELSSØN, (f. $\frac{23}{11}$ 1892), dr. phil., professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($\frac{11}{4}$ 47.)
- ALBRIGHT, WILLIAM FOXWELL, (f. $\frac{24}{5}$ 1891), dr. phil., professor i semitiske sprog ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md. ($\frac{11}{4}$ 47.)
- KURYŁOWICZ, JERZY, (f. $\frac{26}{8}$ 1895), professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Kraków. ($\frac{11}{4}$ 47.)
- LATTE, KURT, (f. $\frac{9}{3}$ 1891), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Göttingen. ($\frac{2}{4}$ 48.)
- SAHLGREN, GUSTAF FREDRIK JÖRAN, (f. $\frac{8}{4}$ 1884), dr. phil., fh. professor i stednavneforskning ved universitetet i Uppsala. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- WESSÉN, ELIAS GUSTAF ADOLF, (f. $\frac{15}{4}$ 1889), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Stockholms Högskola. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- ALFÖLDI, ANDRÁS, (f. $\frac{27}{8}$ 1895), dr. phil., professor i gl. historie ved universitetet i Basel. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- JAKOBSON, ROMAN OSIPOVIČ (f. $\frac{11}{10}$ 1896), dr. phil., professor i slavisk sprog og litteratur ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- AUBERT, MARCEL, (f. $\frac{9}{4}$ 1884), dr. phil., fh. professor ved École du Louvre, École des Beaux-Arts og École des Chartes, Paris. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- GIBB, HAMILTON ALEXANDER ROSSKEEN, (f. $\frac{2}{1}$ 1895), dr., professor i arabisk ved universitetet i Oxford. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- GRABAR, ANDRÉ, (f. $\frac{26}{7}$ 1896), dr. phil., professor i byzantinsk arkæologi ved Collège de France, Paris. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- HARTMANN, PAUL RICHARD, (f. $\frac{8}{6}$ 1881), dr. phil., fh. professor i arabisk ved universitetet i Berlin. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- HASSELROT, CARL GUNNAR BENGT BERNDTSSON, (f. $\frac{12}{8}$ 1910), dr. phil., professor, docent i romansk filologi ved universitetet i Uppsala. R. af Dbg. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- JOSEPHSON, RAGNAR, (f. $\frac{8}{3}$ 1891), dr. phil., professor i kunsthistorie ved universitetet i Lund. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- KLOEKE, GESINUS GERHARDUS, (f. $\frac{10}{7}$ 1887), dr. phil., professor i nederlandsk ved universitetet i Leiden. ($\frac{13}{4}$ 51.)

- LANDSBERGER, BENNO, (f. $\frac{21}{4}$ 1890), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LINDQVIST, SUNE, (f. $\frac{20}{3}$ 1887), dr. phil., professor i forhistorisk arkæologi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LOMBARD, ALF, (f. $\frac{8}{7}$ 1902), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Lund. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- SNELL, BRUNO KARL JOHANNES RICHARD, (f. $\frac{18}{6}$ 1896), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Hamburg. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- SYME, RONALD, (f. $\frac{11}{3}$ 1903), professor i antikkens historie ved universitetet i Oxford. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- JACOBSEN, THORKILD PETER RUDOLPH, (f. $\frac{7}{6}$ 1904), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- KROEBER, ALFRED L., (f. $\frac{11}{6}$ 1876), dr. phil., fh. professor i antropologi ved University of California, Berkeley, Cal. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- THOMPSON, STITH, (f. $\frac{7}{3}$ 1885), dr. phil. & litt., professor i engelsk og folkløse ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- ANDERSSON, CARL INGVAR, (f. $\frac{19}{3}$ 1899), dr. phil., rigsarkivar, Stockholm. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- BELIĆ, ALEKSANDAR, (f. $\frac{15}{8}$ 1876), dr. phil., fh. professor i slavisk filologi ved universitetet i Beograd. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- DEVOTO, GIACOMO, (f. $\frac{19}{7}$ 1897), dr. phil., professor i lingvistik ved universitetet i Firenze. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- ERNOUT, ALFRED GEORGES, (f. $\frac{30}{10}$ 1879), dr. phil., fh. professor i latinsk filologi ved Collège de France i Paris. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- GILSON, ÉTIENNE, (f. $\frac{13}{6}$ 1884), dr. phil., fh. professor i den middelalderlige filosofis historie ved Collège de France i Paris, nu ved Institute of Mediaeval Studies, Toronto. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- GJERSTAD, ERIK PAUL EINAR, (f. $\frac{30}{10}$ 1897), dr. phil., professor i klassisk fornkunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- MALONE, KEMP, (f. $\frac{14}{3}$ 1889), dr. phil., professor i engelsk ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md. R. af Dbg. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- VASMER, MAX JULIUS FRIEDRICH, (f. $\frac{28}{2}$ 1886), dr. phil., professor i slavisk filologi ved det frie universitet i Berlin. ($\frac{10}{4}$ 53.)

- MARTINET, ANDRÉ, (f. $^{12}/_4$ 1908), dr. phil., professor i lingvistik ved Columbia University, New York. ($^9/_4$ 54.)
- RÄSÄNEN, ARVO MARTTI OKTAVIANUS, (f. $^{25}/_6$ 1893), dr. phil., professor i tyrkisk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($^9/_4$ 54.)
- SELMER, ERNST WESTERLUND, (f. $^{28}/_4$ 1890), dr. phil., professor i tysk filologi og almen fonetik ved universitetet i Oslo. ($^9/_4$ 54.)
- FETT, HARRY PER, (f. $^8/_9$ 1875), dr. phil., fh. riksantikvar, Oslo. ($^{15}/_4$ 55.)
- NYMAN, ALF TOR, (f. $^{12}/_3$ 1884), dr. phil., fh. professor i filosofi ved universitetet i Lund. ($^{15}/_4$ 55.)
- DÜRING, HANS INGEMAR, (f. $^2/_9$ 1903), dr. phil., professor i klassisk filologi (græsk sprog og litteratur) ved Göteborgs Universitet. ($^6/_4$ 56.)
- HANELL, KRISTER, (f. $^8/_8$ 1904), dr. phil., professor i klassisk forn-kunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($^6/_4$ 56.)
- SCHEEL, HELMUTH FRIEDRICH AUGUST, (f. $^{19}/_5$ 1895), dr. phil., professor i Islamkunde ved universitetet i Mainz. ($^6/_4$ 56.)
- SVEINSSON, EINAR ÓLAFUR, (f. $^{12}/_{12}$ 1899), dr. phil., professor i islandsk litteratur ved universitetet i Reykjavik ($^6/_4$ 56.)
- CLARK, SIR GEORGE NORMAN, (f. $^{27}/_2$ 1890), dr., fh. professor i nyere historie ved universiteterne i Oxford og Cambridge, Provost of Oriel College, Oxford. ($^{12}/_4$ 57.)
- HENNING, WALTER BRUNO, (f. $^{22}/_5$ 1909), dr. phil., professor i centralasiatiske studier ved School of Oriental and African Studies, London University. ($^{12}/_4$ 57.)
- INGHOLT, KAI HARALD, (f. $^{11}/_3$ 1896), dr. phil., professor i Classical Civilization ved Yale University, New Haven. R. af Dbg. ($^{12}/_4$ 57.)
- MAZON, ANDRÉ-AUGUSTE, (f. $^7/_9$ 1881), dr. phil., fh. professor i slaviske sprog og litteraturer ved Collège de France, præsident for Institut d'Études Slaves, Paris. ($^{12}/_4$ 57.)
- RENOU, LOUIS-MARIE-JOSEPH, (f. $^{28}/_{10}$ 1896), dr. phil., professor i indisk filologi ved universitetet i Paris. ($^{12}/_4$ 57.)

- STRÖMBÄCK, DAG ALVAR, (f. $^{13}/_8$ 1900), dr. phil., professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Uppsala. ($^{12}/_4$ 57.)
- VOGT, HANS KAMSTRUP, (f. $^1/_6$ 1903), dr. phil., professor i romansk filologi ved universitetet i Oslo. ($^{12}/_4$ 57.)
- WEIBULL, CURT HUGO JOHANNES, (f. $^{19}/_8$ 1886), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Göteborg. ($^{12}/_4$ 57.)
- ÖHMANN, EMIL, (f. $^{25}/_1$ 1894), dr. phil., professor i germansk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($^{12}/_4$ 57.)
- BULL, FRANCIS, (f. $^4/_10$ 1887), dr. phil., fh. professor i nordisk litteratur ved universitetet i Oslo. Kmd. af Dbg. ($^{11}/_4$ 58.)

DEN NATURVIDENSKABELIG-MATEMATISKE KLASSE

fys. betegner den fysisk-matematiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

- BERTRAND, GABRIEL-ÉMILE, (f. $^{17}/_5$ 1867), dr., fh. professor i biologisk kemi ved universitetet og direktør for det biologiske laboratorium ved Institut Pasteur i Paris. ($^7/_4$ 11 — fys.)
- HADAMARD, JACQUES-SALOMON, (f. $^8/_12$ 1865), dr. phil., fh. professor i rationel og kosmisk mekanik ved Collège de France i Paris. ($^{11}/_4$ 13 — fys.)
- BORDET, JULES-JEAN-BAPTISTE-VINCENT, (f. $^{13}/_6$ 1870), dr. phil., fh. direktør for Institut Pasteur i Bruxelles. ($^9/_4$ 20 — biol.)
- HEVESY, GEORGE CHARLES DE, (f. $^1/_8$ 1885), dr. med., phil. & scient., fh. professor, Universitetets institut for teoretisk Fysik i København, og Institutet för organisk kemisk Forskning, Stockholm. ($^3/_4$ 25 — fys.)
- DALE, Sir HENRY HALLETT, (f. $^9/_6$ 1875), dr., fh. direktør for National Institute for Medical Research, London. ($^9/_4$ 26 — biol.)
- DEBYE, PETER, (f. $^{24}/_3$ 1884), fh. professor i fysik ved Cornell University, Ithaca, N. Y. ($^9/_4$ 26 — fys.)
- WARBURG, OTTO HEINRICH, (f. $^8/_10$ 1883), dr., professor, direktør for Max Planck Institut für Zellphysiologie, Berlin-Dahlem. ($^8/_4$ 27 — biol.)

- WIMAN, ANDERS, (f. $^{11}/_2$ 1865), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Uppsala (Lund). ($^{13}/_4$ 28 — fys.)
- v. FRISCH, KARL Ritter, (f. $^{20}/_{11}$ 1886), dr., professor i zoologi ved universitetet i München. ($^{10}/_4$ 31 — biol.)
- SIEGBAHN, KARL MANNE GEORG, (f. $^3/_{12}$ 1886), dr., fh. professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens forskningsinstitut for experimentel Fysik, Stockholm. ($^{21}/_4$ 33 — fys.)
- STENSIÖ, ERIK HELGE OSVALD, (f. $^2/_{10}$ 1891), dr. phil., professor, Naturhistoriska Riksmuseum, Stockholm. Kmd. af Dbg. ($^6/_4$ 34 — biol.)
- FRANCK, JAMES, (f. $^{26}/_8$ 1882), dr. phil., fh. professor i fysik ved universitetet i Chicago, Ill. ($^6/_4$ 34 — fys.)
- NEUGEBAUER, OTTO EDUARD HERMANN, (f. $^{26}/_5$ 1899), dr. phil., professor i matematikens historie ved Brown University, Providence, R. I. ($^6/_4$ 34 — fys.)
- EKMAN, SVEN PETRUS, (f. $^{31}/_5$ 1876), dr. phil., fh. professor i zoologi ved universitetet i Uppsala. ($^{12}/_4$ 35 — biol.)
- VON EULER-CHELPIN, HANS KARL AUGUST SIMON, (f. $^{15}/_2$ 1873), dr. phil., fh. professor i almindelig og organisk kemi ved Stockholms Högskola. ($^{12}/_4$ 35 — fys.)
- LILJESTRAND, GÖRAN, (f. $^{16}/_4$ 1886), dr. med., fh. professor i farmakologi ved Karolinska Institutet i Stockholm. ($^{12}/_4$ 35 — biol.)
- MOHR, OTTO LOUS, (f. $^8/_3$ 1886), dr. med., professor i medicin ved universitetet i Oslo. ($^{12}/_4$ 35 — biol.)
- STERN, OTTO, (f. $^{17}/_2$ 1888), professor i fysik, Berkeley, Cal. ($^3/_4$ 36 — fys.)
- GOLDSCHMIDT, RICHARD, (f. $^{12}/_4$ 1878), dr. phil., fh. professor i zoologi ved universitetet i Berkeley, Cal. ($^8/_4$ 38 — biol.)
- ROUS, FRANCIS PEYTON, (f. $^5/_{10}$ 1879), dr., Member of the Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($^8/_4$ 38 — biol.)
- THIENEMANN, AUGUST, (f. $^7/_9$ 1882), dr. phil., fh. professor i hydrobiologi ved universitetet i Kiel. ($^8/_4$ 38 — biol.)
- LAURITSEN, CHARLES CHRISTIAN, (f. $^4/_4$ 1892), dr. phil., professor i fysik ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. Kmd. af Dbg. ($^{14}/_4$ 39 — fys.)

- AHLMANN, HANS JAKOB KONRAD WILHELMSSON, (f. $\frac{4}{11}$ 1889), dr. phil., professor i geografi ved Stockholms Högskola. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- HAMMARSTEN, EINAR, (f. $\frac{4}{1}$ 1889), dr. phil., professor i kemi og farmaci ved Karolinska medico-kirurgiska Institutet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- HANSTRÖM, BERTIL, (f. $\frac{20}{11}$ 1891), dr. phil., professor i zoologi ved universitetet i Lund. R. af Dbg. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- KLEIN, OSKAR BENJAMIN, (f. $\frac{15}{9}$ 1894), dr. phil., professor i mekanik ved Stockholms Högskola. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- LINDBLAD, BERTIL, (f. $\frac{26}{11}$ 1895), dr. phil., direktør for Stockholms Observatorium. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- NORDHAGEN, ROLF, (f. $\frac{21}{10}$ 1894), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Oslo. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- RIESZ, MARCEL, (f. $\frac{16}{11}$ 1886), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Lund. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- DE BROGLIE, LOUIS-VICTOR-PIERRE-RAYMOND, Prince, (f. $\frac{15}{8}$ 1892), dr., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Paris. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- CHADWICK, SIR JAMES, (f. $\frac{20}{10}$ 1891), dr., fh. professor i fysik, Master of Gonville and Caius College, Cambridge, England. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- DRINKER, CECIL K., (f. $\frac{17}{3}$ 1887), dr., fh. professor i fysiologi ved Harvard University, School of Public Health, Boston, Mass. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- FLOREY, SIR HOWARD WALTER, (f. $\frac{24}{9}$ 1898), dr., professor i patologi ved universitetet i Oxford. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- HILL, ARCHIBALD VIVIAN, (f. $\frac{26}{9}$ 1886), dr., professor i fysiologi ved universitetet i London. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- JOLIOT, JEAN-FRÉDÉRIC, (f. $\frac{19}{3}$ 1900), dr., professor i kerne-kemi ved Collège de France i Paris. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- JONES, SIR HAROLD SPENCER, (f. $\frac{29}{3}$ 1890), dr. phil., Astronomer Royal, direktør for observatoriet i Greenwich. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- KAPITZA, PJOTR LEONIDOVICH, (f. $\frac{26}{6}/\frac{8}{7}$ 1894), dr., professor, direktør for det fysiske forskningsinstitut ved akademiet i Moskva. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)

- MEITNER, LISE, (f. $7/_{11}$ 1878), dr. phil., fh. professor ved Kungl. Vetenskapsakademiens forskningsinstitut for Fysik i Stockholm. ($1^2/4$ 46 — fys.)
- RICHARDS, ALFRED NEWTON, (f. $22/3$ 1876), dr., fh. professor i farmakologi ved universitetet i Philadelphia, Penn. ($1^2/4$ 46 — biol.)
- STRUVE, OTTO, (f. $12/8$ 1897), dr. phil., professor i astrofysik ved universitetet i Berkeley, Cal. ($1^2/4$ 46 — fys.)
- VEBLEN, OSWALD, (f. $24/6$ 1880), dr., fh. professor i matematik ved Institute for Advanced Study, School of Mathematics, Princeton, N. J. ($1^2/4$ 46 — fys.)
- SVEDBERG, THEODOR, (f. $30/8$ 1884), dr. phil., fh. professor i fysisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($1^1/4$ 47 — fys.)
- BORN, MAX, (f. $11/_{12}$ 1882), dr. phil., fh. professor i fysik ved universitetet i Edinburgh. (Bad Pyrmont.) ($1^1/4$ 47 — fys.)
- MARCUS, ERNEST GOTTHELF, (f. $8/6$ 1893), professor i zoologi ved universitetet i São Paulo. ($1^1/4$ 47 — biol.)
- OORT, JAN HENDRIK, (f. $28/4$ 1900), dr. phil., professor, direktør for observatoriet i Leiden. ($1^1/4$ 47 — fys.)
- SIEGEL, CARL LUDWIG, (f. $31/_{12}$ 1896), professor i matematik ved universitetet i Göttingen. ($1^1/4$ 47 — fys.)
- VINOGRADOV, IVAN MATVEEVITCH, (f. $14/9$ 1891), professor, matematiker, Moskva. ($1^1/4$ 47 — fys.)
- KLING, CARL ALBIN, (f. $17/5$ 1879), dr. med., fh. professor og direktør for Statens bakteriologiske Laboratorium i Stockholm. ($2/4$ 48 — biol.)
- MELIN, JOHANNES BOTVID ELIAS, (f. $28/7$ 1889), dr. phil., fh. professor i fysiologisk botanik og anatomi ved universitetet i Uppsala. ($2/4$ 48 — biol.)
- RUNNSTRÖM, JOHAN AXEL MAURITZ, (f. $17/6$ 1888), dr. phil., fh. professor i eksperimentel zoologi og cellefysiologi ved Stockholms Högskola. ($2/4$ 48 — biol.)
- LITTLEWOOD, JOHN EDENSOR, (f. $9/6$ 1885), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($2/4$ 48 — fys.)

- MULLER, HERMANN JOSEPH, (f. $^{21}/_{12}$ 1890), dr. phil., professor i zoologi ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($^{2}/_{4}$ 48 — biol.)
- HOLTEDAHL, OLAF, (f. $^{24}/_{6}$ 1885), dr. phil., fh. professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($^{22}/_{4}$ 49 — fys.)
- SOLBERG, HALVOR SKAPPEL, (f. $^{5}/_{2}$ 1895), dr. phil., professor i teoretisk meteorologi ved universitetet i Oslo. ($^{22}/_{4}$ 49 — fys.)
- COURANT, RICHARD, (f. $^{8}/_{1}$ 1888), dr. phil., professor i matematik ved New York University, N. Y. ($^{22}/_{4}$ 49 — fys.)
- LIPMANN, FRITZ ALBERT, (f. $^{12}/_{6}$ 1899), dr. phil. & med., Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($^{22}/_{4}$ 49 — biol.)
- RAMON, GASTON LÉON, (f. $^{30}/_{9}$ 1886), fh. direktør for Institut Pasteurs serumafdeling i Garches, Seine et Oise. R. af Dbg. ($^{22}/_{4}$ 49 — biol.)
- FISHER, Sir RONALD AYLMEYER, (f. $^{17}/_{2}$ 1890), professor i genetik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{14}/_{4}$ 50 — biol.)
- OPPENHEIMER, J. ROBERT, (f. $^{22}/_{4}$ 1904), professor, direktør for Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{14}/_{4}$ 50 — fys.)
- ADRIAN of CAMBRIDGE, EDGAR DOUGLAS, Baron, (f. $^{30}/_{11}$ 1889), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{13}/_{4}$ 51 — biol.)
- BEURLING, ARNE KARL-AUGUST, (f. $^{3}/_{2}$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{13}/_{4}$ 51 — fys.)
- BROWN, GEORGE LINDOR, (f. $^{9}/_{2}$ 1903), dr. med., professor i fysiologi ved University College i London. ($^{13}/_{4}$ 51 — biol.)
- CLAUSEN, JENS CHRISTIAN, (f. $^{11}/_{3}$ 1891), dr. phil., afdelingsleder ved Carnegie Institution of Washington, Stanford, Cal. ($^{13}/_{4}$ 51 — biol.)
- DARLINGTON, CYRIL DEAN, (f. $^{19}/_{12}$ 1903), dr. scient., professor i botanik ved universitetet i Oxford, Engl. ($^{13}/_{4}$ 51 — biol.)
- DOBZHANSKY, THEODOSIUS, (f. $^{25}/_{1}$ 1900), dr. scient., professor i zoologi ved Columbia University i New York, N. Y. ($^{13}/_{4}$ 51 — biol.)

- GAMOW, GEORGE ANTONY, (f. $\frac{4}{3}$ 1904), dr., professor i teoretisk fysik ved George Washington University i Washington, D. C. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- GUGGENHEIM, EDWARD ARMAND, (f. $\frac{11}{8}$ 1901), dr. scient., professor i kemi ved universitetet i Reading, Engl. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HASTINGS, ALBERT BAIRD, (f. $\frac{20}{11}$ 1895), dr. phil. & scient., professor i biokemi ved Harvard Medical School, Boston, Mass. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- HEDVALL, JOHAN ARVID, (f. $\frac{18}{1}$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemisk teknologi ved Chalmers tekniska Högskola, Göteborg. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HEISENBERG, WERNER KARL, (f. $\frac{5}{12}$ 1901), dr. scient., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Göttingen. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HOLMBERG, BROR ALEXANDER LUDVIG, (f. $\frac{30}{7}$ 1881), dr. scient., fh. professor i organisk kemi ved Stockholms tekniska Högskola, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Nobelinstitut for organisk kemi, Stockholm. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HULTHÉN, ERIK VILHELM, (f. $\frac{19}{9}$ 1891), dr. scient., professor i fysik ved Stockholms Högskola. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HÖRSTADIUS, SVEN OTTO, (f. $\frac{18}{2}$ 1898), dr. phil., professor i zoologi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- LANDAU, LEO, (f. $\frac{22}{1}$ 1908), professor i teoretisk fysik ved det russiske akademis fysiske institut i Moskva. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- MYRBERG, PEKKA JUHANA, (f. $\frac{30}{12}$ 1892), dr. phil., professor i matematik ved og kansler for universitetet i Helsingfors. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- PAULI, WOLFGANG, (f. $\frac{25}{4}$ 1900), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved Eidgenössische Technische Hochschule i Zürich. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- ROSENFELD, LÉON HENRI CONSTANT, (f. $\frac{14}{8}$ 1904), dr. phil., fh. professor i teoretisk fysik ved universitetet i Manchester. (København.) ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- TISELIUS, ARNE VILHELM KAURIN, (f. $\frac{10}{8}$ 1902), dr. phil., professor i biokemi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)

- WIGGLESWORTH, VINCENT BRIAN, (f. $^{17/4}$ 1899), dr. med., professor i biologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{13/4}$ 51 — biol.)
- ZECHMEISTER, LÁSZLÓ, (f. $^{14/5}$ 1889), dr. ing., professor i kemi ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. ($^{13/4}$ 51 — fys.)
- BEADLE, GEORGE WELLS, (f. $^{22/10}$ 1903), dr. phil., professor, direktør for The Kerckhoff Laboratories of Biology, California Institute of Technology i Pasadena, Cal. ($^{4/4}$ 52 — biol.)
- SKOTTSBERG, CARL JOHAN FREDRIK, (f. $^{1/12}$ 1880), dr. phil., fh. professor i botanik ved Göteborgs Universitet. R. af Dbg. ($^{4/4}$ 52 — biol.)
- MANTON, IRENE, (f. $^{17/4}$ 1904), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Leeds. ($^{10/4}$ 53 — biol.)
- THEORELL, AXEL HUGO TEODOR, (f. $^{6/7}$ 1903), dr. med., professor, forstander ved Karolinska medico-kirurgiska institutets Nobel-institut i Stockholm. ($^{10/4}$ 53 — biol.)
- COLLANDER, PAUL RUNAR, (f. $^{1/5}$ 1894), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Helsingfors. ($^{15/4}$ 55 — biol.)
- KOPFERMANN, HANS CLAUDIUS MICHAEL, (f. $^{26/4}$ 1895), dr. phil., professor i fysik ved universitetet i Heidelberg. ($^{15/4}$ 55 — fys.)
- BARTH, THOMAS FREDRIK WEIBYE, (f. $^{18/5}$ 1899), dr. phil., professor i krystallografi, mineralogi og petrografi ved universitetet i Oslo. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- BEST, CHARLES HERBERT, (f. $^{27/2}$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved universitetet i Toronto. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- BRACHET, JEAN-LOUIS-AUGUSTE, (f. $^{19/3}$ 1909), dr., professor i almindelig biologi ved Université libre i Bruxelles. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- BRONK, DETLEV WULF, (f. $^{13/8}$ 1897), dr. phil., præsident for National Academy of Sciences, Washington, D. C. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- COCKCROFT, Sir JOHN DOUGLAS, (f. $^{27/5}$ 1897), direktør for Atomic Energy Research Establishment i Harwell, England. ($^{6/4}$ 56 — fys.)

- CORI, CARL FERDINAND, (f. $5/12$ 1896), dr. med. & scient., professor i biokemi ved Washington University, St. Louis, Miss. ($6/4$ 56 — biol.)
- DEMEREK, MILISLAV, (f. $11/1$ 1895), dr., direktør for Department of Genetics, Carnegie Institution of Washington, Cold Spring Harbor, Long Island, N. Y. ($6/4$ 56 — biol.)
- EDLÉN, BENGT, (f. $2/11$ 1906), dr. phil., professor i fysik ved universitetet i Lund. ($6/4$ 56 — fys.)
- EPHRUSSI, BORIS, (f. $9/5$ 1901), dr., professor i genetik ved universitetet i Paris. ($6/4$ 56 — biol.)
- FLORIN, CARL RUDOLF, (f. $5/4$ 1894), dr. phil., professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Bergianska Stiftelse, Stockholm. ($6/4$ 56 — biol.)
- GRANIT, RAGNAR ARTHUR, (f. $30/10$ 1900), dr. med. & scient., professor i neurofysiologi ved Kungl. Karolinska medico-kirurgiska Institutet, Medicinska Nobelinstitutets avdelning för neurofysiologi, Stockholm. ($6/4$ 56 — biol.)
- GUSTAFSON, TORSTEN VALDEMAR, (f. $8/5$ 1904), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Lund. ($6/4$ 56 — fys.)
- HADDING, ASSAR ROBERT, (f. $10/1$ 1886), dr. phil., fh. professor i geologi og mineralogi ved universitetet i Lund. ($6/4$ 56 — fys.)
- HAHN, OTTO, (f. $8/3$ 1879), dr. phil., fh. professor i kemi ved universitetet i Berlin, præsident for Max Planck-Gesellschaft, Göttingen. ($6/4$ 56 — fys.)
- HALDANE, JOHN BURDON SANDERSON, (f. $5/11$ 1892), professor i biometri ved universitetet i London. ($6/4$ 56 — biol.)
- HARINGTON, SIR CHARLES ROBERT, (f. $1/8$ 1897), dr. scient., direktør for National Institute for Medical Research, London. ($6/4$ 56 — biol.)
- HASSEL, ODD, (f. $17/5$ 1897), dr. phil., professor i fysisk kemi ved universitetet i Oslo. ($6/4$ 56 — fys.)
- HYLLERAAS, EGIL ANDERSEN, (f. $15/5$ 1898), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Oslo. ($6/4$ 56 — fys.)
- HÄGG, GUNNAR, (f. $14/12$ 1903), dr. phil., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($6/4$ 56 — fys.)
- KAHLSON, GEORG SIGFRID, (f. $23/9$ 1901), dr. med., professor i fysiologi ved universitetet i Lund. ($6/4$ 56 — biol.)

- KIHARA, HITOSHI, (f. $^{21/10}$ 1893). dr., professor i genetik ved universitetet i Kyoto. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- LA MER, VICTOR KUHN, (f. $^{15/6}$ 1895), dr. phil., professor i kemi ved Columbia University i New York. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- MAYR, ERNST, (f. $^{5/7}$ 1904), dr. phil., professor i zoologi ved Harvard College, Cambridge, Mass. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- NEVANLINNA, ROLF HERMAN, (f. $^{22/10}$ 1895), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Helsingfors. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- SCHWARZENBACH, GEROLD, (f. $^{15/3}$ 1904), dr. phil., professor i uorganisk og analytisk kemi ved universitetet i Zürich. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- SKOLEM, THORALF ALBERT, (f. $^{23/5}$ 1887), dr. phil., professor i matematik ved universitetet i Oslo. ($^{6/4}$ 56 — fys.)
- VAN SLYKE, DONALD DEXTER, (f. $^{29/3}$ 1883), dr. med., phil. & scient., direktør for den biologiske og medicinske afdeling ved Brookhaven Laboratories, Upton, Long Island, N. Y. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- YONGE, CHARLES MAURICE, (f. $^{9/12}$ 1899), dr. scient., professor i zoologi ved universitetet i Glasgow. ($^{6/4}$ 56 — biol.)
- HEIDELBERGER, MICHAEL, (f. $^{29/4}$ 1888), dr. phil., professor i biokemi ved Columbia University, New York. ($^{12/4}$ 57 — biol.)
- THORARINSSON, SIGURDUR, (f. $^{8/1}$ 1912), dr. phil., direktør for Islands naturhistoriske Museum, Reykjavík. ($^{12/4}$ 57 — fys.)
- DELBRÜCK, MAX, (f. $^{4/9}$ 1906), dr. phil., professor i biologi ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. ($^{11/4}$ 58 — biol.)
- MOTTELSON, BEN ROY, (f. $^{9/7}$ 1926), dr. phil., Nordita (Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik), København. ($^{11/4}$ 58 — fys.)
- MÜNTZING, ARNE, (f. $^{2/3}$ 1903), dr. phil., professor i genetik ved universitetet i Lund. ($^{11/4}$ 58 — biol.)
- STØRMER, LEIF, (f. $^{1/7}$ 1905), dr. phil., professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($^{11/4}$ 58 — biol.)
-

INDENLANDSKE MEDLEMMER (99)

Alfabetisk fortegnelse.

Andersen, E.	Einarson.	Jeppesen, K.	Poulsen, Chr.
Bak.	Elling.	Jessen, B.	Poulsen, Vagn.
Bang.	Engelbreth-	Jessen, K.	Rasmussen, E.
Barr.	Holm.	Johansen, Friis.	Rehberg, Brandt.
Berg.	Erichsen, W.	Jørgensen, C. A.	Riis.
Birket-Smith.	Fabricius.	Jørgensen, Peter.	Rosenkrantz.
Bjerrum, J.	Faurholt.	Kalckar.	Rubow.
Bjerrum, N.	Fenchel.	Kemp.	Ræder.
Blatt.	Hammerich.	Koch, H.	Sand.
Blinkenberg.	Hansen, Aage.	Kristensen, M.	Skautrup.
Bohr, Niels.	Hatt.	Krogh.	Steensberg.
Bohr, Aage.	Helgason.	Langseth.	Sten.
Brandt.	Hertzsprung.	Lassen, N. O.	Stender-Petersen.
Brøndsted.	Hjelholt.	Linderstrøm-	Strømgren.
Brøndum-Niel-	Hjelmlev.	Lang.	Sørensen, Th.
sen.	Holter.	Lundsgaard.	Teilum.
Buchthal.	Høeg.	Mathiassen.	Thalbitzer.
Bøggild.	Iuul.	Møller, C.	Thomsen, M.
Bøggild-Ander-	Iversen, J.	Nielsen, Stee-	Thorson.
sen.	Jacobsen, J. C.	mann.	Topsø-Jensen.
Christensen,	Jansen, Bille-	Nielsen, Jakob.	Ussing.
Hohwü.	skov.	Nielsen, Niels.	Veibel.
Christiansen.	Jensen, Tov-	Noe-Nygaard.	Westergaard.
Dam.	borg.	Nørlund.	Winge.
Degerbøl.	Jensen, K. Ad.	Olsen, C.	Ørskov.
Diderichsen.	Jensen, K. Arne.	Pedersen, Johs.	Zeuthen.
Dyggve.	Jensen, Boysen.	Pedersen, K. J.	

UDENLANDSKE MEDLEMMER (200)

Alfabetisk fortegnelse.

Adrian.	Belić.	Brown.	Debye.
Ahlmann.	Benveniste.	Bull.	Delbrück.
Albright.	Bertrand.	Chadwick.	Demerec.
Alföldi.	Best.	Clark.	Devoto.
Andersson.	Beurling.	Clausen.	Dobzhansky.
Anglès.	Boëthius.	Cockcroft.	Drinker.
Aubert.	Bordet.	Collander.	Düring.
Bailey.	Born.	Cori.	Edlén.
Barth.	Brachet.	Courant.	Eitrem.
Beadle.	de Broglie.	Dale.	Ekman.
Beazley.	Bronk.	Darlington.	Ekwall.

Ephrussi.	Hill.	Marcus.	Selmer.
Ernout.	Holmberg, A. O.	Marouzeau.	Siegbahn.
v. Euler-Chelpin.	Holmberg, B.	Marstrander.	Siegel.
Fett.	Holtedahl.	Martinet.	Skolem.
Fisher.	Hulthén.	Massignon.	Skottsberg.
Florey.	Hylleraas.	Mayr.	Snell.
Florin.	Hägg.	Mazon.	Solberg.
Franck.	Hörstadius.	Meitner.	Sommerfelt.
Frings.	Ingholt.	Melin.	Stensiö.
v. Frisch.	Jaeger.	Mohr.	Stern.
Gamow.	Jacobsen.	Morgenstierne.	Struve.
Gardiner.	Jakobson.	Mottelson.	Strömbäck.
Gibb.	Joliot.	Muller.	Størmer.
Gilson.	Jones.	Müntzing.	Svedberg.
Gjerstad.	Josephson.	Myrberg.	Sveinsson.
Goldschmidt.	Kahlson.	Neugebauer.	Syme.
Grabar.	Kapitza.	Nevanlinna.	Theorell.
Granit.	Karlgren.	Nilsson.	Thienemann.
Grégoire.	Kihara.	Nordal.	Thompson.
Guggenheim.	Klein.	Nordhagen.	Thorarinsson.
Gustafson.	Kling.	Nyberg.	Tillyard.
Götze.	Kloeke.	Nyman.	Tiselius.
Hadamard.	Koht.	Olsen.	Van Slyke.
Hadding.	Kopfermann.	Oort.	Vasmer.
Hahn.	Kroeber.	Oppenheimer.	Veblen.
Haldane.	Kuryłowicz.	l'Orange.	Vendryes.
Hammarsten.	La Mer.	Pauli.	Vinogradov.
Hanell.	Landau.	Ramon.	Vogt.
Hanström.	Landsberger.	Renou.	Warburg.
Harington.	Latte.	Richards.	Weibull, Curt.
Hartmann.	Lauritsen.	Riesz.	Weibull, Laur.
Hassel.	Liljestränd.	Rosenfeld.	Wellesz.
Hasselrot.	Lindblad.	Rous.	Wessén.
Hastings.	Lindqvist.	Runnström.	Wigglesworth.
Hedvall.	Lipmann.	Räsänen.	Wiman.
Heidelberger.	Littlewood.	Sahlgren.	Yonge.
Heisenberg.	Lombard.	Scheel.	Zechmeister.
Henning.	Malone.	Schwarzenbach.	Öhmann.
Hevesy.	Manton.	Seip.	

SELSKABETS TILLIDSHVERV

Juni 1958

Præsident:

NIELS BOHR, valgt 31. marts 1939, genvalgt 1945, 1949 og
1954, valget gælder til april 1959

Klasseformænd:

JOHS. PEDERSEN, for den historisk-filosofiske klasse, valgt
27. marts 1942, genvalgt 1945, 1948, 1951,
1954 og 1957, valget gælder til april 1960

ØJVIND WINGE, for den naturvidenskabelig-matematiske
klasse, valgt 15. marts 1946, genvalgt 1949,
1952, 1955 og 1958, valget gælder til april 1961

Sekretær:

JAKOB NIELSEN, valgt 16. november 1945, genvalgt 1951
og 1956, valget gælder til april 1961

Redaktør:

L. L. HAMMERICH, valgt 18. april 1941, genvalgt 1946, 1951
og 1956, valget gælder til april 1961

Kasserer:

HEINZ HOLTER, valgt 13. marts 1953, genvalgt 1958, valget
gælder til april 1963

Kassekommissionen:

N. E. NØRLUND (formand), valgt 12. april 1935, genvalgt
1939, 1943, 1947, 1951 og 1955, valget
gælder til april 1959

NIELS BJERRUM, valgt 12. april 1935, genvalgt 1937, 1941,
1945, 1949, 1953 og 1957, valget gælder til
april 1961

K. FRIIS JOHANSEN, valgt 2. april 1948, genvalgt 1952 og
1956, valget gælder til april 1960

LOUIS HJELMSLEV, valgt 19. oktober 1951, genvalgt 1954 og
1958, valget gælder til april 1962

Revisorer:

EBBE RASMUSSEN, valgt 6. april 1956, valget gælder til
april 1960

AXEL STEENBERG, valgt 12. april 1957, valget gælder til april 1962

Revisorsuppleanter:

WERNER FENCHEL, valgt 6. april 1956, valget gælder til april 1960
 P. J. RIIS, valgt 12. april 1957, valget gælder til april 1962

---

*Medlemmer af Kommissionen
 for registrering af litterære kilder til dansk Historie,
 valgt af selskabet:*

HANS RÆDER, valgt 6. marts 1936.
 KNUD FABRICIUS, valgt 25. november 1949.

*Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje
 bevarede kilder til dansk Historie:*

C. O. BØGGILD-ANDERSEN (for- mand)	valgt 16. april 1948.
TROELS FINK, prof., dr.	valgt 19. oktober 1951.
HOLGER HJELHOLT	valgt 21. januar 1955.
PETER SKAUTRUP	valgt 18. oktober 1957.

Komiteen for Union Académique Internationale:

EJNAR DYGGVE	} valgt 29. marts 1946.
L. L. HAMMERICH	
CARSTEN HØEG (formand)	

Komiteen for Conseil International des Unions Scientifiques:

NIELS BOHR	} valgt 21. januar 1955.
JAKOB NIELSEN	
N. E. NØRLUND	
P. BRANDT REHBERG	
K. LINDERSTRØM-LANG	} valgt 28. oktober 1955.
E. LUNDSGAARD	
EINAR ANDERSEN	valgt 9. december 1955.

Komiteer for de af selskabet tiltrådte unioner under
Conseil International des Unions Scientifiques.

Union Astronomique Internationale.

EJNAR HERTZSPRUNG	}	valgt 9. maj 1924.
N. E. NØRLUND (formand)		
B. STRÖMGREN (sekretær)	}	valgt 17. november 1939.
JULIE M. VINTER HANSEN,		
Observator, mag. sc.		
M. RUDKJØBING, professor, dr.	}	valgt 18. oktober 1957.

Union Internationale de Physique pure et appliquée.

NIELS BOHR (formand)	}	valgt 13. december 1946.
J. C. JACOBSEN		
C. MØLLER		
F. H. B. INGERSLEV, prof., dr.	}	valgt juni 1951.
EBBE RASMUSSEN		
AAGE BOHR	}	valgt 1. februar 1957.
J. K. BØGGILD		
H. HØJGAARD JENSEN, professor		
S. ROZENTAL, dr. (sekretær)		

Union Géodésique et Géophysique Internationale.

N. E. NØRLUND	}	valgt 11. april 1924.
ARNE NOE-NYGAARD		
HELGE PETERSEN, fh. direktør for Meteorologisk Institut	}	valgt 1. marts 1946.
EINAR ANDERSEN (formand)		
A. E. BRETTEING, professor	}	valgt 31. oktober 1947.
NIELS NIELSEN		
OVE SIMONSEN, statsgeod., dr.	}	valgt 28. oktober 1955.
K. O. ANDERSEN, direktør for Meteorologisk Institut		
	}	valgt 18. oktober 1957.

Union Internationale des Sciences Biologiques.

P. BOYSEN JENSEN	}	valgt 17. januar 1947.
KNUD JESSEN		
TAGE KEMP		
P. BRANDT REHBERG (formand)		
KNUD SAND		

R. SPÄRCK, professor, dr.	}	valgt 17. januar 1947.
MATH. THOMSEN		
ØJVIND WINGE		
J. ØRSKOV	}	valgt 1. december 1950.
H. LEMCHE, inspektør, dr.		

Union Internationale Mathématique.

A. F. ANDERSEN, prof., dr.	}	valgt 17. november 1951.		
FR. FABRICIUS-BJERRE, prof., dr.				
W. FENCHEL				
DAVID FOG, professor, dr.				
A. HALD, professor, dr.				
BØRGE JESSEN				
JAKOB NIELSEN (sekretær)				
N. E. NØRLUND (formand)				
RICH. PETERSEN, prof., dr.				
W. SIMONSEN, professor				
J. F. STEFFENSEN, prof., dr.				
SVEND LAURITZEN, prof., dr.			}	valgt 2. maj 1952.
SVEND BUNDGAARD, prof.				
KAJ RANDEBUCH, lektor, mag. scient.				

International Union of Biochemistry.

TAGE ASTRUP, dr.	}	valgt 28. oktober 1955.
E. BIERRING, dr.		
S. DALGAARD-MIKKELSEN, prof., dr.		
H. DAM		
R. EGE, prof., dr.		
E. HOFF-JØRGENSEN, lektor, dr.		
H. HOLTER		
HOLGER JØRGENSEN, prof., dr.		
K. LINDERSTRØM-LANG (formand)		
E. LUNDSGAARD		
P. BRANDT REHBERG		
F. SCHØNHEYDER, prof., dr.		
H. USSING		
KNUD VEJLBY, mag. scient.		

International Union of Physiological Sciences.

P. BRANDT REHBERG	}	valgt 28. oktober 1955.
F. BUCHTHAL		
IB HOLM-JENSEN, prof., dr.		
E. LUNDGAARD (formand)		
K. O. MØLLER, prof., dr.		
SØREN L. ØRSKOV, prof., dr.		

Committee on Science and its Social Relations.

H. E. GLAHN, direktør, civiling.	}	valgt 22. april 1938.
N. THORKIL-JENSEN, prof.		
P. BRANDT REHBERG (formand)		valgt 23. januar 1948.

Medlem af den danske Unesco-nationalkommission:

K. LINDERSTRØM-LANG, valgt 4. februar 1955, genvalgt 1958,
valget gælder til 1. marts 1961

Komiteen for naturvidenskabelig Dokumentation:

J. A. CHRISTIANSEN	}	valgt 17. november 1950.
K. LINDERSTRØM-LANG		
JAKOB NIELSEN (formand)		
P. BRANDT REHBERG		
E. LUNDGAARD		valgt april 1951.
BJERRE LAVESEN, civiling.	}	valgt 19. oktober 1956.
R. MØLGAARD HANSEN, civiling.		

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum«:

KURT LATTE, Göttingen, valgt 4. november 1927.
HANS RÆDER, valgt 18. oktober 1935.
CARSTEN HØEG, valgt 5. februar 1943.
KAJ BARR (formand), valgt 28. februar 1947.

Kommissionen for den nye Ducange:

HANS RÆDER, valgt 2. november 1928.
FR. BLATT, valgt 17. november 1933.
CARSTEN HØEG (formand), valgt 2. april 1948.

Kommissionen for »Monumenta Musicae Byzantinae«:

CARSTEN HØEG (formand), valgt 28. november 1941.

EJNAR DYGGVE, valgt 12. april 1946.

KNUD JEPPESEN, valgt 12. april 1946.

Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary«:

K. BARR

L. L. HAMMERICH (formand)

LOUIS HJELMSLEV

} valgt 28. oktober 1955.

Carlsbergfondets Direktion:

KNUD JESSEN, valgt 5. februar 1937, genvalgt 1944 og 1954, valget gælder til 30. september	1964
BØRGE JESSEN (formand), valgt 28. april 1950, valget gæl- der til 30. september	1960
STIG IUUL, valgt 15. april 1955, genvalgt 1958, valget gæl- der til 30. september	1968
AKSEL TOVBORG JENSEN, valgt 20. april 1956, valget gælder til 30. september	1966
FRANZ BLATT, valgt 1. marts 1957, valget gælder til 30. sep- tember	1962

Medlem af Frederiksborg-Museets Bestyrelse:

STIG IUUL, valgt 29. marts 1957, genvalgt 1958, valget gæl- der til 30. september	1968
--	------

Tilforordnede til Carlsberg Laboratoriets Bestyrelse:

A. C. ANDERSEN, cand. polyt., fh. forstander for Landøkono- misk Forsøgslaboratoriums kemiske afde- ling, valgt 6. februar 1925, genvalgt 1930, 1935, 1940, 1945, 1950 og 1955, valget gælder til 30. september	1960
HANS B. FOGH, cand. polyt., direktør ved Carlsberg Brygge- rierne, valgt 28. oktober 1955, valget gælder til 30. september	1960

*Medlemmer af Rask-Ørsted Fondets Bestyrelse,
valgt af selskabet:*

- NIELS BJERRUM, valgt 31. oktober 1919, genvalgt 1923,
1927, 1931, 1935, 1939, 1943, 1947, 1951 og
1955, valget gælder til 31. oktober 1959
- K. FRIIS JOHANSEN, valgt 19. oktober 1945, genvalgt 1947,
1951 og 1955, valget gælder til 31. oktober 1959

*Medlemmer af kommissionerne
under »Statens almindelige Videnskabsfond«,
valgt af selskabet:*

Kommissionen for de humanistiske Videnskaber:

- KAJ BARR, valgt den 19. september 1952, genvalgt 1953,
valget gælder til 30. september 1958

Kommissionen for Naturvidenskaberne:

- K. LINDERSTRØM-LANG, valgt 19. september 1952, genvalgt
1957, valget gælder til 30. september 1962
- EBBE RASMUSSEN, valgt 19. oktober 1956, valget gælder til
30. september 1958

*Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk
Videnskabsmand« (Lundehave):*

- TH. KNUDTZON, højesteretssagfører, valgt 3. november 1939,
genvalgt 1943, 1949 og 1955, valget gæl-
der til april 1961
- EJNAR DYGGVE (formand), valgt 25. november 1949, genvalgt
1955, valget gælder til april 1961
- WERNER FENCHEL, valgt 9. april 1954, genvalgt 1955, valget
gælder til april 1961
- L. L. HAMMERICH, valgt 12. april 1957, valget gælder til
april 1961

*Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legal til unge, danske,
mandlige, ubemidlede Naturvidenskabsmænd«:*

Valgene gælder til april i de nedenfor nævnte år.

- KNUD JESSEN, valgt 1. april 1932, genvalgt 1936, 1943 og 1951 1959
- N. E. NØRLUND, valgt 2. maj 1941, genvalgt 1948 og 1956 1964

NIELS BOHR (formand), valgt 2. november 1945, genvalgt 1947 og 1955.....	1963
MATHIAS THOMSEN, valgt 1. marts 1946, genvalgt 1949 og 1957.....	1965
J. A. CHRISTIANSEN, valgt 2. april 1948, genvalgt 1953....	1961
P. BRANDT REHBERG, valgt 9. april 1954.....	1962
ARNE NOE-NYGAARD, valgt 15. april 1955, genvalgt 1958..	1966
MOGENS WESTERGAARD, valgt 11. april 1958.....	1960

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat«:

J. BRØNDUM-NIELSEN, valgt 31. januar 1947, genvalgt 1950, 1953 og 1956, valget gælder til april.....	1959
KNUD JESSEN, valgt 31. januar 1947, genvalgt 1950, 1953 og 1956, valget gælder til april.....	1959
JAKOB NIELSEN (formand), valgt 31. oktober 1947, genvalgt 1950, 1953 og 1956, valget gælder til april 1959	

Administrationsudvalget for »Niels Bohr Legat«:

NIELS BOHR	} valgt 18. januar 1946.
JAKOB NIELSEN	
N. E. NØRLUND	

Den danske bestyrelse for de skandinaviske Naturforsker møder:

Valg foretages før hvert naturforsker møde.

NIELS BJERRUM	} valgt i maj 1955.
J. A. CHRISTIANSEN	
MAGNUS DEGERBØL (formand)	
A. TOVBORG JENSEN	
H. HØJGAARD JENSEN, prof.	
EJNAR LUNDSGAARD	
ARNE NOE-NYGAARD	
CHR. POULSEN	
EBBE RASMUSSEN (næstformand)	
THORVALD SØRENSEN	
GUNNAR THORSON	
MOGENS WESTERGAARD	
ERIK ZEUTHEN	

*Medlem af bestyrelsen for »Danmarks Akvarium«, Charlottenlund,
valgt af selskabet:*

R. SPÄRCK, prof., dr., valgt 16. april 1948, genvalgt 1952,
valget gælder til 31. december 1958

*Medlem af bestyrelsen for legatet »Ole Rømer Medaillen«,
valgt af selskabet:*

N. E. NØRLUND, valgt 1. december 1944, genvalgt 1951 og
1957, valget gælder til 31. oktober 1962

*Medlem af den danske forening »Norden's« nordiske sprog­nævn,
valgt af selskabet:*

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN, valgt 26. januar 1945.

*Medlem af bestyrelsen for Det danske Institut i Rom,
valgt af selskabet:*

EJNAR DYGGVE, valgt 10. februar 1956, valget gælder til . . 1960

Selskabets mødelokaler: H. C. Andersens Boulevard 35,
København V. Telf. Byen 8980.

Selskabets sekretariat: Dantes Plads 5, København V.
Telf. Byen 3240.

Arkivar: ASGER LOMHOLT, (f. $\frac{2}{8}$ 1901), cand. theol., R. af Dbg.
Normasvej 32, Valby. Telf. Valby 2163. — ($\frac{1}{9}$ 1925.)

Assistent: Fru ELLEN ERICHSEN, (f. $\frac{12}{7}$ 1897). — ($\frac{1}{1}$ 1932.)

BERETNING OM MØDERNE 1957—58

215.—216. selskabsår.

1. Mødet den 18. oktober 1957.

Til stede var 37 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *fung. præsident*, Niels Bjerrum, Nørlund, Hertzsprung, Sand, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hatt, Martin Kristensen, Langseth, Børge Jessen, J. C. Jacobsen, Holter, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Brandt, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, Ebbe Rasmussen, Hjelholt, Kornerup, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Riis, Iversen, Bøggild, Berg, Erichsen, Bang, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Engelbreth-Holm, Jakob Nielsen, *sekretær*, Veibel. — Desuden som gæst docent Carl Hyltén-Cavallius, Lund.

Den fung. præsident bød medlemmerne velkommen.

Sekretæren meddelte, at selskabet havde mistet tre udenlandske medlemmer, nemlig dr. scient. LEONARD FRANK SPATH, Palaeontologist in the Geology Department, British Museum, Natural History, London, optaget i den naturvidenskabelig-matematiske klasse den 13. april 1951, død den 2. marts 1957; dr. phil. HARALD ULRIK SVERDRUP, professor, direktør ved Norges Polarinstitut i Oslo, optaget i den naturvidenskabelig-matematiske klasse den 2. april 1948, død den 21. august 1957; og dr. phil. FREDERIK CARL MÜLERTZ STÖRMER, fh. professor i matematik ved universitetet i Oslo og direktør for Institut for teoretisk Astrofysikk, optaget i den naturvidenskabelig-matematiske klasse den 13. april 1951, død den 13. august 1957.

K. AD. JENSEN talte mindeord om THORVALD MADSEN.
Trykt side 99—107.

KNUD JESSEN gav en meddelelse: *Om Irlands interglaciale flora.*

Den righoldige flora, der i de senere år er fremdraget fra moræne-dækkede ferskvandsaflejringer fra den næstsidste interglaciertid i Vest-

og Sydirland, viser betydningsfulde ligheder med den samtidige flora i Central- og Østeuropa samt med den nutidige i det kolkiske område. Desuden omfatter den, ligesom Irland i nutiden, et udpræget oceanisk element.

Til medlem af kommissionen for naturvidenskaberne under Statens almindelige Videnskabsfond genvalgte K. Linderstrøm-Lang for fem år fra 1. oktober 1957 at regne. Efter udløbet af den nye periode kan genvalg ikke finde sted.

Til medlem af den danske nationalkomité for »Union Astronomique Internationale« indvalgte professor, dr. phil. Mogens Rudkjøbing, Århus.

Til medlem af den danske nationalkomité for »Union Géodésique et Géophysique Internationale« indvalgte direktør for Meteorologisk Institut, cand. mag. K. O. Andersen.

Undervisningsministeriet havde sendt beretning for året 1955—56 (beretning nr. 3) fra Statens almindelige Videnskabsfond.

Rask-Ørsted Fondets Bestyrelse havde sendt beretning for 1956—57.

Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde sendt beretning for året 1956.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie havde sendt beretning om virksomheden i året 1956. Trykt i Oversigt 1956—57, side 89—95.

Til medlemmer af Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie indvalgte P. Skautrup og Bjørn Kornerup.

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum« havde sendt beretning for året 1956. Trykt i Oversigt 1956—57, side 101.

Danmarks Akvarium havde sendt beretning om virksomheden i året 1956—57.

Ved Nationalmuseets 150-års jubilæumsfest den 15. maj 1957 havde præsidenten overbragt selskabets lykønskning, og der var sendt en blomsterdekoration.

Ved »Den 8. internationale Lingvistikongres« i Oslo den 5.—9. august 1957 havde Louis Hjelmslev repræsenteret selskabet i stedet for L. L. Hammerich, der havde været forhindret i at deltage.

Ved 100-års jubilæet i Société Chimique de France i Paris den 16.—17. juli 1957 havde Niels Bjerrum repræsenteret selskabet og overrakt en adresse.

Adressen havde følgende ordlyd:

»C'est avec une très vive sympathie que l'Académie Royale des Sciences et des Lettres de Danemark a reçu la nouvelle du centenaire de la Société Chimique de France. Notre Académie est heureuse de saisir cette occasion pour vous témoigner son admiration profonde et vous présenter ses vœux les plus sincères. Elle exprime sa joie et sa gratitude pour le grand nombre de travaux importants dus à l'activité des chimistes français dans les domaines de la chimie organique et inorganique. Parmi les membres de votre Société nous pensons avec admiration à une quantité de savants illustres, desquels nous avons ou avons eu l'honneur de compter plusieurs parmi nos membres.

Nous vous prions d'agréer, par l'entremise de notre délégué, nos meilleures salutations confraternelles et nos félicitations les plus vives; en même temps, nous formons des vœux pour que votre Société puisse continuer ses travaux scientifiques d'une manière digne de son passé et de la civilisation française.»

Johs. Pedersen gav en kort mundtlig beretning om sin deltagelse i orientalistkongressen i München den 28. august til 4. september 1957, hvori han havde deltaget som selskabets delegerede. Han omtalte særlig en resolution vedrørende »A Critical Pāli Dictionary«.

Botanical Society of Japan, Tokyo, havde sendt indbydelse til 75-års jubilæum i Tokyo den 12.—14. oktober 1957. Selskabet havde sendt en lykønskningsskrivelse.

Efter forslag fra repræsentationsudvalget vedtog selskabet følgende:

Til Kungl. Gustav Adolfs Akademiens 25-års jubilæum i Uppsala den 29.—30. november 1957 delegeredes Johs. Brøndsted.

Til »The XVth International Congress of Zoology« i London den 16.—23. juli 1958 delegeredes Math. Thomsen.

Til »The 33rd International Congress of Americanists« i San José, Costa Rica, den 20.—27. juli 1958 sendes ingen delegeret fra selskabet.

Til mødet i »Union Astronomique Internationale« i Moskva den 13.—20. august 1958 delegeredes Ejnar Hertzsprung.

Til »The International Congress of Mathematicians« i Edinburgh den 14.—21. august 1958 delegeredes N. E. Nørlund.

Til »The International Conference on Scientific Information« i Washington D.C. i november 1958 valgtes ingen delegeret fra selskabet, men eventuelt en observatør.

Komiteen for »Union Géodésique et Géophysique Internationale« havde sendt meddelelse om de danske deltagere i unionens møde i Toronto den 3.—14. september 1957. Selskabet var ikke repræsenteret ved mødet.

Det vedtoges at sende Oversigt, Mat. Fys. Medd. og Skrifter til Ole Rømer-Observatoriet i Århus.

I sommerens løb havde selskabet indgået følgende bytteforbindelser:

Videnskaps-Akademiets biologiske stasjon, Sørnesset, Sollia pr. Atna, Norge. — Overs., Biol. Medd. og Skrifter.

Institut »Jozef Stefan«, Ljubljana. — Biol. Medd. og Skrifter.

Universidad de Madrid. — Overs., Hist.-Filos. Medd. og Skrifter.

National Science Foundation, Washington D.C. — Overs.

Escuela de Biología, Biblioteca, Caracas, Venezuela. — Biol. Medd. og Skrifter.

Bytteforbindelse med Verein für Naturwissenschaft, Braunschweig, var ophørt, da institutionen ikke eksisterer mere. De tilsendte publikationer var overført til Bibliothek der Technischen Hochschule, Braunschweig.

Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde meddelt, at den selskabet tilkommende andel i stiftelsens overskud androg 6.042 kr. 26 øre.

Selskabets kommissionær, Ejnar Munksgaards Forlag, havde meddelt, at selskabets indtægt for salg af dets publikationer i 1956 havde udgjort 36 008 kr. 26 øre.

Følgende tidligere forelagte afhandlinger var sat i arbejde:

Niels Bjerrum: »Calciumorthophosphate. I. Die festen Calciumorthophosphate. II. Komplexbildung in Lösungen von Calcium- und Phosphat-Ionen« (Mat. Fys. Medd. **31**, no. 7).

C. A. Jørgensen, Thorvald Sørensen og Mogens Westergaard: »The Flowering Plants of Greenland. A Taxonomical and Cytological Survey« (Biol. Skr. **9**, no. 4).

I sommerens løb var følgende afhandlinger optaget i publikationerne, idet der dog for tiden ikke fandtes midler til trykningen:

Cand. mag. Kai Larsen: »Cytological and Experimental Studies on *Erodium* with Special References to the Collective Species *E. cicutarium* (L.) L'Her« (Biol. Medd. **23**, no. 6).

Dr. phil. Marie Hammer: »Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. I. The Argentine and Bolivia« (Biol. Skr. **10**, no. 1).

Dr. Susumu Kamefuchi: »A Comment on Landau's Method of Integration in Quantum Electrodynamics« (Mat. Fys. Medd. **31**, no. 6).

Dr. Josef Szövérfy: »Volkskundliches in mittelalterlichen Gebetbüchern (Randbemerkungen zu K. M. Niensens Textausgabe)« (Hist. Filos. Medd. **37**, no. 3).

Mag. scient. Valdemar Poulsen: »Contributions to the Middle Cambrian Paleontology and Stratigraphy of Argentina« (Mat. Fys. Medd. **31**, no. 8).

Sekretæren meddelte, at foruden de i marts 1957 ankomne 5 ungarske studerende var der i september måned kommet yderligere 12 studerende til Danmark på Ford Foundations bekostning. Alle de studerende var anbragt på kollegier i København.

»F. L. Smidth & Co. A/S's Jubilæumsfond« havde sendt aftryk af den under 2. januar 1957 oprettede fundats for fondet. Ifølge

fundatsens § 7 skulle bestyrelsen, efter den første 5-årige periode, udpeges af selskabets præsident og af formanden for Industrirådet.

Akademiet i Praha havde sendt selskabet et eksemplar af Comenius' »Opera Didactica Omnia«, bd. I—III, udgivet i 300-året for værkets fremkomst.

Redaktøren fremlagde de i sommerens løb udkomne publikationer:

Hist. Filos. Medd. **37**, no. 2, Bjørn Kornerup.

Arkæol. Kunsthist. Skrifter **2**, no. 2, Gudmund Hatt.

Mat. Fys. Medd. **31**, no. 4, O. Neugebauer; **31**, no. 5, D. Hall & A. S. Wightman.

Mat. Fys. Skrifter **1**, no. 4, Svend Brodersen.

Biol. Medd. **23**, no. 5, P. Boysen Jensen.

Selskabets publikationer 1917—56, udarb. af A. Lomholt.

---

2. Mødet den 1. november 1957.

Til stede var 49 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *fung. præsident*, Niels Bjerrum, Nørlund, Thalbitzer, Sand, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Linderstrøm-Lang, Dyggve, Hammerich, Martin Kristensen, Langseth, Lundsgaard, Math. Thomsen, Fabricius, Holter, Niels Nielsen, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Brandt, J. Bjerrum, Dam, Degerbøl, K. Arne Jensen, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Kornerup, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Noe-Nygaard, Aage Bohr, Ussing, Veibel, Westergaard, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Jakob Nielsen, *sekretær*, J. C. Jacobsen, Faurholt. — Desuden selskabets udenlandske medlem professor Torsten Gustafson, Lund.

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN gav en meddelelse: *En nyfundet runepind fra Ribe*.

Ved Nationalmuseets udgravning af en middelalderlig hustomt i Ribe, nord for domkirkepladsen, fandtes for 2 år siden en runepind med indskrift på alle fem længdesider (over 300 runer). Indskriften er en trylleformel i allittererende versform, sproget gammeldansk (13. årh.) med jyske særformer. Både trylleformlen og sprogformen er af usædvanlig interesse.

J. A. CHRISTIANSEN gav en meddelelse: *Om eksistensen af periodisk forløbende enzymatiske reaktioner og deres mulige betydning for den rytmiske opståen af »spids-potentialer« i visse nerver.*

Det blev i foredraget vist, at en enzymatisk reaktion af given type, en »trekantsreaktion«, ikke nødvendigvis må forløbe jævnt, men at der også er mulighed for, at den forløber periodisk.

Herved får man en mulighed for at forstå fremkomsten af de i titlen nævnte spidspotentialer, der er iagttaget i visse ikke-stimulerede nerver. Spidspotentialerne vides at opstå med en vis frekvens, som på karakteristisk måde afhænger af temperaturen.

Teorien tillader at beregne denne frekvens, og man finder den afhængighed af temperaturen, som forsøgene giver.

I anledning af selskabets ansøgning om forhøjelse af statens tilskud gav redaktøren en udførlig redegørelse om publikationsvirksomheden og dens økonomi gennem de sidste 20 år og gav oplysninger bl. a. om det årlige omfang af publikationerne og omkostningerne ved trykningen deraf, om selskabets indtægter ved salg af publikationerne og om statstilskuddets størrelse i disse år.

Johs. Pedersen havde sendt skriftlig beretning om sin deltagelse i orientalistkongressen i München den 28. august til 4. september 1957.

Redaktøren fremlagde:

Oversigt over Selskabets Virksomhed 1956—57.

Biol. Skrifter 8, no. 5, Anker Nielsen.

---

3. Mødet den 15. november 1957.

Til stede var 37 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *fung. præsident*, Niels Bjerrum, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hatt, J. A. Christiansen, Dyggve, Martin Kristensen, Langseth, Børge Jessen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Holter, Brandt Rehberg, Buchthal, Fenchel, Brandt, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Tøvborg Jensen, Chr. Poulsen, Riis, Steensberg, Nøe-Nygaard, Bang, Thorson, Ussing, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Hammerich, *fung. sekretær*. — Desuden selskabets udenlandske medlemmer professor Torsten Gustafson, Lund, og professor E. A. Guggenheim, Reading, samt som gæst professor L. Kalmár, Szeged.

Sekretæren meddelte, at selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. theol. BJØRN STISGAARD KØRNERUP, kgl. ordenshistoriograf, overarkivar i Rigsarkivet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 4. april 1952, død den 5. november 1957.

ARNE NOE-NYGAARD talte mindeord om O. B. BØGGILD.
Trykt side 65—80.

THERKEL MATHIASSEN gav en meddelelse: *Sermermiut-gravningen 1955*.

I sommeren 1955 foretoges en større gravning i den store eskimoiske ruinplads Sermermiut ved Jakobshavn i Vestgrønland. Gravningen bekræftede fuldtud det resultat, som magister JØRGEN MELDGAARD ved en mindre gravning i 1953 var nået til: at der under de tykke lag fra den middelalderlige Inugsuk-kultur fandtes to ældre kulturlag, den yngste en vestgrønlandsk variant af den canadiske Dorset-kultur, og den ældste, Sarqaq-kulturen, med tilknytning til meget gamle kulturer i Alaska. Den eskimoiske bebyggelse af Grønland går således langt længere tilbage i tiden, end man hidtil har formodet.

Efter indstilling fra udvalget for tildeling af »Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat« vedtog selskabet at tildele Ad. Stender-Petersen den for regnskabsåret 1. oktober 1956—30. september 1957 modtagne portion af legatet, 2 000 kr., til hans arbejde med russisk litteraturhistorie.

Det vedtoges at sende en lykønskningskrivelse til en festlighed, som University of Panjab, Lahore, Pakistan, afholdt den 30. december 1957.

Kassekommissionen havde bevilget regulering af lønninger til sekretariatets personale fra 1. oktober d. å.

Det vedtoges at udvide bytteforbindelsen med følgende:

Akademii Nauk Ukrainskoj SSR, Kiev. — Et ekstra ekspl. af Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Department of Agriculture, Library, Ottawa. — Mat. Fys. Medd. og Skrifter (fys. og kem. afh.).

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med følgende:

Moravské Museum, Brno. — Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

New York University Library, New York. — Samtlige publikationer.

4. Mødet den 29. november 1957.

Til stede var 31 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *fung. præsident*, Niels Bjerrum, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Hatt, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math. Thomsen, Niels Nielsen, Fenchel, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Hjelholt, Topsøe-Jensen, Iuul, Bøggild, Berg, Noe-Nygaard, Bang, Aage Bohr, Thorson, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Hammerich, *fung. sekretær*, Faurholt. — Desuden selskabets udenlandske medlem professor Torsten Gustafson, Lund.

Sekretæren meddelte, at selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig dr. litt. & scient. VERE GORDON CHILDE, professor i forhistorisk europæisk arkæologi ved universitetet i London, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 13. april 1951, død den 19. oktober 1957.

L. L. HAMMERICH gav en meddelelse: *Nye forskninger og problemer vedrørende Ackermann-digteren.*

Den litterært fremragende tyske dialog *Der Ackermann aus Böhmen* fra begyndelsen af det 15. århundrede er skrevet af en vis JOHANNES DE TEPLA i Saaz i Nordvestbøhmen. Sammen med en ung tjekkisk forsker, D. TRĚŠTÍK, er det lykkedes at kaste nyt lys over Johannes' virksomhed som latinsk retoriker, hvorved der rejses spørgsmål om hans betydning på anden måde end hidtil formodet.

KAJ BERG gav en meddelelse: *Sæsonmæssig og experimentel variation af iltforbruget hos ferskvandssneglen Ancyclus fluviatilis.*

Ferskvandsorganismernes respiration er af interesse, dels fordi mange af disse organismer viser morfologiske tilpasninger til iltoptagelse under dårlige respirationsbetingelser, dels fordi iltindholdet i de ferske vande er så stærkt varierende. Men iltforbrugets størrelse er afhængig af flere forskellige faktorer. Hos det anvendte forsøgsdyr *Ancyclus fluviatilis* har iltforbruget således vist sig at variere betydeligt i årets løb. Det må antages, at denne variation skyldes indflydelse af forplantningsaktivitet.

Under fuldstændig sult aftager *Ancyclus*' iltforbrug hurtigt i løbet af en periode på indtil 20 timer efter indsamling af dyrene i naturen, og der findes intet tidsrum i begyndelsen af sultperioden med en næsten konstant iltoptagelse. Det blev desuden vist i forsøg, hvilken indflydelse

partiel sult, temperatur og forskelle i dyrenes vægt havde på størrelsen af iltforbruget.

Experimenterne er gennemført med assistance af cand. mag. JØRGEN LUMBYE og cand. mag. K. W. OCKELMANN.

Det vedtoges at sende Mat. Fys. Medd. og Skrifter samt Oversigten til Fysiska Institutet, Stockholms Högskola.

---

5. Mødet den 13. december 1957.

Til stede var 44 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *jung. præsident*, Niels Bjerrum, Nørlund, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Dyggve, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, J. C. Jacobsen, Holter, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Riis, Iversen, Kemp, Helgason, Iuul, Steensberg, Bøggild, Aage Bohr, Thorson, Ussing, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Matthiassen, Skautrup, Engelbreth-Holm, Jakob Nielsen, *sekretær*, Bang.

Sekretæren meddelte, at selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig mag. art. HUGO ALBERT MATTHIESSEN, fh. inspektør ved Nationalmuseet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 2. april 1948, død den 9. december 1957.

F. J. BILLESKOV JANSEN forelagde: »*Danmarks Digtekunst, Bind III, Romantik og Romantisme*«.

I danske litteraturhistorier er fremstillingen som regel formet som gennemgang af de enkelte forfatterskaber. I modsætning hertil grupperes i *Danmarks Digtekunst* hver periodes værker efter deres karakter af drama, fortællekunst eller lyrik. Det bliver derved naturligt at belyse digtningen i dens vekselforhold til teater, bildende kunster og musik. Genrehistorien giver desuden gode muligheder for sammenlignende æstetisk vurdering og for at sætte digtekunstens skiftende signaler i forbindelse med den almene kulturelle og ideologiske udvikling.

J. ENGELBRETH-HOLM gav en meddelelse: *Virusbetinget leukæmi hos mus*.

Der gaves en kort oversigt over virusbetingede svulster, og forsøg gennemgås, hvori det vises, at det leukæmifremkaldende virus hos mus, der blev opdaget i 1950, og som hidtil kun har vist sig virksomt overfor fostre og nyfødte, kan bringes til at virke i voksne dyr, hvis der i disse er induceret tolerans overfor den musestamme, hvorfra virus hidrører

Det af kassekommissionen forelagte budget for året 1958 vedtoges. Trykt side 122—24. Herunder bevilgedes 1 400 kr. til Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med følgende:

Societatea de științe matematice și fizice din RPR, Bucurest. — Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Politecnico di Milano, Istituto di Fisica, Milano. — Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Redaktøren omtalte det af Ad. Stender-Petersen tidligere forelagte »Vocabularium Rossico-Germanicum«, der ønskedes udgivet af selskabet som en særlig publikation. Værkets første bind skulle være en facsimileudgave af den i Det kgl. Bibliotek beroende originale tekst til ordbogen. Det vedtoges at anmode Det kgl. Bibliotek om at påtage sig udgifterne ved fremstilling af dette bind. Det andet bind, der indeholdt en engelsk oversættelse, skulle bekostes af selskabet. Udgaven ville muligvis komme til at omfatte flere bind.

---

6. Mødet den 17. januar 1958.

Til stede var 52 medlemmer, nemlig: Øjvind Winge, *fung. præsident*, Hertzprung, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hatt, Christiansen, Dyggve, Hammerich, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math. Thomsen, Ørskov, Fabricius, Høeg, Blinkenberg, Barr, Hjlemslev, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Elling, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Riis, Iversen, Kemp, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Berg, Noe-Nygaard, Bang, Aage Bohr, Veibel, Westergaard, Sten, Mathiassen, Jakob Nielsen, *sekretær*, Linderstrøm-Lang, J. C. Jacobsen, Niels Nielsen, K. Arne Jensen, Billeskov Jansen.

ØJVIND WINGE gav en meddelelse: *Kromosomforhold i maligne tumorer. (En oversigt).*

I Tyskland havde v. HANSEMANN før århundredskiftet og BOVERI i 1914 fremsat tanker om, at kromosomforstyrrelser var årsag til malign vækst, men eksperimentelle cytologiske undersøgelser forelå ikke, før taleren i 1927 offentliggjorde sine iagttagelser vedrørende eksperimentalt

fremkaldte plantesvulster, »crown galls«, og i 1930 undersøgelser over tjærekarcinom hos mus.

Den i 1930 gjorte iagttagelse, at maligne svulster rummer celler med et varierende, men oftest forøget antal kromosomer, har i de seneste år, navnlig efter 1950, fået stærk støtte og specielt også den fremsatte hypotese om, at en malign svulst må betragtes som stammende fra en enkelt eller flere cytologisk abnorme celler, iblandt hvis døtreceller, der har varierende kromosombesætning, der vil foregå et naturligt udvalg af de mest aktive celler.

Der redegjordes for den videre udvikling af hypotesen, og særlig for japanske eksperimenter med overførelse af en enkelt cytologisk abnorm celle, der hos rotter kan fremkalde et dødeligt sarkom.

»Union Académique Internationale« havde sendt trykt beretning om mødet i Bruxelles den 10.—14. juni 1957.

Selskabet havde sendt en lykønskningsskrivelse til Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, i anledning af 50-års jubilæet den 30. december 1957.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med følgende:

Ústřední Technická Knihovna, Praha. — Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Instytut Historii Kultury Materialnej, Polska Akademia Nauk, Warszawa. — Hist. Filos. Medd. og Skrifter.

Det vedtoges at udvide bytteforbindelsen med Ústřední Ústav Geologický, Praha, der får Biol. Medd. og Skrifter, til også at omfatte Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Rask-Ørsted Fondets Bestyrelse havde meddelt, at der var bevilget selskabet kr. 20.000 til opretholdelse af de internationale forbindelser i 1958.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af professor, dr. phil. Tyge W. Böcher og cand. mag. Kai Larsen: »Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IV. Further Studies in Short-Lived Herbs«. Trykt i Biol. Skr. **10**, no. 2.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **31**, no. 6, Susumu Kamefuchi.

Biol. Skrifter **9**, no. 2, Ulrik Røen; **9**, no. 3, M. Køie & K. H. Rechinger.

Klassemøder i begge klasser med dagsorden:

1. Mundtlig anmeldelse af forslag om optagelse af nye medlemmer i selskabet.
2. Eventuelt.

---

7. Mødet den 31. januar 1958.

Til stede var 43 medlemmer, nemlig: Øjvind Winge, *fung. præsident*, Niels Bjerrum, Thalbitzer, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hatt, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Børge Jessen, Ørskov, J. C. Jacobsen, Holter, Barr, Buchthal, J. Bjerrum, Degerbøl, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Hjelholt, Riis, Iversen, Helgason, Iuul, Steensberg, Bøggild, Noe-Nygaard, Bang, Ussing, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Skautrup, Engelbreth-Holm, Jakob Nielsen, *sekretær*, Niels Nielsen, Fenchel, K. Arne Jensen.

J. A. CHRISTIANSEN gav en meddelelse: *En enzymatisk membranmodel, der ligner en nervemembran.*

I foredraget skitseredes en enzymatisk virkende membranmodel med krystalgitteragtig struktur.

En frivilligt forløbende kemisk reaktion, katalyseret af membranen, fremtvinger i denne cykliske periodiske omdannelser under samtidige forskydninger.

Modellen udfører derved aktive transportprocesser, der ligner dem, der vides at foregå gennem nervemembraner.

Modellens struktur kan forstyres ad elektrisk vej. Forstyrrelsen vil forskyde sig i membranens længderetning med betydelig hastighed ligesom det såkaldte aktionspotential i en nerve.

Det kan forudses, at under passage af forstyrrelsen vil der i modellen optræde karakteristiske ændringer i dens elektriske ledningsevne og i potentialdifferensen mellem dens yder- og inderside. Disse ændringer ligner dem, der vides at optræde, når et aktionspotential passerer et bestemt sted i en nerve.

JÓN HELGASON gav en meddelelse: *De islandske folkevisers litterære overlevering.*

Den eneste videnskabelige udgave af de islandske folkeviser blev afsluttet uden indledning, og der er aldrig siden givet en sammenhængende beskrivelse af visernes håndskriftlige overlevering. Hovedlinierne blev trukket op, idet der særlig dvæledes ved de ældste håndskrifter (fra det 17. årh.) og forholdet mellem dem.

K. Linderstrøm-Lang indstilledes til Undervisningsministeriet til genvalg som selskabets repræsentant i Den danske Unesco-Nationalkommission for tre år fra den 1. marts 1958 at regne.

Kassekommissionen anbefalede påbegyndelse af trykningen af nogle af de til selskabet indsendte og vedtagne, men midlertidigt henlagte afhandlinger.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med følgende:

Vojvodjanski Muzej, Novi Sad, Jugoslavien. — Hist. Filos. og Arkæol. Kunsthist. Medd. og Skrifter.

Mission Archéologique Française de Tunisie, Tunis. — Hist. Filos. og Arkæol. Kunsthist. Medd. og Skrifter.

Fru overarkivar Else Kornerup havde efter sin afdøde mands ønske overdraget selskabet et eksemplar af Greve Christian Holsteins latinske tale i selskabet i anledning af det oldenborgske kongehus' 300-års jubilæum 1749. Bogen, der er trykt i 1752, bærer forfatterens dedikation til B.W. Luxdorph, og på titelbladet findes det gamle stik af et møde i selskabet. Selskabet havde takket for den smukke gave.

Selskabet havde modtaget et eksemplar af den trykte beretning om den 32. internationale Amerikanistkongres i København den 8.—14. august 1956.

8. Mødet den 14. februar 1958.

Til stede var 43 medlemmer, nemlig: Øjvind Winge, *fung. præsident*, Niels Bjerrum, Johs. Pedersen, Sand, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hatt, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, J. C. Jacobsen, Holter, Barr, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Brandt, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Riis, Topsøe-Jensen, Faurholt, Kemp, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Bøggild, Bang, Aage Bohr, Thorson, Sten, Billeskov Jansen, Engelbreth-Holm, Jakob Nielsen, *sekretær*, Børge Jessen, Niels Nielsen, K. Arne Jensen, Ebbe Rasmussen.

K. AD. JENSEN gav en meddelelse: *Det eksperimentelle grundlag for tuberkulosekemoterapi.*

Eksperimentelle og kliniske erfaringer har vist, at tuberkulose skal behandles 1 eller 2 år med de kemoterapeutiske midler, man råder over

i dag. Årsagen hertil er først og fremmest, at ret få tuberkelbaciller under behandlingen går over i en hvileform, hvor de ikke formerer sig, og sandsynligvis nedsætter eller ophører med deres stofskifte og derfor ikke dræbes af de kemoterapeutiske midler.

Den vigtigste årsag til, at en sådan langvarig behandling ikke altid med held kan gennemføres, er, at tuberkelbacillerne bliver resistente overfor et eller flere af de anvendte midler. Mekanismen i denne resistensudvikling omtaltes, og det nævntes, hvorledes man kan hindre, at den opstår.

F. J. BILLESKOV JANSEN gav en meddelelse: *Holbergs forhold til nogle franske tænkere.*

Når man har skildret HOLBERG som filosof, har man ikke altid taget tilbørligt hensyn til kronologien. Det var natur- og folkeretslærerne, der indførte Holberg i den nyere filosofi, også den franske. Det var derefter først BOILEAU og langt senere MONTAIGNE som lærte Holberg fransk psykologisk og moralsk menneskeforståelse. I forholdet til de franske fysiokrater var Holberg en ligefrem genial forløber. I sin religiøse tænkning sluttede Holberg sig først til LEIBNIZ' optimisme, men veg langsomt for BAYLES »forfærdelige objektioner«. I politisk henseende var Holberg enevældens mand og polemiserede få måneder før sin død, med saglighedens autoritet, mod MONTESQUIEU'S *L'Esprit des Lois*.

Selskabet havde modtaget beretning med resolutioner o. l. vedrørende »The Ninth Pacific Science Congress« i Bangkok 1957.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med Museum für Völkerkunde, Leipzig, og at sende Hist.-Filos. Medd. og Skrifter.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **31**, no. 7, Niels Bjerrum.

Biol. Skrifter **9**, no. 1, C. A. Jørgensen, Th. Sørensen og M. Westergaard.

Klassemøde.

Den naturvidenskabelig-matematiske klasse holdt møde med dagsorden:

1. Nedsættelse af udvalg til bedømmelse af en for Classens Legat indsendt prisbesvarelse.
  2. Eventuelt.
-

9. Mødet den 28. februar 1958.

Til stede var 44 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Niels Bjerum, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Winge, Knud Jessen, Hatt, J. A. Christiansen, Dyggve, Hammerich, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Ørskov, Stender-Petersen, Holter, Brandt Rehberg, Barr, Buchthal, Fenchel, Brandt, Degerbøl, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Iuul, Steensberg, Bøggild, Berg, Noe-Nygaard, Bang, Veibel, Westergaard, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Jakob Nielsen, *sekretær*, J. C. Jacobsen, J. Bjerrum. — Desuden selskabets udenlandske medlem professor Torsten Gustafson, Lund, og som gæster professor Francis Bull, Oslo, overassistent G. G. Knappeis og mag. scient. Fritz Carlsen.

AD. STENDER-PETERSEN gav en meddelelse: *Den polske romantik og den russiske.*

Foredragsholderen ville forsøge at formulere en adækvat definition af den polske og den russiske romantik med udgangspunkt i ALEKSANDER PUSJKINS og ADAM MICKIEWICZ' forfatterskab. De to digtere blev karakteriseret ud fra deres forskellige litterære forudsætninger og ud fra deres modsatte eftervirkning i det 19. århundredes litteratur.

FRTZ BUCHTHAL gav en meddelelse: *Den hvilende og kontraherede muskelfibers finstruktur undersøgt ved elektronmikroskopi af ultratynde snit.*

Vor viden om den tværstribede muskelfibers struktur, der oprindeligt hidrørte fra mikroskopiske undersøgelser i upolariseret og polariseret lys, er i de senere år betydeligt udvidet ved anvendelsen af elektronmikroskopi på ultratynde snit (snittykkelse 100–400 Ångström). Det drejer sig herved om undersøgelse af et dehydreret og fixeret materiale, og der kræves derfor indgående kontrolundersøgelser for at kunne drage kvantitative slutninger med hensyn til finstrukturen i den levende muskelfiber.

Man har kunnet identificere to typer af filamenter, der udgør de væsentlige strukturelementer i den tværstribede muskelfiber, og det har kunnet sandsynliggøres, at disse består af henholdsvis strukturproteinet myosin (A filamenter) og aktin (I filamenter). I den hvilende muskelfiber ligger disse to typer af filamenter for største delens vedkommende i adskilte bånd på ca. 1μ 's længde. Ved forkortning glider filamenterne imellem hinanden.

Der gjordes rede for de strukturændringer, der ledsager strækning af den hvilende muskelfiber, for strukturen, der kendetegner en aktiv muskelfiber, som udvikler mekanisk spænding uden at forkorte sig (isometrisk kontraktion), og for strukturen i den forkortede muskelfiber (isotonisk kontraktion).

(Undersøgelser af F. CARLSEN og G. G. KNAPPEIS.)

Direktionen for Det Classenske Fideicommiss havde sendt beretning for regnskabsåret 1. juli 1956—30. juni 1957.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med Indian Institute of Science, Bangalore, og at sende Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

10. Mødet den 14. Marts 1958.

Til stede var 63 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Niels Bjerum, Nørlund, Hertzsprung, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Sand, Winge, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Dyggve, Hammerich, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math. Thomsen, Ørskov, Fabricius, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Barr, Hjelslev, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Degerbøl, K. Arne Jensen, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Topsøe-Jensen, Faurholt, Iversen, Kemp, Peter Jørgensen, Steensberg, Bøggild, Berg, Erichsen, Bang, Aage Bohr, Thorson, Ussing, Veibel, Westergaard, Sten, Billeskov Jansen, Mathiasen, Skautrup, Engelbreth-Holm, Jakob Nielsen, *sekretær*, Langseth, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Brandt, J. Bjerrum, Noe-Nygaard.

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN gav en meddelelse: *Middelalderens skånske sprogform*.

Skånes stilling som den nordiske middelalders kulturelle centralprovins sætter et præg af orden og fasthed på vore gamle skånske håndskrifers palæografi og orthografi såvel som på sprogformen. Mod middelalderens slutning trænger dialektale særformer dog mere frem, med en udvikling, der kan følges gennem en række håndskrifter indtil en tekst fra c. 1500 som den gammeldanske oversættelse af *Guta Saga*. Dette litteraturværk er for en del år siden (Arkiv f. nord. Filologi XXVII) blevet bestemt som afskrevet af en fynbo, men tillige rummede sjællandske og jyske dialektejendommeligheder; dets sprogform er imidlertid skånsk, rimeligvis at henføre til det østlige Midt-Skåne.

Efter forslag fra repræsentationsudvalget vedtog selskabet følgende:

Efter indbydelse fra Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin til en festlighed i Berlin den 24.—25. april 1958 i anledning af Max Plancks 100-års fødselsdag sendes een delegeret.

Til 150-års jubilæet i Koninkl. Nederlandse Akademie van

Wetenschappen i Amsterdam den 6.—9. maj 1958 delegeredes L. L. Hammerich, der medtager en adresse på hollandsk. Adressens ordlyd, se nedenfor.

Til mødet i »Union Académique Internationale« i Bruxelles den 9.—12. juni 1958 delegeredes Carsten Høeg og Franz Blatt med L. L. Hammerich som suppleant (jvfr. s. 63).

Til »7. Kongress der Internationalen Gesellschaft für Musikwissenschaft« i Köln den 23.—28. juni 1958 sendes ingen delegeret fra selskabet.

Til mødet i »International Union of Biological Sciences« i London den 12.—14. juli 1958 delegeredes J. Ørskov.

Til mødet i »International Mathematical Union« i St. Andrews den 11.—13. august 1958 delegeredes N. E. Nørlund og Børge Jessen med W. Fenchel som suppleant (jvfr. s. 62).

Til »V. Internationaler Kongress für Vor- und Frühgeschichte« i Hamburg den 24.—30. august 1958 delegeredes Johs. Brøndsted og Ejnar Dyggve.

Til »VI. Internationaler Kongress für Namenforschung« i München den 24.—28. august 1958 sendes ingen delegeret fra selskabet.

Til »Det internationale statistiske Instituts« 31. møde i Bruxelles den 3.—8. september 1958 sendes ingen delegeret fra selskabet.

Efter indbydelse fra universitetet i Jena til 400-års jubilæum i begyndelsen af september 1958 vedtoges det at sende en adresse og at forhandle med Københavns Universitet om en fælles delegeret.

Til »Il VII Congresso Internaz. di Archeologia Classica« i Rom-Napoli den 6.—13. september 1958 delegeredes Ejnar Dyggve.

Til »Le XIXe Congrès International d'Histoire de l'Art« i Paris den 8.—13. september 1958 delegeredes Ejnar Dyggve.

Til »XI. Internationaler Byzantinistenkongress« i München den 15.—20. september 1958 delegeredes Ejnar Dyggve.

Til mødet i »International Council for Scientific Unions« i Washington D.C. den 2.—6. oktober 1958 delegeredes K. Linderstrøm-Lang.

Til »International Conference on Scientific Information« i Washington D.C. i november 1958 sendes ingen delegeret fra selskabet, men eventuelt en observatør.

Adressen til Det hollandske Akademi havde følgende ordlyd:

»Aan de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen!

Met groot genoegen maakt de Koninklijke Deense Akademie van Wetenschappen van de gelegenheid gebruik, de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen met haar honderdvijftigjarig bestaan van harte geluk te wensen. Met trots kunt U op een lange reeks van zeer vooraanstaande wetenschappelijke werken terugzien, met voldoening kunt U vaststellen dat U zich in het centrum bevindt van een bloeiende wetenschappelijke bedrijvigheid in Uw Nederland, dat sedert eeuwen op een zo hoog internationaal peil staat.

Tussen onze beide akademien hebben altijd goede en vriendschappelijke betrekkingen bestaan. Met bijzondere erkentelijkheid en bewondering gedenken wij diegenen onder Uw leden en landgenoten, die ook onze leden zijn geweest of nog zijn:

J. F. L. SCHRÖDER, H. A. HAMAKER, C. G. COBET, R. P. A. DOZY, D. BIERENS DE HAAN, F. C. DONDEERS, M. J. DE GOEJE, MELCHIOR TREUB, HUGO DE VRIES, H. KAMERLINGH ONNES, M. W. DE BEIJERINCK, CHR. SNOUCK-HURGRONJE, H. A. KRAMERS, PAUL EHRENFEST, J. HUIZINGA, C. C. UHLENBECK, J. H. OORT, G. G. KLOEKE.

Onder deze — ieder op zijn gebied belangrijke — mannen zijn er twee die we nog eens in het bijzonder willen noemen: C. G. COBET, die samen met onze J. N. MADVIG (door U met het lidmaatschap Uwer Akademie vereerd) de klassieke philologie van de negentiende eeuw zo buitengewoon heeft bevorderd, en, in deze eeuw, H. A. KRAMERS, die jarenlang in ons midden pioniersarbeid op het gebied van de atoomphysica verrichtte, maar U en ons helaas zo vroeg door de dood werd ontnomen.

Een afgevaardigde van onze Akademie zal de eer hebben aan de viering van Uw jubileum deel te nemen, maar uit onze kring zullen gedurende de feestdagen ook veel gedachten naar het Trip-penhuis uitgaan. Het stemt ons tot grote voldoening, dat de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen ongeschonden door de jaren van verdrukking en geweld is gekomen en zo snel haar werkzaamheden — nog schitterender dan tevoren —

heeft kunnen hervatten. Wij zijn overtuigd, dat dit ook in de toekomst zo zal blijven, ten bate van Uw land, van ons land, van alle landen op aarde.«

Det vedtoges at udvide bytteforbindelsen med Bibliothek der Technischen Hochschule, Stuttgart, og at sende Biol. Medd. og Skrifter.

Kassekommissionen havde givet tilladelse til, at de sidste af de midlertidig henlagte afhandlinger kunne sendes i trykken.

Klassemøder.

Den historisk-filosofiske klasse holdt møde med dagsorden:

1. Forhandling om og afstemning over forslag om optagelse af nye medlemmer.
2. Eventuelt.

Den naturvidenskabelig-matematiske klasse holdt møde med dagsorden:

1. Valg af klasseformand.
2. Forhandling om og afstemning over forslag om optagelse af nye medlemmer.
3. Eventuelt.

11. Mødet den 28. marts 1958.

Til stede var 44 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Nørlund, Johs. Pedersen, Winge, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hatt, J.A.Christiansen, Dyggve, Hammerich, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math.Thomsen, Fabricius, Møller, Barr, Hjelmslev, Fenchel, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K.J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Hjelholt, Chr. Poulsen, Riis, Faurholt, Iversen, Bøggild, Berg, Noe-Nygaard, Bang, Aage Bohr, Veibel, Westergaard, Sten, Bille-skov Jansen, Mathiassen, Jakob Nielsen, *sekretær*, J.C.Jacobsen, Niels Nielsen, Engelbreth-Holm.

EJNAR DYGGVE gav en meddelelse: *Et senantikt palads på øen Mljet.*

Ved Luka Polaće på øen Mljet i Adriaterhavet ligger en stor, endnu ret velbevaret bygningsruin, som kun lejlighedsvis og kun kort har fundet omtale i faglitteraturen. Stednavnet (i oversættelse Palads-havnen) har længe ladet formode, at det drejer sig om ruinen af et palads. En fantasifuld ældre tradition har angivet opførelsestiden for dette palads til SEPTIMUS SEVERUS regeringsår.

Endnu i 1591 skal ruinen have været så forholdsvis uskadt, at kun taget manglede. »Ed è macchina tale da lei il pre nominato seno viene chiamato Porto Palazzo« (Razzi, Storia di Raugia, Lucca 1595, 161). Stedet ligger langt uden for arkæologernes sædvanlige rejseruter, og ruinen har derfor ikke været udforsket. Foredragsholderen har siden 1923 haft planer om en undersøgelse af disse bygningsrester, men først i 1954 kunne denne undersøgelse virkeliggøres.

Der redegjordes for bygningens typologiske placering inden for paladsarkitekturen, for paladsets tilnærmelsesvise datering, og for dets overordentlige betydning i den diskussion om forholdet PALATIUM-ECCLESIA, som har verseret, siden foredragsholderen udsendte sit skrift *Palatium Sacrum Ravennatum*.

KAJ BERG gav en meddelelse: *Limnologiske studier over Furesø's kulturpåvirkning*.

Der er foretaget hydrologiske, fysisk-kemiske og biologiske undersøgelser over Furesø med et dobbelt formål: Man har villet prøve at fastslå, om der er foregået væsentlige ændringer i søens naturtilstand i dette århundrede, og i bekræftende fald søge at påvise årsagen hertil. Desuden har man gennemført visse specielle studier, som tjener til at præcisere, hvilken tilstand Furesø har i vore dage. Selvom de sidstnævnte iagttagelser ikke kan tjene til sammenligning med ældre observationer, da sådanne af samme karakter mangler, har de værdi bl. a. til sammenligning med forholdene i andre søer.

Furesøundersøgelsen blev påbegyndt efter opfordring fra Dansk Ingeniørforening. 16 biologer og ingeniører har dannet et Furesø-udvalg med taleren som formand, og hvert medlem har ydet bidrag til undersøgelsen inden for sit speciale. I foredraget blev nogle hovedresultater af undersøgelsen gennemgået.

Sekretæren meddelte, at den naturvidenskabelig-matematiske klasse havde genvalgt Øjvind Winge til formand i de kommende tre år.

Sekretæren gav meddelelse om klassernes forslag til indvalg af nye medlemmer.

Efter indstilling fra bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« vedtog selskabet at uddele følgende bevillinger: Til studiet af dansk sprog: cand. mag. Inger Ejkskjær 1.800 kr., cand. mag. Allan Karker 800 kr. og mag. scient. Johan Lange 200 kr.; — og til studiet af dansk flora: amanuensis, cand. mag. Alfred Hansen 200 kr., cand. mag. Hans Mathiesen 600 kr., mag. scient. Lise Høst Saunte 1.000 kr. og havearkitekt Johannes Tholle 1.000 kr., i alt 5.600 kr.

Det af selskabet tidligere nedsatte vedtægtsudvalg havde i to møder behandlet et forslag til ny formulering af selskabets forretningsorden. Ændringsforslag ville blive forelagt selskabet i næste mødesæson.

Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabsmand« havde sendt beretning og regnskabsoversigt for året 1957. Trykt side 134—35.

Klassemøde.

Den naturvidenskabelig-matematiske klasse holdt møde med dagsorden:

1. Forhandling om bedømmelsen af en indkommet prisbesvarelse for Classens Legat.
2. Drøftelse af spørgsmålet om overflytning af indenlandske medlemmer i klassen til udenlandske.
3. Eventuelt.

---

12. Mødet den 11. april 1958.

Til stede var 49 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Niels Bjerum, Nørlund, Johs. Pedersen, Sand, Winge, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J.A.Christiansen, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math.Thomsen, Stender-Petersen, Møller, Blinkenberg, Barr, Hjelmslev, Buchthal, Fenchel, Brandt, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K.J.Pedersen, Ebbe Rasmussen, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Riis, Faurholt, Iversen, Kemp, Peter Jørgensen, Bøggild, Berg, Bang, Aage Bohr, Veibel, Westergaard, Sten, Billeskov Jansen, Mathiasen, Skautrup, Hammerich, *fung. sekretær*, K.Ad.Jensen, K.Arne Jensen, Steensberg, Engelbreth-Holm.

KAJ BARR talte mindeord om KAARE GRØNBECH.

Trykt side 81—98.

MOGENS WESTERGAARD gav en meddelelse: *Induktion af specifikke mutationer ved hjælp af fysiske og kemiske mutagener.*

Ved hjælp af en af foredragsholderen udarbejdet metode til kvantitativ måling af mutationsfrekvensen (tilbagemutationsfrekvensen) i specifikke gener hos svampen *Neurospora*, er den mutationsfremkaldende (mutagene) virkning af fysiske mutagener (ultraviolet lys) og kemiske

mutagener (især alkylerende forbindelser) blevet undersøgt. Forskellige alleler af samme gen har vist sig at reagere forskelligt overfor samme mutagen, og det er derfor muligt at karakterisere de enkelte alleler ved deres tilbagemutations mønster. Resultaterne viser, parallelt med tilsvarende undersøgelser fra andre laboratorier over intra-allel overkrydsning, at genet ikke er udeleligt, men at hvert enkelt gen rummer talrige »sites of mutation«. Disse kan dels karakteriseres ved deres mutations mønster, dels kortlægges ved overkrydsningsanalyser.

Foredraget gav også en kort oversigt over virkningen af forskellige isomerer af diepoxybutan i diverse biologiske systemer, herunder blev foreløbige forsøg med *dl* diepoxybutans virkning på Hodgkins' sygdom refereret.

De genetiske forsøg er udført i samarbejde med mag. scient. GUNNAR KØLMARK m. fl.; de kliniske forsøg med diepoxybutan er udført af professor, dr. med. J. BICHEL og dr. med. A. STENDERUP, Århus, og de forskellige isomerer af dette stof er syntetiseret af dr. P. FEIT, Kemisk Forsøgslaboratorium, Løvens kemiske Fabrik.

Kassekommissionen forelagde det reviderede regnskab for året 1957. Uddrag deraf er trykt side 118—21.

Den naturvidenskabelig-matematiske klasse forelagde en af C. A. Jørgensen og Øjvind Winge affattet bedømmelse af den rettidig indkomne besvarelse af den for året 1955 udsatte prisopgave for 4.000 kr. af Classens Legat vedrørende sædskiftets betydning for de forskellige fodsylgeformers forekomst på de danske kornagre. Besvarelsen var mærket »Team«. Klassen indstillede, at besvarelsen belønnes med det fulde udsatte beløb, og selskabet sluttede sig hertil.

Ved navnesedlens åbning viste forfatterne sig at være: amanuensis P. Norup Pedersen og assistent Johs. Jørgensen, begge på Landbohøjskolens afdeling for Plantekultur.

Bedømmelsen er trykt side 125—28.

Der foretoges afstemning over de fra klasserne indbragte forslag til optagelse af nye medlemmer. Valgt blev følgende:

I den historisk-filosofiske klasse som indenlandske medlemmer: dr. phil. Paul Henrik Krag Diderichsen, professor i dansk sprog ved Københavns Universitet; dr. phil. Aage Kristian Hansen, og dr. theol. Hans Harald (Hal) Koch, professor i teologi med kirke- og dogmehistorie, særlig Nordens kirkehistorie, som hovedfag ved Københavns Universitet. — Som udenlandsk med-

lem: dr. phil. Francis Bull, fh. professor i nordisk litteratur ved universitetet i Oslo.

I den naturvidenskabelig-matematiske klasse som indenlandske medlemmer: dr. phil. Einar Anton Andersen, professor i geodæsi ved Københavns Universitet, direktør for Geodætisk Institut; dr. phil. Børge Nielsen Bak, professor extraord. i molekylspektroskopi ved Københavns Universitet; dr. phil. Niels Ove Lassen, amanuensis og afdelingsleder ved Københavns Universitets institut for teoretisk Fysik; dr. phil. Halfdan Einer Steemann Nielsen, professor i botanik ved Danmarks farmaceutiske Højskole; dr. phil. Thorvald Julius Sørensen, professor i botanik ved Københavns Universitet, direktør for Botanisk Have; dr. med. Gunnar Teilum, amanuensis, lektor i patologisk anatomi ved Københavns Universitet, og dr. phil. Erik Zeuthen, forstander for Carlsbergfondets biologiske Institut. — Endvidere fire udenlandske medlemmer: Max Delbrück, professor i biologi ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal.; Ben Roy Mottelson, dr., fysiker, Nordisk institut for teoretisk Atomfysik, København; Arne Müntzing, professor i genetik ved universitetet i Lund; og Leif Størmer, professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo.

Der foretoges endvidere følgende valg:

1. Til kasserer genvalgtes Heinz Holter for årene april 1958—63.
2. Til medlem af kassekommissionen genvalgtes Louis Hjelmlev for årene april 1958—62.
3. Til medlem af Carlsbergfondets Direktion genvalgtes Stig Iuul for årene 1. oktober 1958—68.
4. Til medlem af Frederiksborg Museets Bestyrelse genvalgtes Stig Iuul for årene 1. oktober 1958—68.
5. Til medlem af bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« genvalgtes Arne Noe-Nygaard for årene april 1958—66.
6. Til nyt medlem af bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« i stedet for Bengt Strömngren valgtes Mogens Westergaard for årene april 1958—60.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde uddelt de tre ledige portioner af legatet fra 1. april 1958 til: mag. scient. Erik Høg (astronomi), mag. scient. Jørgen Sodemann (fysik) og mag. scient. Ove Frydenberg (genetik).

Administrationsudvalget for »Niels Bohr Legatet« havde sendt uddrag af regnskabet for året 1957. Trykt side 137.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde sendt beretning og regnskabsoversigt for året 1957. Selskabet gav decharge for regnskabet. Trykt side 136.

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« havde sendt beretning for 1957—58 og uddrag af regnskab for året 1957. Trykt side 138—39.

Til at repræsentere selskabet ved festligheden i Berlin den 24.—25. april 1958 i anledning af 100-års dagen for Max Plancks fødsel havde præsidenten udpeget C. Møller.

Der var sendt en lykønskning til 50-års jubilæet i Société de Chimie Physique i Paris den 31. maj 1958.

Efter afslutningen af Arkæol. Kunsthist. Medd. og Skrifter vedtoges det at sende Hist. Filos. Medd. og Skrifter til følgende 28 bytteforbindelser:

København, Kunstakademiet.

» Universitetets arkæologiske Laboratorium.

Stockholm, Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi.

Helsingfors, Finska Fornminnesföreningen.

Łodz, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne.

Liège, Institut archéologique liégeois.

Tours, Société archéologique de Touraine.

Zürich, Schweizerisches Landesmuseum.

Budapest, Hungarian Historical Museum.

Split, Muséum Archéologique.

Athen, Société archéologique d'Athènes.

» Institut suédois d'études classiques.

» Deutsches Archäologisches Institut.

Roma, Biblioteca dell'Istituto di Archeologia e Storia dell'Arte.

» Istituto Storico Olandese.

» Istituto Archeologico Svedese.

Torino, Società Piemontese di Archeologia e Belle Arti.

Madrid, Sociedad Española de Antropología, Etnografía e Prehistoria.

Valencia, Universidad Literaria, Facultad de Filosofía y Letras.
 Boston, Museum of Fine Arts.
 Cambridge, Mass., American School of Prehistoric Research.
 New York, Metropolitan Museum of Art.
 Philadelphia, American Philosophical Society for Promoting
 Useful Knowledge.
 Beirut, Université Saint-Joseph, Bibliothèque Orientale.
 Colombo, Archaeological Survey.
 Alexandria, Musée gréco-romain.
 » Société Royale d'Archéologie d'Alexandrie.
 Tunis, Service des Antiquités et Arts.

Undervisningsministeriet havde meddelt, at der på finansloven for finansåret 1958—59 var bevilget et statstilskud på 180 000 kr. til selskabets almindelige virksomhed.

13. Mødet den 25. april 1958.

Til stede var 47 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Niels Bjerum, Hertzprung, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Winge, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Brøndsted, Børge Jessen, Fabricius, Holter, Niels Nielsen, Barr, Hjelmlev, Buchthal, Fenchel, Dam, K. Arne Jensen, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Tovborg Jensen, Iversen, Kemp, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Bøggild, Aage Bohr, Veibel, Sten, Diderichsen, Aage Hansen, Koch, Einar Andersen, Lassen, Th. Sørensen, Teilum, Zeuthen, Hammerich, *fung. sekretær*, Langseth. — Desuden selskabets udenlandske medlem dr. Ben Mottelson, København.

Præsidenten bød de nye medlemmer velkommen.

KNUD FABRICIUS talte mindeord om BJØRN KORNERUP.
 Trykt side 109—17.

KAI ARNE JENSEN gav en meddelelse: *Om 1,2-dithioloniumionen.*

Der berettes om fremstilling af nogle nye organisk-kemiske forbindelser, 1,2-dithioloniumsalte, i hvilke der synes at foreligge et ringsystem med »aromatisk« karakter. I tilknytning hertil redegjordes for den særlige betydning betegnelsen »aromatisk« har fået i den organiske kemi og for aktuelle problemer vedrørende »aromatiske systemer«.

Carlsbergfondets Direktion forelagde ved formanden beretning for året 1. oktober 1956—30. september 1957. Trykt II, side 1—95.

Kassekommissionen havde genvalgt N. E. Nørlund til formand i det kommende år.

Ved mødet i »Union Mathématique Internationale« i St. Andrews den 11.—13. august 1958 ville selskabet være repræsenteret af Børge Jessen og desuden af Werner Fenchel i stedet for N. E. Nørlund, der var forhindret i at deltage (jvfr. side 53).

»Union Académique Internationale« havde sendt dagsorden for mødet i Bruxelles den 9.—12. juni 1958.

»Union Astronomique Internationale« havde sendt dagsorden for mødet i Moskva den 13.—20. august 1958.

»Conseil International des Unions Scientifiques« havde sendt en foreløbig dagsorden for mødet i Washington D.C. den 2.—6. oktober 1958.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Dr. Cyril Mango: »The Brazen House. A Study of the Byzantine Imperial Palace of Constantinople« i Arkæol. Kunsthist. Medd. Vil blive trykt i bd. 4, no. 2.

Lektor, dr. phil. Mogens Køie og direktør, dr. K. H. Rechinger: »Symbolae Afghanicae, Part IV«. Vil blive trykt i Biol. Skrifter 10, no. 3.

G. Källén og A. Wightman: »The Analytic Properties of the Vacuum Expectation Value of a Product of Three Scalar Local Fields«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Skrifter 1, no. 6.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Skrifter 1, no. 5, Svend Brodersen & A. Langseth.

---

14. Mødet den 9. Maj 1958.

Til stede var 40 medlemmer, nemlig: Niels Bohr, *præsident*, Niels Bjerum, Hertzsprung, Thalbitzer, Johs. Pedersen, Winge, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hatt, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Børge Jessen,

J. C. Jacobsen, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Fenchel, J. Bjerrum, Degerbøl, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Ebbe Rasmussen, Tovborg Jensen, Iuul, Steensberg, Bøggild, Noe-Nygaard, Bang, Sten, Mathiassen, Diderichsen, Aage Hansen, Einar Andersen, Bak, Lassen, Th. Sørensen, Teilum, Holter, *fung. sekretær*, Engelbreth-Holm.

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN gav en meddelelse: *Et lille håndskriftproblem.*

Det såkaldte Rantzauske håndskrift af Skånske Lov afsluttes med en skrivernotits med oplysning om afskriver og afskrivningsår. Denne notits er senere næsten bortraderet og i tidens løb tydet på forskellig måde.

I meddelelsen søgtes nu en løsning på problemet.

C. MØLLER gav en meddelelse: *Om energifordelingen i gravitationsfelter.*

Medens man for elektromagnetiske felter har simple udtryk for energitætheden og energistrømmen i feltet givet ved Poyntings teorem, har det hidtil været antaget, at det for gravitationsfelter beskrevet ved den almene relativitetsteoris feltligninger ikke har nogen veldefineret fysisk mening at tale om lokaliseringen af energien i de forskellige dele af rummet. I et nylig afsluttet arbejde er det imidlertid lykkedes at finde et fysisk acceptabelt udtryk for energitætheden i gravitationsfelter, hvorved disse i denne henseende er bragt på linie med andre fysiske felter. Samtidigt afsløres dog nye vidtgående forskelle mellem gravitationsfelter og f. eks. elektromagnetiske felter. Redegørelsen for disse forhold blev indledet med en oversigt over energibegrebets udvikling i vort århundrede.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie havde sendt beretning for året 1957. Trykt side 129—33.

Det vedtoges at delegere L. L. Hammerich til sammen med Carsten Høeg og Franz Blatt at deltage i mødet i »Union Académique Internationale« i Bruxelles i juni 1958. Som formand for selskabets kommission for »A Critical Pāli Dictionary« ville Hammerich på mødet føre indledende forhandlinger om det nødvendige internationale samarbejde til gennemførelse af Pāli-ordbogen.

Kommissionen for den nye Ducange havde sendt beretning for året 1957. Trykt side 140.

Den internationale Ducangekomité havde i dagene den 29.—30. april 1958 under Franz Blatts ledelse holdt møde i selskabets lokaler.

Selskabets sekretariat havde sendt beretning for året 1957. Trykt side 143—49.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af mag. scient. C. J. Ballhausen og E. M. Anemon: »Table of Ligand Field Integrals« i Mat. Fys. Medd. Vil blive trykt i bd. **31**, no. 9.

Til selskabets arkiv var indkøbt: Cimbria literata, bd. I—III, 1744, udarbejdet af Johs. Moller, Flensborg. Dette store værk var det første, der blev udgivet under selskabets tilsyn.

Sekretæren meddelte, at Selskabet i den forløbne sæson havde holdt 14 møder, i hvilke 9 medlemmer af den historisk-filosofiske klasse havde givet 12 meddelelser, nemlig: Barr (mindeord), Brøndum-Nielsen 3, Dyggve, Fabricius (mindeord), Hammerich, Helgason, Billeskov Jansen 2, Mathiassen og Stender-Petersen, — og 11 medlemmer af den naturvidenskabelig-matematiske klasse havde givet 14 meddelelser, nemlig: Berg 2, Buchthal, Christiansen 2, Engelbreth-Holm, K. Ad. Jensen 1 + mindeord, K. Arne Jensen, Knud Jessen, C. Møller, Noe-Nygaard (mindeord), Westergaard og Winge.

Hermed sluttede mødesæsonen 1957—58.

Efter mødesæsonens afslutning har selskabet modtaget meddelelse om, at et udenlandsk medlem er afgået ved døden, nemlig: dr. theol. & phil. RICHARD LUDWIG ENNO LITTMANN, fh. professor i semitiske sprog ved universitetet i Tübingen, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 8. april 1938, død den 4. maj 1958.

O. B. Böggild.

MINDEORD

over afdøde medlemmer.

I.

Ove Balthasar Bøggild.

16. maj 1872—13. november 1956.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 15. november 1957.

Af Arne Noe-Nygaard.

O. B. Bøggild blev født d. 16. maj 1872 på Mosegaard i Jetsmark sogn i Vendsyssel som søn af forpagter C. A. H. Bøggild og hustru Marie Sophie Fischer; han blev student fra Aalborg kathedralskole i 1890 og cand. mag. i naturhistorie og geografi fra Københavns universitet i 1896. I 1901 indgik han ægteskab med Rigmor Bøggild født Schmidt, med hvem han nåede at holde guldbryllup. I ægteskabet er der en datter Elsebeth, der overlever ham.

Samme år han var blevet kandidat, blev Bøggild forelæsningsassistent på universitetets mineralogiske museum. I 1910 udnævntes han til hjælpedocent i mineralogi og geologi ved den polytekniske læreanstalt og i 1912 til professor i mineralogi ved Københavns universitet samt til bestyrer af universitetets mineralogiske museum. I 1942 tog han sin afsked; den 13. november 1956 afgik han ved døden i sit 85'de år.

I 1900 ledsagede Bøggild N. V. Ussing på dennes ekspedition til Julianehåbs distriktet i Grønland, i 1903 og 1904 berejste han Færøerne, og i 1906 foretog han en undersøgelse af de dansk-vestindiske øer.

O. B. Bøggild var medlem af kommissionen for geologiske og geografiske undersøgelser i Grønland fra 1913 til kort før sin død; gennem mange år var han tillige medlem af redaktionsudvalget for »Meddelelser om Grønland«.

Bøggild var fra 1919 medlem af »Videnskabernes Selskab«, hvor han indtil sine sidste år var en trofast deltager i møderne; han var tillige medlem af »Kungliga fysiografiska sällskapet« i Lund.

Gennem en menneskealder stod Bøggild som den eneste professor i den geologiske fagkreds her i landet, og han kom derfor

i berøring med en talstærk studenterskare, såvel fra universitetet som fra den polytekniske læreanstalt.

Som forelæser var Bøggild klar og koncis; han besad en egen kategorisk måde at fremsætte meninger og forelægge emner på, som afskar al opposition. Undertiden kunne han anvende samme form også i en mindre kreds, og her opdagede man efterhånden, at den affejende form i fremsættelsen ofte skyldtes, at han havde været gennem et betydeligt tankearbejde, — pro et contra — i sagens anledning, samt at han herudfra havde valgt sit standpunkt og ligesom havde forenklet et detaillerrigt maleri til en enkel stregtegning, der for hans indre øje passede ind i en helhedsopfattelse, som han var yderst utilbøjelig til at ændre ved.

Den noget tørre forelæsningsform, han anvendte, krydredes af barokke passager og vitser, som han fremsatte uden at fortrække en mine; med et lunt glimt i øjet kvitterede han dog, når han så, at det han havde sagt, havde fænget og var blevet rigtigt opfattet. Det undervisningsområde, Bøggild bestred og følte sig ansvarlig for, behandlede han overmåde ensartet, og det var ikke muligt på grundlag af hans undervisning at finde ud af, hvad der var hans eget specielle interesseområde eller forskningsfelt.

Bøggild var en god og meget hurtig eksaminator; blev der ikke svaret direkte og omgående, gik han videre, enten blot noterende sig, at det rigtige svar udeblev, eller selv indskydende dette med tilføjelsen: »Det burde De unægtelig have vidst«. Bøggild var overmåde retsindig og behandlede eksaminanderne næsten slavisk ensartet. Det skulle være en yderst slet præstation, der fik ham til at vrisse, men det kunne ske.

På det propædeutiske trin var Bøggilds undervisning meget klar. Over for ældre geologistuderende og yngre kandidater, der ønskede en virkelig fordybelse i hans fag, var han nærmest afvisende, og han manglede evnen til at samtale med dem og hjælpe dem igang. Adskillige har utvivlsomt følt den samme mangel på stimulus som jeg selv. Der er næppe tvivl om, at Bøggild selv led under denne svigtende evne til at komme i kontakt med de viderekomne studenter i hans eget fag. Jeg mindes f. eks. engang, at Bøggild gennem nu afdøde docent, J. P. J. Ravn hørte eet eller andet om en student, som interesserede ham. »Hvor ved De det fra?« spurgte han pludselig. Ravn svarede, at det havde den pågældende selv fortalt ham, da han dagen før talte med ham. »Nåh

sådan, ja De kan jo tale med folk« — Vel sagtens underforstået, at den evne havde han ikke selv, samt at de, der ejede den, herigennem havde det så meget lettere end han. På højeste trin, det vil især sige i samtaleform mellem »ligemænd«, var det ikke svært at få en frugtbar meningsudveksling igang, og herved røbede hans umådelige mineralogiske viden sig.

En karakteristisk egenskab hos Bøggild var hans hurtighed. Han arbejdede intenst og hurtigt med sine egne ting. Dukkede der et musealt problem op, døjede han med at høre en sag fremstillet til ende, han opfattede straks problemet og gik omgående igang med det, der påhvilede ham; han kunne skaffe lys i en samling! Han kunne vælge og vrage i en skuffe, der flød over sine bredder, han kunne tage en bestemmelse vedrørende et bestemt stykkes skæbne, og han besad evnen til at kunne kaste bort.

Bøggilds daglige arbejdsmåde var særpræget. Han begyndte tidligt om morgenen. Hans entré i goniometerrummet markeredes af en smækken-med-døren og en skramlen-af-stoleben henover stengulvet; lidt efter begyndte han at brumme. Denne brummen var meget karakteristisk og gjorde det øjensynligt ud for andres fløjten eller nynnen; den var udtryk for, at han var tilfreds, og at han ikke ville forstyrres. Nu og da blev den afbrudt derigennem, at han dikterede sig selv nogle aflæsninger med høj stemme, eller derigennem at han markerede noget galt med et udråb.

Indimellem smækkede døren igen, han havde forladt goniometeret; man hørte næste dør gå og blive lukket med et brag; han var inde i een af salene for at hente nyt materiale, eller han var gået ind til sig selv for at regne. Efter kortere eller længere tids forløb genlød hallen atter af diverse smækkende døre, og et øjeblik efter røbede den genoptagne brummen, at han atter var igang med sit målearbejde. Han arbejdede intenst og hverken hørte eller så nogen eller noget uvedkommende.

Mødte man ham i en sådan periode i sliberummet — stadig brummende — kunne man se ham stå med en bog i den ene hånd og det præparat, han var i færd med at slibe, i den anden. Det hændte, at han sleb fingrene til blods, fordi han ofrede bogen større opmærksomhed end præparatet; men han opdagede det ikke, før han så blodet på slibeskiven.

Var det i samlingerne, man traf ham, kunne man se ham stå bøjet over en skuffe med mineraler, som han et øjeblik efter skub-

bede i; nogle hurtige skridt bragte ham, uden at han øjensynlig så sig nærmere for, hen til den næste skuffe, han havde behov for, og straks var han bøjet over den. Han kendte sin mineral-samling ud og ind, og han opfattede den som sit hovedværktøj.

Kom man endelig ind i hans værelse, mens han skrev, så man papirarkene vandre ind gennem skrivemaskinen i jævn følge for som beskrevne ark at hobe sig op ved siden af ham, roligt og støt, dag efter dag; han skrev alt selv. Jeg tror, han havde hele planen til afhandlingen klar i hovedet, og at han derefter begyndte fra en ende og fortsatte i een ubrudt linje til sidste punktum.

Bøggilds videnskabelige forfatterskab strækker sig over et helt usædvanlig langt spand af tid, nemlig over 54 år. Hans første afhandling udkom i 1899, hans sidste i 1953, da han var 81 år gammel og stærkt generet af tiltagende svagsyn. På en måde kan man sige, at hans egentlige mineralogiske forfatterskab indrammes af de to udgaver af hans store Grønlands-mineralogi, selv om han så tidligt som i 1900 skrev en afhandling om nogle grønlandske mineraler.

I 1905 udgav Bøggild det 625 sider store værk »Mineralogia groenlandica«. Til trods for, at dette standardværk udkom på dansk, fik det hurtigt international betydning og har nu gennem mere end en menneskealder været anvendt og er blevet citeret verden over, indtil det næsten 50 år senere, som nævnt, afløstes af en af Bøggild selv udvidet og à jour-ført udgave på engelsk: »The Mineralogy of Greenland«.

Blader man den anseelige stabel mineralogiske afhandlinger igennem, som Bøggild gennem årene har udgivet, er der en uanselig titel, som går igen og igen: »On some minerals from . . .«. Det var i de fleste tilfælde grønlandske mineraler, Bøggild beskrev i disse afhandlinger, og de beskedne titler dækker ofte over et meget betydningsfuldt indhold. Bøggild har endvidere behandlet mineraler fra Island, Færøerne, Norge og det egentlige Danmark.

Som mineralog var Bøggild en forskerbegavelse som få, idet han besad en helt usædvanlig iagttagelsessevne, han var virtuos i brugen af det tokredsede goniometer, og der er aldeles ingen tvivl om, at han var een af sin tids førende forskere på det mineralogiske område. En lang række for videnskaben nye mineraler har han opstillet, indviklede tvillinglove har han udledt og tydet, og hans videnskabelige kunnen og pålidelighed forskaffede ham

et velfortjent internationalt ry. Som Bøggilds elev har jeg selv haft lejlighed til i udlandet at mærke den ærbødighed, hvormed hans navn nævntes, og til at føle, at han regnedes blandt autoriteterne som mineralog.

Jeg skal ikke gå i enkeltheder med hensyn til Bøggilds forfatterskab, som i første række var beregnet for et forum med ganske specielle forudsætninger; men jeg vil dog gerne opholde mig ved et par af de arbejder, hvori Bøggilds specifikke begavelse og enestående instrumentbehandling, i særlig grad kom til udfoldelse. Først vil jeg nævne: »Krystalform og Tvillingdannelse hos Kryolit, Perowskit og Boracit«, som udkom i 1911. Materialet til dette arbejde forefandt i de overordentlig righoldige samlinger i Københavns universitets mineralogiske museum. I forordet til afhandlingen siger Bøggild, at kryoliten »vistnok må siges at være det mest komplicerede af alle kendte stoffer«. Personlig tror jeg, at selve opgavens vanskelighed har ægget Bøggild til at gå igang med den, og til trods for tilstedeværelse af såvel heteroaksiale tvillinger som af tvillinger uden rationelt tvillingplan at løse den — og løse den overbevisende. Da han først havde tydet kryolitens forskellige tvillingdannelser, var det en nærliggende opgave bagefter at bestemme tvillinglovene hos de delvis analogt byggede mineraler Perowskit og Boracit. Såvel denne afhandling som den året efter udgivne om de stalaktitiske mineraler i Ivigtut, der ligeledes først tryktes på dansk i Meddelelser om Grønland, udkom senere på tysk i »Zeitschrift für Kristallographie«.

Efter at være blevet optaget som medlem af Videnskabernes Selskab forelagde Bøggild i 1922 sin afhandling: »Reexamination of some Zeolites«. Det er atter her værd at lægge mærke til, at den vanskelige bestemmelse af de fibrøse zeolitmineraler synes at have fristet ham. I 1924 udkom: »On the Labradorization of the Feldspars«, også her har Bøggild taget et ganske specielt fænomen op til undersøgelse. Denne undersøgelse forelagde han ligeledes her i selskabet, og afhandlingen derom tryktes her. I 1930 forelagde han for samme forum den første mere samlede fremstilling af »The shell structure of the molluscs«; også i dette tilfælde var den opgave, han havde stillet sig, på forhånd vanskelig.

Sit skarpe blik for den mindste afvigelse fra det normale bevarede han højt op i årene; 75 år gammel fandt han to hidtil oversete, ejendommelige norske mineraler fra så gennemarbejdede

lokaliteter som Modum og Snarum. Det sidste nye mineral, Bøggild nåede at opstille, kaldte han gunbjarnit efter Grønlands første opdager. Stor glæde voldte det ham for to år siden, at professor Strunz fra Berlin kom herop for at besøge ham, da han netop havde bestemt mineralets elementarcelle; jeg ledsagede selv Strunz ud til Bøggild, som jeg ved den lejlighed så for sidste gang.

Bøggild kunne fravryste naturen nye mineraler, fordi han i enestående grad kendte alle de gamle; sine største sejre vandt han, hvor tingenes egenart og vanskelighed fristede ham til at prøve kræfter, og han gav ikke op, før han var tilfreds med det resultat, han nåede. Endnu i lang tid fremover vil Bøggilds autoritet leve videre blandt mineraloger blot i kraft af den nye »Mineralogy of Greenland«, og specialister, der nu arbejder med røntgenapparaturl vil også i kommende tider få lejlighed til at undre sig over, at en forsker, der kun betjente sig af optiske hjælpemidler kunne nå så langt, at de stadig må begynde deres arbejder, som jeg fornylig så det, med: »It is astonishing that already Bøggild . . .«

På sin 80-års dag modtog Bøggild fra een af sine elever, nu afdøde chefgeolog Richard Bøgvad, et stykke af et nyt mineral, som Bøgvad havde opkaldt efter ham: Bøggildit¹. Der er ingen tvivl om, at Bøggild var både stolt og glad over den hyldest, der lå deri.

Ved siden af sin mineralogiske forskning fik Bøggild lejlighed til at påtage sig en opgave, der i virkeligheden blev en pionerindsats på området, nemlig den videnskabelige bearbejdelse af bundprøver fra oceanernes store havdybder indsamlet af flere nationers ekspeditioner. I 1900 udkom bearbejdelsen af »Ingolf«-ekspeditionens materiale, og siden fulgte gennem årene materialet fra Grønlandshavet (Duc d'Orleans), Middelhavet og farvandene i den østlige del af det ostindiske arkipelag (Den hollandske »Siboga«-ekspedition).

Noget isoleret i Bøggilds videnskabelige forfatterskab står hans udmærkede afhandling om de vulkanske askelag i Moleret, fra 1918.

De områder, hvor professor Bøggilds virke var svagest, var dels på geologiens berøring med sine omgivelser, dels der hvor

¹ Hans Pauly: Bøggildite. A new phosphate-fluoride from Ivigtut, South Greenland. Medd. om Grønl. Bd. 137. No. 6. 1956.

det gjaldt om at à jour-føre det institut, han var bestyrer af, på en bredere basis. Det er forsåvidt ejendommeligt, at han, som på sit eget forskningsfelt ikke veg tilbage for at gå i lag med de vanskeligst tænkelige opgaver, almindeligvis veg tilbage for at bryde en lanse, når det gjaldt om at forbedre geologiens stilling i arbejdsmæssig henseende. Den fatalistiske indstilling han i udpræget grad var i besiddelse af, og som også kunne mærkes på helt andre områder, rummer utvivlsomt en del af forklaringen herpå.

Jeg tror, det var afdøde museumsinspektør V. Hintze, der engang karakteriserede Bøggilds væsen således: Bøggilds interesseområder udgøres af et antal større og mindre cirkler, hvoraf ingen nogensinde skærer hinanden. Ganske ueffen var karakteristiken ikke.

Bøggild var en kyndig plantekender; han dyrkede mange slags vækster i sin lille velplejede, nordvendte have, og han førte statistik over deres blomstringstider og blomsterantal fra år til år. På geologiske ekskursioner gik han ofte ret langt af led for at vise en sjælden eller særlig karakteristisk plante frem.

Bøggild interesserede sig for vejret og førte ligeledes over dette bog fra år til år: solskinstimer, nedbørmængde (han havde sin egen regnmåler i haven), temperatur o. s. v.

Bøggild interesserede sig for oldnordisk og gammeldansk og var en flittig bruger af »den store danske ordbog«.

Fra skoletiden i Ålborg var han fortrolig med de klassiske sprog, og han »fik gåsehud«, når han læste eller hørte forkerte stavemåder eller anvendelser af ord og stammer, han var fortrolig med.

Bøggild spillede klaver og elskede i det hele musik, en ting, der takket være radioen, lettede ham de sidste leveår, hvor hans stærkt svækkede syn ikke tillod ham at læse; navnlig holdt han af Bach og Schubert.

Medens disse interesser fremgik af hans adfærd og således var tilgængelige for beskueren, var mennesket Bøggild iøvrigt godt skjult, ikke blot fordi han var overmåde tillukket, men tillige fordi han ligesom søgte at skjule sig bag barokke indfald og en galgenhumoristisk og fanden-i-voldsk form. Jeg er personlig slet ikke i tvivl om, at Bøggild på mange måder var en endog meget følsom natur — jeg ved, at han var umådelig beskeden og tilbøje-

lig til at bagatellisere sin egen videnskabelige indsats, hvadenten det nu skal opfattes som skyhed over for profane blikke eller det skal tages mere direkte som udtryk for, at han virkelig ikke mente, det var noget særligt at snakke om. Ligesålidt som han blandede sig i sine omgivers personlige forhold, ønskede han, at andre skulle bekymre sig om ham og hans problemer.

Bøggild kunne ikke lide, at folk pralede eller søgte at gøre sig bedre, end de var. Mødte han den slags mennesker, måtte han stikle til dem. Derimod kunne han såre vel mere sig over en overdrivelse til den anden side, også når den gik ud over ham selv. Flere gange har han fortalt følgende selvoplevede episode: »Det har altid været mit højeste ønske at eje en virkelig fin hat. I mine unge dage henvendte jeg mig i den anledning flere gange i Bodecker's fine hattebutik på Strøget, men forgæves. Næppe havde jeg sat mine ben i butikken, før jeg omgående blev vist ind i budafdelingen, hvor man kun kunne købe kasketter.«

Jeg kan supplere denne episode med en anden, som fornylig afdøde professor H. Backlund, Uppsala har fortalt mig; han var flov over den i mange år: I 1928 var der kvartærgeologisk kongres i København, og indledningsmødet afholdtes i universitetets festsal. Backlund kom ret sent, og så en lille mand i blå tøj spadserede op og ned i korridoren; Backlund rakte ham hat og handsker og gik derpå ind i salen. Fem minutter senere stod den formentlige kustode fra korridoren på talerstolen, det var professor Bøggild.

Var Bøggild »pantsat«, som vi gerne kaldte det, når han var særlig fordybet i sine egne tanker, var samtale med ham i reglen en sand gættengåder. Jeg mindes endnu den dag, jeg mødte op som nyudnævnt, videnskabelig assistent hos professor mineralogiæ og spurgte ham om mine fremtidige pligter og mit arbejdes art. Han stirrede et øjeblik på mig, åndsfraværende, så sagde han blot: »Ja, der er jo lige den kasse.« Jeg havde intet hørt om nogen kasse, endmindre hvad der skulle gøres ved den og spurgte derfor forsigtigt: »Hvilken kasse?« Let utålmodig over min tungnemhed sagde han så blot de gådefulde ord: »Den dernede, naturligvis.« Jeg trak mig tilbage og forsvandt ud i museet for at finde een af medarbejderne, der eventuelt kunne hjælpe mig med kassegåden.

Der var stor forskel på den professor, man som student mødte til daglig i laboratoriet eller til forelæsninger, og den Bøggild, man oplevede på en studenterekskursion eller på en tur med dansk

geologisk forening. Ude af de vante folder slog han sig løs, han spillede l'hombre i bussen, han akkompagnerede til »Pigerne i Spanien« på kroen, han vendte den brændende cigar ind i munden, så kvinderne glødede og — det var kendt i vide kredse — ved særlige lejligheder stod han på hovedet og tømte en bajer.

Når Bøggild opponerede ved en disputats, forenede han ofte flere af sine karakteristiske sider end ellers. Hans »katheder-sikkerhed« gjorde ham fri, og den omstændighed, at han i almindelighed kendte doktoranden godt og befandt sig i et auditorium, hvor hans egne fagfæller overvejede, bevirkede, at hans opposition kom til at fremtræde som en værdig og ikke sjældent morsom blanding af saglig argumentation og personligt vid og lune, der blev krydret af de for ham egne, kategoriske sentenser og paradokser.

Bøggild kunne lide at overraske folk med noget uventet og her var f. eks. hans afskedsforelæsning karakteristisk. Den fandt sted i et pyntet auditorium, hvor mange af hans gamle elever var mødt frem. Han gav ikke en oversigt over geologiens udvikling gennem den tid, han havde virket, han talte ikke om et aktuelt mineralogisk emne fra hans eget forskningsfelt, nej han gennemgik den »geologiske kongerække«, og omtalte de forskellige indehavere af hans egen lærerstol gennem tiderne, mere for personlige pudsigheder og menneskelige skrøbeligheder end egentlig for deres videnskabelige fortjeneste, og sluttede af med et regnestykke på tavlen, der viste, at mellevealderen for en professor i mineralogi her i landet var 72 år, »hvilket med andre ord betyder«, tilføjede han halvt undseelig, »at De må være indstillet på at få mig at se endnu et par år«. Så bukkede han på sin karakteristiske måde og løftede hovedet med et ryk, hvorefter han forlod auditoriet med lange skridt. Det fundne gennemsnit kom for hans eget vedkommende ikke til at passe videre godt, idet han blev over 84 år.

Københavns universitet og dette lærde selskab kan med rette være stolte af, at vor bjerg- og mineralfattige land, hvor den geologiske fagkreds har haft og fremdeles har exceptionelt beskedne kår at virke under, i umiddelbar følge har ejet to mænd med verdensnavn i den mineralogiske professorstol, først N.V. Ussing, der vandt sin berømmelse som petrograf, siden O.B. Bøggild, der ubestrideligt hørte til eliten på mineralogiens forskningsområde.

Bøggild var Ussings elev og gennem mange år hans nærmeste medarbejder; ved Ussings tidlige død måtte Bøggild overtage professorgerningen efter ham, ikke som en efterligner, men som en helt særpræget og selvstændig forsker.

O. B. Bøggild var en yderst beskednen og meget sky mand, der aldrig gjorde sig selv bedre, end han var. Han havde humor og selvironi, og han var redelig både som forsker og som menneske. Jeg tror, at alle hans studenter kunne lide ham, og jeg ved, at alle vi geologer i dag savner ham. I den snævre kreds af førende mineraloger vil man endnu længe mærke, at een af stolene står tom. Ære være hans minde.

Fortegnelse over O. B. Bøggild's værker og afhandlinger.

1899. Havbundens Aflejringer (Den Danske Ingolf-Expedition) Bd. 1, Nr. 3 (1-86, 7 Kort).
1899. Om Skurestriber i Danmark og beslægtede Fænomener. Medd. fra Dansk Geol. Foren., Bd. 1, Nr. 5 (73-104, m. Tvl.).
1899. Sammen med: G. Flink og Chr. Winther: »Undersøgelser af Mineraler fra Julianehaab indsamlede af G. Flink 1897« med indledende Bemærkninger af N.V. Ussing. (Indledn. på dansk, resten på engelsk).
(Part I G. Flink) Part II O. B. Bøggild and Chr. Winther: On some Minerals from Nephelite-Syenite at Julianehåb, Greenland. O. B. Bøggild: Epistolite, a new mineral (183-190) og New examinations of Steenstrupite (203-213).
(Særtryk udkommet 1899, bindet færdigtrykt 1901).
1900. The Deposits of the Sea-Bottom. Danish Ingolf-Expedition, Vol. 1, No. 3 (1-89, 7 Kort).
1902. On Ilvaite from Siorarsuit at Julianehaab, Greenland. Medd. om Grønl. 25 (43-89).
1902. Om en formodet Sænkning af Havbunden mellem Island og Jan Mayen. Medd. naturhist. Foren. (249-258).
1903. Vulkansk Aske i Moleret. Medd. fra Dansk Geol. Foren. Bd. 2, Nr. 9 (1-12).
1903. On some Minerals from the Nephelite-Syenite at Julianehaab, Greenland (Erikite and Schizolite), Medd. om Grønl. 26 (91-139).
1904. Samples of the sea-floor along the coast of East Greenland 74¹/₂-70° N. L. Medd. om Grønl. 28 (17-95, 9 Pl.).
1905. The minerals from the Basalt of East-Greenland. Medd. om Grønl. 28 (99-129). (Særtryk).
1905. Mineralogia Groenlandica. Medd. om Grønl. 32 (1-625, 1 kort, a short summary of contents).
1906. On some Minerals from Narsarsuk at Julianehaab, Greenland. Særtryk af Medd. om Grønl. 33 (95-120). (Det fuldstændige Hefte er udkommet 1907).
1906. Om Grønlands Mineralverden. »De danske Atlanterhavsøer«: Af-snit 3. Grønland (364-376).
1906. On the Bottom Deposits of the North Polar Sea. Christiania, London, New York, Bombay, Leipzig. The Norwegian North Polar Expedition 1893-1896. Scientific Results edited by Fridtjof Nansen. 5 (1-52, 3 Pl.).
1907. Struvit fra Limfjorden. Medd. fra Dansk Geol. Foren. Bd. 3, Nr. 13 (25-32).

1908. Om Dansk-Vestindiens Geologi. Geogr. Tidsskr. 19 (6–11).
1908. On Gyrolite from Greenland. Medd. om Grønland. 34 (91–114). (Særligt tryk).
1908. Mémoire sur les sédiments sous-marins. Bruxelles. Duc d'Orléans: Croisière océanographique accomplie à bord de la »Belgica« dans la mer du Grönland 1905. Géologie (1–16, 1 Kort).
1908. Bjergværksdrift. »De danske Atlanterhavsoer«. Afs. IV. Dansk Vestindien (847).
1908. Jorden, dens Art og Benyttelse. »De danske Atlanterhavsoer«. Afs. IV. Dansk Vestindien (586–597).
1908. (Anmeldelse af Poul Harder: En østjysk Israndslinie). Geogr. Tidsskr. 19 (248–253).
1909. Billmann: Über die isomeren Zimtsäuren (Heri krystallografiske Undersøgelser af O. B. Bøggild). Berlin. Ber. d. d. chem. Gesells. 42 (182–188).
1910. Lokaliteten die von Giesecke erwähnt sind (I Medd. om Grønland. 35 (491–510).
1910. Oversigt over Verdens Malmforekomster i 1908. Geogr. Tidsskr. 20 (316).
1910. Über die Krystallform des Mikroklin. Leipzig. Zeitschr. f. Kryst. u. Min. 48 (466–472).
1910. Sammen med V. Goldschmidt og C. Dreyer: Ueber Albit von Grönland. Stuttgart. N. Jahrb. Min. etc. Beilageband 29 (537–592, 5 Tvl.).
1910. Om Britolitens Krystallform. Medd. om Grønland. 47 (277–282).
1911. Apophyllit from Teigarhorn, Island. Leipzig. Zeitschr. f. Kryst. 49 (239–245, 1 Tvl.).
1911. N. V. Ussing (Nekrolog). Stuttgart. Centralbl. Min. etc. (529–530).
1911. Professor Dr. phil. N. V. Ussing (nekrolog) Akadem. Ugeblad 1. Årgang (109–110).
1911. Kirschner, Aage: Über das Monohydrat des Baryumchlorids. Leipzig. Zeits. phys. Chemie. 76, 2 (174–178). (Heri krystallografiske Undersøgelser af O. B. Bøggild).
1911. Krystallform og Tvillingdannelser hos Kryolit, Perowskit og Boracit. Medd. om Grønland. 50 (1–95, 2 Tvl.).
1912. Niels Viggo Ussing, Mindetale (med Portræt og Bibliografi), Medd. fra Dansk Geol. Foren. 4 (1–18).
1912. Udgivet og revideret N. V. Ussing: Kortfattet Lærebog i den almindelige Geologi, 3. udg. (Senere udgaver i 1920, 1932 og 1942).
1912. Iagttagelser over Kryolitgruppens Mineraler. Medd. om Grønland. 50 (107–129, 1 Tvl.).
1912. Krystallform und Zwillingsbildungen des Kryoliths, des Perowskites und des Boracits. Zeitschr. f. Kryst. 50 (349–429, 2 Tvl.).
1912. Über die Krystallform des Britholiths. Leipzig. Zeitschr. f. Kryst. 50 (430–436).
1912. De stalaktitiske Mineraler fra Ivigtut. Medd. om Grønland. 50 (177–185, 1 Tvl.).

1912. The Deposits of the Sea-bottom. Report on the Danish Oceanographical Expeditions 1908–1910 to the Mediterranean and adjacent Seas. 1 (255–269, 1 Kort).
1913. Beobachtungen über die Mineralien der Kryolithgruppe. Leipzig. Zeitschr. f. Kryst. u. Min. 51 (591–613).
1913. Die stalaktitischen Mineralien von Ivigtut. Leipzig. Zeitschr. f. Kryst. u. Min. 51 (614–623).
1913. Knud Johannes Vogelius Steenstrup (Mindetale med Portræt). Medd. fra Dansk Geol. Foren. 4 (203–214).
1913. Sammen med E. P. Bonnesen og J. P. J. Ravn: Carlsbergfondets Dybdeboring i Grønlands Eng ved København 1894–1907 og dens videnskabelige resultater. 410 (1–105, 8 Tvl.).
1914. Ussingit. Et nyt Mineral fra Kangerdluarsuk. Medd. om Grøn. 51 (105–110, 1 Tvl.).
1914. Ussingit, ein neues Mineral von Kangerdluarsuk. Leipzig og Berlin. Zeitschr. f. Kryst. 54 (119–126, 1 Tvl.).
1915. Leifit, et nyt Mineral fra Narsarsuk. Medd. om Grøn. 51 (429–433).
1915. Examination of some Rocks from North-Greenland collected by Knud Rasmussen and P. Freuchen in the year 1913. Medd. om Grøn. 51 (385–386).
1915. Dahllit fra Kangerdluarsuk. Medd. om Grøn. 51 (435–443, 1 Tvl.).
1916. Meeresgrundproben der Siboga-Expedition. Leiden. Siboga-Expeditie, Monographie 65 (1–50, 1 Tvl., 1 Kort).
1917. Lærebog i Krystallografi og Mineralogi (1–132).
1917. Grønland. Handbuch der regionalen Geologie, 4 Bd., 2A Abt. (1–38). Heidelberg.
1918. Den vulkanske Aske i Moleret samt en Oversigt over Danmarks ældre Tertiærbjergarter. Danm. geol. Unders. II Rk., Nr. 33 (1–142, 16 Tvl., 1 Kort; Résumé en français).
1919. Geologiske Forhold (i Thisted Amt). Daniel Bruun: Danmark, Land og Folk, 2, V (190–197).
- 1918–1919. Juvelkundskab. Foredrag, holdt ved Guldsmedenes Fagkursus Aug. 1918 på Teknologisk Inst. Guldsmedebladet 1918. Nr. 20–24 og 1919, Nr. 1–2.
1919. Sammen med V. Goldschmidt og R. Schröder: Über Pyrargyrit-Viellinge. Heidelberg. Beiträge z. Kryst. u. Min. 2 (17–25, 5 Tvl.).
1920. Dahllit von Kangerdluarsuk. Leipzig. Zeitschr. f. Kryst. 55 (417–424).
1920. Leifit, en neues Mineral von Narsarsuk, Grønland. Leipzig. Zeitschr. f. Kryst. 55 (424–429).
1920. Geologiske Forhold (i Aalborg, Viborg, Ringkøbing, Randers og Aarhus Amter). Daniel Bruun: Danmark, Land og Folk. III. (10–16, 182–188, 380–388, 541–546, 738–742).
1921. Geologiske Forhold (i Københavns, Frederiksborg, Hølbæk, Sorø og Præstø Amter). Daniel Bruun: Danmark, Land og Folk. V. 2 (6–10, 185–197), V. 3 (16–19, 168–169, 341–354).

1921. Professor, Dr. phil. Th. Thoroddsen. Død den 28. September 1921. Geogr. Tidsskr. 26 (100).
1921. Thorvaldur Thoroddsen. (Mindetale m. Portr.). Medd. fra Dansk Geol. Foren. 6, Nr. 2 (1-6).
1921. Sammen med Finnur Jónsson: Thorvaldur Thoroddsen (6. Juni 1855-28. September 1921). (Taler i Vidensk. Selsk.s Møde d. 16. December 1921). Overs. Vidensk. Selsk. Forh. 1921 (1-10, Portr.).
1921. (Grønlands) Geologi. Medd. om Grønland. 60 (29-36).
1922. Geologiske Forhold (i Ribe og Vejle Amter, de sønderjyske Amter, Fyn, Maribo og Færø Amter). Daniel Bruun: Danmark, Land og Folk. IV, 1 (9-14, 132-137), IV, 2 (39-42), IV, 3 (3-15), IV, 4 (9-12), IV 5 (9-15).
1924. On the Labradorization of the Feldspars. Det kgl. danske Vidensk. Selsk., Mat.-fys. Medd. VI, 3 (1-79, 1 Tvl.).
1926. Om Meteorsten. »Frem« Bd. 2, A. 1926 (461-466).
1926. Lærebog i Krystallografi og Mineralogi. 2. Udgave (1-140).
1927. Grundrids af Forelæsninger over stratigrafisk Geologi samt de vigtigste Bjergarter. Udgivet på Foranledning af det matematisk-naturvidensk. Studenterraad (1-36, Mimeograferet).
1927. The Meteoric Iron from Savik near Cape York, North-Greenland. Medd. om Grønland. 74 (9-31, 6 Tvl.).
1928. The Geology of Greenland. »Greenland«. Published by the Commission for the Direction of the Geological and Geographical Investigation of Greenland. 1 (231-255).
1928. Untersuchungen über den Bau der Meteoreisen. Festschr. Victor Goldschmidt (66-76). Heidelberg.
1928. I Oversigt over Danmarks Geologi. D.G.U. V. Rk., Nr. 4, Færøerne (166-169). (Tillige udgivet på engelsk, fransk og tysk).
1928. I Guide for the Excursions in Denmark. Excursion A (1-11) og C (27-30). D. G. U. V. Række Nr. 5 (Tillige fransk og tysk udgave).
1928. J. P. Koch. Født d. 15. Januar 1870, død d. 13. Januar 1928. (Mindetale holdt ved Foreningens Møde d. 16. Januar). Medd. Geol. Foren. 7 (233-234).
1929. Mining in Greenland. »Greenland«. Published by the Comm. for the Direction of the geol. and geograph. Invest. in Greenland. 3, (405-406).
1929. Additions to »The Geology of Greenland«. »Greenland«. Published by the Comm. for the Direction of the geol. and geograph. Invest. in Greenland. 3 (405-406).
1930. The Shell Structure of the Molluscs. Det kgl. danske Vidensk. Selsk. Skr. Nat. og Mat. Afd., 9 Rk., II, 2 (231-326, 15 Tvl.).
1932. Grundrids af Forelæsninger over stratigrafisk Geologi samt de vigtigste Bjergarter. Udg. på foranledning af det mat.-natv. Studenterraad (Mimeograferet).
1933. Igalikit and naujakasite, two new minerals from South Greenland. Medd. om Grønland. 92, Nr. 9 (1-12, 2 Tvl.).

1933. Ad. Clément. 4. Aug. 1860–16. Okt. 1933. Medd. fra Dansk Geol. Foren. 8 (267–271, Portr.).
1934. V. Hintze. Mindetale og Bibliografi. Medd. fra Dansk Geol. Foren. 8 (293–300, Portr.).
1935. (Richard Bøgvad, Karen Callisen, Hans Frebold, Helge Gry, Knud Jessen, Victor Madsen, A. Noe-Nygaard, Christian Poulsen, Alfred Rosenkrantz, Curt Teichert: Bemærkninger til Lauge Koch: Geologie von Grönland. 1935. Medd. fra Dansk Geol. Foren. 8 (483–496). (I engelsk oversættelse 497–511)).
1936. Haldor Topsøe. Født d. 29. April 1842. Død d. 31. December 1935. Medd. Dansk Geol. Foren. 9 (91–93).
1937. Report of the Danish Volcanological Literature for the years 1933–36. Napoli. Bull. volc. Ser. II, t. 1 (119–120).
1937. Re-examination of some Zeolites (Okenite, Ptilolite etc.). Det kgl. danske Vidensk. Selsk. Mat.-fys. Medd. IV, 8 (1–42).
1938. Bemærkungen zu Aufsatz von Lauge Koch: »Über den Bau Grönlands«. Medd. fra Dansk Geol. Foren. 9 (267–273).
1938. Sammen med 10 andre geologer: Til Retledning (om Lauge Koch). Medd. fra Dansk Geol. Foren. 9 (365–367) (Også på engelsk samstedes (367–369)).
1938. Lærebog i Krystallografi og Mineralogi. 3. Udg. (1–109).
1938. A. Müllertz: Betragtninger over Vulkaners Virksomhed og Virke-maade. »Ingeniøren« 47. A. (169–174). (Bemærkn. af Niels Nielsen (182), Vilhelm Marstrand (182–183), A. Müllertz (194–195), Niels Nielsen (195), O. B. Bøggild (195), Keld Milthers (195), A. Mühlertz (195–196)).
1939. Notater til Prof. O. B. Bøggilds Forelæsninger over Dynamisk Geologi, Endogene Processer. Gennemset og rettet af Prof. O. B. Bøggild. Udg. af det matematisk-naturvidensk. Studenterraad (1–39).
1940. W. C. Brøgger. Født 10. November 1851. Død 18. Februar 1940. Medd. fra Dansk Geol. Foren. 9 (646–648, Portr.).
1943. Danmarks Mineraler. Danm. Geol. Unders. II. Rk., Nr. 71 (1–59, eng. Rés.).
1945. Grundrids af Forelæsninger over Stratigrafisk Geologi. Gennemset, rettet og suppleret af Chr. Poulsen. Universitetets mineralogiske og geologiske Museum (1–22).
1951. Gunnbjarnite, a new mineral from East Greenland. Medd. om Grønl. 142, Nr. 8 (1–11).
1953. The Mineralogy of Greenland. Medd. om Grønl. 149, Nr. 3 (1–442, 1 Kort).

Udover ovennævnte publikationer kan nævnes en række anmeldelser af faglitteratur i »Geografisk Tidsskrift«.

Bd. 19 (1908): 190–191, 248–253, 345–346. Bd. 20 (1910): 43–44, 77–78, 120–121, 206–207, 207–208, 209–210, 210, 333–334, 335–336.

Bd. 21 (1912): 37, 38, 38-39, 79-80, 80, 118. Bd. 25 (1920): 41-42, 143-144, 267-268. Bd. 26 (1921/22): 62-63, 128, 216-217, 217-218, 238. Bd. 27 (1924): 256-257. Bd. 29 (1926): 55-56, 56-57, 256-257, og Bd. 32 (1929): 57.

O. B. Bøggild har endvidere revideret og suppleret N.V. Ussings artikler om mineraler, bjergarter og dynamisk geologi etc. i 2. udgave af Salmonsens Konversationsleksikon, Bd. I-XXVI, 1915-1930.

H. G. [unclear].

II.

Kaare Grønbech.

28. september 1901—21. januar 1957.

Tale holdt i Videnskabernes Selskabs møde den 11. april 1958.

Af **Kaj Barr.**

Kaare Grønbech var søn af religions- og kulturhistorikeren Vilhelm Grønbech og slægtede i mange ting sin fader på, selv om han meget bevidst formede sin egen bane. Han havde arvet faderens helt ud forbløffende sprognemme og den åbne og vide modtagelighed, men først og fremmest havde han i hjemmet modtaget uudslettelige indtryk af alvoren og højheden i forskerens gerning og af den dybe glæde, der følger med ærligt og ufortrødent arbejde.

Straks efter studentereksamen fra Plockross' Skole i 1919 kastede han sig med iver over studiet af engelsk og tysk, men benyttede samtidig enhver lejlighed til videregående sprogvidenskabelige studier langt ud over eksamenskravenes rammer. Hans interesser var dog i studieårene, sålidt som senere hen i livet, begrænset til det rent sproglige. Han imponerede allerede som student ved sin usædvanligt omfattende belæsthed i tysk og engelsk litteratur og var desuden, ligesom sin far, en ivrig musikdyrker. Han uddannede sig i orgelspil og dyrkede oboen, i nogle år som medlem af Unge Tonekunstneres Orkester. Det var særlig de store mestre i barokmusikken, vel især Händel, der stod hans hjerte nær. I studieårene var han endnu ret indesluttet og tilbageholdende, og der var derfor næppe mange af hans studiekammerater, der anede noget videre om, hvad han syslede med for sig selv. Der har utvivlsomt været forskellige interesser, der kæmpede om overtaget. Jeg ved fra ham selv, at han var meget optaget af angelsaksisk både sprogligt og litterært, og at han vel kunde have tænkt sig at tage en opgave op på dette herhjemme ikke meget dyrkede område. Men der var også andre og fjernere ting, som fristede. Han var naturligvis kommet i forbindelse med

Vilh. Thomsen, der var hans fars højt beundrede lærer, og på reolerne hjemme stod endnu alle de turkologiske værker, som hans far havde samlet under sine ungdomsstudier, der resulterede i disputatsen *Forstudier til tyrkisk lydhistorie*. At Vilh. Grønbech direkte skulde have opmuntret sønnen til at tage fat på tyrkiske sprogstudier, er nu vel næppe troligt. Han havde forlængst sagt turkologien og den egentlige sprogvidenskab farvel og havde efterhånden kun et medlidende skuldertræk tilovers for sprogvidenskaben, som kun forekom ham at tabe i menneskelig interesse, jo mere den bestræbte sig for at blive autonom. Det har da nok været Kaare Grønbechs universelle nysgærrighed, der ikke har ladet ham i fred, og vel også en higen efter det fjerne ukendte og æventyrlige, uden hvilken næppe nogen er blevet orientalist. Givet er det i hvert fald, at han engang ved tiden for sin embedseksamen over for mig kom til at røbe, at han havde læst »lidt« kazantatarisk og fundet det ganske pudsigt, og at han efter vel bestået embedseksamen i 1927 besluttede at tilbringe den følgende sommerferie i Istanbul. Herefter forsvandt han dog ganske stille i skolen og blev fra 1928 først timelærer og derefter adjunkt ved Øregaards Gymnasium, hvor han forblev til 1946. Men jævnsides med skolearbejdet samlede han sig nu, uden at lade sig mærke med noget, om de tyrkiske sprogstudier, og i 1936 kunde han som arbejde for erhvervelsen af doktorgraden for det filosofiske fakultet i København forelægge første del af et stort anlagt værk *Der türkische Sprachbau*, som blev forsvaret i april samme år. Denne bog blev straks modtaget med en usædvanlig interesse og blev, trods de betænkeligheder, der måtte melde sig over for visse enkeltheder og over for nogle af de almene synspunkter, der var anlagt, af den ypperste sagkundskab betegnet som et skelsættende arbejde, der gav de rigeste løfter for fremtiden. Straks efter disputatsen bragte Grønbech en anden vidtrækkende plan til udførelse. Det lykkedes ham at vinde sin forlægger Ejnar Munksgaard for tanken om at starte en ny serie af faksimileudgaver, som under titlen *Monumenta Linguarum Asiae Maioris* skulde gøre særlig vigtige håndskrifter inden for det centralasiatiske område let tilgængelige for forskningen. Han blev selv den nye series redaktør og indledte den med en gengivelse af den berømte, men indtil da kun i ganske utilstrækkelige udgaver tilgængelige *Codex Cumanicus*, som han ledsagede med

en instruktiv indledning om håndskriftets historie og indhold og med en oversigt over alle vigtigere arbejder om dette enestående tyrkisk-persiske sprogmonument (1936). 1948 føjede han dertil en udgave af et håndskrift i British Museum af Rabghuzi's *Narrationes de prophetis (Qışaşu l-anbiyā'*), der sammen med *Qutadyu bilig* og al-Kāşğari's ordbog er hovedkilden for studiet af middeltyrkisk. Under Grønbechs auspici er der desuden i denne serie blevet udgivet sogdiske og khotansakiske håndskrifter af E. Benveniste og H. W. Bailey, og foretagendet fortsættes nu med en *Series Nova* under redaktion af hans nærmeste medarbejder Walther Heissig. Før også at skabe et hjemsted for den videnskabelige bearbejdelse af håndskrifterne fik Grønbech til serien knyttet en sideløbende række *Subsidia*, i hvilken han selv i 1942 udsendte sin *Komanisches Wörterbuch*.

Disputatsen havde med ét slag skaffet Grønbech en grundfæstet anseelse ude i verden. Personlige kontakter og venskaber både i den turkologiske og i den tyrkiske verden knyttede han ved sin aktive deltagelse i den tyrkiske historikerkongres i Istanbul i 1937. Fra den tid var han inddraget i det internationale orientalistiske samarbejde. Hans ord havde vægt, man søgte og fulgte hans råd og gjorde stadig rigeligere brug af hans arbejds-evne og af hans usædvanlige redbonhed. Opholdet i Tyrkiet, der var muliggjort ved en understøttelse af Martin Levys Legat, benyttede han til en studierejse i Anatolien. Han var stadig opsat på at fortsætte arbejdet om den tyrkiske sprogbygning, men var allerede da tillige langt inde i studiet af mongolsk. Da Haslund-Christensen ved denne tid var ved at planlægge sin 2. centralasiatiske ekspedition til det indre Mongoli (1938—39), var Grønbech vel rustet til at deltage, og han viste sig snart at være den ideelle forskningsrejsende. Med sin ungdommelige begejstring, sit ukuelige humør og sin fordringsløshed overvandt han alle hindringer, han var en storartet kammerat under rejsens strabadser og ved lejrblået, og overalt vandt han både de jævne og de fornemme blandt steppeboerne for sig ved sin umiddelbare venlighed. Hans deltagelse i ekspeditionen skulde få den største betydning¹. Han kom fra Peking over Kalgan og rejste gennem Chaharområdet, og overalt indsamlede han selv eller

¹ En foreløbig beretning om ekspeditionens sproglige arbejde gav G. i *Geografisk Tidsskrift* 43 (1940), s. 59—93 (*Sprog og Skrift i Mongoliet*, med engelsk resumé).

lod mongoler optegne sange og dialekttekster, men først og fremmest lykkedes det ham at opspore og erhverve en enestående samling af sjældne mongolske håndskrifter og bloktryk, som nu befinder sig i vort kongelige bibliotek. Med et lunt glimt i øjet fik han overtalt fornemme mongoler til at sælge deres gamle slidte og mørknede håndskrifter mod at få flunkende nye afskrifter på pænt hvidt papir i stedet, som han lod sine medførte kalligrafer udføre til dem. Af andre vigtige håndskrifter, især af mongolske krøniker, har han medbragt filmsoptagelser.

Efter hjemkomsten fra Mongoliet vendte Grønbech tilbage til skolegerningen, men det stod nu alle klart, at der snarest måtte sikres ham en ansættelse ved universitetet, således at han helt kunde hellige sig videnskaben. I 1942 lykkedes det omsider at få oprettet et lektorat for ham i centralasiatiske sprog med særligt hensyn til tyrkisk, og 1946 blev dette lektorat erstattet med et ekstraordinært docentur, som året efter blev gjort til et professorat. Allerede i 1943 var han blevet valgt til medlem her i selskabet, hvor han har udfoldet en rig aktivitet og i årenes løb har givet en lang række videnskabelige meddelelser. Det var derfor naturligt, at han i 1952 blev indvalgt i Carlsbergfondets direktion ved Poul Tuxens afgang. Som medlem af direktionen fik han siden sæde i bestyrelserne for Ny Carlsberg Glyptotek og for Frederiksborgmuseet. 1948 blev han hovedredaktør af *Acta Orientalia*, og i de senere år kom han også ind i redaktionskomiteerne for *Ural-Altaiische Jahrbücher* og for *Central Asiatic Journal*. Han var med til at forberede den 3. centralasiatiske ekspedition til Afghanistan og overtog ledelsen herhjemme ved Haslund-Christensens død i Kabul i 1948, ligesom han også medvirkede ved organiseringen af Haslund-Christensens mindeekspedition (1953—55). Selv var han af helbredshensyn forhindret i at deltage i de to sidstnævnte ekspeditioner. Den sidste af disse ekspeditioner havde forøvrigt som en af sine opgaver den at anstille undersøgelser over Hazārastammerne i Afghanistan, og der blev her indsamlet et betydeligt både sprogligt og etnografisk materiale, som stiller disse stammers mongolske herkomst uden for enhver tvivl. Herhjemme påtog Grønbech sig også ledelsen af den komité, der sammen med rigsbibliotekaren forbereder udgivelsen af en tidssvarende katalog over det Kongelige Biblioteks og Nationalmuseets orientalske håndskrifter. I den sidste halve

snes år foretog han talrige rejser til forskellige europæiske universiteter for at holde gæsteforelæsninger og for at medvirke i internationale orientalistiske foretagender. Han blev efterhånden det faste personlige bindeled mellem alle dem, der arbejder med centralasiatisk filologi og var overalt en velset gæst. Særlig nært var han knyttet til det efter krigen oprettede »Akademie der Wissenschaften und der Literatur« i Mainz, hvor han 1951 blev valgt til korresponderende Medlem. 1948 var han blevet medlem af »Finsk-Ugrisk Selskab« i Helsingfors. 1954 blev han så efter Duyvendaks død valgt til præsident for »Union internationale des orientalistes«. Med den største anerkendelse nævnes af alle, der har haft med foretagendet at gøre, hans medvirken ved den teoretiske og praktiske tilrettelægning af det store oversigtsværk over turkologiens hovedresultater, hvis udgivelse under titlen *Philologiae Turcicae Fundamenta* blev besluttet på orientalistkongressen i Istanbul i 1951. Til denne turkologiske encyklopædi havde han selv påtaget sig at skrive afsnittene om tyrksprogenes klassifikation og deres grammatiske struktur og om Karagassisk og Sojonisk. Det første bind af dette monumentale værk står nu umiddelbart foran sin udgivelse og vil blive tilegnet mindet om ham.

Straks efter oprettelsen af professoratet i centralasiatiske sprog gik Grønbech med vanlig energi i gang med at skabe de bedst mulige arbejdsforhold for sit fag ved Københavns universitet. Han fik Rockefeller Foundation interesseret, og med dette fonds støtte og ved deponering af bøger fra Universitetsbiblioteket lykkedes det ham på meget kort tid at få indrettet et centralasiatisk laboratorium, hvor alle de vigtigste hjælpemidler for studiet af den centralasiatiske filologi i videste forstand var tilgængelige. Der er ingen tvivl om, at Grønbech opfattede denne disciplin som en helhed. Den var for ham ikke indskrænket til det sproglige og etnologiske studium af de tyrkiske og mongolske steppe- og hjergfolk, men var først og fremmest kulturhistorisk orienteret: dens genstand er hele det store centrale område af Asien, der kulturelt holdes sammen af den nordlige buddhisme i alle dens forskellige afskygninger. Han inddrog da også i stadig stigende grad andre centralasiatiske sprog end tyrkisk og mongolsk under sit eget studieområde, først og fremmest tibetansk og mandju. Det nye centralasiatiske institut blev snart et centrum for disse studier og for internationalt samarbejde på dette felt.

Her har under Grønbechs stimulerende lederskab både danske og fremmede studerende og fagfæller modtaget både grundlæggende vejledning og frugtbringende impulser til selvstændigt videnskabeligt arbejde. Af det intime samarbejde på institutet er bl. a. fremgået en fortræffelig og nu overalt benyttet *Introduction to Classical (Literary) Mongolian* (1955), der efter Grønbechs teoretiske anvisninger er redigeret af hans amerikanske elev John R. Krueger.

Som allerede nævnt lagde Grønbech grunden til sit videnskabelige arbejde med et intensivt studium af de tyrkiske sprog. Herunder blev det ham snart klart, at de tyrkiske sprogs grammatiske opbygning ikke restløst lod sig beskrive i de traditionelle, fra den indoeuropæiske grammatik overtagne kategorier, som uden videre prøvelse var bragt i anvendelse i næsten alle tidligere tyrkiske grammatikker. Særlig over for de ældste sprogtrin og over for de mere konservative af de endnu levende tyrksprog har deres anvendelse vist sig illusorisk og har blot dækket over de virkelige vanskeligheder. Det gjaldt derfor om gennem en så vidt mulig fordomsfri betragtning at søge frem til en fastlæggelse af de sproglige enheders sammenspil, der ikke opererer med andet, end hvad morfologi og ordstilling faktisk bringer til udtryk, og ikke lader sig vildlede af det traditionelle indhold i termini som genitiv og akkusativ. I første del af *Der türkische Sprachbau* har Grønbech meddelt sine foreløbige resultater med hensyn til nominerne og visse dele af sætningslæren, som nødvendigvis måtte behandles i sammenhæng med læren om nominernes særlige funktion i meningshelhederne.

Et af afhandlingens tyngdepunkter er analysen af de faste grupper, i hvilke et nomen træder bestemmende til et nomen eller et verbum som henholdsvis nominal- eller verbalattribut, og af den store rolle, som attributforholdet i det hele spiller i tyrkisk, hvor f. eks. en hel prædikativ gruppe kan optræde som attribut til et nomen (osm. *kız-y gyzäl äfändi* 'en herre, hvis datter er smuk', *bir gidän gälmöz jöl* 'en vej, fra hvilken den, der går den, ikke vender tilbage'). Grønbech har her både fra ældre og nyere tyrksprog dokumenteret den fuldkomne parallelisme mellem deskriptive nominalgrupper som *tämür qapıy* 'jern-port' eller *ädgü el* 'godt folk', hvor substantivet *tämür* udfylder samme underordnede funktion som blot kvalificerende

attribut som adjektivet *ädgü*, og en beskrivende verbalgruppe som *sü taşyq-* 'rykke ud med hæren' (eg. 'militær udrykken'), hvor substantivet *sü* 'hær' bliver til en underordnet attributiv bestemmelse, der modificerer forståelsen af verbet *taşyq-* 'drage ud'. Overensstemmelsen har sin simple forklaring i, at alle verbets former, både de finite og de infinite, er af nominal oprindelse. I begge arter af komposita er den attributive bestemmelse et nomen i den rene stammeform, af Grønbech betegnet som *casus indefinitus*, som er »die sozusagen offen gelassene, nur begrifflich festgelegte, in Bezug auf ihre weiteren Beziehungen in keiner Weise umschriebene Form der Nomina«. Sluttetheden i disse grupper kundgør sig i, at forudgående bestemmelser som regel går på gruppen som helhed og ikke på det attributive nomen. Det attributive nomen i *casus indefinitus* er på oldtyrkisk, og endnu i høj grad også i de senere faser af tyrkisk, et fællesudtryk for sagforhold, som vi i vore sprog fordeler på en hel række forskellige kategorier som agens, tilstandsbetegnelse o. s. v. Denne fundamentale erkendelse af Grønbech muliggør en enkelt og kohærent analyse af en sætningstype, der er uhyre udbredt i alle tyrkiske sprog. Sætninger som *özüm tarduş budun üzä şad ärtim* 'jeg var selv *şad* over Tarduş-folket' og *tarduş budun üzä şad olurtum* 'jeg blev indsat (eller: satte mig) som *şad* over Tarduş-folket' kommer herved på samme linie: *şad* er i begge tilfælde modificerende bestemmelse til verberne *är-* 'være forhånden' og *olur-* 'sidde, stå, befinde sig (i en situation)', og de forudgående bestemmelser gælder de samlede verbalkomplekser *şad är-* og *şad olur-*; hverken *är-* eller *olur-* er i oldtyrkisk prædikatsverber af typen *esse* eller *feri*. Samme helhedskarakter har disse grupper af attribut + verbum over for et forudgående nomen i akkusativ: *jaγyγ baz qylmyş* 'han bragte fjenden til at holde fred'. En simpel konsekvens af Grønbechs analyse af verbalkomplekset er, at også betegnelsen af den, af hvem en handling udføres (agens), kan opfattes som verbalattribut i *casus indefinitus*: *ol olurur* 'han sidder'¹. Ved behandlingen af de nominale grupper har

¹ Man må dog vel for Grønbechs udtydning af komplekset som 'sein Sitzen, Er-Sitzen' foretrække en forståelse som 'der siddes af ham'; -r-formen har næppe nogensinde været et nomen actionis, men må snarest betegnes som nomen agentis. Hvor denne form står foran en postposition som i *turγurur üčün* (TTV B 69) 'fordi der opstår', må den opfattes som attribut til den nominale postposition. Disse tolkninger går ud fra Grønbechs formentlig berettigede thesis om det finite verbums upersonlige natur.

Grønbech også nået et andet resultat af største betydning for en bedre forståelse af de tyrkiske grupperdannelser, idet det er lykkedes ham at præcisere betydningen af det suffiksale element $-(s)\bar{i}$ (casus obliquus $-(s)\bar{i}n-$), som efter sin almindeligste anvendelse altid betegnes som 3. persons possessivsuffiks. Grønbech har klart påvist, at det fra først af optræder som et bekendt-hedsmorfem, og betegner det, ved en måske lidt hastig generalisation, som artikel. Ved tilføjelsen af dette suffiks bliver en deskriptiv gruppe som *qyrqyz qayan* 'den kirgisiske kagan, kirgiserkaganen' til, hvad Grønbech betegner som et nominalkompositum: *qyrqyz qayan-ī* med betydningen 'kirgisernes kagan'. $-\bar{i}$ henviser her til det første led, som derved isoleres og bevares for at blive til en underordnet bestemmelse til det andet led. Medens *qyrqyz* i den deskriptive gruppe har »adjektivisk« funktion, bliver det i nominalkompositet stående i sin »substantiviske« funktion som selvstændig genstandsbetegnelse. Uden for nominalkomposita henviser suffikset $-(s)\bar{i}$ blot i almindelighed til noget bekendt, ev. til en situation, der må forudsættes som bekendt. Grønbechs indgående undersøgelse af formerne af dette suffiks, hvis $\bar{i}$ i oldtyrkisk er unddraget vokalharmonien, kan vistnok berettigg os til at antage, at det oprindeligt har været et selvstændigt ord, et anaforisk pronomen, og man kunde til støtte for en sådan antagelse yderligere henvise til ækvativformen *inčä* 'således', der turde være dannet af $\bar{i}(n)$ - ligesom lat. *ita* af *i-*, stammen i det anaforiske pronomen *i-s*¹.

Det andet tyngdepunkt i bogen danner de meget udførlige undersøgelser over genitivens og akkusativens funktioner i oldsproget og disse »grammatiske« kasus' videre skæbne i de senere faser af tyrksprogenes historie. Genitivendelsen $-(n)y\eta$ var efter Grønbech oprindeligt ikke et kasus-, men et derivationssuffiks, der af et nomen dannede betegnelser for, hvad der tilhører den ved det pågældende nomen betegnede person. Som bevis anfører Grønbech den fritstående brug af disse $-(n)y\eta$ -former i uiguriske tekster (*māniy* 'meum', 'das meinige'). I de oldtyrkiske indskrifters sprog er den derivede form dog udelukkende anvendt til at betegne ejeren og ikke det ejede, og må altså kaldes en genitiv, og også på alle de senere sprogtrin synes det mig, trods Grønbechs energiske argumentation, klart, at der ikke kan være tvivl

¹ A. v. Gabain, *Alltürkische Grammatik* § 189.

om formens genitiviske funktion. Den fritstående substantiviske anvendelse i uigurisk behøver strengt taget ikke at opfattes som et levn i det yngre sprog, men kunde ev. forklares som en elliptisk brug. Men Grønbechs antagelse, at genitiven er en ung kasusdannelse, der først er ved at vinde frem i oldtyrkisk, har stor sandsynlighed for sig, og han har rimeligvis også ret, når han, udgående fra en iagttagelse af Vilh. Thomsen, i genitivendelsen *-(n)yy* er tilbøjelig til at se et oprindeligt selvstændigt nomen, som da næppe kan være andet end *näy* 'res' (*mäniy* < *män näy 'mea res', som så ved betoning af den ved det attributive nomen betegnede person er blevet til et rent possessivum). I indskrifterne dannes denne form endnu kun af nominer, der betegner fornuftvæsener, og den træder her i konkurrence med det ældre nominalkompositum. I uigurisk og i middeltyrkisk (hos al-Kāšyārī) vedvarer dette konkurrenceforhold, men genitiven kan nu, netop fordi genitivforbindelsen trænger ind på nominalkompositets område, dannes af et hvilket som helst nomen. Fra nominalkomposita har genitivforbindelserne sikkert også overtaget tilføjelsen af det anaforiske pronomen *-(s)ī* til det andet led, der snart med visse bestemte undtagelser (*nomina propria*) er blevet fast bestanddel. At det anaforiske pronomen, hvor det i indskriftssproget optræder i genitivforbindelsen, kun skulde determinere det sidste led, således som Grønbech mener, er dog næppe troligt. Det har ganske som ved nominalkomposita den funktion at henvise til og dermed at fremhæve det første led i dets selvstændighed. Selv om der rimeligvis i indskrifterne og endnu i uigurisk og i middeltyrkisk ud fra stilistiske hensyn kunde vælges temmelig frit mellem genitivforbindelse og nominalkompositum (*türk budunuy elī törüsī* 'Tyrkfolkets rige og forfatning', *türk budun atī küsī* 'Tyrkfolkets navn og ry'), er der dog en meget væsentlig forskel på de to komplekser. Jeg tror ikke, man kan bygge så meget på Grønbechs i og for sig rigtige iagttagelse, at genitiven i den uiguriske historie om de to prinser (bortset fra pronominer i genitiv) kun optræder, hvor første led skal have sit eget attribut; et sådant kun til første led hørende attribut forekommer nemlig, som Grønbech naturligvis selv har bemærket, i denne tekst og undertiden også ellers i senere tyrkisk også ved nominalkomposita. Derimod har Grønbech med fuld ret lagt vægt på, at det første led i genitivgruppen har en ganske

anden selvstændighed end i et nominalkompositum. Det beror for det første, som Grønbech selv har set, på, at genitiven er blevet en virkelig kasus, der som alle kasus afslutter en gruppe og ligesom slutter en parentes — der kan som følge deraf mellem første og andet led i en genitivgruppe indskydes et vilkårligt antal bestemmelser, hvad der ikke er muligt i det fast sammensluttede nominalkompositum — og for det andet på, at genitiven determineres ved det anaforiske pronomen. Virkningen ses tydeligt i nytyrkisk, hvor genitiv- og ikke nominalgrupper kommer til anvendelse, når første led skal betegne en fra det andet forskellig, bestemt genstand: på osmannisk betyder *dā başy* en bjergtop, men *da'n başy* toppen af et bestemt, bekendt eller tidligere nævnt bjerg. Man vil derfor have svært ved at følge Grønbech i hans syn på genitiven som en kasus, der kun har den syntaktiske funktion at isolere et nomen over for det »overordnede« led og først sekundært, i nytyrkisk, antager den faste funktion at betegne besiddelsesforholdet. Det ene, ganske isolerede eksempel fra teleutisk, som Grønbech s. 109 anfører som en væsentlig støtte for sin thesis, kan, hvordan det end er at forklare, i hvert fald ikke slå til som bevis. Et lignende syn som på genitiven anlægger Grønbech på akkusativen, og her vil man i det væsentlige kunne slutte sig til ham. Akkusativen anvendes efter Grønbechs iagttagelser, hvor det gælder om at forhindre, at et nomen i forbindelse med et verbum opfattes som en simpel attributiv bestemmelse til dette. Der er således en principiel forskel mellem et samlet verbalkompleks som *el tut-* 'at holde et rige', d. v. s. 'at regere' og *el-ig tut-* 'at styre et (bestemt) rige'. I det sidste tilfælde er *el* ved akkusativendelsen klart isoleret fra verbet og opfattes som noget, der består uafhængigt af, hvordan man forholder sig til det. Fra denne anvendelse fører der en direkte linie frem til akkusativen som kasus for det determinerede objekt, som er normen i osmannisk og allerede forekommer sporadisk i de oldtyrkiske indskrifter. Det er ikke let at give en samlet definition af akkusativens forskellige anvendelsestyper i de enkelte tyrksprog og for de enkelte perioder af deres historie, og for nogle af de eksempler, som Grønbech opererer med, har A. v. Gabain foreslået forklaringer, der er mere overbevisende end Grønbechs. Jeg tror dog, at Grønbech er på rette vej, når han hævder, at akkusativen i tyrkisk (fra først af) ikke har

haft nogen bestemt kategorial funktion. Den tjener i det ældre sprog blot til at fremhæve et nomen og derved til at isolere det. Desværre kan der endnu ikke siges noget som helst om akkusativ-suffiksernes historiske oprindelse, men man kan ikke undgå at bemærke en vidtgående overensstemmelse mellem brugen af akkusativendelsen på tyrkisk og suffikset *-rā* i persisk. Opstået af den oldpersiske postposition *rādiy* 'causā (alicuius rei)' tjener dette *-rā* fra først af til at fremhæve et nomen i sætningen og bliver først i det nyere sprog til et mærke for det bestemte objekt. Da alle de øvrige tyrkiske kasus ser ud til at være dannet ved sammensmeltning med oprindeligt selvstændige ord, åbner der sig måske her en udvej til en historisk forklaring af den tyrkiske akkusativdannelse, der vilde passe godt til de foreløbige bestemmelser af dens brug, som Grønbech har givet. Men det må indrømmes, at der indtil videre ikke er fundet indicier for, at akkusativsuffikserne oprindeligt har været selvstændige ord.

Som en almindelig indledning til de mere detaljerede undersøgelser har Grønbech i sit første kapitel givet en instruktiv oversigt over ordklasserne i tyrkisk. Der påvises her et skarpt skel mellem nominer og verber, som hver for sig er karakteriseret ved de særlige endelser og derivationsuffixer, der kan føjes til dem. Inden for nominerne lader substantiver og adjektiver sig ikke adskille ved formelle kriterier, og syntaktisk kan i princippet ethvert nomen bruges som attribut og ethvert adjektiv som substantiv. På denne manglende adskillelse mellem substantiver og adjektiver, ligesom på nominernes formentlige indifferens over for numerus-kategorien i det ældste tyrkisk lagde Grønbech overordentlig stor vægt. Han fandt heri et vidnesbyrd om en fra indoeuropæernes væsentlig forskellig forestillingsverden. Grundlaget for de gamle tyrkers idéverden er almenforestillingen, et nomen fremkalder for dem *genus*, hele arten, ikke det enkelte individ. Hvad tyrken ser som begreb, deler vi op i ting og egenskaber, og hvad han ser som et samlet hele, er vi tvunget til at udtrykke enten som ental eller som flertal. Den såkaldte pluralis på *-lar*, *-lār*, som i indskrifterne kun dannes af ganske enkelte nominer som *bāg* og visse slægtskabsbetegnelser, er derfor at opfatte som en kollektivdannelse (*türk bāglār* 'den tyrkiske adel'), og suffikset *-lar*, *-lār* optræder først i uigurisk som flertalsmærke, og endnu i senere tyrkisk er dets brug ikke strengt

obligatorisk. En følge af, at nominerne betegner genus, er det, efter Grønbechs anskuelse, at de har en stærk udtalt tendens til at forbinde sig med hinanden og med verber. Til sin opfattelse af *-lar*, *-lär* som et suffiks, der oprindeligt og endnu i indskriftsproget dannede kollektiver, fik han tilslutning fra den fremragende polske turkolog Kowalski, der selv var kommet til et lignende resultat. Ellers har de, der hidtil har taget standpunkt til Grønbechs teser, stillet sig ret skeptiske over for hans spekulationer over, hvad de tyrkiske nominer forestillingsmæssigt dækker over. Man har indvendt, at det, om et nomen under alle omstændigheder slet og ret tjente til at betegne det hele genus, vilde forudsætte en abstraherende sprogtænkning, som man ikke tør tiltro de gamle tyrker. Herved har Grønbechs kritikere dog vist hæftet sig for stærkt ved hans unægteligt noget bastant psykologiserende udtryksmåde og er derved i nogen grad kommet til at skyde over målet. Man har overset, at selve de sproglige tegn, *in casu* nominerne, ganske gratis leverer selv de »primitiveste« sprogudøvere de nødvendige og tilstrækkelige betingelser for at fastholde almenforestillinger. Som sprogligt tegn er et oldtyrkisk *at* utvivlsomt et mere rummeligt symbol end lat. *equus*, for så vidt som det lader muligheden åben for, at den, der bruger det, i en given situation kan forstå det om en flerhed, uden at der tilføjes et særligt specificerende mærke. Et helt andet spørgsmål er det så, hvilke forestillinger et nomen kan have vakt til live hos de gamle tyrker. Det lader sig næppe besvare på tilfredsstillende måde. Sproget er nu engang en økonomiserende foranstaltning, der befrier brugeren for at forestille sig ret meget ved de enkelte elementer, og i den faktiske sprogudøvelse er hvert ord på den ene eller anden måde situationsbestemt og altså indskrænket i sin abstraktion, således som denne rendyrkes af grammatikeren. Derimod er Grønbech nok i sin i sig selv prisværdige iver for at holde sig klar af indoeuropæiske kategorier, der kunde forvanske hans beskrivelser, kommet til i nogen grad at overdrive afstanden mellem tyrkiske og indoeuropæiske nominer. Også i indoeuropæiske sprog kan i almindelighed et nomen i singularis anvendes »generisk« og har dog alligevel en pluralis ved sin side. Det er derfor med tvivlsom ret, at han hævder, at pluralis er utænkkelig af et nomen som det oldtyrkiske, hvorfor formerne på *-lar*, *-lär* ikke kan være pluralisformer. Om Grøn-

bechs og Kowalskis bestemmelse af *-lar*, *-lär* som et kollektiv-suffiks er rigtig, er på grund af den sparsomme anvendelse i indskrifterne ikke til at afgøre med absolut sikkerhed (koordinationen med et kollektiv på *-gün*, der forekommer en enkelt gang, er ikke noget afgørende bevis). *-lar*, *-lär* er under alle omstændigheder klart flertalsmærke lige fra uigurisk, og denne anvendelse kan i oldtyrkisk have taget sin begyndelse ved personbetegnelser, måske i sammenhæng med de fra begyndelsen eksisterende flertalsformer af de personlige pronominer: *biz* og *siz*. Iøvrigt må man ikke drage for vidtgående slutninger ud fra indskrifterne, hvis højtidelige, knappe og ofte sententiøse udtryksmåde utvivlsomt undgår meget af det, som var i brug i daglig tale. Generisk anvendt singularis er endnu i senere tyrkisk almindelig i setninger.

Grønbech havde meget få virkelig brugbare forarbejder at forlade sig på. Hele bygningen i hans store ungdomsværk hviler næsten helt og holdent på hans egne førstehåndsstudier i samtlige tyrkiske sprog og dialekter. Det er i virkeligheden forbavsende og i højeste grad beundringsværdigt, at han allerede i sit første arbejde med så stor sikkerhed og klarhed har formået på en helt ny måde at belyse både det fællestyriske og mange af de mest karakteristiske modifikationer, det fælles mønster til forskellige tider og i forskellige dialekter er blevet genstand for. Man må i høj grad beklage, at det ikke forundtes ham at føre det store værk til ende med de to bind, der skulde behandle de konkrete kasus og verbalsystemet. Den del af værket, han fik fuldført, er, hvordan man end vil stille sig til de enkelte resultater, han i et første, dristigt stormløb er nået til, ganske sikkert et af de mest inspirerende værker, der nogensinde er fremkommet inden for den tyrkiske sprogvidenskab. Det er både et forbillede og et solidt fundament for fremtidige mere detaljerede undersøgelser. Om Grønbechs stadig fortsatte syslen med disputatsens problemer vidner flere foredrag, han i tidens løb har holdt i lærde selskaber og på kongresser (*Bemerkungen über das alttürkische Verbum*, ZDMG 105, s. *69*—*70* (1955), *Verbernes udtryk for den varige handling på nogle asiatiske sprog*, Videnskabernes Selskabs Oversigt 1954—55, s. 36—37, jf. *Durative verbal forms in Mongolian*, foredrag på den 23. Internationale Orientalistkongres i Cambridge 1954).

En artikel, der væsentligt handler om akcentforholdene i os-

mannisk (*Der Akzent im Türkischen und Mongolischen*, ZDMG 94, 1940), er et diskussionsindlæg fremkaldt af Björn Collinders *Reichstürkische Lautstudien* (1939). De indbyrdes stærkt afvigende bestemmelser af, hvilke stavelser der i osmannisk har tryk, skyldes efter Grønbechs opfattelse subjektive faktorer. De forskellige iagttagere har fundet den betoning, de ventede at finde ud fra deres egne nationale sprogvaner. Efter Grønbechs mening har kun visse grammatiske former (verbalformer, der er opstået ved sammensætning med et hjælpeverbum) fast akcent, og derudover er der en tendens til betoning af sidste stavelse foran enklitika. Men trykakcenten er under alle omstændigheder fonologisk irrelevant. Grønbechs temmelig skitse-mæssige fremstilling har ikke formået at overbevise hverken Collinder eller Benzing, der begge har taget til genmæle mod Grønbechs artikel. Benzing har stærkt fremhævet intonationens distingverende betydning. Formodentlig kan problemet om tryk og intonation kun bringes sin løsning nærmere ved mere omfattende eksperimentalfonetiske undersøgelser, hvorved de subjektive faktorer kan elimineres.

Efter opfordring fra Wienerakademiets Phonogrammarchiv-Kommission påtog Grønbech sig at transskribere og oversætte den betydelige samling af chuwashiske folkesange, som Robert Lach under den første Verdenskrig havde optaget i krigsfangelejre i Østrig. Bearbejdelsen blev sammen med musikbilag udgivet af Wienerakademiet i 1940 (*Tschuwaschische Gesänge. Transkription und Übersetzung der tschuwaschischen Originalliedertexte* von Dr. Kaare Grønbech, i R. Lach, *Gesänge russischer Kriegsgefangener* I. Bd., 4. Abt., SWAW, Philos.-hist. Kl., Bd. 218. 4). Samtidig med dette vigtige bidrag til chuwashisk sprog og folkløse var Grønbech i fuld gang med at forberede sin ordbog til *Codex Cumanicus*, det ældste og righoldigste glossar, vi har, til de middelalderlige kipchakfolks sprog og det ældste tyrkiske sprogmindesmærke i latinsk skrift. Denne ordbog (*Komanisches Wörterbuch. Türkischer Wortindex zu Codex Cumanicus*) udkom 1942. *Codex Cumanicus* var tidligere blevet udgivet både af Géza Kuun og af Radloff, men begge disse udgaver vrimler af fejllæsninger og er nu definitivt sat ud af kurs ved Grønbechs uhyre samvittighedsfulde arbejde. Grønbech har på det nøjeste studeret håndskriftets palæografiske særegenheder og den brug, de tyske og italienske skrivere af håndskriftets forskellige partier

har gjort af de skrifttegn, der stod til deres rådighed. Derfor er der i det enkelte gjort rede i værkets udførlige indledning. Ved gengivelsen af det komanske sprogstof benytter Grønbech en forsigtig lydlig rekonstruktion, som tager ligeligt hensyn til de fortolkningsmuligheder, håndskriftets notationer frembyder, og til hvad man ved jævnførelse med andet dialektmateriale tør anse for rimeligt for dette middeltyrkiske sprog. Men håndskriftets skrivemåder angives i ordbogen ved de enkelte ord, således at enhver ved hjælp af faksimileudgaven af håndskriftet kan kontrollere hans læsninger. Grønbechs fortolkning af det komanske ordforråd og af de tekststykker, der findes i håndskriftet, rummer en rigdom af originale iagttagelser ikke mindst vedrørende det grammatiske. Den, der herefter vil påtage sig at skrive en komansk grammatik, vil her finde praktisk talt alt, hvad han har brug for, i fuldt gennearbejdet skikkelse. Gennem udtømmende indices bl. a. over de latinsk(-italienske) og middeltyske ord, der i håndskriftet er brugt til forklaring af det komanske sprogstof, har Grønbech for første gang muliggjort den fuldstændige udnyttelse af den tyrkiske del af dette enestående håndskrift, der ikke blot er vor hovedkilde for komansk, men også i sig selv er et historisk dokument af største interesse både for orienthandelens og den kristne missions historie.

I flere bidrag til festskrifter har Grønbech kastet lys over tyrkernes tænke måde og deres opfattelse af slægtskabsforhold (*Et tyrkisk tabu-ord*, In Memoriam Kr. Sandfeld, Kbh. 1943 [*qurt* 'orm' som substitut for *böri* 'ulv']; *Begrebet navn på tyrkisk*, Festskr. til L. L. Hammerich, Kbh. 1952 [giver den indlysende begrundelse for Vilh. Thomsens læsning og oversættelse af en passus i den første Orkhonindskrift: *kül tegin är at boldy* 'Kül Tegin fik mands navn', ǝ: 'blev optaget blandt de voksne', idet det ud fra levn i isolerede nordtyrkiske dialekter, hvor der endnu spørges 'hvem er dit navn?' vises, at navnet hos de nomadiserende tyrker opfattes som repræsenterende personligheden]; *The Turkish System of Kinship*, Studia Orientalia Ioanni Pedersen dicata, Kbh. 1953).

Af en omfattende undersøgelse over den ældste tyrkiske vokalkarmoni fik Grønbech kun meddelt de vigtigste resultater i forelæsninger herhjemme og i udlandet. Ellers vendte han sig efter afslutningen af den komanske ordbog mere og mere til

andre områder af den centralasiatiske filologi. Han bearbejdede i 1943 i *Specimens of Mongolian Poetry* mongolsk poesi, der var indsamlet på Sven Hedins ekspedition til Nordvestkina (i *Reports from the Scientific Expedition to the Northwestern Provinces of China under the Leadership of Dr. Sven Hedin, the Sino-Swedish Expedition, Publication 21, Stockh. 1943*), og syslede i årene efter hjemkomsten fra Mongoliet meget med de hjembragte håndskriftskatte. Til brug for sin undervisning lod han ad fotografisk vej fremstille en anthologi af klassisk mongolsk litteratur, væsentlig hentet fra disse håndskrifter. Den vil nu blive udgivet sammen med et glossar til teksterne i »Porta Linguarum Orientalium«. Et mongolsk shamanistisk håndskrift forelagde han til udgivelse her i selskabet i 1946, men enkelte uklare steder fik ham til at udsætte trykningen. Der foreligger hertil en fuldstændig engelsk oversættelse og noter til teksten, og dette arbejde kan nu sikkert udgives, således som det foreligger. Et andet arbejde, der lå ham stærkt på sinde, var udgivelsen af de vigtigste mongolske krøniker i faksimile efter håndskrifter eller fotografier i hans egen samling. Denne plan bliver nu realiseret af hans medarbejder Dr. Walther Heissig i den nye serie af *Monumenta Linguarum Asiae Maioris*, hvis første bind indeholdende *Altan kürdün mingyan gegesütü bičig* (»Bogen: Det gyldne hjul med 1000 eger«) er under forberedelse. Til denne krønike havde Grønbech selv påbegyndt udarbejdelsen af en oversættelse, som Dr. Heissig håber at kunne gøre færdig til udgivelse. Særlig interesse frembyder en lille afhandling i *Studia Orientalia* XIX : 6 (Helsinki) fra 1954, som behandler lamaernes gengivelse af mongolsk i tibetansk skrift.

I de senere år blev der i stadig højere grad lagt beslag på Grønbechs tid og arbejdskraft ved de administrative og organisatoriske hverv, han i tidens løb havde påtaget sig. Han gik meget stærkt op i dem og har ganske utvivlsomt udrettet meget godt til gavn for dansk videnskab i det hele og for de studier, der særligt lå ham på sinde. Man kan dog ikke uden beklagelse tænke på, at disse mange gøremål hindrede ham i at bringe store og betydningsfulde videnskabelige arbejder, som han havde syslet med i lange år, til afslutning og udgivelse. De, der herhjemme og ude har hørt hans forelæsninger om tibetansk, er ikke i tvivl om, at der her blev budt på noget aldeles originalt og grund-

læggende. Det gælder både hans undersøgelser over det tibetanske lydssystem, hans udredning af verbalsystemet, hvis uregelmæssigheder forklares gennem påvisning af recente lydovergange, og hans analyser af opbygningen af udsagnet i tibetansk. Store forarbejder havde Grønbech også gjort til tydningen af Si-hia-folkets sprog, og det ser ud til, at han var ganske nær ved problemets løsning. Man må meget håbe, at det ved hjælp af de omfattende materialesamlinger og de forelæsningsoptegnelser, Grønbech har efterladt sig, må vise sig muligt for hans nærmeste medarbejdere at bringe de væsentligste af de resultater, han var nået til, frem til offentliggørelse. Desværre foreligger der næsten slet ikke fuldt udarbejdede forelæsningsmanuskripter. Grønbechs meget præcise hukommelse og hans altid præsentable, utroligt omfattende viden gjorde, at han kunde tale over selv meget komplicerede emner blot støttet til nogle få summariske optegnelser.

På dem, der endnu ikke var kommet ham nærmere, kunde Grønbech nok virke ret respektindgydende og reserveret. Men opfangede han noget, der var værd at lytte til, opløstes hans strenge træk i det venligste smil, og de, som vandt hans tillid, havde i ham en varig ven. Det mærkede især hans medarbejdere og hans elever, hvis ve og vel lå ham varmt på sinde. Endnu i de sidste dage, han levede, var han ivrigt optaget af omsorgen for dem og for, hvordan de bedst kunde få mulighed for at fortsætte det arbejde, de havde påbegyndt under hans vejledning. Lige til det sidste bevarede han sin ungdommelige virkelyst, der havde sat så meget i gang og virkede så inciterende på alle, der fik med ham at gøre. Han fik i de forholdsvis få år, han kunde virke med sin fulde kraft, en større virkekreds, end det er de fleste forskere beskåret. Kredsen af hans elever indskrænkede sig ikke til de naturligvis ret få danske studerende, der kunde hengive sig til hans eksklusive fag, og til de fremmede, der kunde komme til København for at studere ved hans centralasiatiske institut. Han havde i virkeligheden elever alle de steder, hvor han holdt sine altid med største interesse imødesete gæsteforelæsningsforelæsninger, og i videste forstand hørte også de med til skaren, som kun kendte ham igennem hans skrifter eller gennem hans flittige korrespondance. De, som forenedes med ham i fælles arbejde, vil aldrig glemme ham, de vil bevare mindet om ham, således som de oplevede ham altid uselvsk optaget af at virke

i det, han følte sig kaldet til. I en minderune nedskrevet ved budskabet om hans alt for tidlige død har en af hans amerikanske elever, Udo Posch, i sande og hjertelige ord tegnet et billede af Grønbech, som vi alle ser ham for os: »Those who have met Prof. Grønbech privately or at conventions, as fellow scholars or as students, know that he possessed an astonishing and truly outstanding encyclopaedic knowledge in his own as well as many other fields. The scope of his erudition and the range of his interests were impressive. It was a great pleasure to listen to him, to hear him explaining something, to follow his views when he talked — always in a gentle and unassuming way. His true sophistication appeared particularly in his analyses and criticisms at official meetings and conventions, when he was acting as a reviewer and criticizer. The speed with which he grasped and reviewed the most detailed and difficult problems, aided by a memory which displayed a colossal store of encyclopaedic knowledge, never failed to amaze and astonish his audience, few of whom failed to recognize his enlightening capacity as a scientist«.

I taknemmelighed for alt det, han fik udrettet og vakt til live i den alt for korte tid, det blev ham forundt at virke iblandt os, vil også vi her i selskabet bevare og ære hans minde.

For oplysninger om Grønbechs litterære efterladenskaber skylder jeg hr. mag. art. Kåre Thomsen Hansen tak. Bibliografiske fortegnelser over Grønbechs udgivne arbejder er føjet til de mindeord om ham, som Udo Posch har skrevet i *Central Asiatic Journal*, Vol. III. Nr. 1 og Omeljan Pritsak i *Ural-Altische Jahrbücher*, Band XXIX (1957).

J. Madsen

III.

Thorvald Johannes Marius Madsen.

18. februar 1870—14. april 1957.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 18. oktober 1957.

Af **K. A. Jensen.**

Den 14. April i Aar afgik Dr. Thorvald Madsen ved Døden. Et langt og virksomt Liv i dansk og international lægevidenskabelig Forskning er hermed afsluttet.

Dr. Thorvald Madsen var Søn af Generalmajor Vilhelm Herman Oluf Madsen og Hustru Albertine Henriette f. Petersen. Utvivlsomt er han under Opvæksten blevet stærkt præget af sit videnskabeligt interesserede og kultiverede Hjem. Faderen, der ved Siden af sin militære og politiske Virken var en dygtig Matematiker, har sikkert betydet meget for Sønnens videnskabelige Arbejdsmaade, der i Særdeleshed præger Thorvald Madsen's nu klassiske Undersøgelser over Toxin-Antitoxin-Problemet. Fra Moderen, der udgik fra et godt dansk Præstehjem, arvede han sit vennesæle og lyse Sind.

Thorvald Madsen's Interesse for medicinsk Bakteriologi og Infektionspatologi blev vakt under den internationale Lægekongres, der blev afholdt i København i Aaret 1884, hvor Pasteur forelagde sine Behandlingsresultater af den alvorlige og frygtede Sygdom, Hundegalskab. Det var det første rationelle terapeutiske Resultat af den nye bakteriologiske Videnskab, og forelagt af selve Stormesteren vakte Meddelelsen Begejstring Verden over. Thorvald Madsen har fortalt, at denne Begivenhed modnede hans Beslutning om at blive Læge, for at han kunde være med i den nye Epoke indenfor Udforskningen af Infektionssygdommene. Da han var blevet Student og havde paabegyndt det lægevidenskabelige Studium, søgte han derfor, saa snart det var muligt, ud hos Professor Carl Julius Salomonsen der, under yderst beskedne Pladsforhold i et Par Kælderrum i Botanisk Haves

Musæumsbygning, indviede en Kreds af særligt interesserede Forskere i den nye bakteriologiske Videnskab.

Efter at Thorvald Madsen 23 Aar gammel havde taget sin Embedseksamen, var han et Aar Amanuensis hos en Landlæge; men allerede i Efteraaret 1893 fik han Stillingen som Assistent hos Salomonsen i det nyoprettede seroterapeutiske Laboratorium i Ny Vestergade. Formaalet med dette Laboratorium, hvis Opretelse skyldtes Salomonsen's Fremsyn, var Fremstillingen af saa store Mængder Differiserum, at Landets Behov kunde dækkes og vederlagsfrit udleveres til danske Sygehuse og Læger. Den seroterapeutiske Afdeling blev indrettet i to smaa Portværelser i Forbygningen af Universitetets Laboratorium for medicinsk Bacteriologi. Under saa beskedne Kaar paabegyndte Thorvald Madsen sine nu klassiske Undersøgelser over Differitoxin og Antitoxin, Studier, der optog ham hele Livet.

Det var dengang en vanskelig Opgave at fremstille de store Mængder af et stærkt Toxin, der skulde anvendes til Opimmunsering af Heste. Ikke alene dette lille Laboratorium, men ogsaa de store udenlandske Laboratorier erfarede, at i Perioder kunde det gaa godt, medens det i andre Perioder fuldstændigt mislykkedes, saaledes at man maatte laane Toxin hos hinanden, naar Produktionen svigtede. Hovedlovene for Antitoxinets Dannelse var endnu ukendte, og Metoderne til Styrkebestemmelsen af Toxin og Antitoxin var primitive. En omfattende eksperimentel Undersøgelse af alle disse basale Problemer maatte derfor gennemføres og blev Hovedemnet for den Afhandling, som Thorvald Madsen i 1896 forsvarede for den lægevidenskabelige Doktorgrad.

I Disputatsen viste Thorvald Madsen, at den tyske Metode til Maaling af Antitoxinets Styrke, hvis Udformning væsentligst skyldtes Ehrlich, var den franske overlegen, og dette gav Anledning til et Studieophold hos Ehrlich, som netop da var optaget af Undersøgelsen af Neutraliseringsprocessen mellem Toxin og Antitoxin. Ehrlich mente, at Neutralisationsprocessen frembød stor Lighed med Neutraliseringen af en stærk Syre med en stærk Base, d.v.s., at Processen forløb momentant og ikke var reversibel. Hans Hovedbevis for denne Teori var, at en Blanding af Toxin og Antitoxin viste samme Giftighed, naar den blev indsprøjtet under Huden paa Forsøgsdyr, hvad enten det skete umiddelbart efter Sammenblandingen, eller efter at Blandingen

havde staaet i adskillige Timer. De Uoverensstemmelser, man havde iagttaget i Neutralisationsforsøg med forskellige Difteritoxiner og Antitoxiner, kunde efter Ehrlich's Mening derfor kun forklares ved, at Difteritoxinet ikke var homogent, men bestod af en Blanding af Komponenter af uensartet Bindingsevne til Antitoxinet og af forskellig Giftighed. Det skal lige nævnes, at blandt de talrige Komponenter, som Ehrlich mente at have paavist, er der kun een, nemlig Toxoidet, der har faaet blivende Betydning. Toxoidet er et Toxin, der har mistet Giftvirkningen; men da det har bibeholdt sin immuniserende Evne, anvendes det nu i Form af Formoltoxid (Anatoxin) til landsomfattende Vaccination af Mennesker mod Difteri og Tetanus.

Hvor udviklende og inciterende Samarbejdet med Ehrlich end var, tilfredsstillede hans Opfattelse af Bindingen mellem Toxin og Antitoxin ikke Thorvald Madsen, og efter sin Hjemkomst søgte han derfor Samarbejde med den svenske Kemiker Svante Arrhenius. I en omfattende Undersøgelse, hvor de paa en mere nøjagtig Maade, i Reagensglas, kunde følge Neutralisationsforløbet mellem et Toxin og Antitoxin, viste de, at den frembød stor Lighed med Bindingen mellem en svag Syre og en svag Base (Borsyre og Ammoniak). De viste, at Bindingen ikke skete momentant, og at der opstod et Ligevægtsforhold mellem Toxin og Antitoxin, idet der ved Siden af Toxin-Antitoxinkomplekset altid fandtes en vis Mængde frit Toxin og Antitoxin.

I flere Aar herskede der en haardnakket Strid om, hvilken af de to Anskuelse, der var den rigtige. Medens Ehrlich og hans Medarbejdere hævdede, at Antitoxinets kurative Virkning var strengt proportional med dets Indhold af Antitoxinenheder, paa- stod andre deriblandt Roux, Morgenroth og Kraus, at svage Sera saavel i Dyreforsøg som i Kliniken undertiden viste en stærkere beskyttende og helbredende Virkning end mere antitoxinrige. Det blev blandt andet ogsaa paavist, at en Blanding af Toxin og Antitoxin, der ved direkte Indsprøjtning i Blodbanen kunde dræbe et forsøgsdyr, var ganske ugiftig, hvis den havde staaet i 24 Timer inden Indsprøjtningen. Man sluttede deraf, at Foreningen mellem Toxin og Antitoxin foregik langsomt, altsaa i Overensstemmelse med den af Thorvald Madsen og Arrhenius fremsatte Anskuelse. Ved kurative Forsøg, hvor man først indsprøjtede Toxinet og efter forskellig Tids Forløb indsprøjtede Antitoxinet, paaviste

man tillige, at der var en stor Forskel paa de forskellige Antitoxiners Evne til at binde og neutralisere Toxinet og derigennem helbrede Forsøgsdyret. Dette viste, at det ikke var tilstrækkeligt at styrkebestemme et Antitoxin ad modum Ehrlich, men at man ogsaa maatte tage Hensyn til dets Aviditet, hvormed man forstod den Hastighed og Fasthed, med hvilken Antitoxinet bandt og neutraliserede Toxinet.

Thorvald Madsen og hans Medarbejder bidrog med talrige Arbejder i høj Grad til Opklaringen af dette vigtige Problem. Efter at Ramon havde beskrevet sin Udfnugningsmetode, med hvilken man i Reagensglas kunde maale Styrken af Antitoxin, paaviste de, at der var en stor Forskel paa den Hastighed, med hvilken Udfnugningen skete, og at der var en god Overensstemmelse mellem Udfnugningshastighed, Aviditet og kurativ Virkning.

Disse teknisk fuldkomne Forsøg afsluttede den aarelange Strid, og selv om Thorvald Madsen og Arrhenius's Antagelse af Reaktionsforløbet mellem Antitoxin og Toxin ikke i Dag anses for at være rigtig i alle Enkeltheder, saa har dog nyere Undersøgelser indenfor Immunkemien vist, at den i Princippet var rigtig.

Thorvald Madsen drog de praktiske Konsekvenser af disse Undersøgelser og foreslog, at man i særlig alvorlige Difteritilfælde skulde behandle Patienterne med store Doser af stærkt avidere Sera. Paa dette Tidspunkt var det nemlig den almindelige Mening, at man ved Indgift af Difteriserum kun kunde danne en Barriere mellem Toxinet, der resorberedes fra Difterimembranen i Svælget, og de livsvigtige giftfølsomme Celler i Kar- og Nervesystemet, medens Toxinet, der inden Serumbehandling var bundet til disse Celler, ikke kunde neutraliseres. Thorvald Madsen var som Følge af sine tidligere Arbejder sammen med Arrhenius af den Mening, at selv om Bindingen mellem Toxin og Organismens Celler var meget fast, var den dog til en vis Grad reversibel, saaledes at man ved at forøge Koncentrationen i Blødet af højavidt Antistof, kunde forskyde Processen henimod en Frigørelse af det til Cellerne bundne Toxin. Dyreforsøg og klinisk Samarbejde med Professor Bie paa Blegdamshospitalet synes at bekræfte denne Anskuelse.

Helt uden Skuffelser var Serumbehandling dog ikke. Ved

svære Tilfælde kom man ikke sjældent for sent med Serumbehandling. Thorvald Madsen paabegyndte derfor tidligt, sammen med sine Medarbejdere, Undersøgelser over Vaccination mod Difteri. Paa Grund af de store Erfaringer over Immuniseringsproblemet lykkedes det at fremstille en dansk Vaccine, der uden at forvolde nævneværdige Gener gav en god Beskyttelse mod Difteri. Takket være Thorvald Madsen's Forudseenhed og store Initiativ, var en stor Del af de danske Børn vaccineret med denne Vaccine, da der under den sidste Verdenskrig, her i Landet, opstod en Epidemi af en meget alvorlig Difteri. Difteri, der ellers er en Børnesygdom, angreb under Epidemien hovedsageligt de voksne, fordi de ikke var vaccineret, og Dødeligheden var trods den optimale Serumbehandling 11 $\%$. Epidemien blev bekæmpet ved en energisk Vaccinationskampagne, hvor saa godt som alle Landets Indbyggere blev vaccineret. Hvis de danske Børn ikke havde været vaccineret, da Epidemien brød ud, kunde en alvorlig Katastrofe være indtraadt. Den danske Nation skylder Thorvald Madsen stor Tak for denne fremragende Indsats.

Ved Gennemlæsningen af den omfattende Litteratur, i hvilken Thorvald Madsen og hans dygtige Medarbejdere har meddelt deres Undersøgelser over disse Problemer, faar man et smukt Billede af Thorvald Madsen som Videnskabsmand og Leder. Det maa beklages, at det store administrative Arbejde, som Afdelingen i Ny Vestergade og senere Seruminstituttets hurtige Vækst medførte, begrænsede hans personlige Deltagelse i Laboratoriarbejdet. Ret hurtigt blev nemlig de snævre Arbejdsforhold i Ny Vestergade sprængt, og takket være Thorvald Madsen's dygtige Arbejde og Salomonsen's Initiativ blev der oprettet et selvstændigt Institut — Statens Seruminstitut —, hvis Hovedformaal var Fremstillingen af terapeutiske Sera. Instituttet blev indviet i 1902 med Salomonsen som Direktør, og Personalet bestod af Thorvald Madsen, samt tre ikke-videnskabelige Medhjælpere. I 1909 overtog Thorvald Madsen Ledelsen, og Aaret efter blev Instituttets Arbejdsomraade udvidet til ogsaa at omfatte klinisk-diagnostiske Undersøgelser af bakteriologisk Art.

I de følgende Aar optog Instituttet den ene nye Opgave efter den anden, og da Thorvald Madsen i 1940 faldt for Aldersgrænsen, omfattede Instituttet 15 forskellige Afdelinger, der hver for sig var mange Gange større end den lille Moderafdeling i Ny Vester-

gade. Den enorme Udvikling, der skete afspejler sig ogsaa i Personalantallet. I Laboratoriet i Ny Vestergade var der foruden Thorvald Madsen kun en kvindelig Assistent. I 1940 var Personaleantallet paa Statens Seruminstitut 379.

Statens Seruminstitut udvikledes ikke alene til et dansk Centralinstitut for serologisk og mikrobiologisk Forskning, hvor Videnskab og Praxis gik op i en Enhed af stor Betydning for Bekæmpelsen af Infektionssygdomme her i Landet, men opnaaede ogsaa en saa stor international Anseelse, at det paa mange Omraader blev et Centralinstitut for hele Verden, hvortil talrige udenlandske Forskere søgte for at videreføre deres Uddannelse.

Det er ikke muligt her at give en fyldestgørende Beskrivelse af denne Udvikling, der for alle, der i kortere eller længere Tid har været Deltager, staar som noget af et Under og har efterladt et Indtryk af den dybeste Respekt og Beundring for Thorvald Madsen.

Foruden denne store Indsats overkom Thorvald Madsen tillige at være den ledende i Opbygningen af en endnu større Organisation, Folkeforbundets Hygiejnekomite. Ved Oprettelsen af Folkeforbundspagten efter første Verdenskrig blev det vedtaget, at Medlemmerne ogsaa skulde bestræbe sig for at træffe mellemfolkelige Foranstaltninger til Forhindring og Bekæmpelsen af Sygdomme. Dette førte til, at Folkeforbundets Hygiejnekomite blev oprettet i 1921. Paa Grund af Thorvald Madsens' internationale Ry som Forsker og det dygtige Arbejde, han under og efter Krigen havde udført for Røde Kors med at lette Krigsfangernes Skæbne, blev han valgt til Præsident. At dette Valg var det rette, fremgaar af, at han blev genvalgt talrige Gange, og da han i 1937 trak sig tilbage, blev han udnævnt til Ærespræsident.

Den første store Opgave, man stod overfor, var Bekæmpelsen af de voldsomme Epidemier af Plettyfus, Kolera, Kopper m. m., der efter Verdenskrigens Afslutning rasede i det østlige og sydøstlige Europa, og som betød en alvorlig Trusel for Resten af Verden. Her traadte Folkeforbundets Epidemikommission hjælpende til og ydede paa forskellig Vis de truede Lande Assistance, særlig ved Oprettelsen af Karantænestationer og Hospitaler, samt omfattende Vaccinationer. Resultatet af dette Samarbejde mellem de lokale Sundhedsautoriteter og Folkeforbundet vakte en saadan Tillid til Hygiejnekomiteen, at den Gang paa Gang blev anmodet

om Hjælp, naar Epidemier opstod, og i sin Egenskab af Præsident foretog Thorvald Madsen, som Raadgiver, Rejser over hele Verden. Bekæmpelsen af Infektionssygdommene, Pest, Malaria, Plettyfus, Tuberkulose, Spedalskhed, Kopper, Syfilis og mange andre Sygdomme blev i det hele taget Komiteens vigtigste Opgave, og der ydedes her en Indsats, som er beundringsværdig.

En anden betydningsfuld Opgave var Standardiseringen af en lang Række Lægemidler, hvis Styrke ikke kunde maales ved kemiske Metoder. Adskillige Udvalg af sagkyndige, deriblandt flere af Thorvald Madsen's danske Medarbejdere, blev oprettet, og ved et intensivt Samarbejde, bl. a. i Form af Arbejdskonferencer, blev Maalemetoderne udarbejdede og internationale Enheder fastlagt.

I sin Virken for Folkeforbundet kom Thorvald Madsen's store Viden og Organisationstalent til sin fulde Udfoldelse, og han forstod Betydningen af en fornuftig Decentralisering. Hver Gang en ny Opgave blev overgivet til Hygiejnekomiteen, blev der udpeget en snæver kreds af sagkyndige, der fik det fulde Ansvar for Opgavens Løsning. Disse sagkyndige formaaede ikke altid under Møderne at give Udtryk for deres store Viden, og som Følge af den lige overstaaede Krig stod de ofte stejlt overfor hinanden. Dertil kom, at mange af dem kun beherskede deres eget Sprog, og Thorvald Madsen, der under sine mange Rejser havde opnaaet en fuldendt Beherskelse af de tre Hovedsprog, kunde derfor fungere som den fuldkomne Tolk. Med den alsidige Viden, han havde, blev hans Oversættelse til et andet Sprog ofte langt bedre forstaaeligt end den sagkyndiges egen Redegørelse. Han forstod tillige at vinde alle de sagkyndiges varige Venskab og at udvide Venskabet de sagkyndige imellem. Det er senere sagt, at alene Folkeforbundets Hygiejnekomites Indsats havde bevist Folkeforbundets Eksistensberettigelse, og Organisationen var saa fasttømret og havde saa store Erfaringer, at der intet væsentligt nyt var at tilføje, da World Health Organization efter den anden Verdenskrig genoptog Arbejdet. En stor Del af Æren herfor tilkommer Thorvald Madsen.

I flere Oversigter over Hygiejnekomiteens Virksomhed har Thorvald Madsen givet os en udmærket Skildring af de mangfoldige Problemer, som Komiteen har beskæftiget sig med og bragte til en endelig Løsning.

Thorvald Madsen's litterære Virksomhed var stor og meget

alsidig. Han har dels alene, dels sammen med andre Forskere, udgivet op imod 200 Afhandlinger, hvoraf de fleste er fremkommet i ansete internationale Tidsskrifter. Hans Hovedarbejder omhandler Immunitetsproblemet som tidligere omtalt, samt Standardiseringen af biologiske Helbredelsesmidler, Serum, Vacciner, Tuberkulin m. m.

Af andre større Opgaver kan nævnes Undersøgelser over Tuberkulosens Epidemiologi; Undersøgelser hvis praktiske Konsekvenser i Form af Folkeundersøgelser, Calmettevaccination og Udryddelsen af Kvægtuberkulosen har været medvirkende til, at Danmark i Dag har den mindste Tuberkulosedødelighed i Verden.

I nogle Aar arbejdede Thorvald Madsen med Kemoterapi mod Tuberkulosen, et Problem, der dengang blev anset for et af de vanskeligste at løse. Jeg tror, at det var det eneste Arbejdsfelt, der bragte ham Skuffelser, vel nok fordi de Stoffer, der anvendtes, var for svage og for lunefulde i deres Virkning.

De epidemiske Sygdommes Sæsonsvingninger var et Emne, han omfattede med den største Interesse lige til sine sidste Dage, og det store Arbejde, han ydede paa dette Omraade, er sammenskrevet i flere betydelige Afhandlinger.

Man kan undres over, at een Mand paa alle disse forskellige Omraader har kunnet yde en saa betydelig og alsidig Indsats. Forklaringen herpaa er, at Thorvald Madsen forenede et enestaaende Talent for Forskning med Flid og Evnen til at finde og opdrage dygtige Medarbejdere og indgaa i et frit Samarbejde med dem.

Thorvald Madsen var en meget flittig Mand. Naar han ikke var paa Rejse i Udlandet, var hans Vindue i Arbejdsværelset, der vendte ud mod Institutet, altid oplyst til langt ud paa Natten, og ofte fik hans Medarbejdere Lejlighed til at diskutere Problemerne med ham i de sene Nattetimer. Der er næppe Tvivl om, at dette Eksempel virkede som et kraftigt Incitament for alle, der arbejdede paa Seruminstitutet. Han havde tillige en mærkværdig Evne til at finde og uddanne dygtige Medarbejdere, og han var ikke bange for at lægge et stort Ansvar paa unge vordende Forskere og overlade til deres frie Initiativ at udforme og løse Problemerne. Han fulgte dog deres Udvikling med stor Interesse og Aarvaagenhed, for han skulde jo ogsaa udvælge de Forskere, der kunde føre Institutet videre. Dette giver os ogsaa en Forklaring

paa Seruminstituttets sunde Vækst og Hygiejnekomiteens Succes. Det var en streng Skole, hans Medarbejdere maatte gennemgaa; men den var god og aldrig kedelig. Ved sine mange Rejser, hvor han efter ærefulde Indbydelser holdt Foredrag, var han altid meget omhyggelig med at nævne de Medarbejdere, der havde hjulpet ham, og derigennem bidrog han til at bringe Seruminstituttet og dets Indsats til Kendskab Verden over.

Hans Interesse for sine Medarbejdere strakte sig ud over det rent saglige. Alle, der arbejdede paa Seruminstituttet, blev modtaget med den samme stilfærdige Elskværdighed, og alle kunde faa gode Raad saavel angaaende deres Arbejde som angaaende mere private Forhold. I det hele mærkede man aldrig, at Thorvald Madsen havde travlt.

Hans store Anseelse bevirkede, at han fik talrige Tillidshverv. Han var Æresmedlem af talrige danske og udenlandske videnskabelige Selskaber og Organisationer, samt Æresdoktor ved flere Universiteter. Den Udmærkelse, Thorvald Madsen satte højest, var hans Medlemsskab af »Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab«, og det var ham senere en stor Glæde, naar han kunde være medvirkende til, at en af hans Medarbejdere blev optaget som Medlem. Ved gentagne Gange at forelægge sine egne og Medarbejderes Forskningsresultater i Selskabet viste Thorvald Madsen, hvor højt han værdsatte denne Udmærkelse.

I Thorvald Madsen har vi mistet en af de førende indenfor den lægevidenskabelige Forskning. Seruminstituttets Ry som dansk og internationalt Forskningscenter skyldes først og fremmest Thorvald Madsen's Indsats som Forsker, Organisator og Menneske, og hans dygtige Ledelse af Folkeforbundets Hygiejnekomite gjorde ham til en af Menneskehedens store Velgørere. Derfor bør hans Minde stedse holdes i Ære.

Вячеслав Коровин

IV.

Bjørn Kornerup.

8. maj 1896—5. november 1957.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 25. april 1958.

Af **Knud Fabricius.**

Bjørn Kornerup var ved sin død 61 år gammel. Han var søn af figurmaler Valdemar Kornerup og dennes første hustru Agnes Stisgaard, der døde af tuberkulose, da sønnen kun var 2 år gammel. Familien flyttede så af helbredshensyn til Lillehammer i Norge, men allerede efter 4 års forløb vendte den tilbage herfra og tog ophold i Hillerød. Ikke norsk natur, men det nordsjællandske landskab omkring Frederiksborg slot gav den opvoksende dreng de første stærke naturindtryk, som han bevarede livet igennem. Lige til sine sidste år elskede han lange fodvandring i Gribskovs ensomhed.

Efter hjemkomsten fra Norge havde faderen indgået et nyt ægteskab med Jeanne Hertz, der blev sin stedson en kærlig og omsorgsfuld moder. Men efter nogle års forløb anså hans fader det dog for nødvendigt for sin virksomhed at tilbringe vintrene i København. Dette skilte foreløbig drengen fra hans familie, da man anså det for nødvendigt, at han for sin skolegangs skyld blev i Hillerød hele året. Han blev så optaget som pensionær i det Kempske hjem og gennemgik i regelmæssig følge forberedelsesskolen og latinskolen, hvor han horte til de mest begavede og solide elever og hævdede sig som sin klasses førstemand. Frederiksborg lærde skole havde den gang — det første ti-år af dette århundrede — en række fortrinlige lærere, som Karl Hude, Boisen og Bredsdorff, som Bjørn Kornerup stod nær og altid mindedes med taknemlighed. Men han stod også i et godt forhold til sine kammerater, som Tage Kemp, Knud Larsen (Statens Biblioteksskole) og Fr. Begtrup; han var skolebibliotekets forstander og nød en almindelig anseelse. Så sent som ved 40 års jubilæet for studentereksamen blev han festens naturlige midtpunkt.

Hans særpræg havde imidlertid vist sig på et langt tidligere tidspunkt. I 1907, da han kun var 11 år gammel, kom han ved et tilfælde til at overvære et møde, som »Selskabet for dansk Kirkehistorie« holdt i det nærliggende Asminderød, og hvor kirkehistorikerne H. F. Rørdam og J. Oskar Andersen talte. Navnlig den førstnævnte gjorde et stærkt indtryk på Bjørn Kornerup. Det kan ikke have været, fordi Rørdam var en blændende taler, thi dette var ingeniende tilfældet. Det tjener til drengens ære, at han derimod havde blik for Rørdams kundskabsmættede og vederhæftige tale, men især har det været selve emnerne for Rørdams foredrag, som fængslede den unge skoleelev.

Holger Rørdam var et skud af en gammel præsteslæggt; 8 slægtled af præster rummede den siden reformationen. Noget udpræget kirkeligt standpunkt indtog han ikke som præst, men han havde en så levende historisk interesse, at han allerede som skoledreng havde begyndt at anlægge omfattende historiske samlinger, og han nåede at blive en af vort lands lærdeste historikere. Nogen vid horisont besad Rørdam næppe som historiker; det interesserede ham i mindre grad at sysle med de store europæiske åndsstrømninger og at lodde deres indvirkning på vort lands udvikling. Inden for denne sidste holdt han sig fjernt fra begivenhedernes historie, altså den politiske historie; det var derimod om kirke-, skole- og universitetshistorien, at han samlede alle sine kræfter. Også inden for dette snævrere område af kulturhistorien havde Holger Rørdam sin begrænsning; hans systematiske sans var svag, idéhistorie lå ham fjern, de enkelte personligheder var for ham de afgørende kræfter i udviklingen. Han var samleren, der myreflittigt og grundigt samlede i lade fra arkivernes og bibliotekernes depoter og offentliggjorde sin uhyre viden i de af ham selv grundlagte »Kirkehistoriske Samlinger« eller i svære bind. Helstøbt og vederhæftigt var alt, hvad der kom fra hans hånd, fremført på et jævnt, men godt Dansk.

Man kan undre sig over, at en 11 årig skoledreng kunde blive fængslet af en sådan personlighed, der skulde synes at have lidet at bringe den, der endnu stod i fantasialderen. Helt uforklarligt er det dog ikke. Bjørn Kornerup synes — som det ofte er tilfældet — at have slægtet sin bedstefader mere på end sin fader. Bedstefaderen havde været portrættegner, og fra ham har han åbenbart arvet sin interesse for mennesker og sin evne til at karakterisere

dem. Fra moderen, der stammede fra en gammel embedsmandsslægt, synes han at have fået konservatisme og historisk sans i arv. Ligesom i Rørdam stak der også i Kornerup en samlernatur. Vi hører således, at han, efter at være blevet »vakt« på mødet i Asminderød, fik personlig kontakt med Rørdam, hvis billede hans fader malede til ophængning i Lyngby kirke og på Frederiksborgmuseet. Drengen begyndte om søndagene på ture ud til Hille-rødegnens kirker for her at afskrive de gamle ligsten på gulve og vægge. Lidt senere stiftede han i skolen et »Dansk historisk Selskab« med en kreds af kammeraterne som medlemmer; her skiftedes man til at holde foredrag, og hans eget om Peder Plade (ham med visitatsbogen) mindedes længe af deltagerne.

Bjørn Kornerup blev student 1914, det år, da den første verdenskrig udbrød, hvad der ikke ses at have sat dybere spor i hans udvikling. Han havde bestemt sig til at studere theologi, hvilket næppe var efter faderens hovede, da hjemmet var religiøst temmelig indifferent. Kornerup havde næppe heller været genstand for nogen religiøs vækkelse; han indtog ganske vist livet igennem et konservativt højkirkeligt standpunkt, men med hældning til rationalismen. Det var kirkehistoriker, han vilde være, og han havde muligheden for at kunne få en førsteklasses uddannelse hertil hos Oskar Andersen, der fra 1908 var docent i nordisk kirkehistorie og fem år senere blev professor. Oskar Andersen indførte sine elever i den Erslevske kildekritik, og han var en meget inciterende lærer; åndeligt selvstændig og kritisk, grundig og omhyggelig, med sans for problemer og videre sammenhæng. Kornerup gik helt op i studiet og deltog kun lidt i det almindelige studentertiliv. Han følte sig hverken tiltrukket af disse års politiske bevægelser eller af deres åndsliv, hvor den endnu fremherskende Brandesianisme stred mod hans konservative sympatier. Han læste derimod meget, ikke alene fagvidenskab; æstetiske værker, navnlig franske som Jules Romains, havde hele livet igennem hans interesse. Men hans egentlige mål var åbenbart at blive videnskabsmand.

Efter i sin studentertid at have vundet universitetets guldmedalje tog Kornerup 1921 theologisk embedseksamen; han fik derefter Borchs kollegium og der betroedes ham den opgave at skrive en monografi om den grønlandske zoolog og sprogforsker biskop Otto Fabricius. Dette var en noget utaknemlig opgave, da

Fabricius som zoolog og sprogmand skulde behandles af specialister, og der kun blev tilbage til Kornerup at skildre ham som gejstlig og menneske, hvad der med henblik på det 18de århundredes magre og ensidige kildestof ikke var nogen let opgave. Kornerup har dog formået at tegne et ret levende billede af den gamle lærde, når han skildrer Fabricius som konservativ i religiøs og politisk henseende, i besiddelse af »en noget tør og graa Forstandighed« og ikke veltalende; men som forsker til gengæld yderst forsigtig, med trang til at stå på virkelighedens grund og alene at bygge på erfaring. Fabricius' følelsesliv viser i årenes løb en urokelig trofasthed mod hans ungdoms idealer. Det tilføjes, at Fabricius var »ikke ufølsom for ydre påskønnelse« og nøje-regnende med sine indkomster. Mest af alt: En stille lærd. En sådan karakteristik turde vise en vis sympati og kongenialitet hos forfatteren.

Kornerup søgte herefter ind i arkivtjenesten, hvortil han udnævntes 1925, og han fik sin ansættelse ved landsarkivet i Viborg, men det er karakteristisk for, hvad man ventede sig af ham, at mænd som Oskar Andersen og (den senere rigsarkivar) L. Laursen allerede efter få års forløb arbejdede på at få ham tilbage til hovedstaden, hvor der alene fandtes muligheder for hans udfoldelse som videnskabsmand. Efter forskellige studierejser til udlandet udkom da også bogen om »Biskop Hans Poulsen Resen, Studier over Kirke- og Skolehistorien i 16. og 17. Aarhundrede I« i 1928. Den blev hans disputats.

Det er en tyk bog (o. 500 s.), og den udgør endda kun første bind af den gamle theologs levnedshistorie (andet bind kom aldrig). Det er intet under, at bogen blev så stor, thi forfatteren tager alting med, ja mere end det. Det var da også et af de punkter, som kritikken (af prof. Jens Nørregaard) vendte sig imod. Der er ikke den person, som Resen igennem sit liv har truffet, eller som blot har skrevet sit navn »med nogle forbindtlige ord« i hans stambog, hvis indvirkning på hovedpersonen forfatteren ikke søger at konstatere. På den anden side tvinger hans samvittighedsfuldhed ham til ikke at sige mere, end han kan stå ved. Derfor møder man gang på gang udtalelser som: Resen har »sikkert« truffet mange bekendte lærde. Eller: »Om det er lykkedes Hegelund at paavirke Resen i melanchtonisk Retning, skal vi lade usagt« (s. 32). Eller: »Hvilket Indtryk [har] Ribe og det

brogede Liv, der rørte sig her, gjort på Resen? Vore Kilder tier her« (s. 37). Eller: »Det er fremdeles i høj Grad at formode« o. s. v. (s. 51). Man føler, at Kornerup ligefrem ikke nænner at berøve læseren alle sine hypoteser, som vel nok hørte til i forstudierne, men næppe i den færdige bog.

I og for sig kan selve emnevalget for disputatsen undre. Resen er som bekendt en af de mest upopulære personligheder i vort åndsliv, selve inkarnationen af den stiveste og mest intolerante lutherske dogmatisme. Men det må indrømmes, at han også var en mand af format, og derfor af betydning, så det må være af værdi at få hans indflydelse klarlagt. Kornerup har gjort dette grundigt og objektivt. Hele den inden- og udenlandske baggrund for Resens virksomhed belyses klart. Forfatteren beskæftiger sig særlig med Resens indsatser på dialektikkens og dogmatikkens områder. Den dom, som Jens Nørregaard fælder herom, synes mig ikke fuldt retfærdig. Kornerup fremfører i virkeligheden overbevisende grunde for, at Resen i sin ungdom har stået adskillige Calvinister nær (således vennen J. Gruter (s. 196 og 106)), og at han har været påvirket af den reformerte tro, hvad der forøvrigt gjaldt om adskillige andre prominente Danskere i datiden. At Resen på et vist tidspunkt er slået om til stiv Lutheranisme, er givet, selv om det kan være svært at fastslå årsagen hertil. Det er i det hele en for hård dom over disputatsen, når Nørregaard erklærer, at forfatteren savner »Interesse for den begrebsmæssige Side af Kirkehistorien« (H. T. 9. VI, 456). Men rigtigt er det, at Kornerups hovedinteresse var Resen som kulturpersonlighed, og til et studium af denne er kilderne endnu mere mangelfulde, end når det drejer sig om Otto Fabricius. Følgen er bleven, at trods værkets omfang er det et lidet facetteret billede af Resen, det giver.

Det var derfor en fordel for Kornerup, at han i sit senere forfatterskab — i hvert fald til dels — fik at gøre med nyere tider, hvor hans trang til at beskæftige sig med mennesker og at trænge ind i deres åndelige væsen, havde bedre muligheder for at finde det fornødne materiale. Hvad selve emnerne angår, skete der ingen forandring med dem: Kirke-, skole- og lærdomshistorie var og blev hans felt, og på dette skabte han en række digre værker, som »Vor Frue Kirkes og Menigheds Historie« (1929), »Frederiksborg Statsskole« (1933), »Aalborg Stiftshospitals Historie«

(1939), »Helligåndskirken i København« (1949) og hans livs hovedværk »Ribe Katedralskoles Historie« (1947—52), efter hvis fremkomst han blev indvalgt i Videnskabernes Selskab. Men disse titler udtømmer ingenlunde hans produktion. Til dem slutter sig en lang række udgaver, som af Hans Grams Vita, Mynsters Visitatsdagbøger, Lunds Stifts Visitatsbog, H. N. Clausens, Wegeners og Martensens breve, samt en bred og regelmæssigt flydende strøm af afhandlinger og recensioner i vore forskellige tidsskrifter. Meget få danske historikere kunde se tilbage på et så omfattende livsværk i så faste, engang for alle lagte rammer. Her havde virkelig de ord gyldighed, som Kornerup ønskede sat på sin gravsten: »Semper idem«.

Den lange række værker taler også om tydelige fremskridt hos forfatteren. Selv om man i bogen om Frederiksborg statsskole endnu kan møde sådanne tørrede sproglomster som »Pallas Athenes unge Spyddragere« (s. 217) om eleverne, bliver fremstillingen i det hele friskere, og der kommer fart og flugt over skildringerne, da Kornerup når ned i det 19de århundrede. Velvalgte er også citaterne, som når den samme præst af sine venner kaldes: »Du Himmelsendte Mønt med Aandens eget Stempel«, men af sine fjender: »Et godt udvalgt Djævelens Redskab«. Smukt er det ligeledes at se, med hvilken forening af pietet og retfærdighed rektorerne i hans egen skole i Hillerød, mænd som Tauber, Flemmer og Berg, bedømmes. Vigtigere er det dog, at en stigende selvstændighed på mangfoldige punkter viser sig i disse værker; f. eks. belyses i bogen om Frue kirke forholdet mellem denne og den ældre St. Clemens, og i festskriftet til dette selskabs søster, »Danske Selskab«, vises det, at Grams forbigåelse af Langebek til virkeligt medlem af Vid. Selsk. var velbegrundet. Beundringsværdige er tit også de fyldige indledninger til hans fortrinlige udgaver, f. eks. af Mynsters dagbøger, hvor Kornerup ikke blot sammenføjer biskoppens udtalelser til hele genrebilleder af præstegårdsliv i første halvdel af 19. århundrede, men også stiller Mynsters offentlige virksomhed i en ny belysning. Ganske vist kunde man af og til ønske, at han var trængt endnu dybere til bunds i problemerne, f. eks. spørger man uden svar om, hvorfor Mynster har indtaget en sådan undtagelsesstilling blandt de danske bisper, at han alene ikke skulde indsende visitatsberetninger til Kancelliet om præsterne, men kun om skolelærerne.

Hovedværket i Kornerups produktion er — som nævnt — dog »Ribe Katedralskoles Historie«, der i virkeligheden på mange punkter er en skildring af det højere undervisningsvæsens historie i udland og indland. Forfatteren viser en dybtgående indtrængen i middelalderens og renaissancens tankeverden, som den fremtræder indenfor skolevæsenet; hans kyndighed i den store udenlandske litteratur om disse emner er imponerende, selv om han — ifølge sagens natur — sjældnere har kunnet indtage en selvstændig holdning på disse områder. Også for de følgende århundreders vedkommende udreder han bestandig de åndelige tråde, som forbinder den lille vestjydske by med kulturlandene. Dette er vel nok værkets hovedbetydning. Men også i behandlingen af sin særlige opgave, Ribe skole, viser forfatterens bedste sider sig: Omfattende viden og grundighed, kritik parret med forsigtighed, altså velkendte egenskaber i Kornerups tidligere skrifter (Hugo Matthiessen brugte det udtryk om ham, at han »bevæger sig med katteagtig varsomhed«). Nogen populær bog kan »Ribe Katedralskole« vel næppe kaldes, men sproget er kraftigt, kildecitaterne velvalgte, og datidens mennesker træder frem for os og får nyt liv. På den anden side er detaljrigdommen stor, og antallet af hypotetiske udtalelser, som »det ligger nær at tænke sig« eller »der er derfor grund til at tro« eller »man kan med temmelig sikkerhed udlede« rigeligt. Men Kornerups værk meddeler en følelse af tryghed, som ved synet af en roligt flydende strøm, og hans resultater giver ved fornyet gennemlæsning en stadig stigende følelse af at være inappellable.

»Ribe Katedralskoles Historie« afsluttedes 1952, men lige til sin dødsdag vedblev Kornerup utrættelig sit videnskabelige arbejde. Han blev således en af redaktørerne for det store værk »Den danske Kirkes Historie« og påtog sig den opgave at skildre tiden fra 1536—1699. Hvor ihærdigt han arbejdede, ser man af, at han aftenen før sin død afsluttede det afsnit, der gik til 1670, så at han altså næsten var nået til vejs ende. Og dette var endda ikke alt. Han forberedte en udgave af historikeren Caspar Paludan-Müllers breve i to bind, en udgave, der var nået så langt frem, at hans hustru vil kunne lægge den sidste hånd på den. Kornerup kunde næppe have valgt et værdigere emne til afslutningen på sin udgivervirksomhed. Ved sin blanding af konservatisme og frisind, sin sandhedssøgen og selvstændighed står Paludan-

Müller som en af de største skikkelser inden for dansk historieforskning, og Kornerup har åbenbart i meget følt sig som kongenial med ham.

Lægger man hertil, at Kornerup i mange år var formand for »Selskabet for Danmarks Kirkehistorie« og for »Samfundet for Genealogi og Personalhistorie«, at han skrev talrige bidrag til disse foreningers tidsskrifter samt redigerede »Danske Magazin«; at han forfattede artikler til Dansk biografisk Leksikon og afhandlinger i vore øvrige historiske tidsskrifter, må man imponeres af den usædvanlige arbejdsevne, der formåede at skabe så mange, altid lodige værker. Noget af forklaringen kan man naturligvis finde i hans lykkelige arbejdskår i Rigsarkivet, ved selve hovedkilden for det materiale, hvormed han havde at arbejde. Her steg han støt gennem graderne, indtil han 1946 nåede den næsthøjeste stilling som Overarkivar, hvortil han fra 1951 føjede stillingen som Ordens-Historiograf.

Et roligt livsløb uden indgribende ydre begivenheder, men med stigende rytme. Ganske vist heller ikke uden dybe skuffelser. To gange ramte skuffelsen ham. 1937 da han søgte professoratet i dansk kirkehistorie og 1956, da han året før sin død regnede med at opnå stillingen som rigsarkivar. Disse to afgørelser er forklarlige, selv om Kornerup tog sig dem nær. Men han bar også skuffelserne som en mand, og på en smuk og værdig måde stillede han sig i forholdet til de ham foretrukne kandidater, med hvem han siden samarbejdede på den bedste måde.

Bjørn Kornerup opnåede ved sit store forfatterskab en betydelig anseelse både i ind- og udland. Han blev opfordret til at holde gæsteforelæsninger ved alle de nordiske universiteter, han var medlem af et stort antal lærde selskaber, navnlig i Sverige, og han havde en stor kreds af lærde venner, ikke blot inden for Skandinaviens grænser, men også i Tyskland og Nederland. I sin arkivstilling ydede han redbon og kyndig bistand til alle, som søgte ham, og han var meget vellidt af sine underordnede i Rigsarkivet, til hvis individualiteter han altid tog rimeligt hensyn.

Skal man opsummere Kornerups videnskabelige resultater, er der grund til at påpege, at der inden for dansk historieforskning findes to retninger, en analytisk og en syntetisk, en der sætter sine kræfter ind på at løse problemerne, og en der samler sig

om at skabe helhederne. Bjørn Kornerup hørte afgjort til den sidste, der præges af mænd som C. F. Allen, Edv. Holm, A. D. Jørgensen, Troels-Lund og Aage Friis. Kornerup var ingen »stifinder«, der brød nye baner for sin videnskab; han var heller ikke først og fremmest interesseret i at påvise nye åndsstrømningers gennembrud. Det var det konkrete materiale, hvormed han arbejdede, menneskene, og som den samler, han var, fandt han stadig nyt materiale frem til belysning af dem. Han arbejdede på en realistisk linje, der går tilbage til Grams og Langebeks dage, og i det 19. århundrede havde han sin nærmeste forgænger i H. F. Rørdam. Navnlig om den sidste, som han omfattede med så megen pietet, minder han. Deres studieområde var det samme, men han overgår langt Rørdam, ikke blot ved at være i besiddelse af hele den moderne historiske teknik, særlig kildekritiken, men også ved sin videre horisont og sin dybere indtrængen i stoffet. Mere end nogen anden repræsenterede han sammenhængen i dansk lærdoms forskning, og på de studieområder, som han repræsenterede, nåede han en sådan viden og kyndighed, at tabet af ham må betegnes som uerstatteligt.

Ære være hans minde!

UDDRAG AF REGNSKABET

FOR ÅRET 1957

Indtægt.	kr.	øre	kr.	øre
1. <i>Beholdning fra forrige års regnskab:</i>				
Kassebeholdning	....	..	54 607	32
2. <i>Renteindtægt m. m.:</i>				
a. Rente af obligationer	31 596	50		
b. Rente af indskud i bank	771	94	32 368	44
3. <i>Statstilskud i kalenderåret 1957</i>	....	..	65 000	00
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommiss	400	00		
fra Etatsråd Schou og Hustrus Legat	100	00		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for				
året 1956 (udbet. juni 1957)	6 042	26		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	00		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring				
om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen:				
rente af 120200 kr. Østift. Krdf. oblig.	4 352	00		
e. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	00	32 894	26
5. <i>Salg af selskabs publikationer</i>	....	..	45 009	14
6a. <i>Bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til selskabs</i>				
<i>internationale forbindelser</i>	25 000	00		
6b. <i>Bidrag fra Carlsbergfondet</i>	20 000	00	45 000	00
7. <i>Tilfældige indtægter:</i>				
Udtrukne obligationer	...	..	16 100	00
Samlet indtægt	....	..	290 979	16

Udgift.	kr.	øre	kr.	øre
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Løn til embedsmænd, arkivar og assistent m. m.	43 510	42		
b. Selskabets møder.....	5 511	90		
c. Rengøring.....	3 593	23		
d. Kontor og oplag.....	8 196	63		
e. Porto.....	5 853	20		
f. Forsikring.....	301	49		
			66 966	87
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten.....	8 368	31		
b. Meddelelserne og Skrifterne:				
α. Af selskabets midler.....	147 174	13		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag	4 000	00		
			159 542	44
3. Anvist af selskabets præsident fra J. P. Suhr & Søns Legat.....				
	.....	..	3 106	59
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af selskabets midler.....	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag: Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie.....	1 400	00		
			1 400	00
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger for året 1957.....	14 571	47		
b. Rejsseudgifter til selskabets delegerede ...	4 818	37		
			19 389	84
Overføres...	.....	..	250 405	74

Udgift.		kr.	øre	kr.	øre
	Overført ...	....	..	250 405	74
6. Pengepræmier og medailler:					
a. Præmier af legaterne:					
	Af Thotts Legat	3 000	00		
	Af Classens Legat	»	»		
	Af Schous Legat	»	»		
b. Medailler og pengepræmier af selskabets kasse					
		»	»		
	c. F. J. Ørnborgs Legat for 1957	2 000	00	5 000	00
7. Udgifter til istandsættelser og anskaffelser...					
		....	..	3 100	48
8. Indkøb af obligationer					
		....	..	15 650	00
9. Beholdning ved årets slutning:					
	Kassebeholdning	....	..	16 822	94
	Samlet udgift ...	....	..	290 979	16

Regnskab for bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse:

Beholdning ultimo 1956	kr. 2 424,05	Udgifter 1957	kr. 5 400,00
Bidrag indgået 1957...	- 6 042,26	Beholdning ultimo 1957	- 3 066,31
	<u>kr. 8 466,31</u>		<u>kr. 8 466,31</u>

Regnskab for bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til selskabets internationale forbindelser:

Beholdning ultimo 1956.	kr. 5 673,81	Kontingentudgifter til	
Bidrag indgået 1957....	- 25 000,00	unioner for 1957	kr. 14 571,47
		Rejseudgifter 1957 til	
		selskabets delegerede	- 4 818,37
		Beholdning ultimo 1957	- 11 283,97
	<u>kr. 30 673,81</u>		<u>kr. 30 673,81</u>

Opsamlet af legaterne:

	Thotts Legat	Classens Legat	Schous Legat	Ørnborgs Legat
Beholdning ultimo 1956	3 000 kr.	3 400 kr.	600 kr.	» kr.
Bidrag for 1957	200 -	400 -	100 -	2 000 -
Pengepræmier udbetalt 1957	3 000 -	» -	» -	2 000 -
Beholdning ultimo 1957	200 kr.	3 800 kr.	700 kr.	» kr.

Formueopgørelse pr. 31. december 1957.

I. Værdipapirer lydende på selskabets navn (herunder Thotts Legat på 5 000 kr.):

8 000 kr.	danske statsobl. 1894	à 3 ⁰ / ₁₀₀	.....	kursværdi kr.	4 160,00
9 000	- danske statsobl. 1941/66	à 4 ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 8 167,50
76 000	- - - 1944/84	à 4 ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 59 660,00
34 000	- konv. danske statsobl. 1919	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	....	—	- 27 115,00
83 500	- danske statsobl. S. 1997	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 65 547,50
125 700	- Husejer Kreditk. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 82 333,50
161 000	- Østift. Kreditf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 109 967,50
180 000	- - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 141 012,50
8 000	- - - -	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 6 157,50
25 000	- - - -	à 5 ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 20 062,50
43 000	- Jydske Land. Krdf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 34 470,00
4 000	- - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 3 040,00
5 000	- - - -	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 4 025,00
47 000	- Kbhvns. Kreditf. obl.	à 4 ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 35 720,00
16 000	- Ny jydske Købstads Krdf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 10 800,00

Ialt 825 200 kr. nominelt, ... til kursværdi kr. 612 238,50

II. J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om professor, dr. med. & phil. Julius Thomsen:

91 200 kr.	Østift. Kreditf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	.....	kursværdi kr.	64 297,50
29 000	- - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀	.....	—	- 22 552,50

120 200 kr. nominelt, ... til kursværdi kr. 86 850,00

III. Kassebeholdning..... kr. 16 822,94

I ovenstående formueopgørelse er inkluderet beholdning af bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse kr. 3 066,31, beholdning af bidrag fra Rask-Ørsted Fondet kr. 11 283,97 samt opsamlende bidrag til prisopgaver for legaterne kr. 200 + kr. 3 800 + kr. 700.

Regnskabet er revideret af selskabets revisorer og godkendt af kassekommissionen.

Den 28. marts 1958.

N. E. Nørlund

Kassekommissionens formand.

BUDGET
FOR ÅRET 1958

Indtægt.	kr.	o.	kr.	o.
1. <i>Beholdning:</i>				
a. Kassebeholdning				
b. Guldmedailler				
2. <i>Renteindtægt m. m.:</i>				
a. 8 000 kr. danske stats oblig. à 3 pct.	240	»		
90 000 - do. do. à 4 -	3 600	»		
104 000 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	4 680	»		
125 700 - Husejer Kreditk. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	4 399	50		
161 000 - Østifternes Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	5 635	»		
184 000 - do. do. à 4 -	7 360	»		
8 000 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	360	»		
25 000 - do. do. à 5 -	1 250	»		
43 000 - Jydske Land. Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	1 505	»		
4 000 - do. do. à 4 -	160	»		
5 000 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	225	»		
51 000 - Københavns Krdf. oblig. à 4 -	2 040	»		
16 000 - Ny jyske Købst. Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ pct.	560	»		
b. Rente af indskud i bankerne	50	50	32 065	»
3. <i>Forventet statstilskud</i>	....	..	130 000	»
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis	400	»		
Etatsråd Schou og Hustrus Legat.	100	»		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for året 1957	6 000	»		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	»		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen: rente 3 ¹ / ₂ pct. af 91 200 kr. og 4 pct. af 29 000 kr. Østif. Krdf. oblig.	4 352	»		
e. Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	»	32 852	»
5. <i>Salg af selskabets publikationer</i>	....	..	37 000	»
6. a. Forventet bidrag fra Rask-Ørsted Fondet.	....	..	20 000	»
b. Bidrag fra Carlsbergfondet	....	..	20 000	»
Samlet indtægt.	....	..	271 917	»

	kr.	ø.	kr.	ø.
Udgift.				
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Lønninger m. m.	43 898	92		
b. Selskabets møder	5 500	»		
c. Rengøring	4 000	»		
d. Kontor og oplag	9 000	»		
e. Porto	6 000	»		
f. Forsikring	360	»		
			68 758	92
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten	12 000	»		
b. Meddelelserne og Skrifterne m. m.:				
α. Af selskabets midler	152 000	»		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag ...	4 000	»		
			168 000	»
3. Til rådighed for selskabets præsident fra				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat</i>	....	..	4 352	»
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie..	1 400	»		
			1 400	»
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger	14 550	»		
b. Rejser	5 450	»		
			20 000	»
Overføres ...	....	..	262 510	92

Udgift.		kr.	ø.	kr.	ø.
		Overført...	.....	..	
6. <i>Pengepræmier og medailler:</i>					
a. Præmier af legaterne:					
Af Thotts Legat		»	»		
Af Classens Legat	4 000		»		
Af Schous Legat		»	»		
b. Medailler og pengepræmier af selskabets kasse					
c. Ørnborgs Legat	2 000		»	6 000	»
7. <i>Udgifter til istandsættelser og anskaffelser</i>					
	.....	..		3 406	08
8. <i>Indkøb af obligationer</i>					
	.....	..		»	»
Samlet udgift ...				271 917	»

Af disse udgifter er 1 a fast, 1 b—f, 2 a—b samt 5 a og b kalkulatoriske (5 a dog fast i udenlandsk valuta). De øvrige bevillinger kan kun overskrides ifølge særlig bevilling af selskabet.

Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag.

	kr.	ø.
Beholdning 1. januar 1958 ca.	2 500	»
Bidraget for 1957 ca.	6 000	»
	8 500	»
Budgetteret udgift	5 400	»
Beholdning ved årets udgang ca.	3 100	»

Bidrag fra legaterne til præmier.

	Thotts Legat		Classens Legat		Schous Legat	
	kr.	ø.	kr.	ø.	kr.	ø.
Beholdning 1. januar 1958	200	»	3 800	»	700	»
Bidraget for 1958	200	»	400	»	100	»
	400	»	4 200	»	800	»
Budgetteret udgift	»	»	4 000	»	»	»
Beholdning ved årets udgang	400	»	200	»	800	»

PRISOPGAVER

Bedømmelse af prisbesvarelse

DEN NATURVIDENSKABELIG-MATEMATISKE KLASSE

OPGAVE FOR 1955 FOR CLASSENS LEGAT

(PRIS: KR. 4 000)

Den til Selskabet indsendte Besvarelse, mærket »Team«, af den for Aaret 1955 udsatte Prisopgave for Classen's Legat om »Sædskiftets Betydning for de forskellige Fodsygeformers Forekomst paa de danske Kornagre«, som er blevet os overdraget til Bedømmelse, bestaar af 39 Kvartsider Tekst med 28 mest smaa Tabeller og i et særligt Hefte desuden 3 Kortskitser af Sjælland og de sydlige Øer, samt af 9 grafiske Oversigter og 1 Specialtabel.

Forfatterne har grebet Opgaven an paa den Maade, at de i Sommertiden i 1955, 1956 og 1957 har besøgt et stort Antal Landejendomme paa Sjælland og Falster, skaffet sig Oplysninger om Sædskiftet paa disse, beset den forhaandenværende Hvede- eller Bygmark og udtaget Prøver af Planterne til nærmere undersøgelse for Fodsygeangreb.

Det er kendt, at i hvert Fald 3 vidt forskellige Svampe, nemlig *Cercospora herpotrichoides*, *Rhizoctonia solani* og *Ophiobolus graminis*, optræder som Aarsag til Fodsyge her i Landet. Angreb af *Ophiobolus* kan diagnosticeres sikkert, mens det ofte er nødvendigt at foretage Rendyrkninger for at adskille Angreb af *Cercospora* og *Rhizoctonia* fra hinanden. Forfatterne finder, at *Cercospora* er den mest udbredte af disse Svampe, og at den har en forholdsvis ringe Aarsvariation, mens *Ophiobolus* svinger stærkt fra Aar til Aar.

Før Forfatterne angriber Opgavens Hovedtema, Fodsygens Afhængighed af Sædskiftet, paa Grundlag af det indsamlede

Materiale der omfatter 447 Hvedemarker og 73 Bygmarker, diskuterer de først en Række andre Faktorer Indflydelse paa Sygdommen som Forudsætning for at kunne vurdere Sædskiftets Betydning paa rette Maade. De Faktorer, det drejer sig om, er Aarets Klima, Jordbund, Gødskning, Saatid, Plantebestand og de forskellige Sorters Angribelighed. Af disse findes Gødskning, Saatid og Plantebestand at influere paa Angrebet paa en saadan Maade, at der maa tages Hensyn dertil ved Opgørelsen af Sædskifteresultaterne, mens de forskellige Hvedesorter, naar bortses fra Nord Desprez, reagerer ens og derfor kan betragtes undet eet.

I Besvarelsens Hovedafsnit gennemgaas derefter Sædskiftets Indflydelse paa henholdsvis Cercospora-, Rhizoctonia- og Ophiobolus-Fodsygen, idet dog Rhizoctonia, der skønnes at være den mindst skadegørende, kun omtales ganske kort.

Da Fodsygesvampene foruden at angribe Kornarterne ogsaa angriber eller i hvert Fald kan leve paa Fodergræsserne, og da Hvede og Byg angribes langt mere end Rug og Havre, bliver det naturligvis Betydningen af det større eller mindre Antal af disse Afgrøder i Sædskiftet og deres Placering i Forhold til den for Sygdom undersøgte Hvede- eller Bygmark, der udgør Undersøgelsens Hovedemne.

Talmæssigt lader følgende Problemer sig belyse ved Cercospora-Fodsygen: 1) Betydningen af Antal bygfrige Aar (0- til over 4) forud for Hvede, 2) Betydningen af Antallet af Bygafgrøder (0, 1, 2 til flere) forud for Hvede, 3) Betydningen af en enaarig eller toaarig Græsmark forud for den Havremark, som er Forfrugt for Hvede og 4) Bælgplanternes Betydning for Sædskiftet.

Paa tilsvarende Maade gennemgaas for Ophiobolus-Fodsygen 1) Betydningen af bygfrige Aar forud for Hvede, 2) Betydningen af Antallet af Bygmarker i Sædskiftet for Angrebet paa Hvede, 3) Betydningen af Byg som Forfrugt for Byg og 4) Betydningen af andre Afgrøder, især Bælgplanter.

Undersøgelsens Resultater resumerer Forfatterne paa følgende Maade:

»Sædskifteundersøgelsen viste, at antallet af bygfrige aar forud for hvede spiller en afgørende rolle for angrebet af Cercospora og Ophiobolus. Naar antallet af bygfrige aar forud for hvede øges, sker der et jævnt fald i angrebet af Cercospora, medens angrebet

af *Ophiobolus* aftager forholdsvis stærkt, naar antallet af bygfrie aar forøges fra et til to, hvilket viser, at *Ophiobolus* udsultes hurtigere end *Cercospora*.

Angrebet af *Cercospora* var stærkere i hvede end i byg, medens det omvendte var tilfældet med angrebet af *Ophiobolus*.

Undersøgelser i 1., 2. og 3. aars byg viste, at angrebet af *Ophiobolus* tiltager, naar der dyrkes byg flere aar efter hinanden, hvorimod angrebet af *Cercospora* er svagt faldende fra 1. aars byg til 3. aars byg.

Med hensyn til forekomsten af *Rhizoctonia* kunne der ikke konstateres nogen virkning af byggens forskellige placering i sædskiftet, men da angrebet af denne svamp kun blev undersøgt i forholdsvis faa marker, kan der ikke drages sikre konklusioner udfra dette materiale.

Antallet af hvede- og bygafgrøder og deres placering i sædskiftet er de faktorer, der mest afgørende influerer paa angreb af *Cercospora* og *Ophiobolus*. Derimod synes havren at være indifferent.

Der kunne ikke konstateres nogen forskel i virkning af bælgplanter paa den ene side og roer, kartofler og rajgræs paa den anden med hensyn til angrebet i en efterfølgende hvedeafgrøde.

I hvede efter grønjordshavre var der et betydeligt svagere angreb af *Cercospora* og *Ophiobolus*, naar der havde været 2-aars græs, end naar der kun havde været 1-aars græs.«

Om Besvarelsen er der meget positivt at sige: Den repræsenterer en meget stor Arbejdsindsats; Arbejdet er planlagt og udført paa en hensigtsmæssig Maade; Undersøgelserne af Sygdomstype og Angrebsgrad er omhyggelige og paalidelige, og Vurderingen af Resultaterne er foretaget med Kritik og Forstaaelse af de Usikkerhedsmomenter, der knytter sig til en statistisk Opgørelse.

For en landøkonomisk Vurdering fremtræder Resultaterne stort set som en grundig Dokumentation af Forhold, hvis Betydning man forud mere eller mindre havde paa »Fornemmelsen«, men der findes tillige i Materialet ret uventede Resultater, der formentlig vil give Anledning til fortsatte Undersøgelser af Fodsygeproblemet fra Forfatterens og fra anden Side.

Naturligvis kan der fremføres visse Indvendinger mod Besvarelsen. Den er klar og veldisponeret, men samtidig meget summa-

risk, og de Sideproblemer, som Hovedtemaet trækker med sig, er enten ikke eller kun antydningvis berørt. Litteraturbehandlingen kunde man ønske bedre udført, f. Eks. er Forstander Ernst Grams Beretning: Forsøg med Korndyrkning og Fodsyge, Tidsskr. f. Planteavl, Bd. 43: 561 ff., 1938, ikke omtalt, hverken i Indledningen eller i Litteraturlisten. Tabeller og grafiske Oversigter er oplysende og klare, men det vilde have givet Læseren væsentlig bedre Muligheder for at vurdere Resultaterne, hvis Tabellerne foruden Gennemsnitsværdien af Angrebet i de enkelte Led, havde indeholdt Talmaterialet i klassesdelte Oversigter.

Disse og visse andre Indvendinger svækker imidlertid ikke vor Tillid til Resultaterne, og ændrer heller ikke vor Opfattelse af Besvarelsen, som gaar ud paa at den fuldtud kvalificerer Forfatterne til at modtage den udsatte Pris.

14. marts 1958.

ØJVIND WINGE

C. A. JØRGENSEN
Affatter.

I henhold til ovenstående bedømmelse indstillede den naturvidenskabelig-matematiske klasse til selskabet, at afhandlingen belønnedes med den udsatte pris: 4 000 kr. af Classens Legat. Hertil sluttede selskabet sig i mødet den 11. april 1958.

Ved navnesedlens åbning viste forfatterne sig at være: amanuensis P. NORUP PEDERSEN og assistent JØHS. JØRGENSEN, begge på Landbohøjskolens afdeling for Plantekultur (se side 58).

BERETNINGER OG BETÆNKNINGER

I.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie.

Beretning om virksomheden 1957.

Kommissionens arbejde i 1957 har været af et tilsvarende omfang som de nærmest foregående år. Foruden nye undersøgelser er ældre blevet fortsat, ligesom der i kommissionens sekretariat er foretaget forskellige ordnings- og registreringsarbejder. Endvidere har kommissionen bistået videnskabsmænd med oplysninger om arkivalier bevarede i privateje, ligesom registraturer over allerede afleverede arkivalier har været stillet til disposition. I forbindelse med Erhvervsarkivets flytning fra Aarhus Universitet til egen bygning er også arkivkommissionens sekretariat flyttet, således at den fremtidige adresse er Carl Blochs Gade 28, Århus. Denne flytning har betydet, at kommissionen nu også har fået mere magasinplads til rådighed, hvilket er så meget mere betydningsfuldt, som de senere års virksomhed har medført, at ret omfattende arkiver er under ordning.

I årets løb har kommissionen mistet en af sine mest aktive tillidsmænd, idet historikeren, postmester CARL KLITGAARD døde den 1. juli 1957, 88 år gammel. Her er ikke stedet til nærmere at omtale hans omfattende historiske forfatterskab, selv om det var en væsentlig forudsætning for det store og nyttige arbejde, han udførte for kommissionen. Allerede i 1920'erne begyndte postmester Klitgaards samarbejde med kommissionen, for så vidt angår undersøgelser af vendsysselske gods- og privatarkiver. Carl Klitgaards autoritet i landsdelen og hans udstrakte personalkundskab kom lige til de sidste år kommissionen til stor nytte. Antallet af undersøgelser, hvor Carl Klitgaard har ydet sin bistand, når op på mellem 70 og 80.

Undersøgelser vedrørende privatpersoners arkiver.

Fabrikant HARALD BING (1848—1924).

En foretagen undersøgelse synes at godtgøre, at der ikke er bevaret papirer vedrørende Harald Bings offentlige virksomhed, ud over hvad der er i forskellige organisationsarkiver, navnlig Industriforeningens (i Erhvervsarkivet).

Grosserer J. L. BJØRNER (1869—1954).

I privateje er bevaret forskellige arkivalier vedrørende J. L. og Signe Bjørners (1877—1958) socialpolitiske virksomhed, deriblandt også arkivalier fra Den danske Henry George Forening. Efter ordning hos kommissionen vil arkivalierne blive afleverede til Rigsarkivet.

Redaktør, folketingsmand POVL DRACHMANN (1887—1941).

De i 1956 modtagne arkivalier har været under ordning.

Professor CARL H. HANSEN (1868—1958).

De efterladte papirer fra den tidligere direktør for Landbohøjskolen og mangeårige formand for Hovedstadens radikale Vælgerforening er blevet undersøgt. Der var kun bevaret meget lidt og slet intet vedrørende professor Carl H. Hansens politiske arbejde; en mindre samling — væsentligst af veterinærhistorisk interesse — er for tiden til ordning.

Direktør THORKILD JUNCKER (1897—1955).

Kommissionen har til ordning modtaget et omfattende arkiv fra Aarhus Oliefabriks mangeårige direktør Thorkild Juncker. Arkivet belyser navnlig direktør Junckers omfattende arbejde dels i lokale tillidshverv, dels inden for erhvervsbetonede, landsomfattende organisationer.

Historikeren, fhv. postmester CARL KLITGAARD (1868—1957).

Til Rigsarkivet er afleveret et meget omfattende arkiv efterladt af historikeren Carl Klitgaard. Det er i første række postmester Klitgaards personal- og lokalhistoriske arbejder over mere end et halvt århundrede, der afspejler sig i hans store brevsamling.

Men hertil kommer, ikke mindre betydningsfuldt, hans indsats i de historiske organisationer, først og fremmest hans eget »Historisk Samfund for Hjørring Amt«, men også »Jysk Selskab for Historie, Sprog og Litteratur« og »Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie«.

Til belysning af den grokraft, der i de første årtier af dette århundrede var i den personal- og lokalhistoriske forskning, yder samlingen et fortrinligt materiale. Klitgaards kontakter var dog ikke ensidigt begrænsede hertil. Side om side med lokalhistoriens kendte navne træffes samtlige danske rigshistorikere fra Edv. Holm og fremefter, og forbindelserne rækker ud til de andre nordiske lande, særlig Norge. Om Klitgaards anseelse og den respekt, hans omfattende kundskaber nød overalt, vidner et meget stort antal forespørgsler og meddelelser fra institutioner og private.

Ingeniørarkitekt VILHELM MARSTRAND (1884—1953).

De meget store samlinger af manuskripter, korrespondance m. v. (se beretningen for 1955) har i årets løb været under fortsat ordning.

Forfatteren og historikeren, mag. art. PAUL LÆSSØE MÜLLER (1878—1957).

Forskellige arkivalier er bevarede i privateje; familien har lovet at give kommissionen underretning, når en første ordning har fundet sted.

Rektor SIGURD MÜLLER (1844—1918).

Forskellige arkivalier vedrørende Sigurd Müllers litterær- og kunsthistoriske virksomhed er bevarede i privateje; familien har lovet at give kommissionen underretning, når en første ordning har fundet sted.

Slægten PRYTZ.

Se under slægten Steenstrup.

Snedkermester, overretssagfører KASPAR ROSTRUP (1845—1911).

Papirer vedrørende Kaspar Rostrups erhvervspolitiske virksomhed har, hidtil forgæves, været eftersøgt.

Slægterne STEENSTRUP og PRYTZ.

Forskellige papirer fra de to slægter er afleverede til Rigsarkivet. De to slægter var indgiftede. Det drejer sig for slægten Steenstrups vedkommende om papirer vedrørende de fleste fremtrædende medlemmer af den fra midten af 18. århundrede til op mod 1. verdenskrig, navnlig er der adskilligt vedrørende dr. phil. Matthias Steenstrups (1822—1904) virke inden for »Udvalget for Folkeoplysningens Fremme« og som redaktør af »Dansk Månedblad«.

Slægten Prytz' arkiv går tilbage til det 19. århundredes første halvdel. Hovedparten udgøres af oberst Emanuel Prytz' (1846—1922) arkiv fra ca. 1885 til hans død med en omfattende korrespondance med militære, ikke mindst vedrørende skydetekniske emner.

Undersøgelser vedrørende forretnings- og institutionsarkiver.

Chr. Boyes Vinhandel A/S, Århus.

Fra firmaets nuværende leder er til Erhvervsarkivet afleveret 117 bind for årene 1897—1943.

Foreningen af jyske Landboforeninger, Århus.

Til den tidligere til Erhvervsarkivet foretagne aflevering af foreningens ældste arkiv er nu føjet årene 1923—37 samt som ny aflevering sager vedrørende kontrolforeningerne, i alt ca. 1.000 bind og pakker.

Købmand Lars Holst, Skagen.

Den bekendte justitsråd, Lars Holst (»kong Lars«) (1838—1927) drev i en årrække købmandshandel i Skagen. Forretningen var allerede gammel, da han overtog den, og den havde et stort omfang. Såvel fra Holst som fra forgængerne er en mindre samling, 1780—1900, overgivet til Erhvervsarkivet.

Murerfirmaet C. Licht, København.

Fra Nationalmuseets 3. afdeling er til Erhvervsarkivet overgivet et arkiv på 42 bind fra det fremtrædende københavnske murerfirma C. Licht, 1877—1933. Samlingen rummer kun kopibøger for tilbud, overslag og udgåede skrivelser.

Rosenborg Brøndanstalt, København.

Fra den i 1957 ophørte brøndanstalt er et velbevaret arkiv på ca. 300 bind og pakker, der rækker tilbage til virksomhedens oprettelse i 1831, afleveret til Erhvervsarkivet. Som den hjemlige stedfortræder for de fornemme tyske kursteder havde anstalten en betydelig position i den del af borgerskabet, der ikke kunne magte de dyre udenlandsrejser, og dens arkiv har derfor både en kulturhistorisk og en erhvervshistorisk interesse — det sidste ikke mindst, fordi den var den eneste i sin art.

Skagen overformynderi.

Regnskaber m. m. vedrørende Skagen købstads overformynderi 1788—1864 er udtaget af afleveringen fra den Holst'ske købmandsgård og afleveret til Landsarkivet i Viborg.

Udvalget for Folkeoplysningens Fremme.

Se slægten Steenstrup.

Kommissionen har i 1957 til driften modtaget 8 435,05 kr. Fra Carlsbergfondet, Undervisningsministeriet og Videnskabernes Selskab er ydet henholdsvis 2 000 kr., 5 000 kr. og 1 400 kr. i tilskud. Renter udgjorde 35,05 kr.

Udgifterne har beløbet sig til i alt 6 796,52 kr. — en del honorarer for 1957 var dog ikke udbetalt ved regnskabsårets slutning. Udgifterne fordeler sig på følgende konti: almindelige driftsudgifter med kontorassistance, materialer, porto, telefon og sekretærhonorar androg 1 825,42 kr., undersøgelser med rejser, fragt, ordningsarbejder og registraturskrivning androg 4 898,80 kr., diverse udgifter udgjorde 72,30 kr. — Året sluttede med kasse- og bankbeholdninger på i alt 7 690,49 kr. — Regnskabet revideres af Carlsbergfondet.

Overarkivar, dr. theol. BJØRN KORNERUP og professor, dr. phil. PETER SKAUTRUP blev den 18. oktober 1957 indvalgt i kommissionen; overarkivar, dr. Bjørn Kornerup afgang ved døden kort tid efter, den 5. november 1957.

Århus og København, i maj 1958.

C. O. BØGGILD-ANDERSEN   TROELS FINK

HOLGER HJELHOLT   PETER SKAUTRUP

VAGN DYBDAHL

II.
 „Grosserer A. Collstrops
 hjem for en dansk Videnskabsmand.“

Beretning for 1957

afgivet af Ejnar Dyggve, formand i bestyrelsen.

»Lundehave« har i det forløbne år været beboet af professor, dr. phil. Jakob Nielsen.

Regnskabsoversigt for 1957.

Indtægt.

Kassebeholdning pr. 1. januar 1957	kr. 11 463,42
Renter af obligationer	» 29 043,95
Rente på postgirokonto	» 72,20
Rente på bankbog	» 581,71
Andre indtægter	» 510,00
Udtrukne obligationer	» 8 000,00
	Ialt kr. 49 671,28

Udgift.

Tilskud til beboeren	kr. 9 600,00
Løn og pension til gartner	» 9 150,00
Skatter og afgifter til Helsingør Kommune	» 1 202,84
Forsikringspræmier	» 834,90
Bygninger med inventar og haven	» 1 876,67
Administration, arkitekttilsyn, revision o. l.	» 717,09
Indsat på bankbog	» 11 581,71
Indkøb af obligationer	» 7 886,31
Beholdning på postgirokonto ult. 1957	» 6 821,76
	Ialt kr. 49 671,28

Status pr. 31. december 1957.

Aktiver.

Ejendommen vurderet til ejendomsskyld	kr.	300 000,00
Indbo	»	12 109,60
Obligationer, nominelt:		
4 ¹ / ₂ % konv. danske statsoblig. (Genforeningslån)	»	280 000,00
5 % Østift. Kreditf.	»	10 000,00
4 % Østift. Kreditf.	»	144 200,00
3 ¹ / ₂ % Østift. Kreditf.	»	10 000,00
4 % Østift. Husm. Kreditf.	»	600,00
4 ¹ / ₂ % Jydsk Husm. Kreditf.	»	5 200,00
4 % Jydsk Husm. Kreditf.	»	116 000,00
4 ¹ / ₂ % Ny jydsk Kjøbstads Kreditf.	»	5 300,00
4 % Ny jydsk Kjøbstads Kreditf.	»	121 000,00
Beholdning på bankkonto	»	23 581,71
Beholdning på postgirokonto	»	6 821,76
	Ialt	<u>kr. 1 034 813,07</u>

Passiver.

Ejendom og indbo	kr.	312 109,60
Grundfond	»	600 000,00
Reservefond	»	122 703,47
	Ialt	<u>kr. 1 034 813,07</u>

Regnskabet er revideret på Undervisningsministeriets foranstaltning.

„Emil Herborgs Legat.“

Beretning for 1957.

I året 1957 er udbetalt fire legatportioner, hver på 150 kr. månedlig, til:

mag. scient. & cand. mag. Bent Fuglede	i 12 måneder	
cand. mag. Ulrik Ib Røen	i 12	—
cand. mag. Kai Larsen	i 12	—
mag. scient. Aage Winther	i 9	—

Regnskabsoversigt for 1957.

Indtægt.		Udgift.	
Kassebeholdning	kr. 3 924,85	Udbetaling af 4 legat-	
Renter af obligationer	- 7 882,37	portioner	kr. 6 750,00
Renter på bankbog	- 40,21	Udbetaling i henhold til	
Udtrækning af obliga-		fundatsens § 8	- 600,00
tioner	- 6 000,00	Administration	- 200,00
		Køb af obligationer	- 5 866,29
		Kassebeholdning	- 4 431,14
	<u>kr. 17 847,43</u>		<u>kr. 17 847,43</u>

Formue pr. 31. december 1957.

3 ¹ / ₂ % obligationer, nom.	kr. 42 000,00
4 % » »	- 27 000,00
4 ¹ / ₂ % » »	- 120 000,00
Anden formue	- 100,00
Kassebeholdning	- 4 431,14
	<u>kr. 193 531,14</u>

Marts 1958.

På bestyrelsens vegne

NIELS BOHR.

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret af undertegnede revisorer i Det kgl. danske Videnskabernes Selskab. Beholdningerne er eftersat, og regnskabet og beholdningerne er fundet i orden.

København, den 12. marts 1958.

EBBE RASMUSSEN.

AXEL STEENSBERG.

IV.

„Niels Bohr Legatet.“

Uddrag af regnskab for 1957.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1956	kr.	21 897,39
Renter af obligationer og bankkonto	-	47 784,61
Udtrukne obligationer.....	-	11 000,00
Andre indtægter.....	-	3 725,20
		<hr/>
Samlet indtægt...	kr.	84 407,20

Udgift.

Udbetalinger ved professor Niels Bohr.....	kr.	68 875,00
Kassebeholdning ult. 1957	-	15 532,20
		<hr/>
Samlet udgift...	kr.	84 407,20

Formue pr. 31. december 1957.

464 000 kr. danske statsobligationer à $4\frac{1}{2}\%$	kursværdi	kr.	364 240,00
284 000 » kreditforeningsobl. à $3\frac{1}{2}\%$	—	-	193 530,00
68 000 » » à 4%	—	-	49 280,00
304 000 » » à $4\frac{1}{2}\%$	—	-	227 580,00
			<hr/>
1 120 000 kr. nominelt.....	til kursværdi	kr.	834 630,00
Kassebeholdning ultimo 1957	-	15 532,20	
			<hr/>
		kr.	850 162,20

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningen forefundet.

København, den 12. marts 1958.

EBBE RASMUSSEN.

AXEL STEENBERG.

„Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.“

Beretning for 1957—58.

Legatet blev opslået ledigt i februar 1958. Efter legatbestyrelsens indstilling vedtog selskabet i marts 1958 følgende bevillinger af de disponible legatmidler:

Til studiet af dansk sprog:

Cand. mag. Inger Ejskjær	kr. 1 800
Cand. mag. Allan Karker	- 800
Mag. scient. Johan Lange	- 200

Til studiet af dansk flora:

Amanuensis, cand. mag. Alfred Hansen	- 200
Cand. mag. Hans Mathiesen	- 600
Mag. scient. Lise Høst Saunte	- 1 000
Havearkitekt Johannes Tholle	- 1 000

I alt... kr. 5 600

Regnskab for 1957.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1956	kr. 5 892,76
Renter af obligationer, aktier og bankkonto	- 6 719,75
Udtrukne obligationer	- 5 100,00
Samlet indtægt...	kr. 17 712,51

Udgift.

Udbetalte legater	kr. 6 000,00
Indkøb af obligationer	- 4 575,00
Annoncering	- 26,25
Kassebeholdning ult. 1957	- 7 111,26
Samlet udgift...	kr. 17 712,51

Rådighedssum til uddeling.

Overført fra tidligere år	kr. 6 717,86
Renteindtægt 1957	- 6 719,75
	kr. 13 437,61
5 % af renteindtægt afsat til formueforøgelse	kr. 335,99
Annoncering	- 26,25
Uddeling i 1957	- 6 000,00 - 6 362,24
Overført til fordeling i senere år	kr. 7 075,37

Formue pr. 31. december 1957.

18 500	kr. danske statsobl. à $4\frac{1}{2}\%$	.....	kursværdi	kr.	14 522,50
1 000	- » » à 4%	.....	—	-	785,00
14 400	- » » à 2%	.....	—	-	7 020,00
2 000	- kreditforeningsobl. à 5%	.....	—	-	1 605,00
19 200	- » » à $4\frac{1}{2}\%$	.....	—	-	16 016,00
15 900	- » » à 4%	.....	—	-	11 934,75
4 000	- » » à $3\frac{1}{2}\%$	.....	—	-	2 980,00
47 700	- hypotekforeningsobl. à $4\frac{1}{2}\%$	.....	—	-	35 775,00
15 672	- bankhæftelsesobl. à 4%	.....	—	-	8 619,60
13 000	- aktier i Kbhvns. Handelsbank	.....	—	-	21 970,00
<hr/>					
151 372	kr. nominelt	.....	til kursværdi	kr.	121 227,85
			Kassebeholdning....	-	7 111,26
<hr/>					
					<u>kr. 128 339,11</u>

Marts 1958.

På bestyrelsens vegne
JAKOB NIELSEN.

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningen forefundet.

København den 12. marts 1958.

EBBE RASMUSSEN.

AXEL STEENSBERG.

VI.

Kommissionen for den nye Ducange.

Beretning for 1957.

Redaktør: Prof., dr. phil. Franz Blatt.

I beretningsåret har cand. mag. HØLGER FRIIS JOHANSEN, Rigsarkivet, fortsat kunnet stille en del af sin arbejdskraft til rådighed for den nye Ducange. Den endelige redaktion af ordbog over dansk middelalderlatin er påbegyndt. Nyt stof er indføjet på grundlag af de under publikation værende danske middelaldertekster, f. eks. *Diplomatarium Danicum* 1. og 3. række.

Det internationale samarbejde er videreført. En medarbejder fra *Lexicon Mediae et Infimae Latinitatis Polonorum* DANUTA TURKOWSKA har været på studieophold her i landet. Manuskript til andet hæfte af *Novum Glossarium Mediae Latinitatis ab anno DCCC usque ad annum MCC* – bogstav M – er sat op.

København og Århus, april 1958.

FRANZ BLATT

CARSTEN HØEG

HANS RÆDER

VII.

Kommissionen for
Corpus Lexicographorum Graecorum.

Beretning for 1957-58.

Hesych.

Udgiver: Prof., dr. Kurt Latte, Göttingen.

Efter at kollationen af Cyrillerne i året 1958 var blevet fuldført indtil σ , blev et antal vanskelige glosser i bogstaverne η - α undersøgt og indskriftmaterialet, frem for alt egennavnene, såvidt det er af betydning for tekstens konstituering, indsamlet.

Göttingen og København, d. 6. juni 1958.

K. BARR

C. HØEG

K. LATTE

HANS RÆDER

VIII.

Beretning om mødet i Union Internationale de Physique Pure et Appliquée i Rom 17.—20. september 1957.

Den 9. generalforsamling i International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP) afholdtes i Rom 17.—20. september 1957 med Consiglio Nazionale delle Ricerche (C.N.R.) som vært og i Accademia Nazionale dei Lincei's lokaler under ledelse af Unionens præsident, N. F. Mott, Cambridge.

Af Unionens 30 medlemslande var 20 repræsenteret, heraf USSR for første gang. Af nye medlemslande var optaget Østrig og Bulgarien, og der fremsattes forslag om at optage Den kinesiske folkerepublik.

Der aflagdes beretning om arbejdet i de under Unionen nedsatte faglige kommissioner: SUN-kommissionen (Symbols, Units and Nomenclature) og kommissionerne for termodynamik og statistisk mekanik, kosmisk stråling, lave temperaturer, publikationer, akustik, faste stoffers fysik og den tilsluttede International Commission of Optics (ICO), samt i de kommissioner (Joint Commissions), der er nedsat af Unionen i fællesskab med andre unioner, nemlig kommissionerne for spektroskopi, anvendt radioaktivitet, ionosfærefysik og makromolekulær kemi.

Der vedtoges under Unionen at oprette en ny kommission for lav-energi-kernefysik. Oprettelsen skal forberedes af en særlig komité med 6 medlemmer, deriblandt Aage Bohr fra Danmark. Desuden oprettedes en kommission for høj-energi-kernefysik og der drøftedes oprettelsen af Joint Commissions for massespektroskopi og for biofysik.

Som præsident for Unionen nyvalgte E. Amaldi, Rom, og som generalsekretær genvalgte P. Fleury, Paris. Fra Danmark valgtes E. Rasmussen som en af vice-præsidenterne.

Et tilbud fra Canada om at holde næste generalforsamling i Ottawa i 1960 blev antaget enstemmigt.

Man vedtog en resolution, hvori præsidenten og generalsekretæren opfordres til i samråd med UNESCO at undersøge mulighederne for at hjælpe underudviklede lande i spørgsmål vedrørende fysikkens fremskridt. I en anden resolution fremhæves den store betydning der må tillægges internationale sommerskoler. I særlige tilfælde vil Unionen kunne efterkomme ansøgninger fra sådanne skoler om støtte.

København, den 13. maj 1958.

EBBE RASMUSSEN

STEFAN ROZENTAL

IX.
Beretning for 1957 fra selskabets
sekretariat.

Ved arkivar ASGER LOMHOLT.

Selskabets sekretariat har i året 1957, det 215.–216. selskabsår, forestået tilrettelæggelsen af de af selskabet afholdte møder, 9 i anden halvdel af sæsonen 1956–57 fra 18. januar til 10. maj og 5 i første halvdel af sæsonen 1957–58 fra 10. oktober til 13. december. Om sekretariatets øvrige rutinemæssige arbejde henvises til beretningen for året 1956.

Arkivaren har redigeret »Oversigt over Selskabets Virksomhed« juni 1956–maj 1957, omfattende 134 sider, hvori ikke er medregnet Carlsbergfondets beretning for året 1. oktober 1955 til 30. september 1956 på 106 sider. Endvidere har han assisteret redaktøren ved udgivelsen af selskabets øvrige publikationer og har bistået kassereren ved ind- og udbetalinger o. l.

Det af arkivaren i 1955 til selskabet indleverede manuskript til fortsættelse og afslutning af jubilæumsskriftet 1742–1942, »Samlinger til Selskabets Historie«, har i årets løb færdigcirkuleret i redaktionsudvalget. Udvalget har afgivet betænkning om arbejdets enkelte dele, der herefter anbefales til trykning. — Ordningen af arkivmaterialet er videreført, registre til forhandlingsprotokollen er fortsat m. m. Det i 1956 udarbejdede manuskript til en fortegnelse over selskabets publikationer 1917–56 med en revideret prisliste 1742–1956, hvori en væsentlig prisforhøjelse er gennemført, er i 1957 færdigtrykt og udsendt. Arkivaren har fortsat forskellige arkivstudier vedrørende selskabets historie og har desuden assisteret ved andres undersøgelser i arkivet.

Arkivaren har varetaget administrationen af alle sager vedrørende »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabsmand« (Lundehave) og har ført regnskabet for dette legat såvel som for »Emil Herborgs Legat«.

Assistenten, fru Ellen Erichsen, har ført fortegnelserne over publikationsoplagerne og har forestået den ret omfattende udlevering til kommissionæren. Selskabets indtægt for salget i året

1956 gennem kommissionæren beløb sig til ca. 36 000 kr. mod ca. 31 200 kr. for året 1955. Fortegnelserne over klicheer er videreført, og udlån har fundet sted. Fru Erichsen har endvidere foretaget udsendelsen af selskabets publikationer (jfr. nedenfor) og har varetaget bespisningen efter selskabets møder.

I 1957 har selskabet indgået 14 nye bytteforbindelser, nemlig med følgende:

Sollia, Norge. Videnskaps-Akademiets biologiske Stasjon (OB).*
Stockholm. Fysiska Institutet (Stockholms Högskola) (OM).
Brno. Moravské Museum (M).
Budapest. Mathematical Institute (Academy) (M).
Ljubljana. Institut »Jozef Stefan« (B).
București. Societatea de științe matematice și fizice (M).
Milano. Politecnico di Milano, Istituto di Fisica (M).
Roma. Istituto Matematico dell'Università (M).
Venezia. Museo Civico di Storia Naturale (B).
Madrid. Universidad de Madrid (OH).
New York. New York University Library (OHAMB).
Washington. National Science Foundation Library (O).
Caracas, Venezuela. Escuela de Biología (B).
Tokyo. Tokyo Institute of Technology, Departm. of Mathematics (M.)

Fire bytteforbindelser er udvidet:

Kiev. Akademii Nauk Ukrainskoj SSR (+ M).
Stuttgart. Technische Hochschule (+ M).
Roma. Biblioteca Apostolica Vaticana (+ O).
Ottawa. Department of Agriculture (+ M).

Een bytteforbindelse er ophævet:

Gdansk. Instytut Baltycki (÷ OH).

Tre bytteforbindelser er ændret:

London. Geological Society (÷ B).
Braunschweig. Verein für Naturwissenschaft er ophævet; det tilsendte overgår til Technische Hochschule.
Hanoi, Sud Viêt-nam. École Française d'Extrême Orient; forbindelse er overført til Paris.

Publikationer sendes fra 1957 til følgende danske institution:

Århus. Ole Rømer Observatoriet (+ OM).

* Forkortelser, se side 145.

Ved årets udgang var antallet af modtagere af selskabets publikationer 745 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o. l.

De udsendte publikationer fordeler sig på modtagerne i de enkelte lande som vist i nedenstående oversigt, idet følgende forkortelser er anvendt:

O = Oversigt over Selskabets Virksomhed.
 H = Historisk-filosofiske
 A = Arkæologisk-kunsthistoriske
 M = Matematisk-fysiske
 B = Biologiske

} Meddelelser
 og
 Skrifter.

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	A	M	B
Danmark	71	70	40	40	55	49
Island	3	3	2	2	3	3
Norge	11	11	7	7	7	10
Sverige	26	26	12	13	14	15
Finland	16	16	7	6	9	11
Sovjetunionen	22	7	11	13	24	27
Estland	2	1	2	1	1	2
Letland	2	1	2	1	1	2
Litauen	3	2	3	2	2	3
Polen	22	8	11	11	12	13
England	40	12	14	12	26	24
Skotland	9	5	4	4	9	6
Eire	4	4	3	3	4	4
Holland	20	6	8	8	12	11
Belgien	19	6	9	10	8	11
Frankrig	48	15	24	21	28	31
Monaco	1	0	0	0	1	1
Schweiz	12	6	4	4	9	6
Tyskland	81	34	32	33	56	50
Østrig	15	4	5	4	8	7
Czekoslovakiet	14	6	9	7	9	9
Ungarn	9	2	3	4	6	5
Jugoslavien	13	4	6	5	6	6
Bulgarien	1	1	1	1	1	1
Grækenland	6	1	1	4	1	3
at overføre	470	251	220	216	312	310

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	A	M	B
overfort...	470	251	220	216	312	310
Rumænien	4	1	1	1	4	1
Tyrkiet	5	1	2	2	3	2
Italien	46	14	24	24	24	25
Spanien	15	4	9	9	6	5
Portugal	4	1	1	1	3	4
Canada	8	2	3	3	5	7
De Forenede Stater	86	40	34	38	60	65
Mexico	5	0	0	0	3	5
Dominica	1	0	1	1	0	0
Argentina	12	1	1	2	8	8
Brasilien	8	1	1	1	6	3
Chile	2	0	0	0	1	1
Colombia	1	0	0	0	1	1
Perú	1	0	0	0	1	1
Uruguay	2	0	0	0	0	2
Venezuela	1	0	0	0	0	1
Libanon	1	0	0	1	0	0
Israel	1	1	1	1	1	1
Armenien	1	1	1	1	1	1
Indien	11	1	3	2	10	9
Ceylon	2	0	1	1	0	0
Kina	3	2	2	2	2	3
Philippinerne	2	1	1	1	1	1
Indonesien	3	1	1	1	2	3
Japan	22	3	4	3	20	9
Ægypten	4	1	1	3	1	2
Tunis	2	0	1	1	0	0
Algier	2	0	0	0	0	2
Marokko	1	0	0	0	0	1
Goldcoast	1	1	0	0	1	1
Kenya	1	0	0	0	1	1
Moçambique	1	0	0	0	0	1
Belg. Congo	1	0	0	0	0	1
Sydafrikanske Union	5	1	0	1	5	5
South Australia	2	1	1	1	2	2
New South Wales	4	1	1	1	3	3
Victoria	2	0	0	0	2	2
New Zealand	2	0	0	0	2	2
I alt pr. ³¹ / ₁₂ 1957...	745	331	315	318	491	491

Til selskabets inden- og udenlandske medlemmer udsendtes følgende antal:

	Antal medlemmer	O	H	A	M	B
Danske	89	89	78	75	65	68
Udenlandske	195	194	78	76	59	58
I alt pr. $^{31}/_{12}$ 1957...	284	283	156	151	124	126
Oplagets norm. størrelse (excl. forf. ekspl.)...	750	700	700	1 100	900	
Ialt udsendtes pr. $^{31}/_{12}$ 1957...	614	471	469	615	617	
	Rest...	136	229	231	485	283

Udsendelse af selskabets publikationer er for indenlandske og udenlandske medlemmers og nordiske institutioners vedkommende, samt en del reklamationer, foretaget direkte med posten; for alle andre institutioners vedkommende dels direkte med posten, dels gennem »Danmarks institut for international udveksling af videnskabelige Publikationer« (I. D. É.).

I året 1957 er følgende nyudgivne publikationer udsendt: Overs. 1955/56, 1956/57; Hist. Filos. Medd. **36**, 5—6, **37**, 1—2; Mat. Fys. Medd. **31**, 2—5; Biol. Medd. **23**, 4—5; Arkæol. Kunsth. Skrifter **2**, 2; Mat. Fys. Skrifter **1**, 3—4; Biol. Skrifter **8**, 5, **9**, 1; Publ. fortegn. 1917—56.

Af disse, samt af en del reklamerede publikationer, er udsendt direkte med posten:

Indenlandske medlemmer.....	929 pk.	380 kg	kr. 349,34
Udenlandske medlemmer	1 127 -	443 -	- 869,58
Indenlandske institutioner	556 -	257 -	- 222,40
Udenlandske institutioner.....	1 691 -	592 -	- 1 243,10
Reklamationer.....	131 -	116 -	- 175,90
Ialt udsendt direkte i 1957...	4 434 pk.	1 788 kg	kr. 2 860,32

Udsendelsen af en del af selskabets publikationer til ikke-nordiske institutioner er foretaget portofrit gennem udvekslingsinstituttet (I. D. É.). Der er i 1957 ad denne vej udsendt 2 181 pakker, vægt 1 316 kg til videreforsendelse.

I bytte for de udsendte publikationer har selskabet fra 579 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o.l., dels forbindelser, dels enkelte andre — de indenlandske dog undtaget — modtaget 1 489 forskellige tidsskrifter, beretninger, årbøger, dissertationsrækker m.m. i et omtrentligt antal af 6 770 bind og hefter, mod 6 030 i 1956, 6 075 i 1955, 5 890 i 1954, 5 350 i 1953, 5 220 i 1952 og 6 300 i 1951.

Efter registrering i sekretariatet og fremlæggelse i selskabets møder er det modtagne byttemateriale overgivet til de biblioteker, hvor de forskellige publikationer ifølge den mellem bibliotekerne og selskabet trufne overenskomst hører hjemme. Reklamationer af mangler i det fra bytteforbindelserne modtagne materiale er fortsat.

De modtagne publikationer fordeler sig på de forskellige lande som vist i nedenstående tabel.

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
Island.....	2	2	2
Norge.....	13	37	92
Sverige.....	26	59	240
Finland.....	18	51	211
Sovjetunionen.....	14	113	638
Estland.....	1	2	17
Letland.....	1	4	32
Litauen.....	1	5	20
Polen.....	21	91	308
England.....	35	76	392
Skotland.....	8	19	43
Eire.....	3	5	23
Holland.....	23	40	181
Belgien.....	19	54	332
Frankrig.....	37	51	263
Monaco.....	1	2	23
Schweiz.....	14	22	174
Tyskland.....	60	140	586
Østrig.....	12	25	92
Czekoslovakiet.....	13	56	407
Ungarn.....	7	34	125
Jugoslavien.....	15	61	241
Bulgarien.....	1	6	20
Grækenland.....	3	3	6
at overføre...	348	958	4 468

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
overført...	348	958	4 468
Rumænen	3	28	57
Tyrkiet	5	5	22
Italien	40	69	296
Spanien	12	20	82
Portugal	3	7	10
Canada	5	8	33
De Forenede Stater	76	222	1 166
Mexico	3	5	22
Dominica	1	3	27
Argentina	10	12	41
Brasilien	4	7	15
Chile	0	0	0
Colombia	1	1	1
Perú	1	1	2
Uruguay	0	0	0
Venezuela	1	1	20
Libanon	1	1	2
Israel	1	4	11
Armenien	1	8	50
Indien	6	9	67
Ceylon	2	2	2
Kina	2	3	9
Philippinerne	0	0	0
Indonesien	3	5	8
Japan	26	54	196
Ægypten	3	4	7
Tunis	2	2	4
Algier	2	4	8
Marokko	1	8	21
Goldcoast	0	0	0
Kenya	0	0	0
Moçambique	0	0	0
Belg. Congo	1	2	4
Sydafrikanske Union	5	7	29
South Australia	2	4	13
New South Wales	4	4	17
Victoria	2	18	45
New Zealand	2	3	17
Ialt i 1957...	579	1 489	6 772

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1957—JUNI 1958

Oversigt.

kr. ø.

Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 1956—maj 1957. Med
2 portrætter. Résumé en français. 1957..... 16,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 37:

3. SZÖVÉRFY, JOSEF: Volkskundliches in mittelalterlichen Gebetbüchern. Randbemerkungen zu K. M. Niensens Textausgabe. 1958 5,00

Historisk-filologiske Skrifter.

BIND 3:

2. IVERSEN, ERIK: Papyrus Carlsberg No. VII. Fragments of a Hieroglyphic Dictionary. 1958 10,00

Arkæologisk-kunsthistoriske Skrifter.

BIND 2:

2. HATT, GUDMUND: Nørre Fjand. An Early Iron-Age Village Site in West Jutland. With a Contribution by HOLGER RASMUSSEN. 1957..... 120,00

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 31:

5. HALL, D., and WIGHTMAN, A. S.: A Theorem on Invariant Analytic Functions with Applications to Relativistic Quantum Field Theory. 1957..... 8,00

6. KAMEFUCHI, SUSUMU: A Comment on Landau's Method of Integration in Quantum Electrodynamics. 1957.....	2,00
7. BJERRUM, NIELS: Calciumorthophosphate. I. Die festen Calciumorthophosphate. II. Komplexbildung in Lösungen von Calcium- und Phosphat-Ionen. 1958.....	10,00
8. POULSEN, VALDEMAR: Contributions to the Middle Cambrian Paleontology and Stratigraphy of Argentina. 1958.....	3,50
-

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 1:

5. BRODERSEN, SVEND, and LANGSETH, A.: A Complete Rule for the Vibrational Frequencies of Certain Isotopic Molecules. 1958.....	6,00
-

Biologiske Meddelelser.

BIND 23:

6. LARSEN, KAI: Cytological and Experimental Studies on <i>Erodium</i> with Special References to the <i>E. cicutarium</i> Complex. 1958.....	4,00
-

Biologiske Skrifter.

BIND 8:

5. NIELSEN, ANKER: A Comparative Study of the Genital Segments and their Appendages in Male Trichoptera. 1957...	31,00

BIND 9:

2. RØEN, ULRIK: Contributions to the Biology of some Danish Free Living Freshwater Copepods. 1957.....	19,00
3. KØIE, M., and RECHINGER, K. H.: Symbolae Afghanicae. Enumeration and Descriptions of the Plants Collected by L. EDELBERG and M. KØIE on "The 3rd Danish Expedition to Central Asia" and by G. KERSTAN, W. KOELZ, H. F. NEUBAUER, O. H. VOLK, and others in Afghanistan. Vol. III. K. H. RECHINGER: Leguminosae. 1957.....	40,00
4. JØRGENSEN, C. A., SØRENSEN, TH., and WESTERGAARD, M.: The Flowering Plants of Greenland. A Taxonomical and Cytological Survey. 1958.....	27,00

BIND 10:

1. HAMMER, MARIE: Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. I. The Argentine and Bolivia. 1958...	30,00
2. BÖCHER, TYGE W., and LARSEN, KAI: Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IV. Further Studies in Short-Lived Herbs. 1958.....	5,00
-

Særlig Publikation.

- Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Publikationer 1917—1956. Med samlet prisliste 1742—1956. Udarbejdet af ASGER LOMHOLT. 1957. (*The Publications of The Royal Danish Academy of Sciences and Letters 1917—1956 with a List of Prices 1742—1956*)..... 12,00
-

DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

The Royal Danish Academy of Sciences and Letters.
L'Académie Royale des Sciences et des Lettres de Danemark.
Die Königliche Dänische Akademie der Wissenschaften.

DANTES PLADS 5, KØBENHAVN V, DANMARK.

Det Kongelige Danske
Videnskabernes Selskab
Bytteforbindelser

Juni 1958

Navnene på selskabets bytteforbindelser er ordnet alfabetisk efter hjemsted indenfor hvert land. Udfør hver forbindelse er anført de publikationer, som selskabet sender, idet følgende forkortelser er anvendt:

O = Oversigt over Selskabets Virksomhed (8vo).

H = { Historisk-filosofiske Meddelelser (8vo).
Historisk-filosofiske Skrifter (4to).

M = { Matematisk-fysiske Meddelelser (8vo).
Matematisk-fysiske Skrifter (4to).

B = { Biologiske Meddelelser (8vo).
Biologiske Skrifter (4to).

Et potenstal ved en af disse forkortelser betegner antallet af eksemplarer, der sendes.

**Alfabetisk fortegnelse over landene, som er anført
i det følgende:**

	Side		Side
Afrika	175	Kenya	175
Algier	175	Kina	174
Amerika	170	Letland	159
Argentina	172	Libanon	173
Armenien	174	Litauen	159
Asien	173	Marokko	175
Australien	176	Moçambique	176
Belgien	161	Mexico	172
Belgisk Kongo	176	Monaco	163
Brasilien	173	New South Wales	176
Bulgarien	167	New Zealand	176
Canada	170	Norge	156
Ceylon	174	Perù	173
Chile	173	Philippinerne	174
Colombia	173	Polen	159
Czekoslovakiet	166	Portugal	169
Danmark	155	Rumænien	168
Dominikanske Republik ...	172	Schweiz	163
Eire	161	Skotland	160
England	159	South Australia	176
Estland	158	Sovjetunionen (U.S.S.R.) ..	158
Finland	157	Spanien	169
Forenede Stater (U.S.A.) ..	170	Sverige	157
Frankrig	162	Sydafrikanske Union	176
Gold Coast	175	Tunis	175
Grækenland	167	Tyrkiet	168
Holland	161	Tyskland	164
Indien	174	Ungarn	167
Indonesien	174	Uruguay	173
Island	156	Venezuela	173
Israel	173	Victoria	176
Italien	168	Østrig	166
Japan	174	Ægypten	175
Jugoslavien	167		

DANMARK

<i>Askov.</i> Højskolen.	0	H	M	B
<i>Esbjerg.</i> Statsskolen.	0	H	M	B
<i>Haderslev.</i> Katedralskolen.	0	H	M	B
<i>Hillerød.</i> Statsskolen.	0	H	M	B
<i>Hjørring.</i> Centralbiblioteket for Hjørring Amt.	0	H	M	B
<i>Holbæk.</i> Holbæk Amts Folkebibliotek.	0	H	M	B
<i>Horsens.</i> Statsskolen.	0	H	M	B
<i>Kolding.</i> Kolding højere Almenskole.	0	H	M	B
<i>København.</i> Akademiet for de tekniske Videnskaber.	0			
— Atomenergikommissionen.	0		M	
— Botanisk Centralbibliotek.	0			B
— Carlsberg Laboratorium.	0		M	B
— Carlsbergfondet.	0			
— Det Classenske Fideicommis.	0			
— Redaktionen af den danske Ordbog.	0	H		
— Danmarks farmaceutiske Højskole.	0		M	B
— Danmarks Institut for international Udveksling af videnskabelige Publikationer (IDÉ).	0	H	M	B
— Dansk bibliografisk Kontor.	0			
— Geodætisk Institut.	0		M	
— Danmarks geologiske Undersøgelse.	0		M	B
— Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse.	0			
— Københavns Kommunebiblioteker, Hovedbibl.	0			
— Det kongelige Bibliotek.	0	H	M	B
— Hans Majestæt Kongens Håndbibliotek.	0	H	M	B
— Kunstakademiet.	0	H		
— Danmarks Lærerhøjskole.	0	H	M	B
— Meteorologisk Institut.	0		M	
— Metropolitanskolen.	0	H	M	B
— Stadsarkivet.	0			
— Statens Gymnastikinstitut.	0			B
— Studenterforeningen.	0	H	M	B
— Danmarks tekniske Højskole, Fysisk Samling.	0		M	
— Danmarks tekniske Højskole, Kemisk Laboratorium A.	0		M	B
— Danmarks tekniske Bibliotek.	0		M	B
— Undervisningsministeriet.	0	H	M	B
— Universitetsbiblioteket, 1. Afd.	0	H		
— Universitetsbiblioteket, 2. Afd.	0		M	B
— Universitetets arktiske Station.	0		M	B
— Universitetets arkæologiske Laboratorium.	0	H		
— Universitetets astronomiske Observatorium.	0		M	
— Universitetets filologiske Laboratorium.	0	H		
— Universitetets Institut for teoretisk Fysik.	0		M	
— Universitetets matematiske Institut.	0		M	
— Universitetets zoologiske Museum.	0			B
— Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek.	0		M	B

<i>Maribo</i> . Stiftsbiblioteket.	0 H M B
<i>Nykøbing F.</i> Katedralskolen.	0 H M B
<i>Nykøbing M.</i> Nykøbings kommunale Gymnasium.	0 H M B
<i>Næstved</i> . Næstveds kommunale Gymnasium.	0 H M B
— Herlufsholm Skole.	0 H M B
<i>Odense</i> . Katedralskolen.	0 H M B
<i>Randers</i> . Statsskolen.	0 H M B
<i>Ribe</i> . Katedralskolen.	0 H M B
<i>Roskilde</i> . Katedralskolen.	0 H M B
<i>Rønne</i> . Statsskolen.	0 H M B
<i>Silkeborg</i> . Silkeborg og Omegns Folkebogsamling.	0 H M B
<i>Sorø</i> . Sorø Akademis Skolebibliotek.	0 H M B
<i>Sønderborg</i> . Statsskolen.	0 H M B
<i>Tønder</i> . Statsskolen.	0 H M B
<i>Vejle</i> . Biblioteket for Vejle By og Amt.	0 H M B
<i>Viborg</i> . Katedralskolen.	0 H M B
<i>Åbenrå</i> . Statsskolen.	0 H M B
<i>Ålborg</i> . Katedralskolen.	0 H M B
<i>Århus</i> . Statsbiblioteket.	0 H M B
— Århus kommunale Centralbibliotek.	0 H M B
— Katedralskolen.	0 H M B
— Naturhistorisk Museum.	0 M B
— Ole Rømer Observatoriet.	0 M
— Universitetets fysiske Institut.	0 M
— Universitetets matematiske Institut.	0 M
<i>Torshavn, Færøerne</i> . Biblioteket.	0 H M B

ISLAND

<i>Reykjavík</i> . Landsbókasafn Íslands.	0 H M B
— Vísindafélag Íslendinga.	0 M B
— Mentaskólinn.	0 H M B

NORGE

<i>Bergen</i> . Universitetsbiblioteket.	0 H M B
<i>Oslo</i> . Universitetsbiblioteket.	0 H M B
— Norsk historisk Kjeldekrift-Institutt.	0 H
— Norges geografiske Oppmåling.	0 M B
— Det norske Videnskaps-Akademi.	0 H M B
— Det norske Studentersamfunds Bibliotek.	0 H M B
<i>Sollia</i> . Videnskaps-Akademiets biologiske Stasjon.	0 B
<i>Stavanger</i> . Stavanger Museum, naturhistorisk Avdeling.	0 B

<i>Tromsø.</i> Tromsø Museum.	0	H	M	B
<i>Trondheim.</i> Det kgl. norske Videnskabers Selskab.	0	H	M	B
<i>Vollebekk.</i> Norges Landbrukshøgskole.	0			B

SVERIGE

<i>Drottningholm.</i> Sötvattenslaboratoriet.	0			B
<i>Göteborg.</i> Chalmers tekniska Högskola.	0		M	
— Göteborgs botaniska Trädgård.	0			B
— Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhälle (Göteborgs Stadsbibliotek).	0	H	M	B
<i>Lund.</i> Universitetsbiblioteket.	0	H	M	B
— Botaniska Biblioteket.	0			B
— Universitetets Institution för Mekanik och matematisk Fysik.	0		M	
— Kungl. humanistiska Vetenskapsamfundet.	0	H		
— Akademiska Föreningen.	0	H	M	B
<i>Lysekil.</i> Havsfiskelaboratoriet.	0			B
<i>Stockholm.</i> Statens naturvetenskapliga Forskningsråd.	0			
— Stockholms Högskola, Humanistiska Biblioteket.	0	H		
— Stockholms Högskola, Matematisk-naturvetenskapliga Biblioteket.	0		M	B
— Stockholms Högskola, Fysiska Institutet.	0		M	
— Kungl. tekniska Högskolan.	0		M	B
— Sveriges geologiska Undersökning.	0		M	B
— Kungliga Biblioteket.	0	H		
— Nordiska Museet.	0	H		
— Kungl. Vetenskapsakademien.	0	H	M	B
— Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.	0	H		
— Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi.	0	H		
<i>Uppsala.</i> Universitetetsbiblioteket.	0	H	M	B
— Universitetets fysiska Institutionen.	0		M	
— Universitetets växtbiologiska Institutionen.	0			B
— Kungl. Vetenskaps-Societeten.	0	H	M	B
— Studentkårens Bibliotek.	0	H	M	B

FINLAND

<i>Helsinki.</i> Universitetsbiblioteket.	0	H	M	B
— Tekniska Högskolans Bibliotek.	0		M	
— (Otaniemi). Geologiska Forskningsanstalten.	0		M	B
— (Porthania). Meteorologisk Institut.	0		M	
— Finska Vetenskaps-Societeten.	0	H	M	B
— Suomalainen Tiedekatemia.	0	H	M	B
— Finska entomologiska Sällskapet.	0			B
— Finsk-ugriska Sällskapet.	0	H		

<i>Helsinki.</i> Finska Forminnesföreningen.	0	H	
— Finska Forstsamfundet.	0		B
— Societas Geographica Fenniae.	0	M	B
— Finska Litteratursällskapet.	0	H	
— Societas pro Fauna et Flora Fennica.	0		B
— Societas Zoologica-Botanica Fennica Vanamo.	0		B
— Helsingfors svenska Studentkår.	0	H	M B
<i>Åbo.</i> Åbo Akademi.	0	H	M B

SOVJETUNIONEN (U.S.S.R.)

<i>Alma-Ata.</i> Akademii Nauk Kasachskoi SSR.			M	B
<i>Kiev.</i> Gosudarstvennaja Naučnaja Biblioteka pri Kievskom Universitete im. T. G. Ševčenko.	0	H	M	B
— Akademii Nauk Ukrainskoi SSR, Gosudarstvennaja Publičnaja Biblioteka.	0	H	M ⁴	B
<i>Leningrad.</i> Naučnaja Biblioteka im. M. Gorkogo pri Leningradskom Gosudarstvennom Universitete im. A. A. Ždanova.	0	H	M	B
— Publičnaja Biblioteka im. M. E. Saltykova-Sčedrina.	0	H	M	B
— Institut de Médecine expérimentale.				B
— Jardin Botanique principal de l'URSS.				B
— Biblioteka Akademii Nauk SSSR.	0	H ³	M ¹⁰	B ¹⁰
— Institute of Plant Industry, Library.				B
— Arctic Institute of USSR, Library.				B
— Society of Natural History.				B
— Entomological Society.				B
<i>Lvov.</i> Naučnaja Biblioteka Lvovskogo Gosudarstvennogo Universiteta im. Ivana Franko.	0	H	M	B
— Geological Society, Library.				M B
<i>Moskva.</i> Naučnaja Biblioteka, Moskovskogo Universiteta.				M B
— Biblioteka SSSR im. V. I. Lenina.	0	H	M ²	B
— Fundamentalnaja Biblioteka Obščestvennych Nauk.		H		
— Zentralarchiv.		H		
— Institute of Fisheries and Oceanography of USSR.				B
— Society of Naturalists.				B
<i>Poulkovo.</i> Observatoire Central.				M
<i>Tbilissi.</i> Mathematical Institute.				M

ESTLAND

<i>Tallin.</i> Akademija Nauk Estonskoi SSR, Čentralnaja Biblioteka.				H	B
<i>Tartu.</i> Tartuskij Gosudarstvennij Universitet, Biblioteka.	0	H	M	B	B

LETLAND

<i>Riga.</i> Latvijskij Gosudarstvennij Universitet, Naučnaja Biblioteka.	O H M B
— Biblioteke Akademii Nauk Latviiskoi SSR.	H B

LITAUEN

<i>Kaunas.</i> Biblioteka Uniwersytecka.	O H M B
<i>Vilnius.</i> Biblioteka Uniwersytecka.	O H M B
— Akademia Nauk Litovskoj SSR, Centralnaja Biblioteka.	H B

POLEN

<i>Gdańsk.</i> Politechnika Gdańska.	M B
<i>Kraków.</i> Uniwersytet Jagielloński, Biblioteka.	H B
— Polska Akademia Nauk.	O H M B
— Polskie Towarzystwo Orientalistyczne.	H
<i>Łódź.</i> Biblioteka Uniwersytecka.	O H M B
— Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne.	H
<i>Lublin.</i> Biblioteka Uniwersytecka, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.	O H
— Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej.	O M B
<i>Poznań.</i> Biblioteka Uniwersytecka.	O H M B
— Instytut Zachodnio-Słowiański przy Uniwersytecie Poznańskim.	H
<i>Toruń.</i> Towarzystwo Naukowe.	O H M B
<i>Warszawa.</i> Astronomical Observatory of the University.	M
— Polska Akademia Nauk.	O H M B
— Polska Akademia Nauk, Instytut Historii Kultury Materialnej.	H
— Polska Akademia Nauk, Zakład Orientalistyki.	H
— Polska Akademia Nauk, Instytut Zoologiczny.	B
— Polskie Towarzystwo Botaniczne.	B
— Polskie Towarzystwo Botaniczne, Sekcja Dendrologiczna.	B
— Polskie Towarzystwo Chemiczne.	M
— Polskie Towarzystwo Matematyczne.	M
— Colloquium Mathematicum.	M
<i>Wrocław.</i> Wrocławskie Towarzystwo Naukowe.	O H M B
— Polskie Towarzystwo Zoologiczne.	B

ENGLAND

<i>Birmingham.</i> University Library.	O H M B
— Natural History and Philosophical Society.	M B
<i>Cambridge.</i> University Library.	O H

<i>Cambridge.</i> Philosophical Society.	M B
<i>Cullercoats.</i> Dove Marine Laboratory.	B
<i>Durham.</i> University.	M B
<i>Hailsham.</i> Royal Greenwich Observatory.	M
<i>Hertford.</i> John Innes Horticultural Institution.	B
<i>Leeds.</i> Philosophical and Literary Society.	O H M B
— Yorkshire Geological Society.	M B
<i>Liverpool.</i> Literary and Philosophical Society.	O H M B
— Biological Society (University Library).	B
<i>London.</i> University of London Library.	O H M B
— University of London, Institute of Classical Studies.	H
— University College Library.	O H
— (Harrow). Meteorological Office Library.	M
— British Museum, General Library.	O H M B
— British Museum, Natural History, General Library.	B
— Science Museum Library.	O M B
— London Library.	O H M B
— Patent Office Library.	M
— Royal Society.	O M B
— British Academy.	H
— Royal Institution.	M B
— Linnean Society.	B
— Royal Astronomical Society.	M
— Chemical Society.	M
— Institution of Electrical Engineers, Science Abstracts.	M
— Geological Society.	M
— Mathematical Society.	M
— British Medical Journal.	B
— Royal Microscopical Society.	B
— Physical Society.	M
— Zoological Society.	B
<i>Manchester.</i> Literary and Philosophical Society.	O H M B
— John Rylands Library.	H
<i>Newcastle.</i> Kings College Library.	O H
<i>Oxford.</i> Bodleian Library.	H M B
<i>Plymouth.</i> Marine Biological Association of the United Kingdom.	M B
<i>Teddington.</i> National Physical Laboratory.	M

SKOTLAND

<i>Aberdeen.</i> University Library.	O H M B
<i>Edinburgh.</i> University Library.	O H M B
— Royal Observatory.	M
— Royal Society.	O M B
— Geological Society.	M B

<i>Edinburgh.</i> Mathematical Society.	M
— Royal Physical Society.	M
<i>Glasgow.</i> University Library.	O H M B
<i>St. Andrews.</i> University Library.	O H M B

EIRE

<i>Cork.</i> University College Library.	O H M B
<i>Dublin.</i> Trinity College Library.	O H M B
— Royal Irish Academy.	O H M B
— Royal Dublin Society.	O M B

HOLLAND

<i>Amsterdam.</i> Universiteits-Bibliotheek.	O H M B
— Zoölogisch Museum.	B
— Kon. Nederlandse Akademie van Wetenschappen.	O H M B
— Nederlandse Botanische Vereniging.	B
— Mathematisch Centrum.	M
— Bibliotheek van het Wiskundig Genootschap.	M
— Kon. Zoölogisch Genootschap Natura Artis Magistra.	B
<i>De Bilt.</i> Kon. Nederlands Meteorologisch Instituut.	M
<i>Delft.</i> Technische Hogeschool, Bibliotheek.	M B
— »Applied Scientific Research«.	M
<i>'s-Gravenhage.</i> Koninklijke Bibliotheek.	O H
<i>Haarlem.</i> Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen.	O H M B
<i>Helder.</i> Nederlandse Dierkundige Vereniging, Zoölogisch Station.	B
<i>Leiden.</i> Bibliotheek der Rijksuniversiteit.	O H M B
— Sterrewacht.	M
— Kon. Nederlandse Botanische Vereniging.	B
— Kamerlingh Onnes Laboratorium.	M
— Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten.	H
— Redaktion des »Museum«.	H
<i>Utrecht.</i> Prov. Utrechts Genootschap van Wetenschappen.	O H M B

BELGIEN

<i>Bruges.</i> Société d'Émulation.	H
<i>Bruxelles.</i> Bibliothèque Royale de Belgique.	O H M B
— Institut Royal des Sciences Naturelles de Belgique.	B
— Académie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts.	O H M B
— Kon. Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België.	O H M B

<i>Bruxelles.</i> Académie Royale de Médecine de Belgique.				B
— Société Royale de Botanique de Belgique.				B
— Société Entomologique de Belgique.				B
— Société Belge de Géologie.				M B
— Bibliothèque des Bollandistes.		H		
<i>Gand.</i> Kon. Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde.	0	H		
— Kon. Natuurwetenschappelijk Genootschap »Dodonæa«.				B
<i>Liège.</i> Bibliothèque de l'Université.		H		
— Société Royale des Sciences.	0		M	B
— Institut Archéologique Liégeois.		H		
<i>Louvain.</i> Bibliothèque de l'Université.	0	H	M	B
— Collège Philosophique et Théologique de la Compagnie de Jésus.		H		
— Société Scientifique de Bruxelles.				M
<i>Uccle.</i> Observatoire Royal et Institut Royal Météorologique.				M

FRANKRIG

<i>Aix.</i> Bibliothèque de l'Université d'Aix-Marseille.		H		
<i>Banyuls-sur-Mer.</i> Laboratoire Arago.				B
<i>Bordeaux.</i> Bibliothèque de l'Université.		H		
— Société des Archives Historiques de la Gironde.		H		
— Société Linnéenne.				B
— Société des Sciences Physiques et Naturelles.			M	B
<i>Caen.</i> Académie des Arts, Sciences et Belles-Lettres.	0	H	M	B
<i>Cherbourg.</i> Société Nationale des Sciences Naturelles et Mathématiques.				M B
— Société Nationale Académique.		H		
<i>Concarneau.</i> Laboratoire de Biologie Marine du Collège de France.				B
<i>Dijon.</i> Académie des Sciences, Arts et Belles-Lettres.	0	H	M	B
<i>Grenoble.</i> Bibliothèque Universitaire.	0	H	M	B
<i>Lille.</i> Bibliothèque Universitaire.	0	H	M	B
<i>Lyon.</i> Bibliothèque de l'Université.	0	H	M	B
— Académie des Sciences, Belles-Lettres et Arts.	0	H	M	B
— Société Linnéenne.				B
<i>Marseille.</i> Université d'Aix-Marseille, Bibliothèque de la Faculté des Sciences.				M B
— Muséum d'Histoire Naturelle.				B
<i>Montpellier.</i> Académie des Sciences et Lettres.	0	H	M	B
<i>Nancy.</i> Bibliothèque de l'Université.		H		
— Société des Sciences (Bibl. Munic.).	0		M	B
<i>Orléans.</i> Société Archéologique et Historique de l'Orléanais.		H		
<i>Paris.</i> Bibliothèque de l'École Polytechnique.				M B
— Muséum National d'Histoire Naturelle.				M B

<i>Paris.</i> Muséum National d'Histoire Naturelle, Laboratoire de Phanérogamie.					B
— Bibliothèque Nationale.	0	H	M	B	
— Bibliothèque Sainte-Geneviève, Section Finno-Scandinave.	0	H	M	B	
— Institut de France.	0	H	M	B	
— Institut Henri Poincaré.				M	
— Institut de Recherche et d'Histoire des Textes.		H			
— Maison de la Chimie.				M	B
— Société Botanique de France.					B
— Société Géologique de France.				M	B
— Société Mathématique de France.				M	
— Société Française de Physique.				M	
— Société Zoologique de France.					B
— École Française d'Extrême-Orient (Collège de France).		H			
— Revue de Philologie, de Littérature et d'Histoire Anciennes.				H	
— Tables Annuelles de Constantes et Données Numériques.					M ²
— Commission Internationale des Industries Agricoles.					B
— Intermédiaire des Recherches Mathématiques.				M	
<i>Poitiers.</i> Société des Antiquaires de l'Ouest.				H	
<i>Rennes.</i> Bibliothèque de l'Université.				H	
— Société Scientifique de Bretagne. (Bibl. de l'Université).	0			M	B
<i>Rouen.</i> Académie des Sciences, Belles-Lettres et Arts (Bibl. Munic.).	0	H	M	B	
<i>Strasbourg.</i> Bibliothèque Nationale et Universitaire.	0	H	M	B	
<i>Toulouse.</i> Bibliothèque Universitaire.	0	H	M	B	
<i>Tours.</i> Société Archéologique de Touraine.				H	

Monaco. Musée Océanographique. M B

SCHWEIZ

<i>Basel.</i> Universitätsbibliothek.					H
— Naturforschende Gesellschaft (Univ. bibl.).	0			M	B
— Helvetica Chimica Acta, Bibliotheca.				M	
<i>Bern.</i> Schweizerische Naturforschende Gesellschaft.	0			M	B
<i>Fribourg.</i> Bibliothèque Cantonale et Universitaire.	0	H	M	B	
<i>Genève.</i> Société de Physique et d'Histoire Naturelle.	0			M	B
— Fondation Hardt pour l'Étude de l'Antiquité Classique.				H	
<i>Lausanne.</i> Société Vaudoise des Sciences Naturelles.	0			M	B
<i>Neuchâtel.</i> Bibliothèque de l'Université.				H	

<i>Zürich.</i> Zentralbibliothek.	0 H M B
— Eidgenössische Technische Hochschule, Bibliothek.	M
— Eidgen. Techn. Hochsch., Physikalisches Institut.	M
— Schweizerisches Landesmuseum.	H

TYSKLAND

<i>Berlin.</i> Humboldt-Universität, Universitäts-Bibliothek.	0 H M B
— Humboldt-Universität, Zoologisches Museum.	B
— Deutsche Staatsbibliothek.	0 H M B
— Physikalisch-Technische Bundesanstalt, Institut Berlin.	M
— Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin.	0 H M B
— Deutsch. Akad. d. Wiss., Forschungsinstitut für Mathematik.	M
— Deutsche Akademie der Landwirtschaftswissenschaften zu Berlin.	B
— Springer Verlag (Mathematische Zeitschrift).	M
— Springer Verlag (Naturwissenschaften).	B
— Chemisches Zentralblatt, Redaktion.	M B
<i>Bonn.</i> Universitäts-Bibliothek.	0 H M B
<i>Braunschweig.</i> Bibliothek der Technischen Hochschule.	M B
— Verband deutscher physikalischer Gesellschaften.	M
<i>Bremen.</i> Museum für Natur-, Völker- und Handelskunde.	B
— Wittheit zu Bremen (Staatsbibl.).	0 H M B
<i>Bremerhaven.</i> Institut für Meeresforschung.	B
<i>Dresden.</i> Sächsische Landesbibliothek.	0 H M B
<i>Düsseldorf.</i> Arbeitsgemeinschaft für Forschung des Landes Nordrhein-Westfalen.	0
<i>Erlangen.</i> Physikalisch-medizinische Sozietät (Univ. bibl.).	0 M B
<i>Essen.</i> Fried. Krupp, Werksbücherei.	M
<i>Flensburg.</i> Duborg-Skolen.	0 H M B
<i>Frankfurt a/M.</i> Stadt- und Universitäts-Bibliothek.	H
— Senckenbergische Naturforschende Gesellschaft.	0 M B
— Gmelin-Institut für anorganische Chemie und Grenzgebiete.	0 M
— Institut für angewandte Geodäsie.	M
<i>Freiburg i/Br.</i> Universitäts-Bibliothek.	H
— Naturforschende Gesellschaft (Univ. Bibl.).	0 M B
<i>Giessen.</i> Universitäts-Bibliothek.	H
— Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde (Univ. Bibl.).	0 M B
<i>Greifswald.</i> Universitäts-Bibliothek.	H
— Naturwissenschaftlicher Verein für Neu-Vorpommern und Rügen.	0 M B
<i>Göttingen.</i> Mathematisches Institut der Universität.	M
— Akademie der Wissenschaften.	0 H M B

<i>Halle (Saale)</i> . Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt.	O H M B
— Deutsche Akademie der Naturforscher.	O M B
<i>Hamburg</i> . Staats- und Universitäts-Bibliothek.	O H M B
— Universität, Mathematisches Seminar.	M
— Zoologisches Staatsinstitut und Zoologisches Museum.	B
— Mathematische Gesellschaft.	M
<i>Hannover</i> . Bibliothek der Technischen Hochschule.	M
— Niedersächsische Landesbibliothek.	O H
— Amt für Bodenforschung.	B
— Deutsche Geologische Gesellschaft.	M B
<i>Heidelberg</i> . Akademie der Wissenschaften (Univ. Bibl.).	O H M B
— Springer Verlag (Berichte über die wissenschaftliche Biologie).	B
<i>Jena</i> . Universitäts-Bibliothek.	H
— Medizinisch-naturwissenschaftliche Gesellschaft (Univ. Bibl.).	O M B
<i>Karlsruhe</i> . Bibliothek der Technischen Hochschule.	M B
— Naturwissenschaftlicher Verein.	B
<i>Kassel</i> . Verein für Naturkunde.	M B
<i>Kiel</i> . Universitäts-Bibliothek.	O H M B
— Institut für Meereskunde der Universität.	B
— Institut für theoretische Physik und Sternwarte der Universität.	M
— Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte.	O H
<i>Köln</i> . Universitäts- und Stadtbibliothek.	O H M B
<i>Leipzig</i> . Museum für Völkerkunde.	H
— Sächsische Akademie der Wissenschaften.	O H M B
— Deutsche Bücherei.	O H M B
<i>Lindenberg</i> . Preussisches Aeronautisches Observatorium.	M
<i>List, Sylt</i> . Biologische Anstalt Helgoland.	M B
<i>Lübeck</i> . Naturhistorisches Heimatsmuseum.	M B
<i>Mainz</i> . Stadtbibliothek.	H
— Akademie der Wissenschaften und der Literatur.	O H M B
<i>Marburg</i> . Universitäts-Bibliothek.	O H
— Gesellschaft zur Beförderung der gesamten Naturwissenschaften (Univ. Bibl.).	M B
<i>München</i> . Universitäts-Bibliothek.	O H M B
— Bayerische Sternwarte.	M
— Bayerische Akademie der Wissenschaften.	O H M B
— Gesellschaft für Morphologie und Physiologie.	B
— Deutsche Geodätische Kommission.	M
<i>Münster i/W</i> . Universitäts-Bibliothek.	O H M B
<i>Nürnberg</i> . Germanisches Nationalmuseum.	H
<i>Offenbach/M</i> . Bibliothek des Deutschen Wetterdienstes.	M
<i>Potsdam</i> . Geodätisches Institut.	M
<i>Rostock i/M</i> . Universitäts-Bibliothek.	H

<i>Rostock.</i> Naturforschende Gesellschaft.	0	M	B
<i>Stuttgart.</i> Bibliothek der Technischen Hochschule.			M B
— Württembergische Landesbibliothek.		H	
<i>Tübingen.</i> Universitäts-Bibliothek.	0	H	M B
<i>Ulm a/Do.</i> Verein für Naturwissenschaft und Mathematik.			B
<i>Wiesbaden.</i> Nassauischer Verein für Naturkunde.			M B
<i>Würzburg.</i> Physikalisch-medizinische Gesellschaft.	0		M B

ØSTRIG

<i>Graz.</i> Universitäts-Bibliothek.		H	
— Zoologisches Institut der Universität.			B
— Institut für allgemeine und vergleichende Sprachwissenschaft.		H	
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark.	0	M	B
<i>Innsbruck.</i> Universitäts-Bibliothek.		H	
— Naturwissenschaftlich-medizinischer Verein.	0	M	B
<i>Wien.</i> Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen.		M	
— Geologische Bundesanstalt.		M	B
— Zentral-Anstalt für Meteorologie und Geodynamik.		M	
— Naturhistorisches Museum.			B
— Österreichische Nationalbibliothek.	0	H	
— Österreichische Akademie der Wissenschaften.	0	H	M B
— Österreichische Mathematische Gesellschaft.		M	
— Zoologisch-Botanische Gesellschaft.			B
— Monatshefte für Mathematik, Math. Inst. d. Univ.		M	

CZEKOSLOVAKIET

<i>Bratislava.</i> Slovenská Akadémia Vied, Ústredná Knižnica.	0	H	M	B
<i>Brno.</i> Universitní Knihovna.	0	H	M	B
— Masarykova Universita, Filosofická Fakulta.		H		
— Moravské Museum.			M	
<i>Martin.</i> Matica Slovenská.	0	H	M	B
<i>Praha.</i> Národní a Universitní Knihovna.	0	H	M	B
— Knihovna Vysokých Škol Technických.			M	
— Knihovna Národního Musea.				B
— Československá Akademie Věd, Základní Knihovna.	0 ²	H ²	M ²	B ₂
— Čsl. Akad. Věd, Biologický Ústav.				B
— Čsl. Akad. Věd, Ústav Technické fyzikú.			M	
— Čsl. Akad. Věd, Matematický Ústav.			M	
— Čsl. Akad. Věd, Orientální Ústav.		H		
— Ústřední Ústav Geologický.			M	B
— Redakce Časopisu »Slavia«.		H		

UNGARN

<i>Budapest.</i> Országos Könyvtári Központ.	H M B
— Institut Mathématique de l'Université.	M
— Országos Magyar Történeti Múzeum.	H
— Országos Magyar Természettudományi Múzeum.	B
— Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára.	O H M B
— Mag. Tud. Akad., Mathematical Institute Library.	M
<i>Debrecen.</i> Egyetemi Matematikai Intézet.	M
<i>Szeged.</i> Egyetemi Könyvtár.	O H M B
<i>Tihany.</i> Mag. Tud. Akad., Magyar Biológiai Kutatóintézet.	B

JUGOSLAVIEN

<i>Beograd.</i> Académie Serbe des Sciences.	O H M B
— Acad. Serbe d. Sc., Institut Mathématique.	M
— Institute of Nuclear Sciences »Boris Kidrich«.	M
<i>Ljubljana.</i> University, Faculty of Philosophy.	H
— Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti, Biblioteka.	O H M B
— Institut »Jozef Stefan«.	B
<i>Novi Sad.</i> Vojvodjanski Muzej.	H
<i>Sarajevo.</i> Naučno Društvo.	H
<i>Skopje.</i> Bibliothèque Nationale.	O H
<i>Split.</i> Muséum Archéologique.	H
— Institut za Oceanografiju i Ribarstvo.	B
<i>Zagreb.</i> Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti.	O H M B
— Institut za Higijenu Rada.	B
— Hrvatsko Prirodoslovno Društvo.	M

BULGARIEN

<i>Sofia.</i> Académie Bulgare des Sciences, Bibliothèque Centrale.	O H M B
---	---------

GRÆKENLAND

<i>Athen.</i> Zoologisches Institut und Museum der Universität.	B
— Académie d'Athènes.	O H M B
— Hellenic Hydrobiological Institute.	B
— Société Archéologique d'Athènes.	H
— Institut Suédois d'Études Classiques.	H
— Deutsches Archäologisches Institut.	H

RUMĂNIEN

<i>București.</i> Academia Republicii Populare Române.	0	H	M	B
— Revistele Tehnice.				M
— Societatea de Științe Matematice și Fizice.				M
<i>Jassy.</i> Universitatea din Iași, Seminarul Matematic »A. Myller«.				M

TYRKIET

<i>Ankara.</i> Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi.	0		M	B
— Türk Dil Kurumu.				H
— Türk Tarih Kurumu.				H
<i>Istanbul.</i> Fen Fakültesi Mecmuası.				M B
— Istanbul Teknik Üniversitesi.				M

ITALIEN

<i>Bologna.</i> Accademia delle Scienze dell'Istituto.	0	H	M	B
<i>Bordighera.</i> Istituto Internazionale di Studi Liguri.				H
<i>Firenze.</i> Università degli Studi, Biblioteca di Lettere.				H
— Biblioteca Nazionale Centrale.	0	H	M	B
— Accademia della Crusca.				H
— Accademia Toscana di Scienze e Lettere »La Colombaria«.				H
— Istituto Botanico, »Webbia«.				B
<i>Milano.</i> Politecnico di Milano, Istituto di Fisica.				M
— Istituto Lombardo di Scienze e Lettere.	0	H	M	B
— Società Storica Lombarda.				H
— »Energia Nucleare«.				M
<i>Modena.</i> Accademia di Scienze, Lettere e Arti.	0	H	M	
<i>Napoli.</i> Istituto di Zoologia dell'Università.				B
— Stazione Zoologica di Napoli.				B
— Società Nazionale di Scienze, Lettere ed Arti.	0	H	M	B
<i>Palermo.</i> Circolo Matematico.				M
— Accademia di Scienze, Lettere e Belle Arti.	0	H	M	B
<i>Pavia.</i> Biblioteca Universitaria.	0	H	M	B
<i>Pisa.</i> Biblioteca Universitaria.	0	H	M	B
— Scuola Normale Superiore.				H
— Società Toscana di Scienze Naturali.				B
— Società Italiana di Fisica.				M
<i>Roma (Città del Vaticano).</i> Biblioteca Apostolica Vaticana.	0	H		
— Pontificio Istituto Biblico, Biblioteca.				H
— Pontificia Accademia Scientiarum.	0	H	M	B
<i>Roma.</i> Istituto Matematico dell'Università.				M
— Consiglio Nazionale delle Ricerche.				M B
— Servizio Geologico d'Italia.				M B
— Accademia Nazionale dei Lincei.	0	H	M	B

<i>Roma.</i> Accademia Nazionale dei XL.	M B
— Società Italiana per il Progresso delle Scienze.	M B
— Biblioteca dell'Istituto di Archeologia e Storia dell'Arte.	H
— American Academy in Rome.	H
— Istituto Archeologico Germanico.	H
— Istituto Storico Olandese in Roma.	H
— Istituto Archeologico Svedese.	H
<i>Siena.</i> Accademia dei Fisiocritici.	M B
<i>Torino.</i> Biblioteca della Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università.	H
— Istituto ed Orto Botanico dell'Università.	B
— Accademia delle Scienze.	O H M B
— Società Piemontese di Archeologia e di Belle Arti.	H
<i>Trieste.</i> Università degli Studi di Trieste.	O H M B
— Museo Civico di Storia Naturale.	B
— Società Adriatica di Scienze Naturali.	M B
<i>Venezia.</i> Museo Civico di Storia Naturale.	B
— Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti.	O H M B

SPANIEN

<i>Barcelona.</i> Universidad, Instituto de Biología Aplicada.	B
— Real Academia de Ciencias y Artes.	O H M B
— Institut d'Estudis Catalans.	O H M B
<i>Madrid.</i> Universidad de Madrid, Revista.	O H
— Comisaría General de Excavaciones Arqueológicas.	H
— Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales.	M B
— Real Academia Española.	H
— Real Academia de la Historia.	H
— Sociedad Española de Antropología, Etnografía y Prehistoria.	H
— Real Sociedad Española de Física y Química.	M
— Seminario de Historia Primitiva del Hombre.	H
<i>Salamanca.</i> Universidad de Salamanca.	O H M B
<i>San Fernando.</i> Instituto y Observatorio de Marina.	M
<i>Valencia.</i> Universidad Literaria, Facultad de Filosofía y Letras.	H
<i>Zaragoza.</i> Institución »Fernando el Católico«.	H

PORTUGAL

<i>Coimbra.</i> Universidade de Coimbra, Instituto Botânico.	B
<i>Lisbôa.</i> Biblioteca da Faculdade de Ciências.	M B
— Biblioteca Nacional de Lisbôa.	O H M B
— Sociedade de Geographia.	M B

AMERIKA

CANADA

<i>Guelph</i> . Entomological Society of Ontario.	B
<i>Halifax</i> . Nova Scotian Institute of Science.	M B
<i>Montreal</i> . McGill University Library.	O H M B
— Université de Montréal, Institut Botanique.	B
<i>Ottawa</i> . Department of Agriculture Library.	M B
— Department of Mines and Technical Surveys, Geological Survey of Canada.	H M B
<i>Toronto</i> . Royal Canadian Institute (Univ. Libr.).	O H M B

DE FORENEDE STATER

<i>Albany, N. Y.</i> New York State Library.	O H M B
<i>Ann Arbor, Mich.</i> University of Michigan, General Library.	O H M B
<i>Athens, Georgia</i> . University of Georgia Libraries.	M
<i>Baltimore, Maryland</i> . Johns Hopkins University Library.	O H M B
<i>Baton Rouge, Louisiana</i> . Louisiana State University Library.	O H M B
<i>Berkeley, Cal.</i> University of California, General Library.	O H M B
<i>Bloomington, Ind.</i> Indiana University Library.	M
<i>Boston, Mass.</i> Boston Public Library.	O H M B
— Museum of Fine Arts.	H
— American Academy of Arts and Sciences (Linda Hall Library).	O H M B
<i>Boulder, Col.</i> University of Colorado Libraries.	O H M B
<i>Brooklyn, N. Y.</i> Brooklyn Botanic Garden Library.	B
<i>Buffalo, N. Y.</i> Buffalo Society of Natural Sciences.	M B
<i>Cambridge, Mass.</i> Harvard University, Museum of Comparative Zoology.	M B
— Harvard University, Astronomical Observatory.	M
— American School of Prehistoric Research (Peabody Museum Library).	H
<i>Chapel Hill, North Car.</i> University of North Carolina Library.	H M
<i>Chicago, Ill.</i> University of Chicago Library.	O H M B
— Chicago Natural History Museum.	B
— Chicago Academy of Sciences (John Crerar Library).	O M B
<i>Cincinnati, Ohio</i> . Lloyd Library and Museum.	B
<i>Columbia, Missouri</i> . University of Missouri, General Library.	O H M B
<i>Columbus, Ohio</i> . American Chemical Society.	O M B
— »Ohio Journal of Science«, Ohio State University Library.	B
<i>Durham, North Car.</i> Duke University Library.	M B
<i>Galveston, Texas</i> . Texas University Library, Medical Branch.	B
<i>Granville, Ohio</i> . Denison Scientific Association (Denison Univ. Libr.).	M B
<i>Honolulu, Hawaii</i> . University of Hawaii Library.	O H M B

<i>Houston, Texas.</i> Rice Institute Library.	H	M		
<i>Indianapolis, Ind.</i> Indiana Academy of Science (State Libr.).				B
<i>Iowa, Iowa.</i> State University of Iowa Libraries.	0	H	M	B
<i>Ithaca, N. Y.</i> Cornell University Library.	0	H	M	B
<i>Lawrence, Kansas.</i> University of Kansas Library.	0	H	M	B
<i>Los Angeles, Cal.</i> University of California Library.	0	H	M	B
— Hancock Library of Biology & Oceanography, Allan Hancock Foundation.				B
<i>Madison, Wisc.</i> Wisconsin Academy of Sciences, Arts and Letters (Memorial Libr., Univ. of Wisc.).	0	H	M	B
<i>Minneapolis, Minn.</i> University of Minnesota Library.	0	H	M	B
<i>Mount Hamilton, Cal.</i> Lick Observatory.				M
<i>Newark, Delaware.</i> University of Delaware Library.	0		M	B
<i>New Haven, Conn.</i> Connecticut Academy of Arts and Sciences (Yale Univ. Libr.).	0	H	M	B
<i>New Orleans, Louisiana.</i> Tulane University, Department of Zoology, Meade Natural History Library.				B
<i>New York, N. Y.</i> Columbia University Libraries.	0	H	M	B
— New York University Library.	0	H	M	B
— American Museum of Natural History.	0			B
— Metropolitan Museum of Art.		H		
— New York Academy of Sciences.			M	B
— American Geographical Society.			M	B
— Geological Society of America.	0		M	B
— New York Zoological Society.				B
— American Council of Learned Societies.	0			
<i>Notre Dame, Ind.</i> University of Notre Dame Library.				M
<i>Oak Ridge, Tenn.</i> Oak Ridge Institute of Nuclear Studies.				M
<i>Philadelphia, Penn.</i> University of Pennsylvania Library.	0	H	M	B
— »Biological Abstracts«, Univ. of Penn.				B
— Franklin Institute.				M
— Academy of Natural Sciences of Philadelphia.				B
— American Philosophical Society.	0	H	M	
<i>Pittsburgh, Penn.</i> University of Pittsburgh Library.	0	H	M	B
<i>Princeton, New Jersey.</i> Princeton University Library.	0	H	M	B
— Institute for Advanced Study.				M
<i>Providence, Rhode Island.</i> Brown University Library.	0	H	M	B
— Mathematical Reviews, American Mathematical Society.				M
<i>Pullmann, Wash.</i> State College of Washington Library.				M
<i>Salt Lake City, Utah.</i> University of Utah Library.				B
<i>St. Louis, Missouri.</i> Washington University Library.	0	H	M	B
— Missouri Botanical Garden.				B
<i>San Diego, Cal.</i> San Diego Society of Natural History.				B
<i>San Francisco, Cal.</i> California Academy of Sciences.				M
— International Science Foundation.	0	H	M	B
<i>Seattle, Wash.</i> University of Washington Library.	0	H	M	B
— Univ. of Wash., Oceanographic Laboratories.				B

<i>Seattle, Wash.</i> »Scandinavian Studies«.					H
<i>Stanford, Cal.</i> Stanford University Libraries.	0	H	M	B	
<i>Tucson, Arizona.</i> University of Arizona Library.				M	B
<i>Urbana, Ill.</i> University of Illinois Library.	0	H	M	B	
<i>Washington, D.C.</i> U. S. Naval Observatory.				M	
— Smithsonian Institution Library (Libr. of Congress).	0	H	M	B	
— Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology.		H			
— U. S. Department of Agriculture, Library.					B
— U. S. Department of Commerce, National Bureau of Standards, Library.				M	
— U. S. Department of the Interior, Fish and Wildlife Service, Library.					B
— U. S. Department of the Interior, Geological Survey.	0		M	B	
— National Academy of Sciences.	0		M	B	
— National Science Foundation.	0				
<i>Woods Hole, Mass.</i> Marine Biological Laboratory.				M	B

MEXICO

<i>Mexico, D.F.</i> Universidad Nacional Autonoma, Instituto de Biología.					B
— Universidad Nacional Autonoma, Instituto de Geología.		M	B		
— Escuela Nacional de Ciencias Biológicas.					B
— Centro de Documentacion Cientifica y Tecnica.				M	B

REPUBLICA DOMINICANA

<i>Ciudad Trujillo.</i> Universidad de Santo Domingo, Biblioteca.					H
---	--	--	--	--	---

ARGENTINA

<i>Buenos Aires.</i> Museo Argentino de Ciencias Naturales »Bernardino Rivadavia«.					B
— Academia Nacional de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales.		M	B		
— Asociación Bioquímica Argentina.					B
— Asociación Química Argentina.		M			
— Sociedad Científica Argentina.		M	B		
— Dirección Nacional de la Energía Atómica, Biblioteca.		M			
<i>Córdoba.</i> Academia Nacional de Ciencias.				M	B
<i>La Plata.</i> Universidad Nacional, Facultad de Ciencias Físicomatemáticas.	0	H	M	B	
— Universidad Nacional, Facultad de Ciencias Naturales y Museo.					B

- Rosario*. Universidad Nacional del Litoral, Facultad de Ciencias Matemáticas etc. M
San Isidro. Instituto de Botanica Darwinion. B
San Luis. Universidad Nacional de Cuyo, Facultad de Ciencias. M

BRASILIEN

- Rio de Janeiro*. Faculdade Nacional de Filosofia. M
 — Observatorio Nacional. M
 — Biblioteca Nacional. O H
 — Museu Nacional. M B
 — Instituto Oswaldo Cruz. B
 — Instituto de Matemática Pura e Aplicada. M
 — Academia Brasileira de Ciencias. M B
São Paulo. Sociedade de Matemática. M

CHILE

- Concepción*. Sociedad de Biología. B
 — Sociedad Chilena de Química. M

COLOMBIA

- Bogotá*. Academia Colombiana de Ciencias Exactas, Fisico-Químicas y Naturales. M B

PERÚ

- Lima*. Academia Nacional de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales. M B

URUGUAY

- Montevideo*. Museo de Historia Natural. B
 — Sociedad de Biología. B

VENEZUELA

- Caracas*. Universidad Central de Venezuela, Escuela de Biología. B

ASIEN

LIBANON

- Beyrouth*. Université Saint-Joseph, Bibliothèque Orientale. H

ISRAEL

- Jerusalem*. Jewish National and University Library. O H M B

ARMENIEN

Erevan. Centralnaja Biblioteka Akademii Nauk Armjanskoj SSR. **O H M B**

INDIEN

Agra. Agra University Journal of Research. **M B**
Allahabad. Academy of Sciences. **M B**
Bangalore. Indian Academy of Sciences. **M B**
 — Indian Institute of Science. **M**
Calcutta. Geological Survey of India. **M B**
 — National Library. **H M B**
 — Indian Association for the Cultivation of Science. **M B**
 — Asiatic Society. **O H M B**
 — Calcutta Mathematical Society. **M**
Madras. Kuppuswami Sastri Research Institute. **H**
New Delhi. National Institute of Sciences of India. **M B**
Pusa. National Physical Laboratory. **M B**

CEYLON

Colombo. Archaeological Survey. **H**
 — Royal Asiatic Society, Ceylon Branch. **H**

KINA

Peking. National Library of Peking. **O H M B**
Shanghai. Chinese Association for the Advancement of Science. **B**
Taipei, Taiwan. National Taiwan University Library. **O H M B**

PHILIPPINERNE

Manila. University of Manila. **H**
Quezon City. University of Philippines. **O M B**

INDONESIEN

Bandung. Natuurkundige Vereniging. **M B**
Bogor. Bibliotheca Bogoriensis. **B**
Djakarta. Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. **O H M B**

JAPAN

Fukuoka. Kyusyu University, Mathematical Institute. **M**
 — Kyusyu University, Physical Institute. **M**
Hiroshima. Hiroshima University Library. **O H M B**
Kyoto. Kyoto University, Department of Physics. **M**
Nagoya. Nagoya University, Department of Mathematics. **M**
Okayama. Okayama University, Department of Mathematics. **M**

<i>Osaka.</i> Osaka University, Faculty of Science, Library.	M	B
— Kinki University Library.	M	B
— Kyoto University, Institute for Chemical Research.	M	
<i>Sapporo.</i> Hokkaido University Library.	M	B
— Tensor Society.	M	
<i>Sendai.</i> Tôhoku University Library.	M	B
— Tôhoku University, Physical Institute.	M	
<i>Tôkyo.</i> Ministry of Education, Scientific Information Section.	H	B
— University Library.	O	H M B
— Scientific Research Institute.	M	
— Science Council of Japan.	M	B
— Academy of Japan.	O	M B
— Oriental Library.	H	
— Tôkyo Metropolitan University, Mathematical Institute.	M	
— Tôkyo Institute of Technology, Department of Mathematics.	M	
<i>Yokohama.</i> Yokohama Municipal University, Department of Mathematics.	M	

AFRIKA
ÆGYPTEN

<i>Alexandria.</i> Musée Gréco-Romain.	H	
— Société Royale d'Archéologie d'Alexandrie.	H	
<i>Cairo.</i> Institut d'Égypte.	O	H M B
— Egyptian Academy of Sciences.		B

TUNIS

<i>Tunis.</i> Mission Archéologique Française en Tunisie.	H	
— Service des Antiquités et Arts.	H	
— Institut des Hautes Études.	H	

ALGIER

<i>Alger.</i> Société d'Histoire Naturelle de l'Afrique du Nord.	B	
— Institut de Recherches Sahariennes.	B	

MAROKKO

<i>Rabat.</i> Société des Sciences Naturelles et Physiques du Maroc.	B	
--	---	--

GOLD COAST

<i>Achimota.</i> University College of the Gold Coast, Library.	O	M B
---	---	-----

KENYA

<i>Nairobi.</i> Nairobi Scientific and Philosophical Society.	M	B
---	---	---

MOÇAMBIQUE

Lourenço Marques. Museu »Dr. Álvaro de Castro«. B

BELGISK KONGO

Bukavu. Institut pour la Recherche Scientifique en Afrique Centrale. B

SYDAFRIKANSKE UNION

Cape Town. South African Museum. M B

— (*Rondebosch*). Royal Society of South Africa. O M B

Johannesburg. South African Association for the Advancement of Science. M B

Pretoria. South African Council for Scientific and Industrial Research. M B

— Transvaal Museum. M B

AUSTRALIEN**SOUTH AUSTRALIA**

Adelaide. University of Adelaide, Barr Smith Library. O H M B

— Royal Society of South Australia. M B

NEW SOUTH WALES

Sydney. Australian Museum. M B

— University of Sydney, Fisher Library. O H M B

— Royal Society of New South Wales. M

— Linnean Society of New South Wales. B

VICTORIA

Melbourne. Royal Society of Victoria. M B

— Commonwealth Scientific and Industrial Research Organization. M B

NEW ZEALAND

Wellington. Royal Society of New Zealand. M B

— Department of Scientific and Industrial Research. M B

ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES
DE DANEMARK

Résumé.

Au cours de l'année juin 1957—mai 1958 l'Académie a perdu deux de ses membres danois: M. BJØRN STISGAARD KORNERUP, historiographe des ordres royaux, conservateur aux Archives nationales, décédé le 5 novembre 1957; et M. HUGO ALBERT MATTHIESSEN, conservateur honoraire au Musée National, décédé le 9 décembre 1957.

L'Académie a perdu en plus quatre de ses membres étrangers: M. VERE GORDON CHILDE, professeur d'archéologie européenne préhistorique à l'université de Londres, décédé le 19 octobre 1957; M. RICHARD LUDWIG ENNO LITTMANN, professeur honoraire de langues sémitiques à l'université de Tubingue, décédé le 4 mai 1958; M. FREDERIK CARL MÜLERTZ STÖRMER, professeur honoraire de mathématiques à l'université d'Oslo et directeur de l'Institut d'astrophysique théorique, décédé le 13 août 1957; et M. HARALD ULRIK SVERDRUP, professeur, directeur de l'Institut polaire de Norvège, Oslo, décédé le 21 août 1957.

Dans sa séance du 11 avril 1958 l'Académie a élu les nouveaux membres suivants:

Dans la Section des Lettres trois membres danois: M. PAUL HENRIK KRAG DIDERICHSEN, professeur de langue danoise à l'université de Copenhague; M. AAGE KRISTIAN HANSEN, docteur ès lettres, Copenhague; et M. HANS HARALD KOCH, professeur de théologie, et particulièrement d'histoire ecclésiastique et dogmatique, spécialement d'histoire ecclésiastique scandinave, à l'université de Copenhague; et un membre étranger: M. FRANCIS BULL, professeur honoraire de littérature scandinave à l'université d'Oslo.

Dans la Section des Sciences sept membres danois: M. EINAR ANTON ANDERSEN, professeur de géodésie à l'université de Copenhague, directeur de l'Institut géodésique; M. BØRGE NIELSEN BAK, professeur de spectroscopie moléculaire à l'université de Copenhague, M. NIELS OVE LASSEN, chef de section à l'Institut de physique théorique de l'université de Copenhague; M. HALFDAN

EINER STEEMANN NIELSEN, professeur de botanique à l'École de pharmacie de Danemark; M. THORVALD JULIUS SØRENSEN, professeur de botanique à l'université de Copenhague, directeur du Jardin des Plantes; M. GUNNAR TEILUM, lecteur d'anatomie pathologique à l'université de Copenhague; et M. ERIK ZEUTHEN, directeur de l'Institut biologique de la Fondation Carlsberg; et quatre membres étrangers: M. MAX DELBRÜCK, professeur de biologie à l'Institut de Technologie de Californie, Pasadena, Cal.; M. BEN ROY MOTTELSON, docteur ès sciences, physicien, Institut nordique de physique atomique théorique, Copenhague; M. ARNE MÜNTZING, professeur de génétique à l'université de Lund; et M. LEIF STØRMEB, professeur de géologie historique à l'université d'Oslo.

A la fin de l'année (mai 1958) l'Académie comptait 99 membres danois et 199 membres étrangers, soit 39 membres danois et 79 membres étrangers dans la Section des Lettres et 60 membres danois et 120 membres étrangers dans la Section des Sciences.

M. Øivind Winge a été réélu président de la Section des Sciences pour les années 1958—61.

M. Heinz Holter a été réélu trésorier pour les années 1958—63.

M. Louis Hjelmslev a été réélu membre de la commission des fonds pour les années 1958—62.

M. Stig Iuul a été réélu membre du Conseil d'administration de la Fondation Carlsberg pour les années 1958—68.

M. Stig Iuul a été réélu membre du Conseil d'administration du Musée de Frederiksborg pour les années 1958—68.

M. K. Linderstrøm-Lang a été réélu membre de la commission pour les sciences naturelles du «Fonds national pour les recherches scientifiques générales» pour les années 1957—62.

Le comité national danois pour l'Union Astronomique Internationale s'est adjoint M. Mogens Rudkjøbing, professeur à l'université d'Århus.

Le comité national danois pour l'Union Géodésique et Géophysique Internationale s'est adjoint M. K. O. Andersen, directeur, Copenhague.

M. K. Linderstrøm-Lang a été élu délégué de l'Académie à la commission nationale danoise pour l'Unesco pour les années 1958—61.

Pour les membres des comités pour les Unions scientifiques internationales, l'Union Académique Internationale, etc. dont l'Académie fait partie, voir pp. 29—31.

L'Académie s'est fait représenter au cours de l'année juin 1957—mai 1958 aux réunions et congrès suivants:

Le 150e anniversaire du Musée National à Copenhague le 15 mai 1957 par M. Niels Bohr.

La session de l'Union Académique Internationale, tenue à Bruxelles du 10 au 14 juin 1957, par MM. Carsten Høeg et Franz Blatt.

Le centenaire de la Société chimique de France à Paris, les 16 et 17 juillet 1957, par M. Niels Bjerrum. (Voir le texte de l'adresse présentée p. 38.)

Le 8e congrès international de linguistes, tenue à Oslo du 5 au 9 août 1957, par M. Louis Hjelmslev.

Le 24e congrès international des orientalistes, tenu à Munich du 28 août au 4 septembre 1957, par M. Johs. Pedersen.

La session de l'Union Internationale de Physique pure et appliquée, tenue à Rome du 17 au 20 septembre 1957, par MM. Ebbe Rasmussen et Stefan Rozental.

Le 25e anniversaire de la Kungl. Gustav Adolfs Akademien à Upsal, les 29 et 30 novembre 1957, par M. Johs. Brøndsted.

La fête organisée à Berlin les 24 et 25 avril 1958 à l'occasion du centenaire de la naissance de Max Planck par M. C. Møller.

Le 150e anniversaire de la Koninkl. Nederlandse Akademie van Wetenschappen à Amsterdam du 6 au 9 mai 1958, par M. L. L. Hammerich. (Voir le texte de l'adresse présentée pp. 54—55.)

L'Académie a adressé des messages:

A la Société de Botanique du Japon, à Tokyo, à l'occasion de son 75e anniversaire du 12 au 14 octobre 1957;

A l'Institut d'Estudis Catalans à Barcelone, à l'occasion de son 50e anniversaire, le 30 décembre 1957;

A l'université du Panjab, Lahore, Pakistan, à l'occasion de la fête organisée le 30 décembre 1957;

A la Société de Chimie Physique à Paris à l'occasion de son 50e anniversaire le 31 mai 1958.

La commission pour la rédaction du nouveau «Ducange» a déposé un rapport sur l'année 1957. Voir p. 140.

La commission pour le Corpus Lexicographorum Graecorum a déposé un rapport sur l'année 1957. Voir p. 140.

La délégation représentant l'Académie à la session de l'Union Internationale de Physique tenue à Rome en 1957 a déposé un rapport. Voir p. 141—42.

Le comité de la Fondation Rask-Ørsted a accordé une subvention de 20 000 couronnes pour les relations internationales de l'Académie pendant l'année 1958.

L'Académie a établi des échanges de publications avec les institutions suivantes :

Ole Rømer-Observatoriet, Århus.

Videnskaps-Akademiets biologiske Stasjon, Solli, Norvège.

Stockholms Högskola, Fysiska Institutet, Stockholm.

Instytut Historii Kultury Materialnej, Polska Akademia Nauk, Varsovie.

Museum für Völkerkunde, Leipzig.

Moravské Museum, Brno.

Ústřední Technická Knihovna, Prague.

Institut «Jozef Stefan», Ljubljana.

Vojvodjanski Muzej, Novi Sad, Yougoslavie.

Societatea de științe matematice și fizice din RPR, Bucarest.

Politecnico di Milano, Istituto di Fisica, Milan.

Universidad de Madrid.

New York University Library, New York.

National Science Foundation, Washington D.C.

Escuela de Biología, Biblioteca, Caracas, Vénézuéla.

Indian Institute of Science, Bangalore.

Les échanges ont été élargis avec :

Akademii Nauk Ukrainskoj SSR, Kiev.

Bibliothek der Technischen Hochschule, Stuttgart.

Ústřední Ústav Geologický, Prague.

Department of Agriculture, Library, Ottawa.

Les échanges ont été arrêtés avec :

Verein für Naturwissenschaft, Braunschweig.

Les échanges ont été modifiés avec 28 institutions. Voir pp. 60–61.

Voir pp. 153–76 la liste complète des échanges de l'Académie.

L'Académie a décerné à M. P. Norup Pedersen, professeur adjoint, et à M. Johs. Jørgensen, assistant à la Section de la culture des plantes de l'Institut royal vétérinaire et agricole, 4 000 couronnes du legs Classen pour leur réponse au sujet mis au concours sur l'influence de l'assolement sur l'apparition des différentes formes de la maladie du piétin dans les champs de céréales danois.

Le conseil d'administration de la Fondation Carlsberg a déposé un rapport sur l'exercice 1956–57. Voir Partie II, pp. 1–95.

La commission pour les recherches sur les sources de l'histoire du Danemark conservées dans les archives et bibliothèques privées a déposé un rapport sur l'année 1957. Voir pp. 129–33.

Le secrétariat de l'Académie a déposé un rapport sur l'année 1957. Voir pp. 143–49.

L'Académie a tenu 14 séances, au cours desquelles ont été faites les communications suivantes :

- ¹⁸/₁₀ 57. M. Knud Jessen: Sur la flore interglaciaire de l'Irlande.
- ¹/₁₁ 57. M. Johs. Brøndum-Nielsen: La découverte récente d'une baguette runique de Ribe.
- M. J. A. Christiansen: Sur l'existence de réactions enzymatiques périodiques et leur rôle éventuel dans la naissance rythmique de «spike potentials» dans certains nerfs.
- ¹⁵/₁₁ 57. M. Therkel Mathiassen: Les fouilles faites à Sermermiut en 1955.
- ²⁹/₁₁ 57. M. L. L. Hammerich: Nouvelles recherches et nouveaux problèmes relatifs à l'auteur de l'Ackermann.
- M. Kaj Berg: Variations saisonnières et expérimentales de la respiration du pulmoné d'eau douce *Ancylus fluviatilis*.
- ¹³/₁₂ 57. M. F. J. Billeskov Jansen présente: »Danmarks Digtekunst, Bind III. Romantik og Romantisme«. (La

littérature danoise, tome III. Romantique et romantisme.)

- ¹³/₁₂ 57. M. J. Engelbreth-Holm: Leucémie virale chez les souris.
- ¹⁷/₁ 58. M. Ojvind Winge: Les chromosomes des tumeurs malignes. (Un aperçu.)
- ³¹/₁ 58. M. J. A. Christiansen: Un modèle d'une membrane enzymatique qui ressemble à une membrane de nerf.
- M. Jón Helgason: La transmission littéraire des chansons populaires islandaises.
- ¹⁴/₂ 58. M. K. Ad. Jensen: La base expérimentale de la chimiothérapie de la tuberculose.
- M. F. J. Billeskov Jansen: Holberg et quelques penseurs français.
- ²⁸/₂ 58. M. Ad. Stender-Petersen: Le romantisme polonais et le romantisme russe.
- M. Fritz Buchthal: La microstructure du fibre musculaire au repos et contracté, étudiée par la microscopie électronique de sections ultrafines.
- ¹⁴/₃ 58. M. Johs. Brøndum-Nielsen: La forme du dialecte scannien au moyen âge.
- ²⁸/₃ 58. M. Ejnar Dyggve: Un palais du Bas-Empire dans l'île de Mljet.
- M. Kaj Berg: Études limnologiques de l'influence de la civilisation sur le lac de Furesø.
- ¹¹/₄ 58. M. Mogens Westergaard: Induction de mutations spécifiques à l'aide de mutagènes physiques et chimiques.
- ²⁵/₄ 58. M. K. Arne Jensen: De l'ion dithiolonium 1,2.
- ⁹/₅ 58. M. Johs. Brøndum-Nielsen: Un petit problème de manuscrit.
- M. C. Møller: Sur la localisation de l'énergie dans les champs de gravitation.

Au cours de l'année ont été prononcés les éloges funèbres de quatre membres danois:

- ¹⁸/₁₀ 57. Éloge de M. Thorvald Madsen par M. K. Ad. Jensen. Voir pp. 99—107.
- ¹⁵/₁₁ 57. Éloge de M. O. B. Bøggild par M. Arne Noe-Nygaard. Voir pp. 65—80.

- ¹¹/₄ 58. Éloge de M. Kaare Grønbech par M. Kaj Barr. Voir pp. 81—98.
- ²⁵/₄ 58. Éloge de M. Bjørn Kornerup par M. Knud Fabricius. Voir pp. 109—17.

L'Académie a décidé la publication des travaux suivants, dont les auteurs ne sont pas membres de l'Académie:

Kai Larsen: »Cytological and Experimental Studies on *Erodium* with Special References to the Collective Species *E. cicutarium*(L.) L'Her« (M*).¹

Marie Hammer: »Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. I. The Argentine and Bolivia« (S*).

Susumu Kamefuchi: »A Comment on Landau's Method of Integration in Quantum Electrodynamics« (M*).

Josef Szövérfly: »Volkskundliches in mittelalterlichen Gebetbüchern (Randbemerkungen zu K. M. Niensens Textausgabe)« (M*).

Valdemar Poulsen: »Contributions to the Middle Cambrian Paleontology and Stratigraphy of Argentina« (M*).

Tyge W. Böcher & Kai Larsen: »Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IV. Further Studies in Short-Lived Herbs« (S*).

Cyril Mango: »The Brazen House. A Study of the Byzantine Imperial Palace of Constantinople« (M).

M. Køie & K. H. Rechinger: »Symbolae Afghanicae. Part IV« (S).

G. Källén & A. Wightman: »The Analytic Properties of the Vacuum Expectation Value of a Product of Three Scalar Local Fields« (S).

C. J. Ballhausen & E. M. Ancmon: »Table of Ligand Field Integrals« (M).

En 1957 l'Académie a publié une liste de ses publications de 1917 à 1956 avec un tarif de toutes ses publications de 1742 à 1956.

Voir pages 150—52 la liste des publications issues de l'Académie au cours de l'année.

Voir pages 184—92 l'Index analytique.

¹ L'apposition d'un (M) ou d'un (S) au titre indique que le travail sera publié dans les *Meddelelser* ou dans les *Skifter* de l'Académie. Un astérisque (M* ou S*) désigne que l'ouvrage a paru dans l'année courante.

SAG- OG NAVNEFORTEGNELSE

- ABSTRACTING, komité. Se: Naturv. dokumentation.
- ADRESSE, til 100-års jubilæum i Société Chimique de France, Paris 1957 38; til 150-års jubilæum i Kon. Nederl. Akad. van Wetenschappen i Amsterdam 1958 53, 54.
- AFHANDLINGER AF IKKE-MEDLEMMER antages til offentliggørelse 40, 47, 62, 64.
- ALEXANDRIA, Musée gréco-romain og Soc. Royale d'Archéol. får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.
- AMSTERDAM, Kon. Nederl. Akad. van Wetenschappen 150-års jubilæum 1958, L. L. Hammerich delegeres, med adresse 53, 54.
- ANCMON, E. M. Se: Ballhausen, C. J.
- ANDERSEN, EINAR A., prof., direktør, dr. phil., vælges til medl. 59.
- ANDERSEN, K. O., direktør for Meteor. Inst., cand. mag., medl. af komiteen for Union Géod. et Géophys. Intern. 37.
- ARKIV, SELSKABETS, beretn. fra sekretariatet 143; modtager ekspl. af tale af Chr. Holstein 1749 49; får ved køb »Cimbria literata, bd. I-III« 1744 ved Johs. Møller 64.
- ATHEN, Soc. Archéol. d'Athènes, Institut suédois d'études classiques og Deut. Archäol. Inst. får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- BAK, BØRGE N., prof., dr. phil., vælges til medl. 59.
- BALLHAUSEN, C. J., dr. phil., afh. i samarbejde med E. M. Ancmon »Table of Ligand Field Integrals« opt. 64.
- BANGALORE, Indian Institute of Science, bytteforb. indgås 52.
- BARCELONA, Institut d'Estudis Catalans, lykønskes til 50-års jubilæum 1957 47.
- BARR, KAJ, taler mindeord om Kaare Grønbech 57, trykt 81-98.
- BEIROUT, Univ. Saint-Joseph, Bibl. Orient., får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.
- BERG, KAJ, giver medd. »Sæsonmæssig og experimentel variation af iltforbruget hos ferskvandssneglen *Ancylus fluviatilis*« 44; giver medd. »Limnologiske studier over Furesø's kulturpåvirkning« 56.
- BERLIN, Deutsche Akad. d. Wiss. festligholder Max Plancks 100-års fødselsdag 1958, selsk. sender delegeret 52; C. Møller deleg. 60.
- BJERRUM, NIELS, repræs. selsk. ved 100-års jubilæum i Société Chimique de France, Paris 38; afh. »Calciumorthophosphate I-II« sættes i arbejde 40.
- BLATT, FRANZ, deleg. til møde 1958 i Union Acad. Intern. 53; leder møde i den intern. Ducangekomité i København 1958 64.
- BOHR, NIELS. Se: Præsident.
- BOHR LEGATET, NIELS, administrationsudvalget 34; uddrag af regnskab for 1957 60, trykt 137.

- BOSTON, Museum of Fine Arts får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.
- BRAUNSCHWEIG, Verein für Naturwissenschaft, bytteforb. ophører, Technische Hochschule får publ. 39.
- BRNO, Moravské Museum, bytteforb. indgås 43.
- BRØNDSTED, JOHS., deleg. til Kungl. Gustav Adolfs Akademiens 25-års jubilæum 1957 i Uppsala 38; deleg. til Intern. Kongress für Vor- und Frühgeschichte i Hamburg 1958 53.
- BRØNDUM-NIELSEN, JOHS., giver medd. »En nyfundet runepind fra Ribe« 41; giver medd. »Middelalderens skånske sprogform« 52; giver medd. »Et lille håndskriftproblem« 63.
- BUCAREST, Societatea de științe matematice și fizice din RPR, bytteforb. indgås 46.
- BUCHTHAL, FRITZ, giver medd. »Den hvilende og kontraherede muskelfibers finstruktur undersøgt ved elektronmikroskopi af ultratynde snit« 51.
- BUDAPEST, Hung. Historical Museum får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- BUDGET for 1958, vedtages 46, trykt 122-24.
- BULL, FRANCIS, prof., dr., Oslo, er til stede som gæst 51; vælges til udenl. medl. 59.
- BYTTEFORBINDELSER, indgås 39, 43, 45, 46, 47, 49, 50, 52; udvides 43, 47, 55; ophæves 39; ændres 39, 60, 61; beretn. fra sekretariatet 144-49; fortegnelse over bytteforbindelser 153-76.
- BYZANTINISTENKONGRESS, XI. Intern., i München 1958, E. Dyggve deleg. 53.
- BÖCHER, TYGE W., prof., dr. phil., afh. i samarbejde med cand. mag. Kai Larsen »Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IV« opt. 47, udk. 152.
- BØGGILD, O. B., mindeord ved Arne Noe-Nygaard 43, trykt 65-80.
- CAMBRIDGE, MASS., American School of Prehistoric Research får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.
- CARACAS, VENEZUELA, Escuela de Biología, bytteforb. indgås 39.
- CARLSBERGFONDETS DIREKTION 32; Stig Iuul genvælges til medl. 59; beretn. 1956-57 forelægges 62, trykt II, 1-95.
- CARLSBERG LABORATORIETS BESTYRELSE, tilfornordede 32.
- CARLSEN, FRITZ, mag. sc., er til stede som gæst 51.
- CHILDE, V. G., prof., dr., selsk. udenl. medl., London, død 44.
- CHRISTIANSEN, J. A., giver medd. »Om eksistensen af periodisk forløbende enzymatiske reaktioner og deres mulige betydning for den rytmiske opståen af »spids-potentialer« i visse nerver« 42; giver medd. »En enzymatisk membranmodel, der ligner en nervemembran« 48.
- CLASSENS LEGAT, prisbesvarelse belønnes 58.
- CLASSENS FIDEICOMMIS, direktionen sender beretn. for 1956-57 52.
- COLLSTROP, A., GROSSERER, HJEM FOR EN DANSK VIDENSKABSMAND, bestyrelse 33; beretn. for 1957 57, trykt 134-35.
- COLOMBO, Archaeol. Survey får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.

- COMMITTEE ON SCIENCE AND ITS SOCIAL RELATIONS, komité 31.
- CONFERENCE ON SCIENTIFIC INFORMATION, THE INTERN., i Washington 1958, ingen deleg. 39, event. en observatør 53.
- CONGRÈS INTERN. D'HISTOIRE DE L'ART, LE XIXe, i Paris 1958, E. Dyggve deleg. 53.
- CONGRÈS INTERN DE LINGUISTES, LE VIIIe, i Oslo 1957, Louis Hjelmslev deleg. i st. f. L. L. Hammerich 38.
- CONGRESS OF AMERICANISTS, THE 33rd INTERN., i Costa Rica 1958, ingen deleg. 39; trykt beretn. om 32. møde modtages 49.
- CONGRESS OF MATHEMATICIANS, THE INTERN., i Edinburgh 1958, N. E. Nørlund deleg. 39.
- CONGRESS OF ZOOLOGY, THE XVth INTERN., i London 1958, Math. Thomsen deleg. 39.
- CONGRESSO INTERNAZ. DI ARCHEOLOGIA CLASSICA, IL VII, i Rom-Napoli 1958, E. Dyggve deleg. 53.
- CONSEIL INTERN. DES UNIONS SCIENTIFIQUES, komité 28; komiteer for derunder hørende unioner 29-31; møde i Washington, K. Linderstrøm-Lang deleg. 53; sender dagsorden for møde 1958 62.
- CORPUS LEXICOGRAPHORUM GRAECORUM, kommission 31; beretn. for 1956 37; beretn. for 1957 trykt 140.
- DANMARKS AKVARIUM, medl. af bestyrelsen 35; beretn. for 1956-57 37.
- DANMARKS INSTITUT FOR INTERN. UDVEKSLING AF VIDENSKABELIGE PUBLIKATIONER (I.D.É.) 147.
- DANSKE INSTITUT, DET, i Rom, medl. af bestyrelsen 35.
- DELBRÜCK, MAX, prof., Pasadena, Cal., vælges til udenl. medl. 59.
- DIDERICHSEN, PAUL H. K., prof., dr. phil., vælges til medl. 58.
- DUCANGE, kommission 31; beretn. for 1957 63, trykt 140; den intern. komité holder møde i København 1958 64.
- DYGGVE, EJNAR, deleg. til II VII Congresso Internaz. di Archeologia Classica i Rom 1958, til Le XIX Congrès Intern. d'Histoire de l'Art i Paris 1958 og til XI. Intern. Byzantinistenkongress i München 1958 53; giver medd. »Et senantikt palads på øen Mljet« 55.
- EJSKJÆR, INGER, cand. mag., får bevill. af Marcus Lorenzens Legat 56.
- ENGELBRETH-HOLM, J., giver medd. »Virusbetinget leukæmi hos mus« 45.
- FABRICIUS, KNUD, taler mindeord om Bjørn Kornerup 61, trykt 109-17.
- FENCHEL, W., deleg. til møde i den matem. union i St. Andrews 1958 53, 62.
- FORRETNINGSORDEN, SELSKABETS, ny formulering drøftes i vedtægtsudvalg 57.
- FREDERIKSBORG-MUSEETS BESTYRELSE, medlem 32; Stig Iuul genvælges til medl. 59.
- FRYDENBERG, OVE, mag. sc., får Emil Herborgs Legat 59.
- GRØNBECHE, KAARE, mindeord ved Kaj Barr 57, trykt 81-98.
- GUGGENHEIM, E. A., prof., dr., Reading, selsk. udenl. medl., overværer møde 42.
- GUSTAFSON, TORSTEN, prof., dr., selsk. udenl. medl., Lund, overværer møde 41, 42, 44, 51.

- GÆSTER og udenl. medl. til stede ved selsk. møder 36, 41, 42, 44, 51, 61.
- HAMMER, MARIE, dr. phil., afh. »Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. I« opt. 40, udk. 152.
- HAMMERICH, L. L., er forhindret i deltag. i lingvistkongres i Oslo 38; fung. som sekretær 42, 44, 57, 61; giver medd. »Nye forskninger og problemer vedr. Ackermann-digteren« 44; delegeres til 150-års jubilæum i Kon. Nederl. Akad. van Wetenschappen i Amsterdam 1958 53; delegeres til møde i Union Acad. Intern. 1958 53, 63. Se også: Redaktør.
- HANSEN, ALFRED, cand. mag., får bevill. af Marcus Lorenzens Legat 56.
- HANSEN, AAGE KR., dr. phil., vælges til medl. 58.
- HELGASON, JÓN, giver medd. »De islandske folkevisers litterære overlevering« 48.
- HELSINGFORS, Finska Fornminnesföreningen får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- HERBORG, EMIL, LEGAT, bestyrelse 33; Arne Noe-Nygaard genvælges til medl. 59; M. Westergaard nyvælges 59; legatet uddeles 59; beretn. for 1957 60, trykt 136.
- HERTZSPRUNG, E., deleg. til møde i Union Astron. Intern. i Moskva 1958 39.
- HIELMSTIERNE-ROSENCRONESKE STIFTELSE, DEN GREVELIGE, sender beretning og meddelelse om tilskud 37, 39.
- HJELMSLEV, LOUIS, repræs. selsk. ved lingvistkongres i Oslo 1957 38; genvælges til medl. af kassekomm. 59.
- HOLTER, HEINZ, genvælges til kasserer 59; fung. som sekretær 63. Se også: Kasserer.
- HYLTÉN-CAVALLIUS, CARL, docent, Lund, er til stede som gæst 36.
- HØEG, CARSTEN, delegeres til møde i Union. Acad. Intern. 1958 53.
- HØG, ERIK, mag. sc., får Emil Herborgs Legat 59.
- IUUL, STIG, genvælges til medl. af Carlsbergfondets direktion 59; genvælges til medl. af Frederiksborg-Museets Bestyrelse 59.
- JANSEN, F. J. BILLESKOV, forelægger »Danmarks Digtekunst, Bd. III« 45; giver medd. »Holbergs forhold til nogle franske tænkere« 50.
- JENA, Universitetet 400-års jubilæum 1958, forhandl. om deleg., adresse sendes 53.
- JENSEN, K. AD., taler mindeord om Thorv. Madsen 36, trykt 99-107; giver medd. »Det eksperimentelle grundlag for tuberkulosekemoterapi« 49.
- JENSEN, K. ARNE, giver medd. »Om 1,2-dithioloniumionen« 61.
- JESSEN, BØRGE, deleg. til møde i den matem. union i St. Andrews 1958 53.
- JESSEN, KNUD, giver medd. »Om Irlands interglaciale flora« 36.
- JØRGENSEN, C. A., afh. i samarb. med Thorv. Sørensen og Mogens Westergaard »The Flowering Plants of Greenland« sættes i arbejde 40; bedømmer prisbesv. 58.
- JØRGENSEN, JOHS., assistent. Se: Pedersen, P. Norup.
- KALMÁR, L., prof., Szeged, er til stede som gæst 42.

- KAMEFUCHI, SUSUMU, dr., afh. »A Comment on Landau's Method of Integration in Quantum Electrodynamics« opt. 40, udk. 151.
- KARKER, ALLAN, cand. mag., får bevill. af Marcus Lorenzens Legat 56.
- KASSEKOMMISSION, SELSKABETS, 27; bevilger regulering af sekretariatets lønninger 43; forelægger budget for 1958 46, trykt 122–24; anbefaler trykn. af henlagte publ. 49, 55; forelægger regnskab for 1957 58, trykt 118–21; Louis Hjelmlev genvælges til medl. 59; N. E. Nør-lund genvælges til formand 62.
- KASSERER, SELSKABETS, 27; H. Holter genvælges 59.
- KIEV, Akademiet, bytteforb. udvides 43.
- KLASSEFORMÆND, SELSKABETS, 27; den naturv.-mat. klasse vælger for-mand 55; Ojvind Winge genvælges 56.
- KLASSER, SELSKABETS, holder møde 48, 50, 55, 57; den naturv.-mat. indstiller prisbesv. til belønning 58.
- KNAPPEIS, G. G., overassistent, er til stede som gæst 51.
- KOCH, H. H., prof., dr. theol., vælges til medl. 58.
- KONGRESS DER INTERN. GESELLSCHAFT FÜR MUSIKWISS. i Köln 1958, ingen deleg. 53.
- KONGRESS FÜR NAMENFORSCHUNG, VI. INTERN., i München 1958, ingen deleg. 53.
- KONGRESS FÜR VOR- UND FRÜHGESCHICHTE, V. INTERN., i Hamburg 1958, J. Brøndsted deleg. 53.
- KORNERUP, BJØRN, medl. af arkivkommissionen 37; afgår ved døden 43; en bog (Chr. Holsteins tale) overdrages selskabets arkiv 49; mindeord ved Knud Fabricius 61, trykt 109–17.
- KÄLLÉN, G., afh. i samarb. med A. Wightman »The Analytic Properties of the Vacuum Expectation Value of a Product of Three Scalar Local Fields« opt. 62.
- KØBENHAVN, Nationalmuseets 150-års jubilæum, præsidenten lykønsker 37. – Kunstakademiet får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60. – Univ. arkæol. Laborat. får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- KØIE, MOGENS, dr. phil., afh. i samarb. med dir., dr. K. H. Rechinger opt. 62.
- LAHORE, PAKISTAN, University of Panjab, festlighed 1957, lykønskes 43.
- LANGE, JOHAN, mag. sc., får bevill. af Marcus Lorenzens Legat 56.
- LARSEN, KAI, cand. mag., afh. »Cytological and Experimental Studies on *Erodium*« opt. 40, udk. 151. Se også: Böcher, Tyge W.
- LASSEN, N. O., afdelingsleder, dr. phil., vælges til medl. 59.
- LEGATER. Se: Bohr, Classen, Herborg, Lorenzen og Ørnborg.
- LEIPZIG, Museum für Völkerkunde, bytteforb. indgås 50.
- LIÈGE, Inst. archéol. liégeois får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- LINDERSTRØM-LANG, K., genvælges til komm. for naturvid. under Sta-tens alm. Videnskabsfond 37; genvælges til Den danske Unesco-Nationalkommission 49; deleg. til møde i Conseil Intern. des Unions Scient. 1958 i Washington 53.
- LITTMANN, R. L. E., fh. prof., dr., selsk. udenl. medl., Tübingen, død 64.
- LJUBLJANA, Institut »Jozef Stefan«, bytteforb. indgås 39.

- ŁODZ, Muzeum Archeol. i Etnograf. får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- LOMHOLT, ASGER, arkivar 35; beretn. for 1957 fra sekretariatet 143-49.
- LORENZENS LEGAT, MAG. ART., MARCUS, bestyrelse 34; legatet uddeles 56; beretn. for 1957-58 60, trykt 138-39.
- LUNDEHAVE. Se: Collstrop, A.
- MADRID, Universidad, bytteforb. indgås 39. - Soc. Española de Antrop., Etnogr. e Prehist. får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- MADSEN, THORVALD J. M., mindeord ved K. Ad. Jensen 36, trykt 99-107.
- MANGO, CYRIL, dr., Washington D. C., afh. »The Brazen House« opt. 62.
- MATHIASSEN, THERKEL, giver medd. »Sermermiut-gravningen 1955« 43.
- MATHIESEN, HANS, cand. mag., får bevill. af Marcus Lorenzens Legat 56.
- MATTHIESSEN, HUGO A., afgår ved døden 45.
- MEDLEMMER, SELSKABETS, 1-26; afgår ved døden 36, 43, 44, 45, 64; drøftelse af overflytn. af indenl. medl. 57; nye medl. opt. 58-59.
- MILANO, Politecnico di Milano, Instituto di Fisica, bytteforb. indgås 46.
- MINDEORD, Th. Madsen ved K. Ad. Jensen 36, trykt 99-107; O. B. Bøggild ved Arne Noe-Nygaard 43, trykt 65-80; Kaare Grønbech ved Kaj Barr 57, trykt 81-98; Bjørn Kornerup ved Knud Fabricius 61, trykt 109-17.
- MONUMENTA MUSICAE BYZANTINAE, kommission 32.
- MOTTELSON, BEN R., dr., vælges til udenl. medlem 59; er tilstede ved møde 61.
- MUNKSGAARD, E., FORLAG, medd. om salg af selsk. publ. i 1956 40.
- MÜNTZING, ARNE, prof., Lund, vælges til udenl. medl. 59.
- MØDER, SELSKABETS, beretn. 36-64.
- MØLLER, C., deleg. til møde for Max Planck i Berlin 1958 60; giver medd. »Om energifordelingen i gravitationsfelter« 63.
- NATURFORSKERMØDER, DE SKANDINAVISKE, den danske bestyrelse 34.
- NATURVIDENSKABELIG DOKUMENTATION, komité 31.
- NEW YORK, New York University Library, bytteforb. indgås 43. - Metropolitan Museum of Art får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.
- NIELSEN, H. EINER STEEMANN, prof., dr. phil., vælges til medl. 59.
- NIELSEN, JAKOB. Se: Sekretær.
- NOE-NYGAARD, ARNE, taler mindeord om O. B. Bøggild 43, trykt 65-80; genvælges til medl. af bestyr. for Emil Herborgs Legat 59.
- »NORDEN'S« NORDISKE SPROGNÆVN, medlem 35.
- NOVI SAD, JUGOSLAVIEN, Vojvodjanski Muzej, bytteforb. indgås 49.
- NØRLUND, N. E., deleg. til intern. matematikerkongres i Edinburgh 1958 39; deleg. til møde i den matem. union i St. Andrews 1958 53; genvælges til form. for kassekomm. 62; er forhindret i at deltage i den matem. unions møde 1958 62.
- ORIENTALISTENKONGRESS, DER XXIV. INTERN., i München 1957, Johs. Pedersen giver beretn. 38, 42.
- OTTAWA, Departm. of Agriculture, bytteforb. udvides 43.
- OVERSIGT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED 1956-57, udk. 150.

- PACIFIC SCIENCE CONGRESS, THE NINTH, beretn. om møde i Bangkok 1957 modtages 50.
- PĀLI DICTIONARY, A CRITICAL, kommission 32; resolution vedtaget på orientalistkongres i München 38; indledende forhandl. i mødet i Union Acad. Intern. 1958 om intern. samarb. 63.
- PARIS, Société Chimique de France, 100-års jubilæum, Niels Bjerrum repræs. selsk. og medbringer adresse 38 (tekst 38). – Société de Chimie Physique, 50-års jubilæum 1958, lykønskes 60.
- PEDERSEN, JOHS., fungerer som præsident 36, 41, 42, 44, 45; giver mundtlig beretn. om orientalistkongres i München 1957 38; skriftlig beretn. om samme 42.
- PEDERSEN, P. NORUP, amanuensis, prisbesvarelse i samarb. med assist. Johs. Jørgensen belønnes 58, bedømmelse trykt 125–28.
- PHILADELPHIA, American Philos. Soc. f r Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.
- PLANCK, MAX. Se: Berlin.
- POULSEN, VALDEMAR, mag. sc., afh. »Contributions to the Middle Cambrian Paleontology and Stratigraphy of Argentina« opt. 40, udk. 151.
- PRAHA, Akademiet sender Comenius' »Opera Didactica Omnia« I–III 41;  stredn  Technik  Knihovna, bytteforb. indgås 47;  stredn   stav Geologick y, bytteforb. udvides 47.
- PRISOPGAVER, udvalg nedsættes til bed mm. af besvarelse af opgave for Classens Legat 50; forhandling om bedømmelse 57; prisbesv. belønnes 58; bedømmelse trykt 125–28.
- PRÆSIDENT, SELSKABETS, 27; byder medl. velkommen 36, 61; lykønsker Nationalmuseet ved 150-års jubilæum 37.
- PUBLIKATIONER, SELSKABETS, fremlægges af redaktoren 41, 42, 47, 50, 62; opgørelse fra kommissionær om salg i 1956 40; fortegn. over publ. 1917–56 udk. 41, 152; redaktoren g r rede for publ.-virksomheden og dens økonomi 42; redaktoren omtaler udgivelsen af »Vocabularium Rossico-Germanicum« 46; trykn. af henlagte publ. påbegyndes 49, 55.
- RASK-ØRSTED FONDETS BESTYRELSE, medlemmer 33; beretn. for 1956–57 37; bevilger 20 000 kr. til intern. forbindelser 47.
- RECHINGER, K. H., dir., dr., Wien, afh. i samarb. med dr. Mogens Koie »Symbolae Afghanicae, Part IV« opt. 62.
- REDAKTØR, SELSKABETS, 27; fremlægger selsk. publ. 41, 42, 47, 50, 62; g r rede for publ.-udgivelsen og dens økonomi 42; omtaler udgivelsen af »Vocabularium Rossico-Germanicum« 46. Se også: Hammerich, L. L.
- REGISTRERING AF LITTERÆRE KILDER TIL DANSK HISTORIE, medl. af kommission 28.
- REGNSKAB for 1957 forelægges 58, trykt 118–21.
- REVISORER, SELSKABETS, 27.
- REVISORSUPPLEANTER, SELSKABETS, 28.
- ROMA, Bibl. dell'Istituto di Archeol. e Storia dell'Arte, Istituto Storico

- Olandese og Istituto Archeol. Svedese får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- RUDKJØBING, MOGENS, prof., dr., Århus, medl. af komiteen for Union Astron. Intern. 37.
- SAUNTE, LISE HØST, mag. sc., får bevill. af Marcus Lorenzens Legat 56.
- SEKRETARIAT, SELSKABETS, 35; lønninger til personale reguleres 43; beretn. for 1957-64, trykt 143-49.
- SEKRETER, SELSKABETS, 27; giver medd. om dødsfald 36, 43, 44, 45; giver medd. om valg af klasseform. 56; giver medd. om klassernes forslag til valg af medl. 56; giver oversigt over sæsonens møder 64.
- SKAUTRUP, P., medl. af arkivkommissionen 37.
- SMIDTH, F. L., & Co's JUBILÆUMSFOND, sender aftryk af fundats 40.
- SODEMANN, JØRGEN, mag. sc., får Emil Herborgs Legat 59.
- SOLLIA, Videnskabs-Akademiets biologiske stasjon, bytteforb. indgås 39.
- SPATH, L. F., dr., selsk. udenl. medl., London, død 36.
- SPLIT, Muséum Archéol. får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- STATENS ALMINDELIGE VIDENSKABSFOND, medl. af kommissionerne 33; K. Linderstrøm-Lang genvælges 37; beretn. for 1955-56 37.
- STATISTISKE INSTITUT, DET INTERN., møde i Bruxelles 1958, ingen deleg. 53.
- STATSTILSKUD, for 1958-59, medd. herom 61.
- STENDER-PETERSEN, AD., får tildelt Ørnborgs Legat 43; giver medd. »Den polske romantik og den russiske« 51.
- STOCKHOLM, Fysiska Institutet, Stockholms Högskola, bytteforb. indgås 45. – Svenska Sällsk. för Antrop. och Geografi får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- STRÖMGREN, BENGT, fratræder bestyr. for Emil Herborgs Legat 59.
- STUTTART, Bibl. der Techn. Hochschule, bytteforb. udvides 55.
- STØRMER, F. C. M., fh. prof., dr., selsk. udenl. medl., Oslo, død 36.
- STØRMER, LEIF, prof., Oslo, vælges til udenl. medl. 59.
- SVERDRUP, H. U., prof., dr., selsk. udenl. medl., Oslo, død 36.
- SZÖVÉRFY, JOSEF, prof., dr., Ottawa, afh. »Volkskundliches in mittelalterlichen Gebetbüchern« opt. 40, udk. 150.
- SØRENSEN, THORVALD J., prof., dr., vælges til medl. 59. Se: Jørgensen, C. A.
- TEILUM, GUNNAR, docent, dr. med., vælges til medl. 59.
- THOLLE, JOHS., havearkitekt, får bevill. af Marcus Lorenzens Legat 56.
- THOMSEN, MATH., deleg. til zoologkongres i London 1958 39.
- TILLIDSHVERV, SELSKABETS, 27-35.
- TÔKYO, Botanical Society of Japan, indbyder til 75-års jubilæum 1957, lykønskes 38.
- TORINO, Società Piemontese di Archeol. e Belle Arti får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- TOURS, Soc. archéol. de Touraine får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- TUNIS, Mission Archéol. Française de Tunisie, bytteforb. indgås 49. – Service des Antiquités et Arts får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.
- UDVALG, KOMMISSIONER, KOMITEER 27-35.

- UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE, kommission 28; beretn. for 1956 37; P. Skautrup og Bjørn Kornerup medl. af kommissionen 37; får bevill. 46; beretn. for 1957 63, trykt 129-33.
- UNDERVISNINGSMINISTERIET, sender medd. om statstilskud for 1958-59 61.
- UNESCO, DEN DANSKE NATIONALKOMMISSION, medl. 31; K. Linderstrøm-Lang genvælges 49.
- UNGARSK STUDENTER, sekretæren oplyser herom 40.
- UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE, komité 28; sender trykt beretn. om møde 1957 47; valg af delegerede til møde 1958 53; sender dagsorden for møde 1958 62.
- UNION ASTRONOMIQUE INTERN., komité 29; prof. Mogens Rudkjøbing, Århus, vælges til medl. af komiteen 37; E. Hertzsprung deleg. til møde i Moskva 1958 39; sender dagsorden for møde 1958 62.
- UNION GÉODÉSIQUE ET GÉOPHYSIQUE INTERN., komité 29; direktør K. O. Andersen vælges til medl. af komiteen 37; medd. om danske deltagere i mødet 1957 39.
- UNION INTERN. MATHÉMATIQUE, komité 30; møde i St. Andrews 1958, valg af deleg. 53; N. E. Nørlund forhindret i deltag. 62.
- UNION INTERN. DE PHYSIQUE PURE ET APPLIQUÉE, komité 29.
- UNION INTERN. DES SCIENCES BIOLOGIQUES, komité 29; møde i London 1958, J. Ørskov deleg. 53.
- UNION OF BIOCHEMISTRY, INTERN., komité 30.
- UNION OF PHYSIOLOGICAL SCIENCES, komité 31.
- UPPSALA, Kungl. Gustav Adolfs Akademiens 25-års jubilæum 1957, Johs. Brøndsted delegeres 38.
- VALENCIA, Univ. Literaria får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 61.
- VALG AF EMBEDSMÆND O. L. 56, 59.
- VIDENSKABSFOND. Se: Statens alm. Videnskabsfond.
- »VOCABULARIUM ROSSICO-GERMANICUM«, udgivelse heraf vedtages 46.
- WARSAWA, Instytut Historii Kultury Materialnej, bytteforb. indgås 47.
- WASHINGTON, D. C., National Science Foundation, bytteforb. indgås 39.
- WESTERGAARD, MOGENS, giver medd. »Induktion af specifikke mutationer ved hjælp af fysiske og kemiske mutagener« 57; vælges til medl. af bestyr. for Emil Herborgs Legat 59. Se: Jørgensen, C. A.
- WIGHTMAN, A. Se: Källén, G.
- WINGE, ØJVIND, fung. som præsident 46, 48, 49; giver medd. »Kromosomforhold i maligne tumorer« 46; genvælges til klasseformand 56; bedømmer prisbesv. 58.
- ZEUTHEN, ERIK, forstander, dr. phil., vælges til medl. 59.
- ZÜRICH, Schweiz. Landesmuseum får Hist. Filos. Medd. og Skrifter 60.
- ØRNBORG, PASTOR EMER. F. J., LEGAT, uddeles 43.
- ØRSKOV, J., deleg. til møde i Intern. Union of Biological Sciences i London 1958 53.
- ÅRHUS, Ole Rømer-Observatoriet får Overs., Mat. Fys. Medd. og Skrifter 39.

BERETNING

FRA

CARLSBERGFONDET

FOR ÅRET

1. OKTOBER 1956 TIL 30. SEPTEMBER 1957

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S

1958

Denne beretning er af Carlsbergfondets direktion indgivet til Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab i henhold til § XVIII i fondets statuter.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Afdeling A: Carlsberg Laboratoriet.....	5
Afdeling B: Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser	16
Carlsbergfondets biologiske Institut.....	38
Skrifter indsendt til Carlsbergfondet.....	46
Afdeling C: Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg ...	64
Ny Carlsbergfondet.....	70
Regnskab og status for Carlsbergfondet samt afdelingerne A, B og C og Ny Carlsbergfondet	84
Almindelige meddelelser	92

Afdeling A

Carlsberg Laboratoriet.

Fra laboratoriets bestyrelse er modtaget følgende beretning:

Den kemiske afdeling.

Leder: professor, dr. K. LINDERSTRØM-LANG.

I det forløbne år har professor K. LINDERSTRØM-LANG dels alene, dels i samarbejde med medarbejdere ved laboratoriet fortsat studiet af proteinstoffer og proteolytiske enzymer. Han har således videreført de i tidligere beretninger nævnte studier af deuteriumudvekslingen imellem vand og forskellige andre stoffer.

I februar 1957 talte professor LINDERSTRØM-LANG om dette emne i Svenska Vetenskaps Akademien. I maj måned opholdt professor LINDERSTRØM-LANG sig 14 dage i New York, hvor han holdt 4 forelæsninger ved Rockefeller Institutet, nemlig om deuteriumudvekslingen, om proteinstoffernes elektrokemiske forhold, om deres kemiske og fysiske konstitution og endelig om enzymet subtilisin. Fra 9. juni til 29. juli var professor LINDERSTRØM-LANG på en studie- og foredragsrejse i U.S.A. og Frankrig, hvor han holdt en række forelæsninger ved University of Washington, Seattle, ved University of Wisconsin, Madison, ved Gordon-konferencen i New Hampton, på Massachusetts General Hospital, Boston, og endelig ved et protein-symposium i Paris; dette sidste foredrag vil blive trykt i symposiumberetningen med titlen: »Deuterium exchange and protein structure«.

Den i forrige beretning omtalte afhandling af C. F. JACOBSEN, J. LEONIS, K. LINDERSTRØM-LANG og M. OTTESEN med titlen: »The pH-stat and its use in biochemistry« er nu publiceret.

Civilingeniør M. OTTESEN har fortsat været beskæftiget med ovalbuminets omdannelse til plakalbumin ved hjælp af subtilisin. En afhandling over disse undersøgelser er i trykken med titlen: »The Transformation of Ovalbumin into Plakalbumin, A Case of limited Proteolysis«.

Iøvrigt har civilingeniør OTTESEN til dels i samarbejde med professor LINDERSTRØM-LANG og flere af laboratoriets gæster deltaget i en række af de i det følgende nævnte undersøgelser, navnlig over subtilisin og dette enzyms indvirkning på andre protein-stoffer end ovalbumin.

Civilingeniør G. JOHANSEN har fortsat de i tidligere beretning nævnte undersøgelser over β -lactoglobulinets enzymatiske nedbrydning. Desuden har civilingeniør JOHANSEN i samarbejde med Dr. EL-KAMMAH påbegyndt undersøgelser over proteinstoffernes alkoholyse og hydrazinolyse.

Civilingeniør S. O. NIELSEN har dels været beskæftiget med reduktion af insulin med thioglykolsyre i sur vædske, dels med fremstillingen af blandede SS-forbindelser. Civilingeniør NIELSEN forelagde disse resultater ved den internationale kemiske unions møde i Paris i juli 1957. Civilingeniør NIELSEN har desuden i samarbejde med professor LINDERSTRØM-LANG påbegyndt målinger af det infrarøde spektrum af modelsubstanser af proteinlignende struktur med henblik på et studium af deuteriumudvekslingen af proteinstoffer ved hjælp af det nye spektrofotometer, som laboratoriet har modtaget som gave fra Rockefeller Foundation. Dr. HILDEGARD LAMFROM har deltaget i disse undersøgelser.

Civilingeniør BODIL MEEDOM har fortsat sine i forrige beretning omtalte undersøgelser over endegrupperne i chymotrypsinogen og chymotrypsin. Det er lykkedes civilingeniør MEEDOM at bestemme en væsentlig del af aminosyresekvensen i det af hende isolerede endestillede peptid i chymotrypsinogen.

Dr. HILDEGARD LAMFROM har som gæst ved afdelingen dels fortsat sine undersøgelser over aminoendegrupperne i plakalbumin, dels som nævnt samarbejdet med civilingeniør S. O. NIELSEN i de af ham udførte undersøgelser.

Dr. T. VISWANATHA har som gæst ved afdelingen i det væsentlige afsluttet sine undersøgelser over trypsins reaktion med E 600 og andre organiske fosfatestre. En afhandling med titlen: »The

Reaction Between Trypsin and Organophosphorus Esters« er i trykken i Carlsberg Laboratoriets meddelelser. Desuden har Dr. VISWANATHA fortsat sine undersøgelser over subtilisin.

Dr. BOTHAINA EL-KAMMAH har som gæst ved afdelingen i samarbejde med professor LINDERSTRØM-LANG og civilingeniør G. JOHANSEN fortsat sine i forrige beretning omtalte studier over α -amylase fra grønmalt. Desuden har hun som ovenfor nævnt påbegyndt en undersøgelse af proteinstoffernes alkoholyse og hydrazinolyse i samarbejde med civilingeniør G. JOHANSEN.

Dr. G. TABORSKY har som gæst ved afdelingen fortsat og afsluttet sine undersøgelser over ribonucleasens nedbrydning med trypsin og chymotrypsin. Desuden har han udført en bredt anlagt undersøgelse over ribonucleasens fosforylering med imidazol-difosfat. En afhandling over emnet foreligger trykfærdig.

Dr. H. SCHERAGA har som gæst ved afdelingen afsluttet sine teoretiske og experimentelle undersøgelser over hydrogenbindinger mellem sidekæder i proteinstoffer. Et arbejde er trykt (se litteraturlisten), mens et andet med titlen: »Preparation, Sedimentation, and Deuterium Exchange Studies of Oxidised A and B Chains of Insulin« foreligger trykfærdigt.

Dr. HOWARD C. BERG har som gæst ved afdelingen afsluttet sine undersøgelser over α -lactalbumin.

Dr. RICH. THOMAS har som gæst ved afdelingen fortsat de i forrige beretning nævnte undersøgelser. Der henvises i øvrigt til beretningen for den fysiologiske afdeling.

Dr. K. L. WIERZCHOWSKI har ved et kortere studieophold ved laboratoriet foretaget en undersøgelse over alanyl-glycylglycinets deuteriumudveksling i vandig opløsning.

Dr. W. KAUZMANN har som gæst ved afdelingen dels udført teoretisk arbejde i samarbejde med professor LINDERSTRØM-LANG, dels foretaget en undersøgelse over volumenændringen ved protonbindingen af proteinstoffer i vand; et arbejde herover med titlen: »Volume Changes in Ovalbumin and Bovine Serum Albumin on Adding Acid« er i trykken i Biochem. Biophys. Acta.

Dr. A. SPECTOR har som gæst ved afdelingen påbegyndt en undersøgelse over rensningen af subtilisin med søjlekromatografi.

Dr. E. FRIEDEN har som gæst ved afdelingen påbegyndt en undersøgelse over tyrosinase.

Dr. E. S. BENSON har som gæst ved afdelingen påbegyndt et arbejde over β -lactoglobulinets deuteriumudveksling under forskellige forhold.

Dr. R. BRUNISH har som gæst ved afdelingen påbegyndt en undersøgelse over hyaluronidase.

Dr. M. SONENBERG har som gæst ved afdelingen påbegyndt en undersøgelse over fosforyleringen af chymotrypsinogen med imidazol-difosfat.

Dr. FUNATSU har som gæst ved afdelingen påbegyndt en undersøgelse over acetyleringen af chymotrypsin og subtilisin.

Dr. RABINOWITZ har som gæst ved afdelingen påbegyndt organisk-kemiske studier over sjældne strukturformer i proteinstoffer.

Læge CHR. HANSTED har som gæst ved afdelingen fortsat sine i forrige beretning omtalte studier over gliadin.

Dr. MILTON LEVY har som gæst ved afdelingen afsluttet sine i forrige beretning omtalte studier over serumalbumins elektrokemiske forhold i urinstofopløsning. En afhandling over dette emne forventes fuldført snarest.

Desuden har følgende i kortere eller længere tid besøgt afdelingen:

Dr. I. LIENER, Minnesota, U.S.A. Dr. MELOUN, Praha. Dr. GERTRUD PERLMANN, Rockefeller Institute, U.S.A. Dr. A. ALBERTY, Madison, U.S.A. Dr. GEBHARD KOCH, Tübingen.

Følgende afhandlinger er publiceret i årets løb:

ANDERSEN, WILLIAM:

The Synthesis of Phenylcarbamoyl Derivatives by Lossen Rearrangement of Dibenzohydroxamic Acid.

Compt. Rend. Lab. Carlsberg, Sér. chim. **30**, 79–103 (1956).

Phenylcarbamoyl Derivatives of Insulin.

Compt. Rend. Lab. Carlsberg, Sér. chim. **30**, 104–125 (1956).

Sedimentation Studies on Phenylcarbamoyl Derivatives of Insulin.

Compt. Rend. Lab. Carlsberg, Sér. chim. **30**, 126–133 (1956).

BERGER, ARIEH and K. LINDERSTRØM-LANG:

Deuterium Exchange of Poly-DL-alamine in Aqueous Solution.

Arch. of Biochem. and Biophys. Vol. **69**, 106–118 (1957).

CHRISTENSEN, L. K. and K. LINDERSTRØM-LANG:

Der kolloidosmotische Druck.

Hoppe-Seyler/Thierfelder, Handbuch der physiologisch-chemischen Analyse, 10. Aufl. Bd. II, 37–49.

- JACOBSEN, C. F., J. LEONIS, K. LINDERSTRØM-LANG and M. OTTESEN:
The pH-stat and its use in Biochemistry.
Methods of Biochem. Analysis. Vol. IV, 171–210 (1957).
- LAMFROM, HILDEGARD and SIGURD O. NIELSEN:
The Iron Catalysis of Thioglycolate Oxidation by Oxygen.
Journ. American Chem. Soc. **79**, 1966 (1957).
- MEEDOM, BODIL:
Open Peptide Chains in Chymotrypsinogen and Chymotrypsin.
Acta Chemica Scand. **10**, 881–882 (1956).
- OTTESEN, M.:
The conversion of ovalbumin into plakalbumin as followed in the
pH-stat.
Arch. of Biochem. and Biophys. Vol. **65**, 70 (1956).
- SCHERAGA, HAROLD A.:
Tyrosyl-carboxylate ion hydrogen bonding in ribonuclease.
Biochim. Biophys. Acta. Vol. **23**, 196 (1957).
- WETLAUFER, DONALD B.:
The Strength of Tyrosyl-Carboxylate Hydrogen Bonds.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg, Sér. chim. **30**, 135–146 (1956).

Den fysiologiske afdeling.

Leder: professor, dr. HEINZ HOLTER.

Professor H. HOLTER har i samarbejde med afdelingens assistenter og gæster fortsat studiet af forskellige unicellulære organisms cytokemi og fysiologi, med særlig vægt på amøboide cellers vædskeoptagelse ved pinocytose. Desuden er der påbegyndt en række undersøgelser af gærcellers fysiologiske forhold. De enkelte undersøgelser vil blive omtalt under beretningen om de pågældende medarbejderes arbejde.

Fra den 28. februar til den 2. marts 1957 deltog professor HOLTER i »Cellforskardagarna« i Stockholm og holdt ved denne lejlighed et foredrag om »Pinocytose hos amøber« på Wenner-Grens Institut. Fra den 27. august til den 4. september 1957 deltog professor HOLTER i IXth International Congress for Cell Biology i St. Andrews, hvor han holdt et oversigtsforedrag: »Problems of pinocytosis«. Foredraget vil blive offentliggjort i »International Review of Cytology«.

Ordinær assistent, mag. scient. K. MAX MØLLER har fortsat sine undersøgelser af pigmenterne (»stentoriner«) hos den heterotriche ciliat, Stentor coeruleus. Han har især været beskæftiget med en renfremstilling af det nærbeslægtede pigment Hypericin

(fra planten *Hypericum perforatum*) for herved at udvinde en modelsubstans til brug ved den videre fysiske og kemiske undersøgelse af stentorinerne. Sammen med fru C. CHAPMAN-ANDRESEN og professor HØLTER har magister MAX MØLLER deltaget i studiet af amøbers massefylde i forskellige massefyldegradierter, og han har konstrueret et til disse undersøgelser egnet apparat. Desuden har han deltaget i de nedenfor omtalte undersøgelser af de i amøbeytoplasma indesluttede krystaller og af forskellige af amøbernes enzymer. Til brug ved undersøgelsen af forskellige gærstammers α -D-galactosidase har han syntetiseret nogle dertil egnede substrater. En mikrokolorimetrisk bestemmelsesmetode for α -D-galactosidase er under udarbejdelse i samarbejde med magister V. HARTELIUS.

Magister MAX MØLLER har stillet sin ved amøbe-arbejderne opnåede erfaring i frysetørringsmetodikken til rådighed for dr. JØRGEN LUND og andre af hans medarbejdere ved Københavns Amtssygehus (kirurg. afd. R) og har sammen med dem bygget et frysetørringsapparat til opbevaring af menneskelige blodkar i en »karbank« til implantation ved senere operationer. En afhandling herom foreligger. – I september 1957 har magister MAX MØLLER deltaget i cellebiologikongressen i St. Andrews.

Ekstraordinær assistent, cand. mag. V. HARTELIUS har udarbejdet en metode til adskillelse af celler og ascosporer af gærsvampen *Schizosaccharomyces pombe* ved hjælp af deres massefyldeforskel, ved centrifugering i en massefyldegradient. Endvidere har han påbegyndt enzymatiske undersøgelser over visse gærarter og gærracers indhold af α -D-galactosidase.

Ekstraordinær assistent, cand. mag. E. DITLEVSEN har, tildels i samarbejde med V. HARTELIUS, fortsat de i tidligere beretninger nævnte genetiske undersøgelser af gærarter. Desuden har han bistået professor Ø. WINGE ved forædlingsarbejder på »Nordgården«.

Ekstraordinær assistent, dr. CATHERINE ROBERTS har undersøgt sporedannelsesevnen hos alle ascosporeogene stammer i laboratoriets gærsamling. Sporer fandtes hos 114 af 226 kulturer, et forbavsende højt tal i betragtning af nogle stammers høje alder. – Sporedannelsesevnen blev også undersøgt hos gærslægten *Lipomyces*, hvor sporespiring ikke tidligere er iagttaget. Det lykkedes både at forøge sporedannelsesevnen og at fremkalde spiring ved at isolere sporerne med mikromanipulatoren i urtdråber. Én-

sporekulturerne viste fuldstændig mangel på genetisk udspaltning. En afhandling herom foreligger, og cytologiske undersøgelser af slægten er i gang.

I tilknytning til dr. J. P. VAN DER WALT's ophold ved afdelingen (se nedenfor) igangsatte dr. ROBERTS undersøgelser af maltoseforgæringen ved *Saccharomyces capensis* og af livscylen hos arter af slægten *Kluyveromyces*. Desuden er der i samarbejde med professor HOLTER påbegyndt en undersøgelse af de ydre kårs indflydelse på sporedannelsen hos gær.

Fru CICYL CHAPMAN-ANDRESEN, B.Sc., assistent på afdelingen med støtte fra Rockefeller Foundation, har fortsat de i tidligere beretninger nævnte undersøgelser af pinocytose hos amøber. Hun har i år særlig interesseret sig for pinocytosen i saltopløsninger og har studeret pinocytosens afhængighed af de forskellige ioners natur og koncentration. Hun holdt et foredrag om dette emne ved cellebiologikongressen i St. Andrews. Desuden har hun påbegyndt et studium af pinocytosens intensitet med radioaktivt guld som indikatorsubstans, og hun har i samarbejde med dr. BETTY DANES udvidet denne undersøgelse til også at omfatte pattedyrceller i vævskultur (musefibroblaster).

I tilslutning til fru CHAPMAN-ANDRESENS deltagelse i kongressen i St. Andrews har hun i september 1957 med støtte fra Rask-Ørsted Fondet besøgt dr. John Paul's vævsdyrkningslaboratorium i Glasgow for ved hans hjælp at optage tidsafkortede film om pinocytosen hos amøber. I slutningen af september opholdt hun sig i kortere tid ved Stazione Zoologica i Napoli for at deltage i et symposium »Marine biological applications of radioisotope research techniques«. Hun holdt efter indbydelse et foredrag »Autoradiographic technique as applied to unicellular organisms« og gav et kursus i de på afdelingen udarbejdede autoradiografiske metoder. Foredraget vil blive offentliggjort i »Pubblicazioni della Stazione Zoologica«.

Frk. AASE HJORTH har vedligeholdt laboratoriets samlinger af gær- og skimmelsvampe og har fortsat sine studier af gærsvampenes systematik.

Afdelingen har været besøgt af følgende gæster:

Dr. BETTY DANES, Iowa City, har foruden den lige nævnte undersøgelse af pinocytosen i vævskulturceller afsluttet de i sidste beretning nævnte studier vedrørende stofskiftemålinger hos kul-

turceller ved hjælp af den Cartesianske dykker. Undersøgelsen blev udført i samarbejde med Fibiger Laboratoriets leder, dr. J. KIELER, som har aflagt beretning derom ved cellebiologikongressen i St. Andrews.

Dr. W. FIERS, Gent, har i samarbejde med magister MAX MØLLER udarbejdet en mikrometode til bestemmelse af ribonuclease med særligt henblik på undersøgelse af cellehomogenater. Metoden er anvendt på et studium af ribonucleasen i amøber. Arbejdet er afsluttet og vil blive offentliggjort i 3 afhandlinger, som er under udarbejdelse.

Dr. ETTA GREVE, Freiburg, har under dr. ROBERTS' ledelse studeret gærisolerings- og gærhybridiseringsteknikken. Desuden har hun udført nogle orienterende forsøg om fremstillingen af gærhomogenater til cytokemiske undersøgelser.

Dr. BENJAMIN W. GRUNBAUM, Berkeley, har påbegyndt en kemisk analyse af de af dr. Thomas (se nedenfor) isolerede krystaller fra amøbe-cytoplasma. Krystallerne forsøges renses ved mikrosublimation.

Dr. H. W. HAGENS, Wilhelmshaven, har afsluttet de i tidligere beretninger nævnte cytokemiske undersøgelser af den marine alge, *Acetabularia*. En række publikationer over de opnåede resultater er under udarbejdelse. Efter afslutningen af sine studier på Carlsberg Laboratoriet opholder dr. HAGENS sig nu i Napoli, hvor han på Stazione Zoologica deltager i en undersøgelsesrække over celledelingens fysiologi, som udføres af et internationalt hold af medarbejdere og finansieres af Fondazione Antonio e Rinaldo Dohrn med amerikansk støtte. Undersøgelserne planlægges af professor HÖLTER og dr. E. ZEUTHEN og gør i udstrakt grad brug af arbejdsmetoder, som stammer fra Carlsberg Laboratoriet.

Dr. H. MATTENHEIMER, Berlin, har afsluttet de i sidste beretning nævnte undersøgelser om phosphataserne og phosphamidaserne hos *Chaos chaos*. Dr. MATTENHEIMER har, sammen med MAX MØLLER, offentliggjort en publikation herom, og en anden er under udarbejdelse. Dr. MATTENHEIMERS undersøgelser bliver ført videre af ham i Berlin og udvides til at omfatte amøbernes polyphosphataser.

Dr. R. S. THOMAS, Berkeley, har afsluttet de i sidste beretning nævnte undersøgelser af de i amøbers cytoplasma indesluttede krystaller, udført delvis i samarbejde med magister MAX MØLLER.

Foruden de tidligere nævnte bestemmelser af en række fysiske konstanter er studierne blevet udvidet til at omfatte krystallernes infrarød-absorptions-spektrum samt deres kvælstofindhold, bestemt ved mikro-Kjeldahl efter vejning på en kvartstrådsvægt efter O. Lowry. En række afhandlinger er under udarbejdelse.

Dr. J. P. VAN DER WALT, Pretoria, har sammen med dr. ROBERTS isoleret enkelte sporer af to arter af den af ham opstillede gærslægt, *Kluyveromyces*. Hans énsporekulturer blev videreført af dr. ROBERTS med det formål i fællesskab at publicere en kort afhandling om *Kluyveromyces*.

Foruden de nævnte har følgende gæster været ved afdelingen i kortere tid:

Dr. MAUD BRIERS, Bruxelles, stud. mag. JØRGEN FRIIS, København, Mr. A. T. GANESAN, New Delhi, mag. scient. KIRSTEN HAMBURGER, København, stud. mag. K. HJELM, København, Dr. H. SÜLLMANN, Münster, professor A. WOLLENBERGER, Berlin.

I lighed med tidligere år har afdelingen afgivet gær- og amøbekulturer til en række danske og udenlandske laboratorier.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

CHAPMAN-ANDRESEN, C.:

Some observations on pinocytosis in leucocytes.
Exp. Cell Res. **12**, 397 (1957).

DANES, B. SHANNON:

Suspension cultures of strain L mouse fibroblasts. I. A glas stirrer apparatus for the cultivation of cell suspensions.
Exp. Cell Res. **12**, 169 (1957).

HOLTER, H.:

Studi Citochimici sulla Pinocitosi nelle Amebe.
Rendiconti Istituto Superiore di Sanità. Supplemento al Volume **19**, 51 (1956).

HOLTER, H. and E. ZEUTHEN:

Dynamics of early echinoderm development, as observed by phase contrast microscopy and correlated with respiration measurements.
Pubbl. Staz. Zool. Napoli **29**, 285 (1957).

KIELER, J.

Cultivation of leukemic cells in the Cartesian diver.
The Leukemias: Etiology, Pathophysiology, and Treatment, p. 215.
Academic Press New York 1957.

LOSADA, M.:

The hydrolysis of raffinose by yeast melibiase and the fermentation of raffinose by complementary gene action.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg, Sér. phys. **25**, 460 (1957).

- LUND, J., K. RIEWERTS ERIKSEN, V. HVIDT, E. JENSEN, P. LEYSSAC,
F. LUND, K. MAX MØLLER:
Om oprettelse af en karbank.
Ugeskrift for Læger **118**, 1298 (1956).
- MATTENHEIMER, H. und K. MAX MØLLER:
Nachweis von Phosphoamidase-Aktivität in Amöben.
Die Naturwissenschaften **44**, 14 (1957).
- ROBERTS, C.:
Observations on the yeast lipomyces.
Nature **179**, 1198 (1957).
- WINGE, Ø. and C. ROBERTS:
A genetic analysis of melibiose and raffinose fermentation.
Compt. Rend. Lab. Carlsberg, Sér. phys. **25**, 419 (1957).
- WINGE, Ø. and C. ROBERTS:
Remarks on irregular segregations in Saccharomyces.
Genetica **28**, 489 (1957).

Beretning fra amanuensis ved Carlsberg Laboratoriet,
dr. phil. CARSTEN OLSEN.

De i forrige beretning omtalte undersøgelser over ferriionernes optagelseshastighed hos forskellige plantearter er nu afsluttet. Undersøgelsesnes resultat giver forklaringen på, hvorfor »surbundsplanter« kun kan trives på sur jordbund og »basebundsplanter« kun på neutral eller svag basisk jordbund. Om dette emne holdt dr. CARSTEN OLSEN d. 16. nov. 1956 et foredrag i Videnskabernes Selskab med titlen: »Hvorfor kan basebundsplanter ikke trives i sur jord«, og d. 31. jan. 1957 et foredrag i Dansk Botanisk Forening med titlen: »Surbundsplanter og basebundsplanter«. Afhandlinger om dette emne er under udarbejdelse og vil snarest fremkomme i Carlsberg Laboratoriets meddelelser og i Physiologia Plantarum.

Undersøgelserne over ionkonkurrence fortsættes, og også indenfor dette område foreligger der forsøgsmateriale til offentliggørelse.

Af »Comptes rendus des Travaux du Laboratoire Carlsberg«, Série chimique, udkom i regnskabsåret 1956–57 vol. 30, no. 6–11, ialt $5^7/_{16}$ ark. Af Série physiologique udkom vol. 25, no. 17–19, ialt $5^{13}/_{16}$ ark.

Laboratoriets personale består ved slutningen af året 1956–57 af følgende:

For den kemiske afdeling er professor, dr. phil. K. LINDERSTRØM-LANG (ansat 1. august 1919 som ekstraordinær, 1. oktober 1930 som ordinær assistent, i den nuværende stilling 1. april 1938) forstander, cand. polyt. M. OTTESEN (ansat 1. oktober 1947 som ekstraordinær assistent, i den nuværende stilling 1. marts 1950) ordinær assistent. Ekstraordinære assistenter er cand. polyt. GORDON JOHANSEN (ansat 1. november 1944) og cand. polyt. S. O. NIELSEN (ansat 1. april 1956).

For den fysiologiske afdeling er professor, dr. phil. HEINZ HOLTER (ansat 1. oktober 1937 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, fra 1. januar 1943 som afdelingsleder for den cytokemiske underafdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) forstander, mag. scient. K. MAX MØLLER (ansat 1. april 1950 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, overgået 1. april 1954 til den cytokemiske afdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) ordinær assistent. Ekstraordinære assistenter er cand. mag. ESSEN DITLEVSEN (ansat 1. oktober 1941), cand. mag. VAGN HARTELIUS (ansat 1. maj 1931 som ekstraordinær assistent ved den gæringsfysiologiske underafdeling, overgået 1. juni 1946 til den fysiologiske afdeling) og CATHERINE ROBERTS-THORNE, Ph. D. (ansat 1. september 1949).

Ekstraordinær amanuensis ved laboratoriet er dr. phil. CARSTEN OLSEN (ansat 1. juni 1919 som ekstraordinær, 1. april 1938 som ordinær assistent ved den kemiske afdeling, i den nuværende stilling 1. oktober 1944).

Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. 87.

Bestyrelsen for Carlsberg Laboratoriet, den 2. november 1957.

A. C. ANDERSEN.	H. B. FOGH.	BØRGE JESSEN.
KNUD JESSEN.	AKSEL TOVBORG JENSEN.	

Afdeling B

Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser.

I 1956–57 indkom der 281 ansøgninger om et samlet beløb af ca. 2.555.000 kr. Der bevilgedes i alt 1.765.543 kr. 50 øre. Af det beløb, som afdelingen havde bevilget, men endnu ikke udbetalt d. 30. september 1957, var bortfaldet 70.398 kr. 63 øre.

I 1956–57 blev der til videnskabelige formål udbetalt 2.306.870 kr. 98 øre. Beløbet fordeler sig således:

1. Rigsarkivar, cand. mag. SVEND AAKJÆR til studier over ældre dansk landbrugs- og bebyggelseshistorie 1.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
2. Samme til afskrifter og arkivundersøgelser 1.000 kr.
3. Dr. phil. THOMAS OTTO ACHELIS til studier vedr. de tyske studenter i København, Uppsala og Dorpat under trediveårskrigen 400 kr.
4. ADELSÅRBOGSFORENINGEN til udgivelse af stamtavler i Danmarks Adels Årbog, årgang 1956, 2.000 kr.
5. Pastor, mag. art. SVEN AAGE ANDERSEN til udgifter ved studier over det semitiske verbalsystem 1.650 kr. Første bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
6. KOMMISSIONEN FOR DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT til udgivelse af de forud for den første fuldstændige bibeloversættelse foreliggende tekster, ved professor, dr. phil. Chr. Westergaard-Nielsen 8.145 kr.
7. Universitetslektor, dr. phil. ERIK BACH (†) til undersøgelse af den græske, specielt den atheniensiske bystats struktur i 5.–4. århundrede før Kristus 4.000 kr.
8. Professor, dr. phil. POVL BAGGE til færdiggørelse og trykning af Aage Friis: »Europa, Danmark og Nordslesvig« 2.000 kr.

9. Professor, dr. phil. BØRGE BAK til studier af fleratomige molekylers rotationspektre 2.400 kr.
10. Universitetslektor, dr. phil. C. BARKER JØRGENSEN til undersøgelser over osmoregulationens sammenlignende fysiologi 1.600 kr.
11. Professor K. BARR til udgivelse af den store Bundahišn med filologisk kommentar og leksikon samt fortsatte studier over det iranske verbum 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
12. Samme til en rejse i Jugoslavien og Italien med det formål at undersøge Mithrashelligdomme 2.000 kr.
13. Professor, dr. phil. C. J. BECKER til en rejse til danske provinsmuseer samt nordtyske museer for at indsamle materiale fra ældste jernalder med henblik på forberedelsen af bind V af »Danske Oldsager« 1.500 kr.
14. Samme til assistance ved forberedelsen af bind V af »Danske Oldsager« 2.010 kr. 55 øre. Andet bidrag af bevillinger på 3.200 kr.
15. Professor, dr. phil. KAJ BERG til en undersøgelse over karplanters udbredelse i Gudenåområdet ved amanuensis, cand. mag. Hans Mathiesen 1.797 kr. 59 øre. Første bidrag af to bevillinger på i alt 2.400 kr.
16. Amanuensis, cand. mag. ERIK BILLE HANSEN til medhjælp ved fysiologiske undersøgelser over frugtlegemdannelse hos hatsvampeslægten Coprinus 424 kr. 18 øre. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 4.000 kr.
17. Professor, dr. phil. F. J. BILLESKOV JANSEN til videnskabelig medhjælp ved litteraturhistoriske arbejder 3.539 kr. 70 øre.
18. Overinspektør ved Nationalmuseet, dr. phil. & scient. KAJ BIRKET-SMITH til studier over eventuelle kulturforbindelser mellem Melanesien og Amerikas nordvestkyst 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
19. Samme og professor, dr. phil. JØRGEN LÆSSØE til etnografiske undersøgelser ved mag. scient. fru Henny Harald Hansen i forbindelse med den arkæologiske ekspedition til Iraq (Dokan) i 1957 10.000 kr.
20. Professor, dr. phil. JANNIK BJERRUM til kompleksemiske studier 3.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.

21. Professor, dr. phil. FRANZ BLATT til studier over middelalderens latinske sprog og litteratur 1.500 kr.
22. Professor, dr. phil. & litt. ANDREAS BLINKENBERG til studier over romansk, særlig fransk syntaks 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
23. Samme til et fem måneders studieophold i Paris, Madrid og Lissabon 8.000 kr.
24. Professor, dr. phil. & scient. & techn. & jur. NIELS BOHR som årlig lønning efter statuternes § IXc 12.000 kr.
25. Samme til assistance og hjælpemidler til særlige teoretiske og eksperimentelle atomfysiske undersøgelser 75.000 kr.
26. Samme til eksperimentelle hjælpemidler 250.000 kr. Andet bidrag af en bevilling på 500.000 kr.
27. Mag. scient. AAGE BØHUS JENSEN til et studieophold i Palermo og Napoli 6.000 kr.
28. Museumsinspektør, dr. phil. POUL BONDESEN til dækning af udgifter ved eksperimentel-økologiske undersøgelser over ydre og indre faktorerers indflydelse på variationen i forskellige dyreformers formeringsprodukter 444 kr. 65 øre. Andet bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
29. Lektor, cand. mag. MORTEN BØRUP til trykning af skriftet »Mellem klassiske Filologer«, brevvekslinger mellem Niels Bygom Krarup, Poul Møller og F. C. Olsen samt biografiske skildringer af Krarup og Olsen 5.800 kr.
30. Professor emer., dr. phil. JOHS. BOYE PETERSEN til studier over ferskvandsorganismer 800 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
31. Museumsinspektør, mag. scient. MARTHA BOYER til en undersøgelse af Nationalmuseets japanske lakarbejder fra kunst-kammer tiden 1.000 kr. Andet bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
32. Professor emer., dr. phil. P. BØYSEN JENSEN til undersøgelser over determinering og differentiering 4.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
33. Samme til dækning af udgifter ved videnskabeligt arbejde 1.500 kr.
34. Museumsinspektør, dr. phil. H. C. BRØHOLM til studier over Danmarks oldtid, særlig den romerske jernalder 1.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.

35. Samme til en studierejse til museer i Schweiz, Italien og Syd-tyskland 2.000 kr.
36. Universitetslektor, dr. phil. ELLINOR BRO LARSEN til udførelse af tegnearbejder til illustration af videnskabelige afhandlinger 97 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 1.000 kr.
37. Samme til dækning af udgifter til den zoologiske undersøgelse i Draved skov 3.000 kr.
38. Museumsinspektør, dr. phil. ADA BRUHN HOFFMEYER til studier til en håndbog over middelalderens våbenhistorie 1.700 kr. Andet bidrag af en bevilling på 5.000 kr.
39. Fhv. lektor, dr. phil. JENS BRÆNDEGÅRD til zoologisk arbejde, især med edderkopper 1.250 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
40. Samme til deltagelse i den skandinaviske emtomologkongres i Stockholm i 1957 800 kr.
41. Fhv. højskoleforstander, dr. phil. HOLGER BRØNDSTED til en fremstilling af visse hovedlinier i spansk åndsliv i storhedstiden med særligt henblik på samtidens statsopfattelse 2.500 kr. Første bidrag en bevilling på 10.000 kr.
42. Professor, dr. phil. H. V. BRØNDSTED til medhjælp ved undersøgelser over regenerationsprocessernes mekanisme hos planarier 900 kr. Andet bidrag af en bevilling på 3.600 kr.
43. Museumsdirektør, dr. phil. JOHANNES BRØNDSTED til studier i nordisk arkæologi 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
44. Professor emer., dr. phil. JOHS. BRØNDUM-NIELSEN til studier inden for dansk sproghistorie 4.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
45. Samme til videnskabelig medhjælp, fortrinsvis til bibliotekar Karl Martin Nielsen ved »Gammeldansk Grammatik«'s fortsættelse 5.500 kr.
46. Professor, dr. med. FRITZ BUCHTHAL til muskel- og nervefysiologiske undersøgelser 2.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
47. Samme til dækning af udgifter ved undersøgelse af hydrogenbindingen i muskelproteinerne og af virkningen af tungtvand på musklens excitation- og kontraktionsproces m. m. 6.998 kr. 96 øre. Første bidrag af en bevilling på 14.000 kr.
48. Professor, dr. phil. T. W. BØCHER til assistance ved dyrk-

- ningsforsøg og cytologiske undersøgelser 3.200 kr. Andet bidrag af to bevillinger på i alt 6.000 kr.
49. Samme til en botanisk ekspedition til Sydvestgrønland i 1957 5.000 kr.
50. CARLSBERGFONDETS INDKØB AF INSTRUMENTER OG APPARATER.
- a) Til udskiftning af en filmoptager med et apparat af ny type med fast reflex-søger 1.166 kr. 75 øre. (For tiden stillet til rådighed for museumsinspektør, dr. phil. Poul Bondesen).
  - b) Til to mikrofilm-læseapparater 1.278 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. phil. Carsten Høeg).
  - c) Til istandsættelse af et tidligere indkøbt mikroskop med binokulær tubus 873 kr. (For tiden stillet til rådighed for cand. mag. G. Høpner Petersen).
  - d) Til anskaffelse af et læseapparat 1.187 kr. 30 øre. (For tiden stillet til rådighed for dr. phil. Lis Jacobsen).
  - e) Til køb af et belysningsapparat Leitz Monla 425 kr. (For tiden stillet til rådighed for lektor, dr. phil. Dan Laursen).
  - f) Til anskaffelse af en elektrisk regnemaskine Madas 20 AS 5.580 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. phil. A. Langseth).
  - g) Til eftersyn af et tidligere indkøbt mikroskop 48 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. phil. A. Langseth).
  - h) Til et binokulært forskningsmikroskop med standardudstyr og belysningsanretning 2.814 kr. (For tiden stillet til rådighed for dr. phil. A. Skovsted).
  - i) Til eftersyn af et tidligere indkøbt mikroskop 44 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. phil. Aksel Tovborg Jensen).
51. CARLSBERGFONDETS INDKØB AF ANDRE VIDENSKABELIGE HJÆLPEMIDLER 641 kr. 45 øre.
52. CARLSBERGFONDETS UDGRAVNING I HAMA til bearbejdelse af ekspeditionens materiale 15.575 kr. 10 øre. Nittende bidrag af samlede bevillinger på 246.000 kr.
53. Samme til udgivelse af Hama IV, 2: »Les verreries et poteries médiévales« 5.896 kr. 58 øre. Del af større bevilling.
54. CARLSBERG LABORATORIET til dækning af ekstraordinære udgifter til videnskabeligt arbejde i 1956/57 154.264 kr.

55. Overlærer, dr. phil. OLAF CARLSEN (†) til studier og begyndende udarbejdelse af bind IV af »Pestalozzi og Danmark«, omhandlende Pestalozzianismens gennembrud i Danmark 500 kr.
56. Samme til trykning af »Pestalozzi og Danmark« III. »Heinrich Pestalozzi og Jens Baggesen. Baggesen i pædagogisk tjeneste hos Frederik Christian af Augustenborg og hans forbindelse med Pestalozzi« 5.737 kr. 65 øre. Første bidrag af en bevilling på 12.000 kr.
57. Arkitekt CHARLES CHRISTENSEN til studier og rekonstruktioner af ældre bygninger i Danmark 1.200 kr.
58. Professor, dr. phil. J. A. CHRISTIANSEN til medhjælp ved reaktionskinetiske og osmometriske undersøgelser 1.775 kr.
59. Professor, dr. phil. HENRIK DAM til studier over lipoidernes biokemi 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
60. Samme til dækning af udgifter ved biokemiske og ernæringsmæssige undersøgelser 9.509 kr. 28 øre.
61. FORENINGEN DANMARKS FOLKEMINDER til trykning af »Selma Nielsens Viser. Udg. og kommenteret af Niels Schiørring« 5.000 kr.
62. DANMARKS TOPOGRAFISK-BOTANISKE UNDERSØGELSE til fortsat virksomhed 6.000 kr.
63. DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB til udarbejdelse og udgivelse af Diplomatarium Danicum, 1. række, bind IV og V, 12.000 kr. Del af en større bevilling.
64. Samme til udgivelse af samme værk og Danmarks Riges Breve, 3. række, 44.000 kr. Sjette bidrag af samlede bevillinger på 660.000 kr.
65. Samme til indsamling af seddelmateriale til en ordbog over det ældre danske sprog 70.350 kr. Første bidrag af en bevilling på 328.312 kr.
66. Samme til eftersuppleringsarbejde med henblik på et kommende supplement til Ordbog over det danske Sprog 24.973 kr. 65 øre. Andet bidrag af bevillinger på i alt 96.273 kr. 65 øre.
67. Samme til afslutning af Saxo-ordbogen 5.317 kr. Andet bidrag af en bevilling på 10.634 kr.
68. Samme til udgivelse af »Danmarks gamle Købstadslovgivning« 1.750 kr. Del af en større bevilling.

69. Samme til en udgave af Chr. Molbechs brevveksling med svenske forfattere og videnskabsmænd 3.562 kr. 50 øre. Fjerde bidrag af en bevilling på 14.250 kr.
70. Samme til udgivelse af »Corpus philosophorum Danicorum medii ævi« 1.500 kr. Femte bidrag af en bevilling på 46.825 kr.
71. Samme til færdiggørelse og trykning af variantapparatet og det tekstkritiske tillæg til Holbergs samlede Skrifter 3.000 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 34.056 kr.
72. Samme til forberedelse af en udgave af Zoëgas korrespondance 1.250 kr. Tredie bidrag af bevillinger på i alt 10.000 kr.
73. Samme til udarbejdelse af trykfærdigt manuskript til samme værk 3.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 19.000 kr.
74. Samme som tilskud til trykning af dr. phil. Aage Hansens afhandling »Om udtalen i moderne dansk« 3.000 kr.
75. Samme til honorar til dr. phil. Aage Hansen for udarbejdelse af en beskrivelse af moderne dansk 5.784 kr. 99 øre. Andet bidrag af en firårig bevilling.
76. Samme til honorar til samme for redaktionsarbejde ved Holberg-ordbogen 5.931 kr. 49 øre. Andet bidrag af to toårige bevillinger.
77. Samme som tilskud til trykning af »Ordbog over Danmarks Plantenavne« 4.866 kr. 40 øre. Første bidrag af en bevilling på 34.000 kr.
78. Professor, dr. phil. MAGNUS DEGERBØL til bearbejdelse af Danmarks og Grønlands recente og subfossile hvirveldyr 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
79. DEN DANSKE DOKAN-EKSPEDITION som tilskud til udgravningen i Iraq i 1957 m. v. 52.762 kr. 14 øre.
80. Arkitekt, dr. phil. EJNAR DYGGE til arkæologiske studier 15.000 kr.
81. Samme til dækning af udgifter ved hans arbejde 3.000 kr.
82. Samme til udgifter ved undersøgelse af vi'er af Jellingtype 256 kr. 60 øre.
83. Samme til illustrationer til et skrift om et arkitektonisk motiv fra Ravenna 1.100 kr.
84. Adjunkt, cand. mag. LENNART EDELBERG til dækning af rejseudgifter i forbindelse med et ophold på Lysebu for at samarbejde med professor G. Morgenstierne 260 kr.

85. Arkivar ved Dansk Folkemindesamling, mag. art. HANS ELLEKILDE til udarbejdelse af manuskript til Axel Olrik og Hans Ellekilde »Nordens Gudeverden III. Guder og Myter« 1.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
86. Professor, dr. phil. CHRISTIAN ELLING til studier i det 18. århundredes europæiske arkitektur- og kulturhistorie 3.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
87. Samme som tilskud til udgivelse af »Rom. Arkitekturens Liv. 1680–1797« 18.000 kr.
88. Redaktør, cand. mag. POVL ENGELSTOFT til kulturhistoriske undersøgelser 5.000 kr.
89. Samme og overarkivar, dr. theol. BJØRN KORNERUP (†) til forberedende arbejde på en ny udgave af S.V.Wibergs danske præstehistorie 12.500 kr. Fjortende bidrag af samlede bevillinger på 151.700 kr.
90. Universitetslektor, dr. phil. W. ERICHSEN til arbejde inden for ægyptologien 15.000 kr.
91. Professor emer., dr. phil. KNUD FABRICIUS til fuldendelse af værket »Skaanes Overgang fra Danmark til Sverige« 2.400 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
92. Professor, dr. phil. W. FENCHEL til matematiske studier 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
93. Lektor NIELS FØGED til undersøgelse af diatomémateriale fra Afghanistan indsamlet af dr. phil. M. KØIE 1.500 kr. Første bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
94. Fhv. gesandt, dr. phil. FR. DE FONTENAY til en sammenlignende undersøgelse af samfunds- og kulturforhold hos araberne før Muhammed og hos islænderne i sagatiden 2.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
95. Professor, dr. phil. ASTRID FRIIS til medhjælp ved studier over emner fra 16. og 17. århundredes historie 658 kr. 70 øre.
96. Professor, dr. phil. K. FRIIS JOHANSEN til illustrationsmateriale til en publikation af dr. K. F. Kinchs udgravning i Exochi på Rhodos 895 kr. 64 øre. Andet bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
97. Fhv. lektor, dr. phil. OLAF GALLØE til botaniske undersøgelser 2.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
98. Dr. phil. PAUL GELTING til gennemførelse af en planlagt

- bearbejdelse af specielle grupper af grønlandske laver 2.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 4.000 kr.
99. Professor, dr. phil. P. V. GLOB til »Dansk Arkæologisk Bahrain-Ekspedition«s fortsatte udgravninger på Bahrain 50.000 kr. Tredie bidrag af bevillinger på i alt 180.000 kr.
  100. Professor, dr. phil. KAI GRAM til udgifter ved en undersøgelse af vegetationen, dens historie og fortsatte udvikling i det fredede enebærkrat ved Havreholm i Nordøstsjælland 3.759 kr. 66 øre. Andet bidrag af en bevilling på 9.000 kr.
  101. Amanuensis, mag. scient. KJELD GYLDENKERNE til dækning af udgifter i forbindelse med astronomisk observationsarbejde 52 kr. 80 øre. Andet bidrag af en bevilling på 300 kr.
  102. Museumsinspektør, dr. phil. OLAF HAGERUP til studier over botanisk materiale samlet i ind- og udland 1.800 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  103. Dr. phil. MARIE HAMMER til bearbejdelse af berlesmateriale indsamlet i Sydamerika og Mexico 2.000 kr. Andet bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
  104. Professor, dr. phil. & litt. LOUIS L. HAMMERICH til videnskabelig virksomhed, navnlig studier inden for middelalderfilologi og lingvistik 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  105. Museumsforstander H. P. HANSEN som tilskud til trykning af »Syner og varsler/parapsykologiske fænomener« 2.000 kr.
  106. Amanuensis, cand. mag. JØRGEN BENTH HANSEN til udgifter, herunder køb af litteratur, til undersøgelser over flagellaternes morfologi og systematik 927 kr. 86 øre. Første bidrag af en bevilling på 1100 kr.
  107. Dr. phil. KAJ HANSEN til undersøgelser af bundsedimenterne i danske søer 1.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  108. Lektor, dr. phil. POUL HELMS til trykning af en oversættelse med indledning og noter af Aristoteles' skrift »Om Himlen« I-II 3.925 kr. 79 øre.
  109. Dr. phil. AXEL M. HEMMINGSEN til medhjælp og andre udgifter ved undersøgelser over tipulidernes biologi 2.250 kr.
  110. Samme til medhjælp ved bearbejdelse af egne zoologiske indsamlinger og optegnelser fra Polynesien, Bagindien og Kina samt til tilrettelæggelse af resultaterne til publikation

- 78 kr. 48 øre. Niende bidrag af samlede bevillinger på 7.000 kr.
111. Fhv. direktør ved observatoriet og professor ved universitetet i Leiden, dr. phil. & math. & phys. EJNAR HERTZSPRUNG til arbejde på astrofysisk område 5.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
  112. Samme til videnskabelig medhjælp 4.000 kr.
  113. Overarkivar, dr. phil. HOLGER HJELHOLT til historiske studier 1.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  114. Professor, dr. phil. LOUIS HJELMSLEV til sprogvidenskabelige undersøgelser 1.500 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  115. Samme til videnskabelig medhjælp 5.575 kr. 09 øre.
  116. Professor, dr. phil. SØREN HOLM til en rejse med henblik på færdiggørelse af »Tanker og Livssyn i Oplysningstiden« 1.100 kr.
  117. Professor, dr. phil. JENS HOLT til lønning af medhjælp ved arbejdet med hittitisk lexicografi 1.000 kr.
  118. Professor, dr. phil. HEINZ HOLTER til histokemiske og cytokemiske undersøgelser 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  119. Lektor, cand. mag. RIKARD HØRNBY til udgivelse af »Danmarks gamle Personnavne« 7.793 kr. 72 øre. Sekstende bidrag af samlede bevillinger på 234.950 kr.
  120. Vicefor ved Kvinderegensen, cand. mag. ELISABETH HUDE til udarbejdelse af en bog om H.C. Andersen og Henriette Hanck 1.500 kr. Andet bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
  121. Landsarkivar, cand. mag. JOHAN HVIDTFELDT til undersøgelser vedrørende Christian II's reformlovgivning 1521-22, herunder studierejser til Holland og Tyskland, 2.000 kr.
  122. Samme og arkivar, cand. mag. C. RISE HANSEN til udgivelse af tingbøger fra Herlufsholm birk, Åsum og Skast herreder 17.154 kr. 81 øre. Fjerde bidrag af en bevilling på 82.366 kr.
  123. De samme som tilskud til dækning af merudgifter ved udgivelsen af Sjællands stifts landebog 1567 1.400 kr.
  124. Professor, dr. phil. & jur. CARSTEN HØEG til studier over

- byzantinsk musik og græsk filologi 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
125. Samme til medhjælp ved udgaven af byzantinske musikteoretikere 6.950 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 30.000 kr.
  126. Samme til medhjælp til håndskriftkollationering for udgaven af Prophetologiet 1.266 kr. Andet bidrag af en bevilling på 12.000 kr.
  127. Samme som tilskud til udsendelse af et bind af tidsskriftet Byzantion som festskrift for arkitekt, dr. phil. E. Dyggve 3.000 kr.
  128. Statsgeolog, dr. phil. JOHS. IVERSEN til dækning af udgifter ved pollenanalytisk undersøgelse af den sen-glaciale vegetations- og klimaudvikling i området omkring Østersøen 322 kr. 50 øre. Sidste bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
  129. Samme til den naturvidenskabelige undersøgelse i Draved skov 250 kr. Første bidrag af en bevilling på 4.800 kr.
  130. Dr. phil. LIS JACOBSEN til sekretærhjælp 3.766 kr. 90 øre. Andet bidrag af en bevilling på 7.200 kr.
  131. Samme til udgivelse af Marcus Rubins breve og afhandlinger 1.117 kr. 28 øre. Første bidrag af en bevilling på 25.960 kr.
  132. Professor, dr. phil. KAI ARNE JENSEN til organisk-kemiske og kompleksemiske undersøgelser 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  133. Samme til apparatur og instrumenter 3.795 kr. 75 øre. Fjerde bidrag af en bevilling på 15.000 kr.
  134. Professor, dr. phil. KNUD JEPPESEN til studier over italiensk musik, særlig fra det 16. århundrede, 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  135. Samme til dækning af de for ham forbundne merudgifter ved rejse til og studieophold i Italien i 3 perioder à 9 måneder 13.000 kr. Første bidrag af en treårig bevilling.
  136. Professor, dr. phil. KNUD JESSEN og direktør, dr. phil. H. ØDUM til en botanisk undersøgelse af søjleprofiler fra bunden af danske indhave 2.750 kr. Syvende bidrag af samlede bevillinger på 19.800 kr.
  137. Professor, dr. phil. C. A. JØRGENSEN til medhjælp ved under-

- søgelser over podningskimærer og »burdoner« 2.484 kr. Femte bidrag af samlede bevillinger på 10.800 kr.
138. Samme til dækning af udgifter ved botaniske indsamlinger og undersøgelser i Sydgrønland 1.200 kr.
139. Dr. phil. AAGE KABELL som tilskud til trykningen af 1. bind af en fremstilling af Henrik Wergelands forfatterskab 5.410 kr. 97 øre.
140. Professor, dr. phil. ANDERS KJÆR til undersøgelser vedrørende sennepsolier 2.400 kr.
141. Samme til medhjælp ved undersøgelser over naturligt forekommende isothiocyanoater (sennepsolier) 2.400 kr. Femte bidrag af samlede bevillinger på 19.000 kr.
142. Museumsinspektør, dr. phil. OLE KLINDT-JENSEN til forarbejder til publikationen »Bornholm i folkevandrings-tiden« 10 kr. Sidste bidrag af en bevilling på 1.000 kr.
143. Samme som tilskud til trykning af samme værk 32.405 kr. 84 øre.
144. Samme til en studierejse til norditalienske, mellemeuropæiske og franske museer 3.800 kr.
145. Fhv. postmester C. KLITGAARD (†) til arkivundersøgelser vedrørende Nordjyllands indre historie 1.200 kr.
146. Dr. phil. LAUGE KOCH til geologiske og geografiske undersøgelser i Østgrønland 2.000 kr.
147. Kgl. ordenshistoriograf, overarkivar, dr. theol. BJØRN KORNERUP (†) til studier over Danmarks kirke- og skolehistorie, især i 16. og 17. århundrede, 1.600 kr.
148. Fhv. overlæge, dr. med. KNUD H. KRABBE til trykning af en bog om hjerneudviklingen hos strudsene (6. bd. af Morphogenesis of the Vertebrate Brain) 5.750 kr. 05 øre.
149. Samme til teknisk assistance ved et arbejde om hjerneudviklingen i fosterlivet hos padderne 115 kr. 61 øre. Sidste bidrag af en bevilling på 1.500 kr.
150. Samme til teknisk assistance ved et arbejde om hjerneudviklingen hos to sjældne og særprægede amfibier, Nectophrynoïdes og Ascapus 1710 kr. 21 øre. Første bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
151. Museumsbestyrer, dr. phil. P. L. KRAMP til zoologiske undersøgelser, særlig over medusernes morfologi, systematik og

- zoogeografi 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
152. Professor, dr. phil. TORBEN KROGH til udarbejdelse af et værk om teaterforholdene i Danmark til og med Grønnegadeteatret 2.400 kr.
153. Dr. phil. VILH. LA COUR til studier over dansk borgbygning i oldtid og middelalder 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
154. Samme og museumsinspektør HANS STIESDAL til udgivelse af et værk om voldsteder fra oldtid og middelalder i Tisted amt 4.083 kr. 68 øre. Første bidrag af en større bevilling.
155. Professor, dr. phil. A. LANGSETH til molekylspektroskopiske undersøgelser 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
156. Samme til videnskabelig medhjælp 3.600 kr.
157. Professor, dr. phil. J. P. LARSEN til udgivelse af en bog om Händels »Messias« 11.578 kr. 50 øre.
158. Museumsinspektør, dr. phil. HENNING LEMCHE til beskrivelse af en på »Galathea«-ekspeditionen funden repræsentant for bløddyrgruppen Monoplacophora, som var anset for uddød ved silurtidens slutning, 1.500 kr. Første bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
159. Samme til trykning af »The Anatomy and Histology of Cylichna (Gastropoda Tectibranchia)« 22.000 kr.
160. Professor, dr. phil. K. LINDERSTRØM-LANG til studier over proteinstoffer og enzymer 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
161. Professor JENS LINDHARD til assistance af en teoretisk fysiker i det videnskabelige arbejde ved Århus universitets fysiske institut 2.000 kr.
162. Fhv. rigsarkivar, dr. phil. AXEL LINVALD til studieophold i Norge i anledning af udarbejdelsen af en skildring af prins Chr. Frederik (Chr. VIII) som Norges regent og konge i 1814 2.500 kr.
163. Fhv. lektor, dr. phil. VILH. LORENZEN til arbejde med værket »Vore Byer« 1.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
164. Samme til dækning af udgifter til tegninger, opmålinger m. m. 748 kr. 25 øre.

165. Fhv. museumsdirektør, dr. phil. M. MACKEPFRANG til studier over middelalderlig arkæologi 1.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
166. Dr. phil. GREGOR MALANTSCHUK til fuldførelse af et arbejde om Søren Kierkegaards dialektiske metode 4.000 kr. Andet bidrag af en bevilling på 8.000 kr.
167. MARINBIOLOGISK LABORATORIUM til behandling, herunder sortering, af det af Carlsbergfondets Dana-Ekspedition 1928–30 hjembragte materiale samt offentliggørelse af resultaterne 91.837 kr. 28 øre.
168. Overinspektør ved Nationalmuseet, dr. phil. THERKEL MATHIASSEN til studier vedrørende dansk stenalder 2.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
169. Samme til tegning og fotografering af oldsager til et værk »Danske Oldsager« som nybearbejdelse af Sophus Müllers »Ordning af Danmarks Oldsager« I–II 146 kr. 25 øre. Sjette bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
170. Fhv. inspektør ved Nationalmuseet, mag. art. HUGO MATTHIESSEN (†) til studier i dansk kulturhistorie og topografi 3.000 kr.
171. Lektor ved Københavns universitet, dr. phil. N. THYDSEN MEINERTZ til undersøgelser over ansigtsmuskulaturen og dens innervation hos pattedyrene 1.200 kr.
172. Universitetslektor, dr. phil. ERNST MENGIN til udgifter ved bearbejdelse af et upubliceret mayaleksikon med henblik på udgivelse 2.843 kr.
173. Redaktør ved »Danmarks Kirker«, cand. mag. ERIK MOLTKE til udgivelse af et værk om runologiens historie i Danmark og Norge, kaldet »Skonvig og de andre runetegnere«, 12.143 kr. 24 øre. Sidste bidrag af bevillinger på i alt 14.979 kr.
174. Professor, dr. phil. DETLEV MÜLLER til en rejse til den botaniske station i Abidjan ved Elfenbenskysten for at undersøge tropisk regnskov 8.000 kr.
175. Samme til teknisk medhjælp i et år ved undersøgelse af forskellige hvedesorters forhold ved frysning 2.000 kr. Andet bidrag af en bevilling på 6.000 kr.
176. Professor, dr. phil. CHRISTIAN MØLLER til teoretiske undersøgelser inden for atomkernefysiken 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.

177. Fhv. redaktør, cand. mag. ERIK MØLLER til afslutning af en historisk fremstilling af helstatens fald samt udarbejdelse af forskellige specialafhandlinger i tilslutning hertil 2.500 kr.
178. Ordbogsredaktør, dr. phil. KRISTIAN MØLLER til udarbejdelse af en monografi over gamle fiskeredskaber og fiske-metoder inden for det danske fiskeri 500 kr. Første bidrag af en bevilling på 4.000 kr.
179. DEN KGL. MØNT- OG MEDAILLESAMLING til udgivelse af Sylloge Nummorum Graecorum parts 31–36 4.721 kr. 27 øre. Del af en større bevilling.
180. NATIONALMUSEET til udgivelse af »Danmarks Kirker« 30.305 kr. 43 øre. Del af en større bevilling.
181. Pastor PAUL NEDERGAARD som tilskud til udgivelse af Dansk sogne- og præstehistorie 2.000 kr.
182. Teaterhistoriker, museumsleder ROBERT NEHENDAM til teaterhistoriske studier 3.600 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
183. Amanuensis ved Københavns universitets zoologiske studie-samling og zoologiske laboratorium, dr. phil. ANKER NIELSEN til afslutning af en undersøgelse af genitalsegmenternes mor-fologi hos vårfluehunnerne 1.200 kr.
184. Observator ved Ole Rømer-observatoriet i Aarhus, cand. mag. AXEL V. NIELSEN til arbejde med iagttagelse af foranderlige stjerner 700 kr.
185. Professor, dr. phil. JAKOB NIELSEN til matematiske studier 3.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
186. Amanuensis ved Københavns universitets zoofysiologiske laboratorium, dr. phil. MARIUS NIELSEN til undersøgelser over respirationens og kredsløbets fysiologi 2.000 kr.
187. Professor, dr. phil. & litt. NIELS NIELSEN til Skalling-labora-toriets drift 10.000 kr. Femte bidrag af samlede bevillinger på 70.000 kr.
188. Samme til udsendelse af »Meddelelser fra Skalling-labo-ratoriet« i året 1956 5.000 kr.
189. Samme og amanuensis, cand. mag. BØRGE FRISTRUP til Danmarks deltagelse i den glaciologiske afdeling af arbejdet under det internationale geofysiske år 1957–58 75.000 kr. Sidste bidrag af en bevilling på 125.000 kr.
190. Professor, dr. phil. ARNE NOE-NYGAARD til dækning af ud-

- gifter ved undersøgelser over bræsvingningerne i Sydvestgrønland gennem de sidste ca. 150 år 3.000 kr. Tredie bidrag af bevillinger på 14.000 kr.
191. Museumsinspektør, dr. phil. OTTO NORN til en udtømmende redegørelse for Kronborgs bygningshistorie 500 kr. Tredie bidrag af en femårig bevilling.
192. Professor, dr. phil. & scient. & ing. N. E. NØRLUND til matematiske og geodætiske studier 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
193. Fhv. direktør for Grønlands styrelse KNUD OLDENDOW til afslutning af udarbejdelsen af en biografi over Hinrich Johannes Rink 2.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 4.000 kr.
194. Ekstraordinær amanuensis ved Carlsberg Laboratoriet, dr. phil. CARSTEN OLSEN til undersøgelser over planternes ionoptagelse 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
195. Fhv. afdelingsleder, mag. scient. C. V. OTTERSTRØM til arbejde med de ferske vandes biologi (limnologi) i almindelighed og specielt med ferskvandsfiskenes biologi og faunistik 1.200 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
196. Amanuensis, dr. phil. C. OVERGAARD NIELSEN til assistance ved undersøgelser over enchytræernes økologi og fysiologi 3.000 kr.
197. Professor, dr. phil. EBBE RASMUSSEN til undersøgelser over grundstoffernes atomspektre og spektralliniernes finstruktur 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
198. Adjunkt, dr. phil. ERIK RASMUSSEN som afsluttende bevilling til en undersøgelse af folketingsparlamentarismens udvikling i Danmark med dertil knyttede problemer vedrørende regeringsdannelsens former m. v. 3.500 kr. Andet bidrag af bevillinger på i alt 9.500 kr.
199. Videnskabelig assistent, mag. scient. ERIK RASMUSSEN til dækning af udgifter ved en undersøgelse over børsteormen *Pygaspio elegans*' forplantningsbiologi 626 kr. 50 øre. Femte bidrag af en bevilling på 2.000 kr.
200. RHODOSEKSPEDITIONEN til bearbejdelse og udgivelse af dens materiale 3.434 kr. 82 øre.
201. Professor ALFRED ROSENKRANTZ til stratigrafisk og palæontologisk undersøgelse af scaphiterne i Grønlands kridtaflej-

- ringer ved cand. mag. Tove Birkelund 5.500 kr. Andet bidrag af bevillinger på i alt 12.000 kr.
202. Professor, dr. phil. PAUL V. RUBOW til litteraturhistoriske forskninger 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  203. Fhv. bibliotekar, dr. phil. HANS RÆDER til filologiske studier 3.600 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  204. Amanuensis, dr. phil. FINN SALOMONSEN til dækning af udgifter ved eksperimentelle undersøgelser over fuglenes skjoldbruskkirtel 193 kr. 85 øre. Andet bidrag af en bevilling på 2.600 kr.
  205. Professor, dr. phil. C. E. SANDER-HANSEN til dækning af udgifter ved ægyptologiske studier 7.184 kr. 15 øre. Andet bidrag af en bevilling på 12.000 kr.
  206. Samme til trykning af bind II–III af Bodil Hornemann »Types of Ancient Egyptian Statuary« 29.155 kr.
  207. Samme til fotografering af hieratiske og demotiske håndskrifter 1.275 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
  208. Samme til køb af ægyptologisk litteratur på en auktion over afdøde friherre v. Bissings bogsamling 6.800 kr.
  209. Forfatteren AUGUST F. SCHMIDT til studium af den danske almues naturdyrkelse, sædvaneret og sagndigtning samt til egnshistoriske undersøgelser 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  210. SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE til udgivelse af Roskildebispens jordebog 1370 samt flere mindre regnskaber for Roskildekirken 25.600 kr.
  211. Dr. phil. AAGE SKOVSTED til undersøgelser over lavere svampe 2.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
  212. Samme til anskaffelse af apparatur og dækning af andre etableringsudgifter ved indretning af et interimistisk laboratorium 1.500 kr.
  213. Fhv. museumsdirektør, cand. mag. VILH. SLOMANN til studier over forbindelser mellem orientalsk og europæisk kunst 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
  214. Overinspektør ved Nationalmuseet, dr. phil. AXEL STEENSBERG til studier over det primitive agerbrugs og jordfordelingens historie 2.000 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
  215. Samme til undersøgelse og opmåling af middelalderlige

- agre i Borupris skov ved Tystrup sø 5.000 kr. Femte bidrag af samlede bevillinger på 47.000 kr.
216. Samme og overinspektør, dr. phil. J. TROELS-SMITH og statsgeolog, dr. phil. JOHS. IVERSEN til svedjerydning i Draved skov med påfølgende korndyrkning, græsning og undersøgelse af afbrændingens indvirkning på jordbunden og skovens regeneration 5.000 kr. Sidste bidrag af en bevilling på 15.000 kr.
217. Professor, dr. phil. AD. STENDER-PETERSEN til oldrussiske, specielt varægiske studier 3.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
218. Samme til organisationsarbejde vedrørende forberedelsen af en russisk-varægisk kildepublikation 1.000 kr.
219. Lecturer, cand. mag. H. STENHOLT CLAUSEN til ichthyologisk-ferskvandsbiologisk forskning i det sydvestlige Nigeria 4.000 kr. Første bidrag af en bevilling på 18.400 kr.
220. Professor, dr. phil. BENGT STRÖMGREN til medhjælp ved fremstilling af konstruktionstegninger til astronomiske instrumenter 3.600 kr. Første bidrag af en bevilling på 7.500 kr.
221. FORENINGEN TIL SVAMPEKUNDSKABENS FREMME ved professor N. Fabritius Buchwald som tilskud til trykning af et hæfte af tidsskriftet »Friesia«, dediceret professor, dr. phil. Ø. Winge på hans 70 års dag den 19. maj 1956, 3.000 kr.
222. Arboretforstander, dr. agro. C. SYRACH LARSEN til dækning af udgifter ved undersøgelser af bævreasps evne til vegetativ formering 2.400 kr.
223. Professor, dr. phil. HANS SØRENSEN til en undersøgelse af Giovanni Vergas forfatterskab 2.000 kr. Andet bidrag af en bevilling på 4.000 kr.
224. Dr. phil. HANS CHR. SØRENSEN til en sproglig undersøgelse af Grigorij Kotosichin's skrift »Om Rusland under tsar Aleksej Michajlovič« 2.400 kr.
225. Professor, dr. phil. THORVALD SØRENSEN til cytologisk assistance ved fortsatte studier over relationer mellem kromosomvariation og polymorfi hos nogle systematisk-kritiske planteslægter 505 kr. Tredie bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
226. Samme til assistance til indsamling og herbarisering af forsøgsplanter i tilslutning til undersøgelser over formrig-

- dommen inden for nogle kritiske planteslægter 364 kr. 20 øre. Andet bidrag af en bevilling på 3.000 kr.
227. Samme til kortlægning af de danske småarter af taraxacum 2.000 kr. Første bidrag af en treårig bevilling.
228. Professor emer., dr. phil. WILLIAM THALBITZER til studier vedrørende grønlandernes (især østgrønlandernes) sprog og kultur 4.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
229. Samme til trykning af Johan Petersens dagbøger fra Angmassalik og Scoresbysund 4.000 kr.
230. Museumsdirektør, dr. phil. HARALD M. THAMDRUP til dækning af udgifter ved undersøgelser over jyske landskabstypers økologi 4.000 kr.
231. Professor, dr. phil. MATHIAS THOMSEN til dækning af udgifter og til assistance ved zoologiske undersøgelser 3.000 kr.
232. Professor, dr. phil. RUDI THOMSEN til udgivelse af første bind af tobindsværket »Early Roman Coinage. A Synthetic Study of the Chronology Problem« 18.398 kr. 20 øre.
233. Professor, dr. phil. GUNNAR THORSON til undersøgelser over de marine bunddyrs økologi og biologi 1.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
234. Samme til dækning af udgifter ved studier over bunddyrlarvernes og de unge bundstadiers økologi i danske have 2.000 kr.
235. Samme til tegnearbejde ved bearbejdelse af en samling ægmasser af forgællesnegle fra Florida, Californien, Indien og Australien 3.250 kr.
236. Viceregensprovst, dr. theol. O. THUNE JACOBSEN (†) til udgivelse af »Kødets opstandelse. Et religionsfilosofisk skrift« 1.625 kr.
237. Overbibliotekar, dr. phil. H. TOPSØE-JENSEN til H. C. Andersen-studier 500 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
238. Overinspektør, dr. phil. J. TROELS-SMITH til en rejse til og ophold i Thayngen, Kt. Schaffhausen, Schweiz, for at fuldføre en undersøgelse af en ca. 4.500 år gammel ager og afslutte den mosegeologiske undersøgelse af »pælebygningen« Weiher samt til deltagelse i en pollenanalytisk kongres i Schweiz i efteråret 1957 2.500 kr.
239. UDVALG FOR FOLKEMAAL til videreførelse af arbejdet på Ord-

- bog over danske Ømål og til redaktion af denne 35.800 kr. 17 øre.
240. Samme til udgivelse af mag. art. Ella Jensen »Houlbjergmålets formlære« 3.500 kr.
241. Samme til udgifter ved optagelse af dialektprøver 695 kr. 77 øre. Del af en større bevilling.
242. UNIVERSITETS-JUBILÆETS DANSKE SAMFUND til redaktion af »Sydslesvigs stednavne« 8.024 kr. 50 øre. Del af en større bevilling.
243. Professor, dr. phil. HANS H. USSING til undersøgelser over aktiv iontransport 2.400 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
244. Professor, dr. phil. STIG VEIBEL til arbejder inden for pyrazolernes kemi, analytisk-kemiske og enzymkemiske arbejder 2.400 kr. Andet bidrag af en toårig bevilling.
245. Samme til videnskabeligt uddannet medhjælp til enzymkemiske undersøgelser 3.600 kr.
246. VIDENSKABERNES SELSKAB som ekstraordinært tilskud til selskabets publikationsvirksomhed 50.000 kr.
247. VIDENSKABERNES SELSKABS DUCANGEKOMMISSION til redaktion af det indsamlede materiale til et glossar over dansk middelalderlatin 484 kr. Del af en større bevilling.
248. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION FOR VARETAGELSE AF FORTSÆTTELSEN AF A CRITICAL PĀLI DICTIONARY til honorering af medhjælp 9.600 kr. Del af en større bevilling.
249. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION TIL UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE til systematisk gennemgang af danske privatarkiver og -biblioteker 2.000 kr.
250. Amanuensis ved Københavns universitets ægyptologiske laboratorium, dr. phil. A. VOLTEN til ordning og udgivelse af ægyptiske, fortrinsvis demotiske papyri 2.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
251. Neuropatolog, dr. med. G. VRAA-JENSEN (†) til udgivelse af afhandlingen »On the Correlation between the Function and Structure of Nerve Cells« 5.088 kr. 90 øre.
252. Dr. phil. SOPHUS WEBER til fysiske undersøgelser og beregninger 1.200 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.

253. Professor, dr. phil. TORKEL WEIS-FOGH til en rejse til Danmark for at afslutte to afhandlinger om insekters flyvning i samarbejde med dr. phil. og techn. Martin Jensen 800 kr.
254. Professor, dr. phil. SVEN WERNER til magister K. Maack Bisgaards arbejde med Aarhus universitets fysiske instituts beta-spektrometer 3.000 kr.
255. Amanuensis, mag. scient. ELISE WESEBERG-LUND til medhjælp ved udførelse af tegninger af polychæter 500 kr. Første bidrag af en bevilling på 2000 kr.
256. Professor, dr. phil. MØGENS WESTERGÅRD til assistance ved afslutning af cyto-taxonomiske undersøgelser over polymorfe planteslægtter 6.000 kr.
257. Fhv. stiftsskriver, dr. juris C. W. WESTRUP til retshistoriske og retsfilosofiske studier 2.000 kr. Første bidrag af en toårig bevilling.
258. Professor, dr. phil. ØJVIND WINGE til videnskabeligt arbejde 3.000 kr.
259. Samme til fremstilling af lysbilleder 232 kr. 05 øre.
260. Professor, fil. dr. KARL GEORG WINGSTRAND til rekonstruktionsarbejde i forbindelse med undersøgelser af anatomien hos Galathea-ekspeditionens såkaldte urbløddyr *Neopilina Galathea* Lemche 1.934 kr. 17 øre. Første bidrag af en bevilling på 2.363 kr.
261. Købmand J. WINTHER (†) til udgravning af en langdysse på Langeland 4.500 kr.
262. Komiteen for THE ZOOLOGY OF ICELAND til fortsat udgivelse af værket 6.000 kr. Syvende bidrag af samlede bevillinger på 67.666 kr. 67 øre.
263. Professor, dr. med. SØREN L. ØRSKOV til dækning af udgifter ved undersøgelser over cellepermeabilitet og cellers intermediære stofskifte 2.000 kr.
-
264. VIDENSKABERNES SELSKAB som årligt tilskud efter statuternes § X 20.000 kr. med tillæg på 20.000 kr.
-

265. CARLSBERGFONDETS UNIVERSITETSLEGAT AF 25. SEPTEMBER 1926 (jfr. beretning 1925-26 s. 57 og 1943-44 s. 80). I 1956-57 er udbetalt i alt 28.000 kr., nemlig 2.000 kr. til mag. scient. JØRGEN VILH. SPÄRCK og mag. scient. GUNNAR KØLMARK og 4.000 kr. til cand. mag. TORBEN LUNN WOLFF, mag. scient. BENT ELBÆK, dr. phil. PETER ZINKERNAGEL, mag. art. BJARNE NØRRETRANDERS, cand. mag. SUNE DALGÅRD og cand. mag. KNUD SØRENSEN.
-
266. CARLSBERGFONDETS UNIVERSITETSLEGAT FOR AARHUS UNIVERSITET (se beretning 1943-44 s. 80). I 1956-57 er udbetalt 3.000 kr. til professor, dr. phil. PER NYKROG og 1.000 kr. til mag. art. OSKAR HANSEN.
-
267. CARLSBERG-WELLCOME STIPENDIER FOR BRITISKE OG DANSKE VIDENSKABSMÆND (se side 94-95). Stipendierne for det akademiske år 1957-58 er tildelt Dr. STEPHEN PAGET LAPAGE, London, til ophold i København for at studere den biologiske og serologiske identifikation af enterobakterier ved Statens Seruminstitut, og amanuensis, cand. pharm. JØRGEN BERGER til et ophold i Birmingham for at studere teknikken ved mikroanalyse af organiske stoffer ved den kemiske afdeling ved Birminghams universitet. I 1956-57 er udbetalt 766 kr. 60 øre.
-
268. CARLSBERGFONDETS BIOLOGISKE INSTITUT. Til institutets drift i 1956-57 er udbetalt 291.911 kr. 03 øre af afdeling B, svarende til udgiften ved institutets drift 292.075 kr. 94 øre med fradrag af renteindtægt vedrørende institutet 164 kr. 91 øre, jfr. regnskabet for afdeling B s. 88.
-

Carlsbergfondets biologiske Institut.

Leder fra 1. august 1957: Dr. phil. ERIK ZEUTHEN.

Institutets nye leder blev udnævnt pr. 1. august 1957. Fra samme dato tiltrådte cand. med. PAUL PLESNER som assistent. Cand. mag. KIRSTEN HAMBURGER deltager i arbejdet med støtte fra Statens almindelige Videnskabsfond. Hermed er på Biologisk Institut samlet en gruppe, som allerede i nogle år — delvis i samarbejde — har studeret cellevækst på synkroniserede massepopulationer af fritlevende celler. Nyindretning af et antal laboratorier på instituttet til dette formål har siden august beslaglagt en væsentlig del af instituttets arbejdskraft.

Dr. ZEUTHEN har i samarbejde med cand. mag. KIRSTEN HAMBURGER og stud. mag. BIRGIT HEGNER fortsat arbejdet, som tilsigter at karakterisere cellestofskiftet igennem cellens cyklus for Tetrahymena.

I samarbejde med Dr. R. R. RONKIN (Merck-Fellow 1957—58, University of Delaware, U.S.A.) og stud. mag. ERIK GETTRUP opbygges apparatur, som skulle gøre det muligt yderligere at forfine tidligere anvendte mikromanometriske metoder for enkelt-celler.

Cand. med. PAUL PLESNER fortsætter sit arbejde over frie nukleotider i Tetrahymena. Han finder ophobning af nukleosid-trifosfater under synkroniseringsperioden og i den efterfølgende periode med undertrykte delinger; derefter spaltning i forbindelse med den synkrone celledeling.

Dr. R. R. RONKIN har anvendt kvalitative cytokemiske metoder på synkroniseret Tetrahymena.

Dr. ZEUTHEN deltog i september 1957 i den IX internationale cellekongres i St. Andrews, Scotland, hvor han talte om synkronisering af celledeling i Tetrahymena.

Cand. mag. KIRSTEN HAMBURGER har deltaget i cellekongressen i St. Andrews, Scotland.

Følgende arbejde er publiceret:

HAMBURGER K. & E. ZEUTHEN:

Synchronous divisions in *Tetrahymena pyriformis* as studied in an inorganic medium. The effect of 2,4-dinitrophenol.

Exp. Cell Research 1957, **13**, 443.

Dr. phil. TAGE ASTRUP og medarbejdere har fortsat undersøgelserne over fibrindeponeringens og fibrinolysens biokemi og fysiologi, lige som tidligere med støtte navnlig fra »Rigsforeningen til bekæmpelse af de reumatiske sygdomme« og fra »The Josiah Macy Jr. Foundation«, New York.

Opfattelsen af fibrindeponeringen og fibrinolysen som dynamiske fundamentalprocesser i organismen har fået yderligere støtte i den forløbne tid, og betydningen af balancen mellem disse processer for udviklingen af patologiske processer har kunnet begrundes ved undersøgelserne.

Nogle af de mere betydningsfulde af de opnåede resultater skal omtales i det følgende.

Undersøgelserne af vævsaktivatoren for fibrinolysen er blevet fortsat og samtidig er forskelligt vævs thromboplastiske aktivitet blevet undersøgt for at kunne klarlægge balancen i den hæmostatiske mekanisme i de forskellige væv. Disse undersøgelser har bekræftet den på de tidligere undersøgelser grundede opfattelse af de nævnte processers betydning for sårheling og bindevævsdannelse i organismen og har støttet den på de tidligere undersøgelser baserede opfattelse af arteriosclerosens patogenese. Det er således fundet, at de centrale lag (intima og media) i den humane aorta har en høj thromboplastisk aktivitet, men ringe eller ingen fibrinolytisk aktivitet. En læsion af intima kan derfor fremkalde en kraftig fibrindeponering, mens genopløsningen vil være forsinket og afhængig af den fibrinolytiske aktivitet i det forbiestrømmende blod. Herved kan man bl. a. forklare, hvorfor arteriosclerotiske processer også kan forekomme hos mennesker med lidelser i plasmathromboplastinsystemet.

Vævsaktivatoren er fundet i særlig høj koncentration i hjerne-

hinderne, mens den grå og hvide masse ikke er særlig aktiv. Dette giver mulighed for at forklare, hvorfor blødninger kan forekomme hyppigt i hjernen, til trods for at dette organ er rigt på koagulationsaktive stoffer. — Disse resultater har bl. a. betydning for vurderingen af anticoagulationsbehandlingen ved cerebrale thromboser.

Undersøgelser over cancervævs fibrinolytiske aktivitet er fortsat. Forskellige af organismens vædsker er ligeledes blevet undersøgt som et led i den fuldstændige kortlægning af organismens fibrinolytiske systemer.

Peptonets aktiverende evne er undersøgt, og det er lykkedes at fremstille den aktive komponent i rensset tilstand.

Undersøgelserne over blodets indhold af fibrinolytisk aktive stoffer under forskellige patologiske tilstande er fortsat, navnlig med henblik på at undersøge aktiviteten ved leukæmi.

Den af okselungevæv isolerede trypsininhibitor synes nu at være rensset fuldstændigt. Der skal kun 0.3 mg til at neutralisere 1 mg krystallinsk trypsin.

Tidligere undersøgelser over det fibrinolytiske system i urin havde vist, at urin fra gravide kvinder indeholder store mængder trypsininhibitor, mens normal urin indeholder små og vekslende mængder. Urin fra gravide er derfor blevet anvendt som udgangsmateriale for fremstillingen af urininhibitoren. Dennes rensning er skredet langsommere frem end ventet. De for lungeinhibitoren udarbejdede metoder lader sig ikke anvende på urininhibitorens rensning.

I tilslutning hertil er der udarbejdet en forbedret metode til kvantitativ bestemmelse af urininhibitoren, og dens tilstedeværelse i urin er undersøgt under forskellige fysiologiske tilstande. Mængden er forøget ved en række tilstande, som kendetegnes ved en belastning af organismen, ligesom ved indgift af ACTH og cortison. Dens udskillelse synes at være en ny stress-reaktion.

Undersøgelserne over defekter i plasmathromboplastinsystemet er fortsat, og de forskellige undergrupper er udskilt fra hinanden. En gruppe synes kun at have mangel på Hagemanfaktor, hvilket er bemærkelsesværdigt, da de personer, som hidtil har været beskrevet i litteraturen med denne defekt, ikke har haft nogen blødningstilstand. Denne iagttagelse har betydning for be-

dømmelsen af plasmathromboplastinets aktivering og funktion i den normale organisme.

Undersøgelser over serumproteiners ionbinding ved hjælp af papirelektroforese er fortsat og er nu udarbejdet som en rutinemetode.

Tilrettelæggelsen og deltagelsen i den 6. europæiske hæmatologkongres i København (26.—31. august 1957) har lagt beslag på arbejdet i væsentligt omfang. Ni meddelelser om de på instituttet foretagne undersøgelser blev forelagt (se listen over publicerede arbejder).

Dr. ASTRUP har deltaget i et »3rd Symposium on Foreign Chemicals in Foods« i Como (14.—17. maj 1957). Han har på Lunds universitets medicinske klinik i Malmø holdt foredrag om »Fibrinolysens kliniske betydning« (31. maj 1957). Ved et symposium om coronarthrombosernes problemer i Wien, foranstaltet af Wiener Gesellschaft für Innere Medizin (21.—22. juni 1957), holdt dr. ASTRUP et foredrag om blodkoagulationens og fibrinolysens betydning ved coronarthromboser.

Læge OLE STORM har deltaget i et symposium i Amsterdam om anticoagulantbehandling arrangeret af det hollandske hæmatologiske selskab (21.—24. april 1957).

Civilingeniør KAREN ALKJÆR har afsluttet sit arbejde med inhibitorer og med fremstilling af lungeinhibitoren og urininhibitoren.

Stud. polyt. BODIL KRUSE JACOBSEN har deltaget i undersøgelserne over inhibitorerne.

Læge OLE K. ALBRECHTSEN har fortsat undersøgelserne over vævsaktivatoren i organismen.

Læge OLE STORM har fortsat sine undersøgelser over thrombolyse og helingsprocesser i organismen.

Læge ERLING OLESEN har fortsat undersøgelserne over peptonaktiveringens mekanisme med det rensede pepton og med stoffer med lignende virkning.

Læge KNUD-ERIK SJØLIN har fortsat studiet af de hæmofile lidelser og de i plasmathromboplastinet indgående faktorer. Han har ved imødekommenhed fra professor Erik Jorpes, Stockholm, deltaget i en svensk undersøgelse over specielle blødersygdomme på Ålandsøerne (4.—10. juni 1957).

Læge PREBEN OLLENDORFF har deltaget i hæmofiliundersøgelserne.

Læge JØRGEN RASMUSSEN har fortsat undersøgelserne af fibrinolysen ved cancer og leukæmi.

Læge HANS J. FAARVANG har fortsat undersøgelserne over udskillelsen af trypsininhibitor i urinen og påvist en relation til det hypofysære-adrenale system i organismen.

Miss MARYLIN CLAASSEN, B.A. (Iowa) har afsluttet sin deltagelse i arbejdet med vævsaktivatoren.

Dr. HAROLD ROBERTS (Chapel Hill) har afsluttet sine undersøgelser over vævsaktivatoren.

Dr. BURTON GROSSMANN (Chicago) har afsluttet sine undersøgelser over antithrombin og thrombindannelse.

Læge AAGE LADEHOFF har fortsat sine undersøgelser over virkningen af plasmin på bindevævsdannelsen.

Dr. rer. nat. KURT SCHILLING har afsluttet sit arbejde over proteinfraktionering og over ionbinding og fratrådte den 31. juli 1957 sin stilling som ekstraordinær assistent ved instituttet for at tiltræde en anden stilling.

Dr. HEINZ WALDMANN-MEYER (Santiago) har med støtte fra Rask-Ørsted Fondet fortsat elektroforeseundersøgelserne og studiet af serumproteinernes ionbinding.

Cand. phil. ERIK ENGHUSEN har fortsat sine undersøgelser over kollagen og reticulin.

Mange danske og udenlandske videnskabsmænd og læger har aflagt korte besøg for at sætte sig ind i undersøgelsesmetoder og problemer.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

ASTRUP, TAGE:

Internationalt symposium om fremmedstoffer i næringsmidler. Ingeniøren 1957, **66**, 280.

ASTRUP, TAGE:

The autocatalytic reaction in blood coagulation.

Dan. Med. Bull. 1957, **4**, 160.

ASTRUP, TAGE:

Fibrinolysen i organismen. Oversigt.

Ugeskrift for Læger 1957, **119**, 1077.

ASTRUP, TAGE:

Arteriosclerosis and haemophilia.

The Lancet 1957, **II**, 745.

- ASTRUP, TAGE:
 Albert Fischer. (Nekrolog).
 Naturhistorisk Tidende 1957, **21**, 50.
- ASTRUP, TAGE & O. K. ALBRECHTSEN:
 Estimation of the plasminogen activator and the trypsin inhibitor
 in animal and human tissues.
 Scand. J. Clin. Lab. Invest. 1957, **9**, 233.
- ASTRUP, TAGE & M. CLAASSEN:
 The fibrinolytic and the thromboplastic activities of the arterial wall.
 VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
 Copenhagen 1957. Abstracts p. 101.
- ASTRUP, TAGE & E. S. OLESEN:
 Partial purification and fibrinolytic effect of a factor in peptone.
 Dan. Med. Bull. 1957, **4**, 159.
- ASTRUP, TAGE & KN.-E. SJØLIN:
 Defects in blood coagulation.
 Dan. Med. Bull. 1957, **4**, 164.
- ALBRECHTSEN, O. K.:
 Effect of Estradiole on Fibrinolytic Activity of Rat Uterus.
 Proc. Soc. Exp. Biol. Med. 1957, **94**, 818.
- ALBRECHTSEN, O. K.:
 The fibrinolytic activity of human tissues.
 Brit. J. Haematol. 1957, **3**, 284.
- ALBRECHTSEN, O. K.:
 The fibrinolytic activity of animal tissue.
 Acta Physiol. Scand. 1957, **39**, 284.
- ALBRECHTSEN, O. K.:
 Fibrinolysens betydning for uterine blødninger.
 Ugeskrift for Læger 1957, **119**, 1081.
- ALBRECHTSEN, O. K.:
 A correlation between estrogenic hormones, fibrinolytic activity and
 uterine bleedings.
 VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
 Copenhagen 1957, Abstracts p. 121.
- ALKJÆR, K. & TAGE ASTRUP:
 The stability of the plasminogen activator in urine.
 VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
 Copenhagen 1957. Abstracts p. 104.
- ENGHUSEN, E.:
 Über Reticulin, Kollagen und die Interzellulärsbstanz des Binde-
 gewebes.
 Acta Anatomica 1957, **31**, 46.
- FAARVANG, H. J.:
 The excretion in urine of a trypsin inhibitor as a general stress
 reaction.
 VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
 Copenhagen 1957. Abstracts p. 100.

- MOLTKE, P.:
 Investigations sur la teneur du système nerveux central en activateur de plasminogène.
 VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
 Copenhagen 1957. Abstracts p. 104.
- MÜLLERTZ, STEN:
 Activation of plasminogen.
 Annals of the New York Academy of Science. 1957, **68**, 38.
- OLESEN, E. S.:
 Fibrinolytic activity produced with peptone and other agents.
 VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
 Copenhagen 1957. Abstracts p. 97.
- OLESEN, E. S.:
 Fibrinolytic activity derived from Guinea pig serum by peptone.
 Acta Physiol. Scand. 1957, **41**, 187.
- RASMUSSEN, J., O. K. ALBRECHTSEN & T. ASTRUP:
 The fibrinolytic activity in the human prostate and in seminal fluid.
 VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
 Copenhagen 1957. Abstracts p. 108.
- RASMUSSEN, J. & M. SCHWARTZ:
 Metastaserende cancer prostatae med hæmorrhagisk diathese forårsaget af fibrinolyse.
 Ugeskrift for Læger 1957, **119**, 1086.
- ROBERTS, H. R. & T. ASTRUP:
 Content of tissue activator of plasminogen in monkey tissue.
 Thrombosis et Diathesis Haemorrhagica 1957, **1**, 376.
- SCHILLING, KURT:
 Electrophoresis of proteins in the presence of interacting ions.
 Acta Chem. Scand. 1957, **11**, 1103.
- SJØLIN, KN.-E.:
 Coagulation Defect in Horse Plasma.
 Proc. Soc. Exp. Biol. Med. 1957, **94**, 818.
- SJØLIN, KN.-E.:
 Deficiency of the Hageman Factor demonstrated by the Thrombin-generation test.
 Thrombosis et Diathesis Haemorrhagica 1957, **1**, 153.
- SJØLIN, KN.-E.:
 A group of AHF deficient patients corrected by absorbed serum.
 VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
 Copenhagen 1957. Abstracts p. 121.
- SJØLIN, KN.-E.:
 Classical Haemophilia (AHF Deficiency) and Christmas factor (PTC) Deficiency as simultaneous Defects.
 Acta Med. Scand. 1957, **159**, 7.

SJØLIN, KN.-E.:

The Hageman Trait in a Family with Haemorrhagic Diathesis.
Acta Genetica et Statis. Med. 1958, 7, 541.

STORM, O. & A. TYBJÆRG HANSEN:

Anticoagulant protection during mitral valvulotomy.
VIe Congrès de la Société Européenne d'Hématologie.
Copenhagen 1957. Abstracts p. 245.

Mag. scient. AAGE BOHUS JENSEN har fortsat sine undersøgelser over befrugtningens fysiologi, med henblik på dens specificitet, hos søpindsvin og ascidier. I februar-juli 1957 arbejdede han ved Palermos universitet og den zoologiske station i Napoli på grundlag af en bevilling fra Carlsbergfondet. Den 30. september 1957 udløb hans ansættelse som ekstraordinær assistent ved institutet.

Institutets personale består ved udgangen af året 1956-57 af følgende:

Dr. phil. ERIK ZEUTHEN er forstander (ansat i denne stilling 1. august 1957).

Dr. phil. TAGE ASTRUP er ordinær assistent (ansat 1. oktober 1937, i den nuværende stilling 1. oktober 1939).

Cand. med. POUL PLESNER er ordinær assistent på prøve (ansat i denne stilling 1. august 1957).

Skrifter indsendt til Carlsbergfondet.

I henhold til de vilkår, der gælder for modtagelse af understøttelser af afdeling B, er der vedrørende tiden 1. oktober 1956–30. september 1957 til fondet indsendt følgende publikationer (ordnede efter modtagernes navne¹):

ADELSAARBOGSFORENINGEN.

1. Danmarks Adels Aarbog. Redigeret af Sven Houmøller og Albert Fabritius. 1957. Årg. 74.

ADAM AFZELIUS (†).

1. Titus Livius: Roms ældste Historie III. VIII–X bog (341–293 f. Kr.). Oversat af A. A. 1956.

DEN ARNAMAGNÆANSKE KOMMISSION.

1. Arngrimi Jonæ opera latine conscripta. Ed. Jakob Benediktsson. Vol. IV. Bibliotheca Arnamagnæana. Vol. XII. 1957.
2. Chr. Westergård-Nielsen: To bibelske visdomsbøger og deres islandske overlevering. Bibliotheca Arnamagnæana. Vol. XVI. 1957.
3. Hallvard Magerøy: Studiar i Bandamanna saga. Bibliotheca Arnamagnæana. Vol. XVIII. 1957.

BØRGE BAK.

1. Calculation of Potential Barriers for Ethane-Like Symmetric Tops. The Journal of Chemical Physics. Vol. 24. No. 4. 1956. U.S.A.
2. —, Daniel Christensen, John Rastrup-Andersen og Eileen Tannenbaum: Microwave Spectra of Thiophene, 2- and 3-Monodeutero, 3,3'-Dideutero, and Tetradeuterothiophene. Structure of the Thiophene Molecule. Smst. Vol. 25. No. 5. 1956.
3. —, Daniel Christensen, Lise Hansen-Nygaard og Eileen Tannenbaum: Microwave Determination of the Structure of Fluorobenzene. Smst. Vol. 26. No. 1. 1957.
4. —, Daniel Christensen, Lise Hansen-Nygaard og Eileen Tannenbaum: Microwave Determination of the Structure of Trifluorobutylene. Smst. Vol. 26. No. 2. 1957.

¹ Trykkestedet for bøger er København, hvor intet andet er angivet. Ved afhandlinger i tidsskrifter o. l. angives kun årgang og/eller bind (uden sidetal), derimod ikke, om afhandlingen er indsendt i særtryk.

C. BARKER JØRGENSEN.

1. —, K. G. Wingstrand og Per Rosenkilde: Neurohypophysis and Water Metabolism in the Toad, *Bufo bufo* (L.). *Endocrinology*. Vol. 59. No. 6. 1956.
2. — og Per Rosenkilde: On Regulation of Concentration and Content of Chloride in Goldfish. *Biological Bulletin*. Vol. 110. No. 3. U.S.A. 1956.
3. — og Per Rosenkilde: Relative Effectiveness of Dehydration and Neurohypophysial Extracts in Enhancing Water Absorption in Toads and Frogs. *Biological Bulletin*. Vol. 110. No. 3. U.S.A. 1956.
4. —, Per Rosenkilde og K. G. Wingstrand: Regeneration of the Neural Lobe of the Pituitary Gland in the Toad, *Bufo bufo* (L.). Bertil Hanström. *Zoological Papers in Honour of his Sixty-Fifth Birthday* November 20th, 1956. Lund 1956.

KAJ BERG.

1. C. Wesenberg-Lund. 22. december 1867–12. november 1955. Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 9. marts 1956. Særtryk af Overs. over Det Kgl. Danske Vidsk. Selskabs virksomhed 1955–56.
2. Professor C. Wesenberg-Lund. *Hydrobiologia*. Vol. VIII. No. 1–2. Haag 1956.
3. Pétur M. Jónasson: The Efficiency of Sieving Techniques for Sampling Freshwater Bottom Fauna. *Oikos*. Vol. 6. Fasc. 2. 1955.
4. Hans Mathiesen og Johs. Nielsen: Botaniske Undersøgelser i Randers Fjord og Grund Fjord. *Bot. Tidsskrift*. Bd. 53. Odense 1956.
5. Ulrik Røen: Results from the Danish Expedition to the French Cameroons 1949–50. XI. *Entomostraca*. *Bulletin de l'I.F.A.N.* T. XVIII. 1956.

JANNIK BJERRUM.

1. Svend Erik Rasmussen og J. B.: Studies on Polynuclear Complexes. I. *Acta Chemica Scand*. Vol. 9. 1955.
2. Fred Basolo, C. J. Ballhausen og J. B.: Absorption Spectra of Geometrical Isomers of Hexacoordinated Complexes. *Smst*.
3. Ingeborg Poulsen og J. B.: Metal Ammine Formation in Solution. IX. *Smst*.
4. — og Susanne Refn: Metal Ammine Formation in Solution. X. *Suomen Kemistilehti B 29* (1956). Helsinki.
5. —, Arne Jensen og Flemming Woldbye: Om adskillelsen af robuste komplekser ved søjlechromatografi. 9. nordiske kemikermøde i Aarhus – august 1956.
6. — og Chr. Klixbüll Jørgensen: Crystal Field Stabilization and Tendency towards Complex Formation of First Transition Group Elements. *Recueil des Travaux Chimiques des Pays-Bas 75* (1956). Amsterdam.
7. —, A. W. Adamson og Ole Bostrup: On the Solvent Dependence of the Spectra of Complex Ions. *Acta Chem. Scand*. Vol. 10. 1956.

FRANTZ BLATT.

1. *Novum Glossarium mediae latinitatis ab anno DCCC usque ad annum MCC.* L. 1957.
2. *Index Scriptorum mediae latinitatis ab anno DCCC usque ad annum MCC.* 1957.

NIELS BOHR.

1. *Atomfysik og menneskelig erkendelse.* 1957.
2. K. Alder, A. Bohr, T. Huus, B. Mottelson og A. Winther: *Study of Nuclear Structure by Electromagnetic Excitation with Accelerated Ions.* *Reviews of Modern Physics.* Vol. 28. No. 4. Lancaster 1956.
3. O. Almén og K. O. Nielsen: *Systematic Investigation of a Magnetic Ion Source for an Electromagnetic Isotope Separator.* *Nuclear Instruments* 1. Amsterdam 1957.
4. S. Bjørnholm, O. Nathan, O. B. Nielsen og R. K. Sheline: *Low Lying Levels in Th²²⁸.* *Nuclear Physics* 4. Amsterdam 1957.
5. S. Bjørnholm, O. B. Nielsen og R. K. Sheline: *A Microchemical Method for the Preparation of Sources of Actinium and Europium for β -Ray Spectroscopy.* *Nature.* Vol. 178. London 1956.
6. Aage Bohr og Ben R. Mottelson: *Electric Dipole Moment Associated with Octupole Vibrations of a Spheroidal Nucleus.* *Nuclear Physics* 4. Amsterdam 1957.
7. A. Bohr: *Problems of Nuclear Structure.* *Il nuovo Cimento, Serie X.* Vol. 4. 1956.
8. Aage Bohr: *The Low Energy Nuclear Energy Excitation Spectrum.* *Physica XXII.* Amsterdam Nuclear Reactions Conference. 1956.
9. Aage Bohr og Ben R. Mottelson: *Collective and Individual-Particle Aspects of Nuclear Structure.* *Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.* 27, no. 16 (ed. 2, 1957).
10. N. Brene, K. H. Hansen, J. E. Hooper og M. Scharff: *Remarks on the Analysis of τ -Meson Experiments.* *Il nuovo Cimento, Serie X.* Vol. 4. 1956.
11. C. M. Class og U. Meyer-Berkhout: *The Coulomb Excitation of Eu¹⁵¹ and Eu¹⁵³.* *Nuclear Physics* 3. Amsterdam 1957.
12. J. K. Bøggild og J. A. Christiansen: *Hans Marius Hansen.* [Nekrologer]. *Fysisk Tidsskrift.* 1956.
13. S. Deser: *General Relativity and the Divergence Problem in Quantum Field Theory.* *Reviews of Modern Physics.* Vol. 29. No. 3. U.S.A. 1957.
14. C. DeDominicis og P. C. Martin: *Energy of Interacting Fermi Systems.* *The Physical Review.* Vol. 105. No. 4. U.S.A. 1957.
15. C. DeDominicis og P. C. Martin: *Saturation of Nuclear Forces.* *Smst.*
16. David H. Frisch og Lawrence Willets: *Development of the Maxwell-Lorentz Equations from Special Relativity and Gauss's Law.* *American Journal of Physics.* Vol. 24. No. 8. U.S.A. 1956.

17. Per Olof Fröman: Alpha Decay of Deformed Nuclei. *Mat. Fys. Skr. Dan. Vid. Selsk.* 1, no. 3 (1957).
18. D. Hall og A. S. Wightman: A Theorem on Invariant Analytic Functions with Applications to Relativistic Quantum Field Theory. *Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.* 31, no. 5 (1957).
19. John E. Hooper: Om atomets opbygning. *Vor Viden.* Nr. 15. 1956–57. Hefte 197.
20. John E. Hooper: Den kosmiske strålings udvikling i atmosfæren. *Vor Viden.* Nr. 4. 1957–58. Hefte 212.
21. Torben Huus: Coulomb Excitation. *Physica XXII.* Amsterdam Nuclear Reactions Conference. 1956.
22. Darko Jamnik og Črtomir Zupančič: Excitation of Characteristic K X-Rays by the Impact of Heavy Charged Particles. *Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.* 31, no. 2 (1957).
23. Bror Skytte Jensen: Note on the Preparation of Anhydrous Rare-Earth Chlorides for the Electromagnetic Isotope Separator. *Nuclear Instruments* 1. Amsterdam 1957.
24. O. Kofoed-Hansen: Shell Effects in Nuclear Coulomb Energy Differences. *Nuclear Physics* 2. Amsterdam 1957.
25. N. O. Lassen: Grundstofferne einsteinium, fermium og mendelevium. *Fysisk Tidsskrift* nr. 2–3. 1956.
26. N. O. Lassen: Energy Loss and Total Charges of Fission Fragments Passing through Matter. *Proc. Intern. Conf. Geneva* 2. New York 1956.
27. C. Møller: The Ideal Standard Clocks in the General Theory of Relativity. *Helv. Phys. Acta. Suppl.* IV. Basel 1956.
28. C. Møller: On the Possibility of Terrestrial Tests of the General Theory of Relativity. *Il nuovo Cimento. Serie X.* Vol. 6. 1957.
29. O. Nathan og M. A. Waggoner: Of Decay Eu^{152} and Eu^{152m} . *Nuclear Physics* 2. Amsterdam 1956.
30. Ove Nathan: Possible Vibrational Levels in Dy^{160} . *Nuclear Physics* 4. Amsterdam 1957.
31. K. O. Nielsen, O. B. Nielsen og M. A. Waggoner: Internal Conversion Coefficients for M1 Transitions in ${}_{83}\text{Bi}^{214}$, ${}_{84}\text{Po}^{214}$ and ${}_{83}\text{Bi}^{212}$. *Nuclear Physics* 2. Amsterdam 1956.
32. K. O. Nielsen og O. Skilbreid: Continous Scanning in Two Directions of the Ion Beam in an Electromagnetic Isotope Separator. *Nuclear Instruments* 1. Amsterdam 1957.
33. K. O. Nielsen: The Development of Magnetic Ion Sources for an Electromagnetic Isotope Separator. *Nuclear Instruments* 1. Amsterdam 1957.
34. Mogens Pihl: Lidt om den moderne teori for irreversible processer. *Fysisk Tidsskrift* nr. 2–3. 1956.
35. G. Rakavy: Rotational Spectra of Nuclei Following O^{16} . *Nuclear Physics* 4. Amsterdam 1957.
36. David S. Saxon: Formulation of High-Energy Potential Scattering Problems. *The Physical Review.* Vol. 107. No. 3. U.S.A. 1957.

37. D. S. Saxon og L. I. Schiff: Theory of High-Energy Potential Scattering. *Il nuovo Cimento. Serie X. Vol. 6.* 1957.
38. R. K. Sheline og J. E. Hooper: Probable Existence of Radioactive Manganese-53 in Iron Meteorites. *Nature. Vol. 179.* London 1957.
39. Raymon K. Sheline: The Possible Existence of Rotational Levels in Al^{28} . *Nuclear Physics 2.* Amsterdam 1956.
40. Taro Tamura: Splitting of ${}^3S_1$ and ${}^1S_0$ States in Li^6 . *The Physical Review. Vol. 105. No. 6.* U.S.A. 1957.

MORTEN BORUP.

1. Mellem klassiske Filologer. Af Niels Bygom Krarups Brevvekslinger. Udgivet med en biografisk ramme og kommentar ved M. B. 1957.

F. W. BRÆSTRUP.

1. The Significance of the Strong »Oceanic« Affinities of the Vertebrate Fauna on Rennell Island. *The Natural History of Rennell Island, British Solomon Islands.* 1956.

HOLGER BRØNDSTED.

1. Spansk Aandsliv i Guldalderen. 1957.

JOHANNES BRØNDSTED.

1. Kurt Brøste (†) in collaboration with J. Balslev Jørgensen: Prehistoric Man in Denmark. I–II. *Archaeological Contributions* by C. J. Becker and J. B. 1956.
2. Danmarks Oldtid. I. Stenalderen. 1957.

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN.

1. Den pløjende Adam. Gotisk Kalkmaleri med Indskrift. *Acta Philologica Scandinavica.* 24. Aarg. 1957.
2. Blandinger. 1. Problemet ganske. 2. Palæografisk Notits. 3. Om Dækning (Oratio tecta). 4. En Notits om Blicher's Talesprog. Smst.

FRITZ BUCHTHAL.

1. —, Ole Svensmark og Poul Rosenfalck: Mechanical and Chemical Events in Muscle Contraction. *Physiol. Reviews.* Vol. 36. No. 4. U.S.A. 1956.

TYGE W. BØCHER.

1. Morten Lange: Macromycetes. Part III. Den botaniske Ekspedition til Vestgrønland 1946. *Medd. om Grønland.* Bd. 148. Nr. 2. 1957.
2. Kai Larsen: Cytological Observations on Some Species of Globularia. *Botaniska Notiser* 1957. Vol. 110. Fasc. 2. Lund 1957.
3. — og Kai Larsen: Cytotaxonomical Studies in the Sanguisorba Minor Complex. *Botanisk Tidsskrift.* Bd. 53. 1957.
4. — og Kai Larsen: Cytotaxonomical Studies in the *Chrysanthemum*

Leucanthemum Complex. Watsonia. Vol. 4. Part 1. Great Britain 1957.

C. O. BØGGILD-ANDERSEN.

1. Studier over Povl Helgesen. I. Nogle Skibykrønike-problemer. Hist. Tidsskr. 11. række V. 1956.

CARLSBERGFONDETS DANA-EKSPEDITION 1928–30.

1. Klaus Günther og Kurt Deckert: Über die synkranialen Gefäßstämme des Tiefseefisches *Malacosteus niger* Ayres (*Isospondyli*, *Malacosteidae*). Papers from the »DANA« Oceanographical Collections. No. 49. Berlin 1956.
2. Vilh. Ege: *Paralepididae* II (*Macroparalepis*). DANA-Report No. 43. 1957.
3. K. W. Petersen: On some Medusae from the North Atlantic. Papers from the »DANA« Oceanographical Collections. Nr. 48. Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. Bd. 119. 1957.

OLAF CARLSEN (†).

1. Pestalozzi og Danmark. III. Heinrich Pestalozzi og Jens Baggesen. Andet halvbind. Aarhus 1957.

CHARLES CHRISTENSEN.

1. De nyeste undersøgelser ved Nørlund i Himmerland. Historisk Samfund for Aalborg amt. Årg. 1957.

J. A. CHRISTIANSEN.

1. Nucleation Kinetics VI. Steady State Treatment of Nucleation and Growth of Crystalline Precipitates. Acta Chemica Scandinavica. Vol. 8. 1954.
2. Om overmætningsfænomener og kimdannelse. Fysisk Tidsskrift nr. 2. 1955.
3. Arne E. Nielsen: Sur la production d'entropie des réactions chimiques. Koninklijke Belgische Academie. Mededelingen van de Klasse der Wetenschappen. 5de Reeks. – Boek XL. Brüssel 1954.
4. C. E. Jensen, Jørgen Koefoed og Thure Vilstrup: Flow Potentials in Hyaluronate Solutions. Nature. Vol. 174. 1954.
5. C. E. Jensen og Jørgen Koefoed: Flow Elasticity of Hyaluronate Solutions. Journal of Colloid Science. Vol. 9. No. 5. U.S.A. 1954.
6. Th. Vilstrup og C. E. Jensen: Three Reports on the Chemical Composition of the Fluids of the Labyrinth. I. Determination of Hyaluronic Acid in the Endolymph. Annals of Otology, Rhinology and Laryngology. 1954.
7. Thure Vilstrup, C. E. Jensen og Jørgen Koefoed: Reports on the Chemical Composition of the Fluids of the Labyrinth IV. Flow Elasticity and Flow Potentials in Peri- and Endolymph from Sharks. Smst. 1955.
8. C. E. Jensen: Hyaluronic Acid IV. Isolation of Hyaluronic Acid

- from Pseudomucinous Ovarian Cysts. *Acta pharmacol. et toxicol.* 1954.
9. C. E. Jensen: Hyaluronic Acid V. On the Molecular Shape of Potassium Hyaluronate. *Acta Chemica Scandinavica*, Vol. 8, 1954.
  10. C. E. Jensen og Frits Carlsen: Hyaluronic Acid VI. An Electron Microscope Study of Potassium Hyaluronate. *Smst.*
  11. C. E. Jensen og Robert Djurtoft: Hyaluronic Acid VIII. A Preliminary Diffusion and Sedimentation Study of Potassium Hyaluronate Including a Determination of the Partial Specific Volume. *Smst.*
  12. C. E. Jensen, J. Koefoed, G. Vilstrup og T. Vilstrup: Hyaluronic Acid X. Flow Elasticity and Flow Potentials in the Corpus Vitreum. *Acta Ophthalmologica*, Vol. 33, 1955.
  13. C. E. Jensen og G. Vilstrup: Hyaluronic Acid XI. On a Hyaluronidase-sensitive Substance in the Retrobulbar Tissue. *Smst.*
  14. Jørgen Koefoed: A »Neuronic Model« of the Inner Ear. Symposium on Information Theory. London 1955.
  15. C. E. Jensen: On a Fibrinolytic Enzyme in the Perilymph of Sharks. *Acta Physiologica Scandinavica*, Vol. 33, 1955.
  16. C. E. Jensen og G. Bonde: Depolymerisation of hyaluronic acid by a bacterial pigment. *Résumés des Communications 3ème Congrès International de Biochimie*, Bruxelles 1955.
  17. Arne E. Nielsen: The Kinetics of Electrofolyle Precipitation. *Journal of Colloid Science*, U.S.A. 1955.
  18. — og C. E. Jensen: On the Molecular Weight of Potassium Hyaluronate from the Vitreous Body of Cattle. *Acta Chemical Scandinavica*, Vol. 9, 1955.
  19. Jørgen Koefoed: Alternative Mechanisms of the Fe- and the Cu-Fe-catalyzed Decomposition of Hydrogen Peroxide. *Smst.*
  20. On the Ferric-ion Catalyzed Decomposition of Hydrogen-Peroxide. *Smst.*
  21. Steady State Treatment of Kinetic Results Concerning the Catalytic Decomposition of Hydrogen Peroxide. *Smst.*
  22. Svend Olav Andersen og John Graae: Kinetics of the Enzymatic Splitting of Hyaluronic Acid. *Smst.*
  23. John Graae og C. E. Jensen: Kinetics of the Splitting of Hyaluronic Acid by Streptococcal Hyaluronidase. *Smst.* Vol. 10, 1956.
  24. — og John Graae: Kinetics of the Hydrolysis of Methyl-valerate Catalyzed by Horse Liver ali-Esterase. *Smst.*
  25. Finn Fischer og Jørgen Koefoed: Måling af alkalijonaktiviteter ved hjælp af jonbyttermembraner. 9. nordiske kemikermøde i Aarhus. 1956.
  26. Jørgen Koefoed: Onsagers reciprocitetsrelationer og Brønstedts energetik. *Smst.*
  27. Ulrik Kläning og Jørgen Koefoed: Aktivitetsforhold for ioner med to, rumligt adskilte, negative ladninger. *Smst.*
  28. C. E. Jensen og G. Bonde: Om hyaluronsyreproduktion i Pseudo-

- monas aeruginosa kulturer og den simultane produktion af pigmenter, der depolymeriserer hyaluronsyre. Smst.
29. C. E. Jensen: Om forekomsten af hyaluronsyre i torskens perilymfe. Smst.
  30. Arne E. Nielsen: Stationaritet i en uendelig række af kemiske reaktioner. Smst.
  31. Thor A. Bak: A Minimum-Principle for Non-Equilibrium Steady States. II. Journal of Physical Chemistry 60. 1956.
  32. Th. Vilstrup og C. E. Jensen: Kvalitativ bestemmelse af labyrinthvædskernes uorganiske bestanddele. Förhandlingar i Svensk Otolaryngologisk Förening 1956. Häfte 3. Lund 1956.
  33. C. E. Jensen: The Demonstration of Acid Mucopolysaccharides in the Glands of Lorenzini of the Piked Dogfish (*Acanthias vulgaris*). Proceedings of the Biochemical Society, June 1956. Biochem. J. Vol. 64. 1956.
  34. G. Bonde og C. E. Jensen: Depolymerisation of Hyaluronic Acid by a Bacterial Pigment and by Pyocyanine. Bulletin des Sociétés Chimiques Belges. No. 65. 1956. Louvain 1956.
  35. Jørgen Koefoed: Styringsteori og potentiometrisk titrering. Kemisk Maanedstidning og Nordisk Handelsblad for kemisk Industri. 37. årg. nr. 12. 1956.
  36. Jørgen Koefoed: Stofegenskaber og partikelstruktur. Variationer over temaet »Helhed og struktur«. Smst. 38. årg. nr. 2. 1957.
  37. G. J. Bonde, C. E. Jensen og J. Thamsen: Studies on a Water Soluble Fluorescing Bacterial Pigment which Depolymerizes Hyaluronic Acid. Acta pharmacol. et toxicol. 13. 1957.
  38. G. J. Bonde, C. E. Jensen og A. Schmidt: In vitro and in vivo Depolymerization of Mucopolysaccharides by Pyocyanine and a Fluorescing Green Bacterial Pigment. Smst.
  39. G. J. Bonde, F. E. Carlsen og C. E. Jensen: Production of Hyaluronic Acid by *Pseudomonas aeruginosa*. Smst.

HENRIK DAM.

1. —, Ebbe Søndergaard, Inge Prange og Erna Christensen: Uricemia and Kidney Damage in Galactose-Poisoned Chicks. Acta Pathologica et Microbiologica Scandinavica. Vol. XL. Fasc. 4. 1957.
2. —, E. Aaes-Jørgensen, J. P. Funch og P. F. Engel: The role of fat in the diet of rats. 9. British Journal of Nutrition. 1956. Vol. 10. Great Britain 1956.
3. —, E. Aaes-Jørgensen og J. P. Funch: The role of fat in the diet of rats. 10. Smst.
4. —, Holger V. Dyggve og Ebbe Søndergaard: Influence on the Prothrombin Time of Breastfed Newborn Babies of one Single Dose of Vitamin K₁ or Synkavit Given to the Mother within 2 Hours after Birth. Acta Obst. et Gyn. Scand. 35. 1956.
5. —, P. F. Engel og G. Koefoed Nielsen: Variations in the Total

- Amounts of Polyenoic Fatty Acids in Chicks and Rats Reared on a Nearly Fat-free Diet. *Acta Physiol. Scand.* Vol. 37. 1956.
6. — og Gunhild Kofoed Nielsen: Influence of Cholesterol Feeding on the Distribution of Polyenoic Fatty Acids in the Liver of Chicks. *Smst.*
  7. —, Frede Christensen og P. Frederik Engel: Unsaturated Fatty Acid Composition of Subcutaneous Fat in Rats in Relation to Diet. *Smst.* Vol. 38. 1957.
  8. —, Jack Peter Green og Ebbe Søndergaard: Some Liver Enzymes during Dicumarol Treatment and Vitamin K-Deficiency. *The Journal of Pharmacology and Experimental Therapeutics.* Vol. 119. No. 1. U.S.A. 1957.
  9. Influence of Antioxidants and Redox Substances on Signs of Vitamin E-Deficiency. *Pharmacological Reviews.* Vol. 9. No. 1. U.S.A. 1957.
  10. — og Frede Christensen: Nogle forsøg over galdestensdannelse hos hamstre. *Kemisk Maanedssblad og Nordisk Handelsblad for kemisk Industri* nr. 6. 1957.

DANMARKS TOPOGRAFISK-BOTANISKE UNDERSØGELSE.

1. Arnfred Pedersen: Rubiaceernes, Polygalaceernes, Linaceernes, Oxalidaceernes og Balsaminaceernes udbredelse i Danmark. Nr. 21. *Botanisk Tidsskrift.* Bd. 53. II. 1956.
2. Kai Larsen: Ranunculaceernes udbredelse i Danmark. Nr. 22. *Smst.*

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB.

1. *Diplomatarium Danicum.* 1. række. 5. bind: 1211–1223. Udgivet af Niels Skyum-Nielsen. 1957.
2. *Danmarks Riges Breve.* Udg. under ledelse af Franz Blatt. 1. række. 5. bind: 1211–1223. Ved Niels Skyum-Nielsen. 1957.
3. *Saxonis Gesta Danorum.* Tomus II. *Indicem verborum conficiendum curavit Franz Blatt.* Fasc. IV. 1957.
4. *Middelalderens danske Bønnebøger.* Bd. III. Ved Karl Martin Nielsen. 1957.

DANSK NATURHISTORISK FORENING.

1. Victor Hansen og Sv. G. Larsson: *Biller.* 1957. (*Danmarks Fauna.* Bd. 63).

MAGNUS DEGERBØL.

1. *The Extinct Reindeer of East-Greenland.* *Acta Arctica.* Fasc. X. 1957.

PAUL DIDERICHSEN.

1. *Elementær dansk grammatik.* 1957.

EJNAR DYGGVE.

1. Kong Theoderik og den nordiske runddysse. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning. 1957.
2. Le baptistère de la »basilica urbana« à Salone d'après les fouilles de 1949. Actes du Ve Congrès International d'Archéologie Chrétienne. Rom og Paris 1957.

HANS ELLEKILDE.

1. Folkesagn fra Janderup Sogn 1857. »Fra Ribe Amt«. 1957.

GALATHEAEKSPEDITIONEN.

1. J. Espersen, P. Andreasen, J. Egedal og J. Olsen: Measurements at Sea of the Vertical Gradient of the Main Geomagnetic Field during the Galathea Expedition. Journal of Geophysical Research. Vol. 61. 1956.

P. V. GLOB.

1. Kuml. Årbog for Jysk arkæologisk Selskab. 1956. Århus 1956.

KNUD HANNESTAD.

1. Guillaume de Rubruks Rejse gennem Centralasien 1253–1255. Oversat af K. H. Udg. af Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse. 1957.

H. P. HANSEN.

1. Syner og Varsler. Parapsykologiske Fænomener. 1957.

KAJ HANSEN.

1. Les Vases des Eaux Douces au Danemark. Revue de l'Institut Français du Pétrole et Annales des Combustibles Liquides. Vol. XII. Paris 1957.

POUL HELMS.

1. Aristoteles' Skrift om Himlen I–II. Universets Bygning. Oversat med indledning og noter af P. H. 1957.

AXEL M. HEMMINGSEN.

1. — og Bent Friis Theisen: The Inheritance of Terminal Egg-Filaments in Fertile Hybrids of *Tipula paludosa* Meigen and *Tipula czizeki* de Jong. Vidsk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. Bd. 118. 1956.
2. Deep-Boring Ovipository Instincts of some Crane-fly Species (*Tipulidae*) of the Subgenera *Vestiplex* BEZZI and *Oreomyza* POK. and some Associated Phenomena. Vidensk. Medd. fra Dansk naturh. Foren. Bd. 118. 1956.
3. — og Birger Jensen: The Occurrence of *Tipula (Vestiplex) Arctica* Curtis in Greenland. Medd. om Grønland. Bd. 159, nr. 1. 1957.

LOUIS HJELMSLEV.

1. Sur l'indépendance de l'épithète. *Hist. Filol. Medd. Dan. Vid. Selsk.* 36, no. 5. 1956.
2. Om numerus og genus. *Festskrift til Christen Møller.* 1956.
3. *Etudes de Phonétique Dialectale dans le Domaine Letto-Lituanien.* *Scando-Slavica.* Tomus II. 1956.

JENS HOLT.

1. Nogle bemærkninger om derivationen i moderne dansk rigssprog. *Særtryk af festskrift til Peter Skautrup.* 1956.
2. 2 diskussionsindlæg. *Proceedings of the VIIth international Congress of Linguists.* London 1952. 1956.

RIKARD HORNBY.

1. Danmarks gamle personnavne. II. Tilnavne. Udg. af Gunnar Knudsen (†), Marius Kristensen (†) og R. H. Hæfte 19. 1957.

CARSTEN HØEG.

1. *Monumenta Musicae Byzantinae.* Edd. C. H., H. J. W. Tillyard, Egon Wellesz una cum archimandrita cryptaeferratae. Vol. IV. *Contacarium Ashburnhamense.* Edendum curavit C. H. 1956.

LIS JACOBSEN.

1. *Synonymordbogen.* Redigeret af Allan Karker. *Politikens blå ord-bøger.* 1957.

MARTIN JOHANSEN.

1. Voluminale former og afstandssyn. *Nordisk Psykologi.* 1953.
2. Fortsættelses-fænomenet i den tredimensionale formverden. *Fjerde nordiske psykologmøde i København 1956.*
3. *An Introductory Study of Voluminal Form Perception.* *Nordisk Psykologi's Monograph Series No. 5.*
4. *The Experienced Continuations of some Three-Dimensional Forms.* *Acta Psychologica og Nordisk Psykologi 1957.*

PETER JØRGENSEN.

1. Erasmus, Asmus, Rasmus. *Festskrift til Christen Møller.* 1956.
2. *Das Problem der Ingwäonen.* *Philologia Frisica anno 1956.* *Lezingen en Debatten Frysk Filologekongres Augustus 1956.* Djakarta 1957.

HERMAN M. KALCKAR.

1. Agnete Munch-Petersen: *Reversible Enzymatic Synthesis of Guanosine Diphosphate Mannose from Guanosine Triphosphate and Mannose-1-Phosphate.* *Acta Chemica Scandinavica.* Vol. 10. 1956.

SØREN KIERKEGAARD-SELKABET.

1. Niels Thulstrup: *Incontro di Kierkegaard e Hamann.* *Studi Kierkegaardiani.* *Scritti di N. T. a cura di Cornelio Fabro.* Brescia 1957.

ANDERS KJER.

1. — og Rolf Gmelin: *iso*Thiocyanates XIX. L(-)-5-Methylsulphinylpentyl *iso*Thiocyanate, the Aglucone of a New Naturally Occurring Glucoside (Glucoalyssin). Acta Chemica Scandinavica, Vol. 10. 1956.
2. — og Roald Boe Jensen: *iso*Thiocyanates XX. 4-Pentenyl *iso*Thiocyanate, a New Mustard Oil Occurring as a Glucoside (Gluco brassicanapin) in Nature. Smst.
3. —, Rolf Gmelin og Roald Boe Jensen: *iso*Thiocyanates XXI. (---)-10-Methylsulphinyldecyl *iso*Thiocyanate, a New Mustard Oil Present as a Glucoside (Gluco camelinin) in Camelina Species. Smst.
4. — og Rolf Gmelin: *iso*Thiocyanates XXII. 3-Benzoyloxypropyl *iso*Thiocyanate, Present as a Glucoside (Gluco malcolmiin) in Seeds of *Malcolmia maritima* (L.) R. Br. Smst.
5. — og Rolf Gmelin: *iso*Thiocyanates XXIII. L(-)-9-Methylsulphinylnonyl *iso*Thiocyanate, a New Mustard Oil Present as a Glucoside (Gluco arabin) in Arabis Species. Smst.
6. *iso*Thiocyanates XXIV. (+)-, (—) and ($\pm$)- α -Methylbenzyl *iso*Thiocyanate. Smst. Vol. 11. 1957.
7. — og Rolf Gmelin: *iso*Thiocyanates XXV. Methyl 4-*iso*Thiocyanatobutyrate, a New Mustard Oil Present as a Glucoside (Gluco erypestrin) in *Erysimum* Species. Smst.
8. — og Svend Erik Hansen: *iso*Thiocyanates XXVII. The Absolute Configuration of Optically Active 2-Butylamine and 2-Butyl *iso*Thiocyanate. Smst.
9. — og Rolf Gmelin: *iso*Thiocyanates XXVIII. A New *iso*Thiocyanate Glucoside (Gluco barbarin) Furnishing (-)-5-Phenyl-2-oxazolidinethione upon Enzymic Hydrolysis. Smst.

OLE KLINDT-JENSEN.

1. Bornholm i Folkevandringstiden og Forudsætningerne i tidlig Jernalder. Med bidrag af H. Helbæk, U. Møhl o. a. Nationalmuseets Skrifter. Større beretninger. II. 1957.

BJØRN KORNERUP (†).

1. J. P. Mynster og Spjellerup. Kirkehistoriske Samlinger. 7. R. III.
2. Professor Herman Treschows Rejseoptegnelser. Danske Magazin. 7. R. VI.
3. Peter den Store som gejstlig Officiant. Archivistica et Mediævistica. Stockholm 1957.
4. Lector theologiæ Jens Poulsen Windings Vita. Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk. 37, no. 2. 1957.

P. L. KRAMP.

1. Hydromedusæ from the Discovery Collections. Discovery Reports. Vol. XXIX. Cambridge 1957.

VILH. LA COUR OG HANS STIESDAL.

1. Danske Voldsteder. Fra Oldtid til Middelalder. Tisted Amt. 1957.

UDVALGET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL LANDBEFOLKNINGENS HISTORIE.

1. Ældre danske Tingbøger.
Aasum Herreds Tingbog. 1643–45. Udg. ved Aksel E. Christensen og Troels Dahlerup under tilsyn af Chr. Lisse. Hefte 3. 1956.
Herlufsholm Birks Tingbog. 1630–33. Udg. ved Karen Marie Olsen under tilsyn af Carl Rise Hansen. Hefte 5. 1957.
Skast Herreds Tingbog. 1638. Udg. ved Poul Rasmussen under tilsyn af Johan Hvidtfeldt. Hefte 2–4. 1956–57.
Sokkelund Herreds Tingbøger. 1621–22, 1625–28. Udg. ved Ole Karup Pedersen. Under tilsyn af Carl Rise Hansen. Hefte 5. 1957.
2. Gunnar Olsen: Præsteindberetninger om sognekaldenes og kirkernes økonomiske vilkår. Udkommet i Medd. fra ovennævnte udvalg Bol og By 1, 1956, og i Fortid og Nutid 1956.

JENS PETER LARSEN.

1. Händel's Messiah. Origins – Composition – Sources. 1957.

DAN LAURSEN.

1. The Genus *Ianthina*. Proceedings XIV International Congress of Zoology, Copenhagen 1953. 1956.
2. Kampen om Nordpolen. Et decenniums undersøgelser i polarbasinet. Tidsskriftet Grønland. 1957.

HENNING LEMCHE.

1. A New Living Deep-Sea Mollusc of the Cambro-Devonian Class Monoplacophora. Nature. Vol. 179. Great Britain 1957.
2. C. Wesenberg-Lund 22. december 1867–12. november 1955. Vid. Medd. Dansk nat. Foren. Bd. 118. 1957.
3. Proposed Addition to the »Official Index of Rejected and Invalid Works in Zoological Nomenclature« of the Title of the Work »Fortegnelse over afgangne Biskop Fabriciusses efterladte Naturalier«, 1823. Bull. zool. Nomencl. Vol. 12. Part 10. London 1956.
4. Proposed Use of the Plenary Powers for the Purpose of Securing that the Name »Billata« Müller (O. F.), 1776, as Published in the Combination »Akeria Bullata«, shall be the oldest Available Name for the Species Currently so known (Class Gastropoda). Smst. Vol. 13. Part 1. London 1957.
5. Proposed Use of the Plenary Powers (a) to Stabilise the Interpretation of the Nominal Species »Bulla Truncatula« Bruguiere, (1792), and (b) to Validate the Specific Name »Umbilicata« Montagu, 1803, as Published in the Combination »Bulla Umbilicata« (Class Gastropoda). Smst. Vol. 13. Part 4. London 1957.
6. Proposal to Place on the »Official Index of Rejected and Invalid Works in Zoological Nomenclature« the Booklet »Testacea Minuta Rariora« by William Boys, as Augmented by Geo. Walker, London, (1784). Smst. Vol. 13. Part 7. London 1957.

HILDE LEVI.

1. Henrik Tauber og Olfert Voss: Atomfysik og Arkæologi. Fra Nationalmuseets Arbejdsmark. Kbh. 1956.

VILH. LORENZEN.

1. Vore Byer. Studier i Bybygning. IV. Afviklingen af den senmiddelalderlige By videreført. De nye Byidealer fortsat fastholdt. 1720–1814. 1957.

HANS LYNGE.

1. Inegpait eller fornemme mennesker, som Melville Bugtens eskimoer kalder sig selv. Upernavik norddistrikts ældre historie. Medd. om Grønland. Bd. 90. 1955.

G. MALANTSCHUK.

1. Begrebet Fordoblelse hos Søren Kierkegaard. Kierkegaardiana II. 1957.

D. MÜLLER.

1. Erika Löhr: Chromatographische Untersuchung von Braunkohle. Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening. Bd. 13. 1957.

ERIK MØLLER.

1. C. Th. Sørensens uddrag af de Monrad-Allenske optegnelser. Meddelt ved E. M. Hist. Tidsskr. 11. række V. 1956.
2. Anmeldelse af: Johan Nicolai Madvig – Et Mindeskrift. I. Hist. Tidsskr. 11. række V. 1956.

DEN KGL. MØNT- OG MEDAILLESAMLING.

1. Sylloge Nummorum Graecorum. The Royal Collection of Coins and Medals. Danish National Museum. Part. 34: Cyprus-Capadocia. Uncertain Coins. Imperial Cistophori. 1956.

NATIONALMUSEET.

1. Danmarks Kirker. Udgivet af Nationalmuseet. Maribo amt. Hefte 15. 1957. Haderslev amt. Hefte 9–10. 1957. København. Hefte 5–6. 1957. Tønder amt. Hefte 1. 1957.
2. Danmarks Nationalmuseum. Redaktion og billedvalg: Aage Rousell. 1957.
3. Fra Nationalmuseets Arbejdsmark. 1957.
4. Budstikken 1957. Dansk Folkemuseum. Nationalmuseets 3. afd. 1957.

PAUL NEDERGAARD.

1. Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste- og sognehistorie. 1849–1949 (1956). IV. Lolland-Falster stift. Hefte 1. (Hefte 29). 1956.

ROBERT NEIENDAM.

1. Et stykke Pressehistorie. Af Grevinde Danners Papirer. Kulturminster. 1957.

2. Folketeatret fylder 100 Aar. Politikens kronik 17. september 1957.
3. Sarah Bernhardt i Kongens København. Familiens Julebog 1957. Udg. af Egmont H. Petersen.

ANKER NIELSEN.

1. On the Evolution of the Genitalia in Male Insects. Ent. Medd. XXVIII. 1957.
2. A Comparative Study of the Genital Segments and their Appendages in Male Trichoptera. Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk. 8, no. 5. 1957.

NIELS NIELSEN.

1. Meddelelser fra Skalling-Laboratoriet. Bd. XIV. 1954.
2. Meddelelser fra Skalling-Laboratoriet. Bd. XV. 1957.
3. De danske Vade- og Marskundersøgelser. Rapport no. 2. Med 4 kortbilag. 1957.

N. E. NØRLUND.

1. Geodætisk Institut – Bulletin of the Seismological Station Scoresbysund. No. 26. 1952. 1956.

KNUD OLDENDOW.

1. Bogtrykkerkunsten i Grønland og mændene bag den. En boghistorisk oversigt. 1957.

ERIK RASMUSSEN.

1. Statslånskrisen 1919. En redegørelse for dens forløb, med særligt henblik på folketingsparlamentarismen. Aarhus 1957.

POUL RASMUSSEN.

1. Herreklostrenes Jordegods i det 16. Aarhundrede og dets Historie. 1957.

P. J. RIIS.

1. Fortidens kultur. I. Antiken og dens østlige udløbere. 1957.

ALFRED ROSENKRANTZ.

1. Tove Birkelund: Upper Cretaceous Belemnites from Denmark. Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk. 9, no. 1. 1957.

H. C. ROSTED.

1. Fra Adelsborg til Kongeslot. Hørsholms Historie indtil 1730. 1957.

C. E. SANDER-HANSEN.

1. Bodil Hornemann: Types of Ancient Egyptian Statuary. II–III. 1957.
2. Bemerkungen zu der Sinuhe-Erzählung. Acta Orientalia. Vol. XXII. 1957.

AUGUST F. SCHMIDT.

1. Bemærkninger til Aakjærs »Efterladte Erindringer« og Tilføjelser til »Mit Regnebræt«. Danske Studier. 1956.

2. Bidrag til Kasted Sogns Historie. Historisk Aarbog for Aarhus Stift. 1956.
3. Fra Bjæverskov Herred. Historisk Samfund for Præstø Amt. Aarbog 1955.
4. Ad sydslesvigske veje. Erindringer og oplysninger. Venstres Maa-
nedsblad. Februar 1957.
5. Politisk Lokalhistorie. Smst. Juli 1957.
6. Landets gamle inddeling. Sønderjydsk Månedsskrift dec. 1956.
Tønder 1956.
7. Frøs Herred. Smst. jan. 1957.
8. Fra Hviding herred. Smst. juli 1957.
9. Fra Hviding herred. Smst. sept. 1957.
10. Danmarks Byremser. 1957.
11. Fra Hoveriets Dage. Brabrand 1957.
12. Fra Mors. I. Brabrand 1957.

BENT SCHULTZER.

1. Relativitet. 1957.

AXEL STEENBERG.

1. Some recent Danish Experiments in Neolithic Agriculture. The
Agricultural History Review. Vol. 5. London 1957.

THORVALD SØRENSEN.

1. Kjeld Holmen: Cytological Studies in the Flora of Peary Land,
North Greenland. Dansk Pearyland Ekspedition 1947-50. Medd.
om Grønland. Bd. 128. Nr. 5. 1952.
2. Kjeld Holmen: The Vascular Plants of Pearyland, North Green-
land. Dansk Pearyland Ekspedition 1947-50. Smst. Bd. 124. Nr.
9. 1957.
3. Kjeld Holmen: The Sporophyte of *Mnium Hymenophyllum*. The
Bryologist. Vol. 60. 1957.
4. Kjeld Holmen: Three West Arctic Moss Species in Greenland. On
the Occurrence of *Cinclidium Latifolium*, *Aulacomnium Acumina-
tum* and *Trichostomum Cuspidatissimum*. Medd. om Grønland.
Bd. 156. Nr. 3. 1957.

WILLIAM THALBITZER.

1. Johan Petersen: Ujuåts Dagbøger fra Østgrønland 1894-1935 ved
B. Rosenkilde Nielsen. Johan Petersens danske Oversættelser: Øst-
grønlandernes Sagn og Fortællinger samlet af Gustav Holm i
1884-85. Påny udgivne ved W. T. Det grønlandske Selskabs Skrifter
XIX. 1957.

MATHIAS THOMSEN.

1. Ellen Thomsen: Observations on the oenocytes of the adult *Cal-
liphora erythrocephala*, Meig. Bertil Hanström. Zoological Papers in
Honour of his Sixty-Fifth Birthday November 20th, 1956. Lund
1956.

RUDI THOMSEN.

1. The Chronology of Early Roman Coinage Reconsidered. *Congres International de Numismatique*. Paris 6.–11. Juillet 1953. II. Actes. (Comité International des Sciences Historiques. Commission Internationale de Numismatique). Paris 1957.
2. Early Roman Coinage. Vol. I. *Nationalmuseets skrifter. Arkæologisk-historisk række V*. 1957.

O. THUNE JACOBSEN (†).

1. *Kødets Opstandelse. Et religions-filosofisk Skrift*. 1957.

KNUD TOGEBY.

1. La composition du roman »Don Quijote«. *Orbis Litterarum. Supplementum 1*. 1957.

HELGE TOLDBERG.

1. De gamle tryk og håndskrifter af den danske rimkrønike. *Nord. Tidskrift för Bok- och Biblioteksväsen. Årg. XLIII*. Uppsala 1956.

AKSEL TOVBORG JENSEN.

1. — og S. L. Rowles: Lattice Constants and Magnesium Contents of some Naturally Occurring Whitlockites. *Nature*. Vol. 179. Great Britain 1957.
2. V. Frank: A Fourier analogue-computer of the Hägg-Laurent type. *Journ. of Scientific Instruments*. Vol. 34. 1957.
3. — og S. L. Rowles: Magnesium whitlockite, a major constituent of dental calculus. *Acta Odontologica Scand*. Vol. 15. 1957.
4. — og K. Gebhard Hansen: Tetracalcium Hydrogen Triphosphate Trihydrate, a Constituent of Dental Calculus. *Experientia*. Vol. VIII/8. 1957.

J. TROELS-SMITH.

1. Neolithic Period in Switzerland and Denmark. *Science*. Vol. 124. No. 3227. 1956.

S. L. TUXEN.

1. Neues ueber die von Berlese beschriebenen Proturen. *Redia*. Vol. XLI. Firenze 1956.
2. Ein Sinnesorgan in der Chelicere der Solifugen. *Zoological Papers in Honour of Bertil Hanström's Sixty-Fifth Birthday*. Lund 1956.
3. Neues über die von Silvestri beschriebenen Proturen. *Bollettino del Laboratorio di Zoologia Generale e Agraria »Filippe Silvestri«, Portici*. Vol. XXXIII. Neapel 1956.

UDVALG FOR FOLKEMÅL.

1. *Danske Folkemål*. Årg. 17. Hæfte 3–8. 1957.
2. Ella Jensen: *Houlbjergmålets Bøjningsslære*. 1956.

UNIVERSITETS-JUBILÆETS DANSKE SAMFUND.

1. Danske Studier. Udg. af Aage Hansen og Erik Dal. 1957.

STIG VEIBEL.

1. Identification des Substances Organiques. Bd. I i serien Monographies de Chimie Organique. Paris 1957.
2. — og Bent Juhl Nielsen: Identification of Dialkylsulfides as Dialkyl p-Bromophenacyl Sulfonium Picrates. Acta Chemica Scandinavica. Vol. 10. 1956.
3. — og Hanne Lillelund: The Preparation and Properties of Substituted Benzo [c] Pyrazolo [1:2- α] Pyrazol-1:9-Diones (Michaelis' Benzo-Bis-Pyrazolones). Tetrahedron. Vol. 1. London 1957.

AKSEL VOLTEN.

1. Der demotische Petubastisroman und seine Beziehung zur griechischen Literatur. Mitteilungen aus der Papyrussammlung der österreichischen Nationalbibliothek. Neue Serie. V Folge. Wien 1956.
2. Die moralischen Lehren des demotischen Pap. Louvre 2414. Studi in memoria di I. Rosellini. Vol. II. Pisa 1955.
3. Zwei ägyptische Wörter, die im WB nicht stehen. Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Institut für Orientforschung. Nr. 29. Berlin 1955.

G. VRAA-JENSEN (†).

1. On the Correlation Between the Function and Structure of Nerve Cells. Acta Psychiatrica et Neurologica Scand. Supplementum 109. 1956.

ERIK ZEUTHEN.

1. Om synkronisering af celledelingerne i massepopulationer af eencellede organismer. Nordisk Medicin 57. 1957.
2. K. Hamburger og E. Z.: Synchronous divisions in Tetrahymena pyriformis as studied in an inorganic medium. Experimental Cell Research. 13. 1957.
3. H. Holter og E. Z.: Dynamics of early echinoderm development, as observed by phase contrast microscopy and correlated with respiration measurements. Pubbl. Staz. Zool. Napoli. Vol. XXIX. 1957.
4. J. Zajisek og E. Z.: Quantitative determination of cholinesterase activity in individual cells. Experimental Cell Research. 11. 1957.
5. H. Holter, K. Linderstrøm-Lang og E. Z.: Manometric techniques for single cells. Physical Techniques in Biological Research (Oster & Pollister). Vol. III – Cells and Tissues. Academic Press. New York. 1956.

KOMITEEN FOR UDGIVELSE AF THE ZOOLOGY OF ICELAND.

1. The Zoology of Iceland. Vol. III. Part 37. Högni Böðvarsson: Apterygota. 1957.
-

Afdeling C.

Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.

Fra museets bestyrelse er modtaget følgende beretning¹:

I det forløbne år fra 1. oktober 1956 til 30. september 1957 har Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg forøget sine samlinger på følgende måde:

A. Ved køb:

1. Kong Frederik III til hest. Bag kongen ses forrest i en figurgruppe Ulrik Frederik Gyldenløve som rytterofficer. I baggrunden slagscene og silhouetten af en by, formentlig Nyborg. Maleri på træ. Udført 1660 af Wolfgang Heimbach; signeret. Erhvervet i England.
2. Prinsesse Charlotte Frederikke af Mecklenburg-Schwerin, prins Christian Frederiks (den senere kong Christian VIII's) første gemalinde. Pastel. Kopi af F. C. Grögers maleri på Rosenborg.
3. Grevinde Beate Henriette af Reuss-Lobenstein, født rigsfriherreinde von Soehlethal, hofmesterinde, den første dekanesse i Vallø Stift. Halv figur. Med dronningeportræt i diamantindfatning og l'union parfaite. Maleri fra ca. 1755, formentlig af P. Als.
4. Hans Christian Andersen, digter. Laveret tuschtegning. Udført 1845 af Emilius Bærentzen; signeret.
5. Fra det nordiske studentermøde i København 1845. De norske og svenske studenters ankomst ved Toldboden d. 23. juni 1845 med huldamperne »Carl Johan«, »Malmö« og »Gotland«. Maleri, udført 1847 af Jørgen Sonne; signeret.

¹ Genpart af den allerunderdanigste beretning, som det påhviler bestyrelsen årlig at afgive til H. M. Kongen om museets virksomhed. Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. 89.

Billedet blev i sin tid skænket digteren Carl Ploug af flere deltagere i mødet.

6. Frederiksborg slot set fra Jægerbakken. Lille maleri på pap, udført af A. Juuel ca. 1840; signeret.
7. Frederiksborg slot. Udskåret panorama med fri gengivelse af slottet og dets omgivelser ved midten af det 19. århundrede. I samtidig indramning og montering.

Foruden de ovennævnte billeder er erhvervet en del tegninger og grafiske fremstillinger, hvoriblandt kan nævnes en serie portrætter af kendte personer fra nutiden (bl. a. skuespillerinden Anna Borg, værftsdirektør, dr. techn. H. P. Christensen, direktør, dr. med. Thorvald Madsen, fhv. biskop Axel Rosendal og fhv. generaldirektør Emil Terkelsen), udført af Otto Christensen.

B. Ved bytte:

Fra St. Annen Museum i Lübeck mod afgivelse af en sølvskål fra Lübeck ca. 1600 (inv. nr. B 1404):

8. Frederiksborg slot ca. 1615. Set fra sydøst. Laveret tusch-tegning, udført efter opførelsen af »Slotsherrens Hus«, men forinden Kancellibygningen blev påbegyndt. Det ældste kendte prospekt af Christian IV's Frederiksborg. Tegningen hidrører fra en samling, som hansestaden Lübecks senat i 1890'erne erhvervede fra kunsthandler og -samler Schallehn.
9. Kong Karl X Gustav af Sverige. Emaillering. Udført ca. 1653 af Pierre Signac på grundlag af et maleri af Sébastien Bourdon. Miniaturen, der hidrører fra kunstsamleren Melle († 1743), kom 1831 med Samlingen Lindenberg i St. Annen Museums eje.

C. Som gave:

Fra den portrætteredes datterdatter, fru Johanne Gertner, født Meyer:

10. Johan Vilhelm Gertner, maler. Blyantstegning. Selvportræt fra ca. 1841.

Museets medaillesamling er i årets løb blevet suppleret med følgende portræt- og mindemedailleer:

11. Christian Paulsen, jurist, forkæmper for danskheden i Sønderjylland. Bronze. Udført af billedhuggeren William Larsen 1956 i forbindelse med indstiftelsen 1954 af en Christian Paulsen-pris.
12. Halfdan Hendriksen, direktør, fhv. minister. Sølv. Udført af medaillør H. Salomon 1956. Gave fra Carlsberg Bryggerierne.
13. Astrid Noack, billedhuggerinde. Bronze. Udført af den norske medaillør Hans Jacob Meyer 1957.
14. Adam Fischer, billedhugger. Bronze. Udført af samme kunstner som foregående 1957.

Der har i årets løb været udlånt malerier og kunstgenstande til følgende udstillinger:

Udstillingen »London i København« i Københavns By-museum.

Den almindelige danske Lægeforenings udstilling af læge-portrætter i Den frie Udstillings bygning.

Som sædvanlig har museet i sommerhalvåret vederlagsfrit stillet pædagogisk trænedede omvisere til rådighed for besøgs-grupper fra skoler, seminarier, kursus o. l.

Museet besøgte bl. a. af 738 klasser fra folke- og realskoler, 55 fra gymnasieskoler, 14 fra seminarier samt 136 grupper fra højskoler og kursus o. l.

I månederne februar og marts 1957 afholdtes i slottets The-stuer i lighed med de to foregående år en historisk foredrags-serie ved museets direktør og inspektører. Foredragene omhandlede denne gang tiden 1730-1800. Tilhørerantallet var ca. 200.

I anledning af den internationale museumsuge, der her i landet var fastsat til dagene 14.-21. oktober 1956, holdt museets direktør som led i en foredragsserie på Nationalmuseet et aftenforedrag med titlen »Frederiksborg, Kongeslot og Mindeborg«.

Endvidere afholdtes under titlen »Frederiksborg Slot og Museum som undervisningsemne« et 2 dages instruktionskursus for

lærere i Hillerød købstad og Frederiksborg slotssogn. Under vejledning af museumsdirektøren og de to museumsinspektører foretoges en gennemgang af slottets bygningshistorie, slotshavens udvikling samt forskellige historiske og stilhistoriske emner i museets samlinger.

Registreringen og katalogiseringen af portrætter og historiske genstande er blevet videreført på sædvanlig vis, ligesom fotograferingen af samlingens billeder og genstande.

Som led i arbejdet med arkiveringen af danske portrætter og kunstgenstande uden for museet blev i årets løb portrætsamlingen på Gisselfeld Kloster fotograferet og registreret.

På »Gammel Estrup, Jyllands Herregårdsmuseum« gennemførtes en altomfattende inventarisering af de derværende billeder og genstande.

Til bygningshistoriske undersøgelser vedrørende Frederiksborg slot, herunder navnlig til opmåling og tegning af en række dekorative stensulpturer, hidrørende fra det omkring 1600 opførte lystslot »Sparepenge« og nu beroende i et kælderrum på Fredensborg slot, bevilgedes der arkitekt Charles Christensen et tilskud på 2500 kr.

I årets løb foretoges en ret gennemgribende omarbejdelse af museets danske og tyske vejledning, som derefter er udsendt i nyt format og mere tidssvarende udstyr.

Inventarrevisionen er videreført efter de fastsatte retningslinier.

Malerikonserveringen er blevet fortsat som hidtil. For imidlertid at sikre samlingens vedligeholdelse under en mere betryggende og fast form i fremtiden har man vedtaget fra 1. oktober 1957 at ansætte hr. Steen Bjarnhof i en nyoprettet – indtil videre honorarlønnet – stilling som konservator ved museet og i det kommende år lade indrette et tidssvarende konserveringsatelier med tilfredsstillende teknisk udstyr. Der vil herefter i begrænset omfang også kunne modtages malerier fra andre samlinger til restaurering i museets atelier.

I forbindelse med den almindelige vedligeholdelse af museumslokalerne blev der i årets løb foretaget en gennemgribende omflytning og nyophængning i stuerne 54, 55 og 56, der rummer billeder og genstande fra Frederik VI's og Christian VIII's tid.

Da museets forhal ved det stadig stigende antal besøgende har vist sig at være alt for trang, iværksattes på museets foranstaltning og bekostning efter en af kgl. bygningsinspektør, arkitekt Axel Maar udarbejdet og af boligministeriet godkendt plan en ombygning, hvorved de bagved liggende to rum nr. 17 og 18 gennem tre brede åbninger bragtes i forbindelse med forhallen. Billetsalg, garderobe og fotosalg har herefter kunnet placeres i hver sit rum under gode og tidssvarende pladsforhold.

Samtidig er adgangsforholdene ændret således, at rundgangen begynder i »Rosen« og slutter i Prinsessefløjens og Kongefløjens stueetage.

I juni 1957 blev der åbnet en umiddelbart vest for slottet af staten nyanlagt parkeringsplads, hvortil samtlige personmotor-køretøjer henvises under besøg på slottet og museet. Samtidig ophørte den hidtil i ydre slotsgård tilladte parkering.

Af »Det nationalhistoriske Museums Understøttelsesfond« blev der på museets stiftelsesdag uddelt 5 legatportioner til personalet.

Endvidere tildeltes der under 30. september 1956 kustode E. Schmith ved hans afgang efter 42 års ansættelse en legatportion som påskønnelse for hans mangeårige, udmærkede og tro tjeneste.

Professor, dr. phil. Kaare Grønbech, der siden 1. juli 1955 havde været medlem af museets bestyrelse som valgt af Det kongelige danske Videnskabernes Selskab ud af Carlsbergfondets direktion, afgik ved døden den 21. januar 1957.

Det kongelige danske Videnskabernes Selskab valgte derefter den 29. marts 1957 professor, dr. jur. Stig Iuul til medlem af museets bestyrelse i afdøde professor, dr. phil. Kaare Grønbechs sted. Valget gælder for resten af professor Stig Iuuls funktionstid som medlem af Carlsbergfondets direktion, d. v. s. til 30. september 1958.

Den 17. juni 1957 afgik bestyrelsens formand, direktør for De danske Kongers kronologiske Samling på Rosenborg, kammerherre, greve C. Trampe ved døden efter at have beklædt formandsposten siden 11. marts 1948.

Under 22. juni 1957 beskikkede Hans Majestæt Kongen kabinetssekretær, kammerherre G. Bardenfleth som direktør for De danske Kongers kronologiske Samling på Rosenborg og dermed som formand i bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.

Under 7. august 1957 beskikkedes bestyrelsens formand, kammerherre G. Bardenfleth af undervisningsministeriet som medlem af bestyrelsen for »Gammel Estrup, Jyllands Herregårdsmuseum« i afdøde kammerherre, greve C. Trampes sted for den resterende del af 5 års perioden 15. marts 1955 til 15. marts 1960.

Museets faglige personale består ved udgangen af året 1956-57 af følgende:

Museumsdirektør, cand. mag. JØRGEN PAULSEN (ansat ved museet 1. oktober 1936, i sin nuværende stilling 1. oktober 1953).

Museumsinspektør, cand. mag. H. D. SCHEPELERN (ansat ved museet 1. april 1944, i sin nuværende stilling 1. april 1946).

Museumsinspektør, cand. mag. POVL ELLER (ansat ved museet 10. maj 1954, i sin nuværende stilling 1. april 1956).

Museet har i året 1956-57 været besøgt af 222.363 gæster.

Frederiksborg, den 19. december 1957.

G. BARDENFLETH.

STIG IUUL.

JOHANNES BRØNSTED.

C. ELLING.

JØRGEN PAULSEN.

Ny Carlsbergfondet.

Fra Ny Carlsbergfondets direktion er modtaget følgende beretning:

For Ny Carlsbergfondets midler er der i regnskabsåret 1956–57 erhvervet eller bidraget til erhvervelse af de efternævnte kunstværker samt til andre nedenfor angivne fundatsmæssige formål anvendt de vedføjede beløb.

A.

Indkøb og uddeling af kunstværker, kunstneriske
udsmykninger m. m.

I.

Der er i løbet af året til museer eller andre offentlige institutioner skænket eller givet tilskud til erhvervelse af følgende kunstværker.

Ny Carlsberg Glyptotek:

1. Hoved af grif. Bronze. Græsk arbejde. 7. årh. f. Chr. Deponeret.
2. Gedebuk. Broncestatuette. Kretisk? 7.–6. årh. f. Chr. Deponeret.
3. Degas: Danserinde, der går op ad en trappe. Tegning. Deponeret.
4. Samme: L'Écolière. Broncestatuette. Deponeret.

Det danske Kunstindustrimuseum:

5. 5. og sidste bidrag af en fem-årig bevilling til indkøb af ældre kunsthåndværk, for hvilket efter museets meddelelse er erhvervet:

Æske af træ med lak og perlemor. Kina 13.–14. årh.
1 par stager af skildpadde og sølv. Tyskland ca. 1700.
Slendang af vinrød taft. Java 18.–19. årh.

- 1 par braceletter med miniatureportræt. Danmark? 18. årh.'s 1. halvdel.
- Kapsel af guld med Kristi og Jomfru Marias monogram. Tyskland 17. årh.'s 2. halvdel.
- Pyntehåndklæde med fem dragværksborter. Hedeboegnen 1802.
- Chokoladekande, dekoreret med landskab i purpur. Kgl. Porcelainsfabrik 18. årh.'s slutning.
- 1 par kopper af porcelæn. Kgl. Porcelainsfabrik 18. årh.'s slutning.
- Figur af porcelæn: Kone med ænder. Kgl. Porcelainsfabrik 18. årh.'s slutning.
- 1 par kammerstager af porcelæn dekoreret med brogetmalede buketter. Kgl. Porcelainsfabrik 18. årh.'s slutning.
- Kurv og fad af porcelæn, dekoreret med brogetmalede buketter og strøblomster. Kgl. Porcelainsfabrik 18. årh.'s slutning.
- Mælkekande af porcelæn, dekoreret med blomster og insekter. Meissen 18. årh.'s midte.
- Japansk træsnit, Harunobu: Moder og barn i en have.
- Japansk træsnit, Kiyonobu: Skuespiller i kvinderolle.
- Japansk træsnit, Yoshinobu: To brevskrivende damer overraskes af en ung mand.
- Agehynde i flamsk vævning. Skaane 18. årh.
6. Korkåbe af guldindvirket fløjlsbrokade. Stof fra Tyrkiet 16. årh.
7. Korkåbe af guld- og sølvindvirket silkebrokade. Stof fra Kashan 17. årh.
8. Hjørneskab af palisander med indlagte træsorter og broncer, udført hos Pierre Migeon. Paris 18. årh.'s midte.
9. Kartel-ur af lueforgylt bronze, betegnet Balthazar à Paris, 18. årh.'s midte.
10. Pluto og Proserpina. Efter Bernini. Tilskrevet Simon Carl Stanley. Ca. 1768. Kastrupfajance.

Statens Museum for Kunst:

Den kgl. maleri- og skulptursamling:

11. Meindert Hobbema: Landskab. Ca. 1665. Olie. Tilskud.

Den kongelige kobberstiksamling:

12. Camille Pisarro: Paysanne portant des seaux. 1889. Radering.
13. Samme: Eglise et ferme d'Eragny. 1890. Radering.

Nationalmuseet:

III. afdeling:

14. 2 ens rokokospejle og 2 ens konsoller med marmorplader. Udskåret, forgyldt træ. Danmark 18. årh.'s midte.

Etnografisk samling:

15. 10 stykker islamisk keramik:
  - Lille skål med gul dekoration (panter). Samarra 10. årh.
  - Skål med fuglefigur. Sari 10.–11. årh.
  - Lustre-malet skål med 6 siddende figurer. Rajj 12. årh.
  - Lustre-malet skål med geometrisk dekoration. Rajj 12. årh.
  - Lustre-malet hankekande. Rajj 12. årh.
  - Turkisfarvet skål med sort dekoration. Sultanabad 13. årh.
  - Skål med blå og sort dekoration på lys bund. Sultanabad 13. årh.
  - Krukke med blå striber på lys bund. Sultanabad eller Kashan 13. årh.
  - Lys skål, »riskorn-teknik«. Saljuq-type. 12. årh.
  - Stor skål med brun dekoration på lys bund. Såkaldt Samarkand-type. 11. årh.

Antiksamlingen:

16. Sortfiguret attisk amphora af terracotta, tilskrevet den såkaldte Gorgo-maler. Begyndelsen af 6. årh. f. Chr. Tilskud.
17. Sortfiguret attisk lekythos af terracotta med fremstilling af Odysseus' flugt fra kyklopens hule. 5. årh.'s begyndelse.
18. Rødfiguret attisk lekythos af terracotta, udført af Nikon-maleren. Ca. 460 f. Chr.

Jysk nervesanatorium, pr. Vejle:

19. Sigurd Swane: Landskab. 1936. Olie. Deponeret. Maleriet tilbagegivet Ny Carlsbergfondet af institutionen *Vejlefjord sanatorium*, til hvilken det var overdraget 1936–37.

Odense bys museer:

Fyns stiftsmuseum:

20. Edvard Weie: Dreng. Olie. Tilskud.

Randers kunstmuseum:

21. Vilhelm Lundstrøm: Nature morte. 1920. Olie. Gave i anledning af museets 70-års jubilæum.
22. Johannes Bjerg: Gry (modelleret 1939–42). Bronze. Tilskud.

Reventlowmuseet på Pederstrup:

23. To armstole. Danmark 18. årh.'s slutning.
24. Lysekroner med prismes. 18. årh.'s slutning. Istandsættelse af samme. Deponeret.

Kunstmuseet i Sorø:

25. Harald Giersing: Jernbane gennem skoven. Sorø 1916. Olie.

Teatermuseet:

26. C. A. Lorenzen: Parti fra Dyrehavsbakken. Ca. 1810. Olie. Tilskud.

Øster Tim skole:

27. Afstøbning i gips af Thorvaldsens statue Hebe.

II.

31. uddeling af kunstværker til provinskunstmuseerne november 1956.

Aabenraa museum:

1. Niels Grønbech: Interiør, aften. 1955. Olie. Erhvervet 1955/56.
2. Sigurd Swane: Kirsebærtræerne blomstrer. 1954. Olie. Erhvervet 1954/55.

Aalborg kunstmuseum:

3. Mogens Bøggild: Toni. Portrætbuste. 1935. Brændt ler. Erhvervet 1955/56.
4. Jørgen Haugen Sørensen: Portræt af Poul Lillesøe. 1955. Bronze. Erhvervet 1955/56.

Aarhus museums kunstafdeling:

5. Preben Hornung: Variationer over en jernbaneoverskæring. Nr. 2. 1955. Olie. Erhvervet 1955/56.
6. Ulf Rasmussen: Foraarsridt. Keramik. Erhvervet 1955/56.

Esbjerg kunstforening:

7. Mogens Andersen: Komposition XV. 1955. Olie. Erhvervet 1955/56.
8. Kaj Ejstrup: Model med hvidt klæde. 1952-55. Olie. Erhvervet 1955/56.

Fyns stiftsmuseum, Odense:

9. Erik Hoppe: Eftermiddag i parken. Olie. Erhvervet 1955/56.
10. Anna Maria Lütken: Min mormor. 1954. Olie. Erhvervet 1954/55.

Horsens museums kunstafdeling:

11. Poul Ekelund: Siddende kvinde forfra. 1955. Olie. Erhvervet 1955/56.
12. Helge Jensen: Grusgrav ved Mogenstrup. 1950. Olie. Erhvervet 1955/56.

Kolding kunstforening:

13. Sven Havsteen-Mikkelsen: Skær. Rød aften. 1953-54. Olie. Erhvervet 1953/54.
14. Hans Ejler Sjøstedt: Ulla. 1955. Olie. Erhvervet 1955/56.

Lolland-Falsters stiftsmuseum:

15. Th. Hagedorn-Olsen: Fjordbillede, mørk vinterdag. 1956. Olie. Erhvervet 1955/56.
16. Jens Nielsen: Englene kommer. 1953-55. Olie. Erhvervet 1955/56.

Randers museum:

17. Niels Frandsen: Tove. Broncebuste. 1955. Erhvervet 1955/56.
18. Knud Nellemose: Pia. Broncebuste. 1955. Erhvervet 1955/56.

Ribe kunstmuseum:

19. Knud Agger: Lys gråvejrsdag på Venø. 1955–56. Olie. Erhvervet 1955/56.
20. Karl Otto Johansen: På trappen over San Cataldo. 1955. Relief i bemalet teaktræ. Erhvervet 1955/56.

Kunstmuseet i Sorø:

21. William Scharff: Spejlet. 1916. Olie. Erhvervet 1955/56.
22. Olaf Stæhr-Nielsen: Pige med frakke. 1955. Roche keramik. Erhvervet 1955/56.

Museum for Tønder amt og by:

23. Victor Haagen-Müller: Stille augustdag, Skagen. 1945. Olie. Erhvervet 1945/46.
24. August Keil: Ægyptisk kvinde med vandkrukke og fugl. Broncestatue. 1955. Erhvervet 1955/56.

Vejen museum:

25. Folmer Bendtsen: Forårslys. Nørrebro. 1953. Olie. Erhvervet 1954/55.
26. Jens Søndergaard: To kvinder i en stue. 1952/53. Olie. Erhvervet 1953/54.

Vejle museum:

27. Elof Risebye: Natten. 1955. Olie. Erhvervet 1955/56.
28. Viggo Rørup: Syende dame. 1955. Olie. Erhvervet 1955/56.

III.

Andre kunstindkøb:

1. Else Alfelt: Cathedralbillede – gult. 1955. Olie.
2. Samme: Arkaisk landskab med Kronos. 1955. Akvarel.
3. Folmer Bendtsen: Tidligt forår, lossepladsen. 1956. Olie.
4. Flemming Bergsøe: Sadelgangen. 1956. Olie.
5. Eduard Borregaard: Havebillede, vinter. 1955. Olie.
6. Marlie Brande: Hedeskyen. 1956. Tegning.
7. Gottfred Eickhoff: Knælende kvinde. 1947. Bronze.
8. Svend Engelund: Gudenådalen. 1957. Olie.

9. Samme: Model. 1957. Olie.
10. Poul Ekelund: Landskab. 1956. Olie.
11. Helge Ernst: Billede. Bevægelsesmotiv. 1956. Olie.
12. Niels Grønbech: Interiør, vindue. 1956. Olie.
13. Lauritz Hartz: Skrænter ved Ebbelykke. 1956. Olie.
14. Johannes Hofmeister: Huse ved havet. 1956. Olie.
15. Egill Jacobsen: Vilde planter. 1956. Olie.
16. Samuel Joensen-Mikines: Kirkegængere. 1956. Olie.
17. Arne Johannesen: Landskab, september. 1956. Olie.
18. Aksel Jørgensen: Søndag ved St. Annæ Plads. 1909. Olie.
19. Ole Kielberg: Bygevejr. 1955-56. Olie.
20. Kai Mottlau: Tilfrossen fjord. 1955. Olie.
21. Ejnar Nielsen: Ved solnedgang i april. Gjern. 1893. Olie.
22. Søren Hjorth Nielsen: Landsby, Læsø. 1955-56. Olie.
23. Tove Olafsson: Vaskekone. 1955. Asketræ.
24. Laura Brun Pedersen: Strandturen i regn. 1956. Olie.
25. Martinus Rørbye: Vugge (Cerbera). Pen og vandfarve.
26. Samme: Maria Maggiore ved Nocera. Pen og vandfarve.
27. Knud Raaschou-Nielsen: Fra hytten. Holmegaards glasværk. 1956. Olie.
28. Kai Sass: Landskab. Tibirke. 1956. Olie.
29. William Scharff: Legende. 1916. Olie. 2. og sidste Rate.
30. Samme: Bevægelsesmotiv. 1918. Olie.
31. Povl Schrøder: Susanne. 1956. Olie.
32. Henrik Starcke: Reliefgruppe. 1929-56. Bronze.
33. Christine Swane: Dame med vifte. 1926. Olie.
34. Sigurd Swane: Bygade. Andalusien. 1957. Olie.

Som testamentarisk gave fra malerinden frøken Elisabeth Neckelmann har Ny Carlsbergfondet modtaget:

35. Peter Hansen: Elisa Nikoline Hansen, født Schoubye, kunstnerens hustru. Ca. 1912. Olie.

IV.

Udsmykninger.

1. Aalborghallen. HENRIK STARCKE: Polykromt relief til forhallen. 4. og sidste rate (jvf. årsberetning 1953-54).

2. Aarhus universitet. JAN BUHL: Kalkstensrelief til forhallen. 5. rate (jvf. årsberetning 1950–51).
3. Birkerød, Bistrupskolen. ALBERT EMIEL: Freskoudsmykning. 2. og sidste rate (jvf. årsberetning 1955–56).
4. Christiansfeld, forsamlingsgården Frej. STEFAN VIGGO PEDERSEN: Udsmykning af nordvæggen. 2. rate (jvf. årsberetning 1955–56).
5. Flensborg idrætsanlæg. HUGO LUISBERG: »Fejende hjort«. Broncefigur. 2. og sidste rate (jvf. årsberetning 1955–56).
6. Fredericia. Statens kostskole for døve. JØRGEN GUDMUNDSEN-HOLMGREEN: Pige. Skulptur i bronze. 1. rate.
7. Frederikshavn. Fladstrand skole. NIELS FRANDBSEN: Frugtplukkerske. Skulptur i bronze ved skolens hovedindgang. 1. rate.
8. Gerlev–Draaby sogneskole. OLAF STÆHR NIELSEN: Polykromt relief i Saxbostentøj til den østre gavl. 2. og sidste rate (jvf. årsberetning 1955–56).
9. Haarby folke- og realskole. HUGO LUISBERG: Galoperende giraf. Bronze. 1. rate.
10. Helsingør. KAJ GOTTLÖB: Monument for Christiern Pedersen. 2. og sidste rate (jvf. årsberetning 1955–56).
11. Hvidovre rådhus. EGILL JACOBSEN: Abstrakt komposition, olie på lærred, til rådhusets vielseslokale. 1. rate.
12. Hvornum forsamlingshus. CLAES LORENZEN: Polykromt relief i glaseret stentøj. 2. og sidste rate (jvf. årsberetning 1955–56).
13. Kolding. Julemærkesanatoriet ved Kolding fjord. MOGENS ZIELER: Udsmykning i spisesalen. 2. og sidste rate (jvf. årsberetning 1955–56).
14. Korinth. Brahetrolleborg kommuneskole. NIELS GRØNBECH: »Grev J. L. Reventlow og grevinde Sybilla Reventlow på besøg i en af de gamle skolestuer på Brahetrolleborg«. Maleri i olie til skolens forhal. 1. rate.
15. København, Christiansborg, folketingets lokaler. WILLIAM SCHARFF: Gobelin. 4. rate (jvf. årsberetning 1953–54).
16. København, universitetsbibliotekets 1. afdeling. Rekonstruktion af farvet glastrude i bogsalen efter den bevarede tegning af J. D. HERHOLDT.
17. Middelfart. HANS OLSEN: Brønd i drevet kobber til opstilling på fisketorvet. 6. rate (jvf. årsberetning 1951–52).

18. Samme. Arkitekt SØREN SASS: Tegning til fisketorvets regulering.
  19. Nykøbing katedralskole. HELGE REFN: Fra Hellas til Guldborgsund. Oliemaleri til udsmykning af skolens spisesal. 1. rate.
  20. Odense. Fynske gartner- og frugtavlerhøjskole. THERESE LUCHESCHITZ: Dreng med solsort i hånden. Bronceskulptur til opstilling i skolens gård. 1. rate.
  21. Odense. Risingskolen. POVL SØNDERGAARD: Skulptur i granit. 2. rate (jvf. årsberetning 1955-56).
  22. Rom. Det danske institut for videnskab og kunst. OLE WANSCHER: Møblering af instituttets repræsentationslokaler.
  23. Rungsted kommuneskole. ELSE ALFELT: Glasmosaikvæg ved indgangen. 5. og sidste rate (jvf. årsberetning 1952-53).
  24. Rønne børneasyl. GERTRUD KUDIELKA: Legende børn. Polykromt keramisk relief over indgangsdøren. 1. rate.
  25. Silkeborg, centralsygehuset for Skanderborg amt. HELGE JENSEN: 4 malerier til dagligstuen på 2. sal. 5. rate (jvf. årsberetning 1952-53).
  26. Sindal centralskole. HELGE NIELSEN: Udsmykning af børnenes spisesal. 2. rate (jvf. årsberetning 1955-56).
-

B.

Til andre fundatsmæssige formål er anvendt følgende beløb:

1. AARHUS PERMANENTE Udstilling: Overflytning af Charlottenborgudstillingens afdeling for bygningskunst til Aarhus. Tilskud 600 kr.
2. Tidsskriftet ACTA ARCHAEOLOGICA: Tilskud 1957 2.500 kr. 1. rate af treårig bevilling på i alt 7.500 kr.
3. AKADEMISK ARKITEKTFORENING: Tilskud til udgivelse af tidsskriftet »Arkitekten« 1956 1.000 kr.
4. FORENING FOR BOGHAANDVÆRK: Tilskud til udgivelse af »Bogvennen« 1956 2.500 kr.
5. Bibliotekar HENRIK BRAMSEN: Tilskud til studierejse til Italien 1.200 kr.
6. Bibliotekarerne HENRIK BRAMSEN og mag. art. BJØRN OCHSNER: Tilskud til udgivelse af Henrik Bramsen, Marianne Brøns og Bjørn Ochsner »Early Photographs of Architecture and Views in two Copenhagen Libraries« 1957 3.978 kr.
7. CARL JACOBSENS MUSEUMSMANDSLEGAT 1957: Museumsinspektør ved Nationalmuseet, dr. phil. Ole Klindt-Jensen 4.000 kr.
8. Udstillingen ved Charlottenborg: Tilskud til udgivelse af »Charlottenborg gennem 100 Aar« 1957. Udstillingskatalog i anledning af 100-års jubilæet 5.000 kr.
9. Arkitekt CHARLES CHRISTENSEN: Opmåling af vestfløjen på Koldinghus 1.800 kr.
10. Samme: Opmåling af Trøjborg ruin 1.100 kr. 1. rate af bevilling på i alt 4.400 kr.
11. Museumsinspektør TOVE CLEMMENSEN og dr. phil. MOGENS B. MACKEPFRANG: Tilskud til udgivelse af »Chr. IX's Palæ på Amalienborg 1750–1906« 1956 9.500 kr.
12. TORBEN HOLCK COLDING: Fotografering af miniaturer af Cornelius Høyer m. v. 100,29 kr. 2. rate af bevilling på i alt 600 kr.

13. DANSK HAVEARKITEKTFORENING: Tilskud til udgivelse af tidsskriftet »Havekunst« 1956 1.000 kr.
14. Landsforeningen DANSK KUNSTHAANDVÆRK: Tilskud til udgivelse af tidsskriftet »Dansk Kunsthåndværk« 1957 3.000 kr.
15. DANSK KUNSTMUSEUMSFORENING: Årsbidrag for 1957. 1.500 kr.
16. Samme: Extraordinært medlemsbidrag 1.000 kr. 1. rate af bevilling på i alt 3.000 kr.
17. Dr. phil. EJNAR DYGGVE: Studierejse til Italien 2.266 kr.
18. Bibliotekar, mag. art. SVEND ERIKSEN: Studierejse til Paris 1.800 kr.
19. Foreningen FRANSK KUNST: Årsbidrag 1.000 kr. 2. rate af femårig bevilling på i alt 5.000 kr.
20. Foreningen GAMLE BYGNINGERS BEVARING: Tilskud til udgivelse af Svend Eriksen: »Om vælske gavle« 1956 (foreningens årsskrift for 1956) 1.000 kr.
21. Kunsthistorikeren POUL GAMMELBO: Studierejse til Italien 2.870 kr.
22. Lektor, cand. mag. GEORG GARDE: Til fuldførelse af afhandlingen »Danske silkebroderede Lærredsduge i 16. og 17. Aarhundrede« 2.500 kr.
23. Museumsinspektør, mag. art. MOGENS GJØDESEN: Studierejse til Italien 2.950 kr.
24. Selskabet til HAANDARBEJDETS FREMME: Tilskud til afholdelse af en konkurrence til fremskaffelse af kunstnertegninger til håndknyttede tæpper 2.400 kr.
25. Arkitekt ERIK HANSEN: Forlængelse af studieophold i Athen 1.500 kr.
26. Foreningen til HOVEDSTADENS FORSKØNNELSE: Klicheer til Ingwer Ingwersen: Om byens træer 1956 2.500 kr.
27. Museumsinspektør, professor OTTO KOEFOED-PETERSEN: Studierejse til Bruxelles og Paris 3.000 kr.
28. Museumsassistent frøken RIGMOR KRARUP: Studierejse til München 1.335 kr.
29. KUNSTHISTORISK PLADEARKIV: Registrering og ordning af en samling fotografiske plader 2.000 kr.
30. Serien KUNST I DANMARK: Tilskud til udgivelse af Erik Fischer »Moderne dansk Grafik 1940-56« 1957 5.500 kr.

31. Samme: Tilskud til udgivelse af Poul Vad »Vilhelm Hamershøi« 1957 5.500 kr.
32. KUNSTINDUSTRIMUSEET: Garantium til afholdelse af udstilling i museet af nærorientalsk tekstilkunst 2.262,40 kr.
33. SELSKABET FOR KUNSTVIDENSKAB: Tilskud til foredrag af dr. Sturla Gudlaugsson 600 kr.
34. KØBENHAVNS IDRÆTSPARK: Tilskud til nedtagning af Jean Gauguins beskadigede figur »Havhesten« 433 kr. (indtil videre magasineret i Kunstindustrimuseet).
35. Museumsinspektør, mag. art. HANS LASSEN: Tilskud til undersøgelse af dansk fajance 2.500 kr. 1. rate af bevilling på i alt 4.000 kr.
36. Museumsinspektør, cand. jur. ANDRÉ LETH: Studierejse til Stockholm, Paris m. m. 1.000 kr. 2. og sidste rate af bevilling på i alt 2.000 kr.
37. Museet »LISELUND GAMLE SLOT«: Driftstilskud 1.000 kr. 3. og sidste rate af treårig bevilling på i alt 3.000 kr.
38. NATIONALMUSEET: Tilskud til udsmykning og restaurering af riddersalen i Prinsens Palæ. Gave i anledning af museets 150-års jubilæum. 14.500 kr.
39. Samme, II afdeling: Tilskud til udgivelse af »Danmarks Kirker« 27.283,47 kr.
40. NY CARLSBERG GLYPTOTEK: Supplement til dækning af underskud i 1956 19.486,54 kr.
41. Samme: A konto udbetaling på budgetteret underskud for 1957 20.000 kr.
42. Samme: Ombygning af Dahlerups bygning 750.308,13 kr.
43. Samme: Til afholdelse af jubilæumsudstilling 9.764,10 kr.
44. Samme: Tjenesterejse for museumdirektør, dr. phil. Vagn Poulsen til Basel 800 kr.
45. Samme: Foredrag m. v. 944,80 kr.
46. Samme: Tilskud til koncerter af Collegium Musicum 2.400 kr.
47. Museumsinspektør, fil. dr. HARALD OLSEN: Tilskud til studierejse til München og Venezia 780 kr.
48. Museumsdirektør, dr. phil. VAGN POULSEN: Studierejse til Spanien 3.900 kr.
49. Museumsdirektør, dr. phil. HAAVARD RØSTRUP: Tilskud til studierejse til Paris 400 kr.

50. Museumsdirektør, cand. mag. VILHELM SLOMANN: Til kunsthistoriske studier 3.000 kr. 1. rate af toårig bevilling på i alt 6.000 kr.
51. Samme: Fotografier til brug ved undersøgelser af romansk dekorativ skulptur 1.296,90 kr. 2. rate af bevilling på i alt 2.500 kr.
52. Samme: Studierejse til Jylland 1.000 kr.
53. STATENS MUSEUM FOR KUNST: Tilskud til »Kunstmuseets Aarsskrift 1952–1955 XXXIX–XLII« 1956 3.501,66 kr.
54. STIPENDIAT TIL ITALIEN OG GRÆKENLAND 1956: Billedhuggeren Gunnar Westman 12.000 kr.
55. STIPENDIAT TIL ITALIEN 1957: Arkitekt Halldor Gunlögsson 5.000 kr. 1. rate af bevilling på i alt 10.000 kr.
56. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: Magister Ole Næsgaard 2.000 kr. 3. og sidste rate af toårig bevilling på i alt 8.000 kr.
57. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: Samme 2.000 kr. 1. rate af etårig bevilling på i alt 4.000 kr. (forlængelse).
58. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: Museumsinspektør, magister Erik Fischer 4.000 kr. 2. rate af toårig bevilling på i alt 8.000 kr.
59. VANDREUDSTILLINGEN AF KUNST TIL SEMINARIERNE: Tilskud for skoleåret 1956–57 2.500 kr.
60. Serien VOR TIDS KUNST: Tilskud til udgivelse af Pierre Lübecker: »Harald Leth« 1957 2.900 kr.
61. Samme: Tilskud til udgivelse af Johan Møller Nielsen: »Poul Björklund« 1957 2.900 kr.

C.

Af særkontoen (jvf. fundatsen § 6 in fine) er der i 1956–57 givet følgende bevillinger:

1. Købstadmuseet »DEN GAMLE BY«, Aarhus: Tilskud til genopførelse af Helsingørs gamle teater 2. rate 5.000 kr. af bevilling på i alt 15.000 kr. (jvf. årsberetning 1955–56).
2. HUSUM DANSKE SKOLE: Afstøbninger i gips af Thorvaldsens relieffer »De fire Aarstider« 302,60 kr.
3. MADVIGKONGRESSEN'S redaktionskomité: Klicheer til kongressens akter 2.793 kr.

4. Bibliotekar AAGE MARCUS: Tilskud til studierejse til Grækenland og Istanbul 2.000 kr.
  5. ALEX SECHER: Tilskud til udgivelse af »Gensyn med Grønland« 1957 4.000 kr.
  6. Komiteen for genopførelse af KRYPTEN UNDER VOR FRUE KIRKE I AARHUS: 5.000 kr. Tilskud.
-

For Ny Carlsbergfondets direktion, d. 18. december 1957.

V. THORLACIUS-USSING.

Regnskab og status for Carlsbergfondet samt afdelingerne A, B og C og Ny Carlsbergfondet

(Meddelt af kvæstor, afdelingschef Poul Plate).

Carlsbergfondet.

Fondets indtægt i 1956/57 har udgjort:

Bryggeriernes overskud for 1956/57 efter fradrag af
Ny Carlsbergfondets andel og henlæggelse til Gamle
Carlsbergs særlige reservefond . . . . . 1.196.378 kr. 12 ø.

Renteindtægt . . . . . 3.841.256 - 34 -

Ejendomsindtægter . . . . . 27.069 - 34 -

5.064.703 kr. 80 ø.

Til administration m. v., fondets bygning og hovedbygningen
på Gamle Carlsberg er medgået . . . . . 505.162 - 39 -

Fondets overskud udgør herefter . . . . . 4.559.541 kr. 41 ø.

Heraf er afsat til uddeling som rådighedssum for afdelingerne
for 1957/58¹ . . . . . 3.000.000 - » -

Til formueforøgelse er således . . . . . 1.559.541 kr. 41 ø.

Kursværdien på fondets obligationer viser en beregnet frem-
gang på . . . . . 187.722 - 66 -

Den regnskabsmæssige formueforøgelse bliver således . . . . . 1.747.264 kr. 07 ø.

---

hvilket beløb er fordelt med $\frac{2}{3}$ på grundfondet og $\frac{1}{3}$ på
reservefondet.

¹ Det afsatte beløb er pr. 1. oktober 1957 fordelt med 350.000 kr. til hver af afdelingerne A og C og 2.300.000 kr. til afdeling B.

Status den 30. september 1957.**Aktiver:**

Carlsberg Bryggerierne:

Gamle Carlsberg	5.599.947 kr. 09 ø.
Ny Carlsberg	4.033.885 - 59 -
Carlsbergs aftapningsanstalt og andre nyanlæg med fradrag af afskrivning	96.121.801 - 58 -
Bryggeriet Alliance	235.000 - » -
Andre faste ejendomme	2.650.081 - 13 -
Beholdninger	22.696.835 - 46 -
Kassebeholdning	2.135.292 - 01 -
Udestående fordringer m. m. . .	45.311.094 - 03 -

 178.783.936 kr. 89 ø.

Værdipapirer:

a. Børseffekter	62.720.591 kr. 16 ø.
b. Prioritetsobligationer	7.617.872 - 26 -
c. Andre værdipapirer	9.010.695 - 66 -

 79.349.159 - 08 -

Ejendomskonto	3.278.045 - 41 -
Krav på bryggerierne for tilbageholdt driftsoverskud	11.750.000 - « -
Andet tilgodehavende	5.919.300 - » -
Carlsberg Bryggeriernes understøttelsesfonds effekter	14.938.410 - » -
Bank- og kassebeholdning	1.152.042 - 48 -
Reguleringskonto (saldo af ind- og udbetalinger efter ^{30/9} 1957)	1.445.829 - 94 -
Varmekonto	72 - 33 -

 296.616.796 kr. 13 ø.

Passiver:

Carlsberg Bryggerierne:

Prioritetskonto	1.166.468 kr. 02 ø.
Afskrivningskonto for gamle værdier	9.000.000 - » -
Tilbageholdt til driftskapital og nyanlæg af Carlsbergfondets andel i driftsoverskudet	11.750.000 - » -
Tilbageholdt til driftskapital og nyanlæg af Ny Carlsberg- fondets andel i driftsover- skudet	11.250.000 - » -
Anden gæld	82.924.832 - 38 -
Carlsbergfondets jubilæumsle- gater	400.000 - » -

 116.491.300 kr. 40 ø.

 At overføre... 116.491.300 kr. 40 ø.

	Overført...	116.491.300	kr. 40 ø.
Reservefond I		40.000.000	- » -
— II		4.000.000	- » -
Fornyelsesfond		5.865.313	- 21 -
Carlsberg Bryggeriernes understøttelsesfond		14.938.410	- » -
Særligt reservefond A		1.500.000	- » -
— — B		1.455.370	- 94 -
— — C		3.762.419	- 74 -

Afdelingerne:

Afdeling A	1.348.963	kr. 66 ø.	
— B	5.030.348	- 09 -	
— C	2.872.454	- 23 -	
Dispositionskonto	2.451.117	- 21 -	
			<hr/>
		11.702.883	- 19 -
Afsat til uddeling som rådighedssum for afdelingerne for 1957/58		3.000.000	- » -
Prioritetskonto		461.822	- 60 -
Det Jacobsenske familielegat		80.022	- 94 -
Kursdifferencekonto		9.910.300	- » -
Kapitalkonto		83.448.953	- 11 -
			<hr/>
		296.616.796	kr. 13 ø.

Til kapitalkonto svarer:

Fondets stående konto i Gamle Carlsberg	6.952.692	kr. 14 ø.	
Fondets stående konto i Ny Carlsberg	5.474.631	- 14 -	
Gamle Carlsbergs særlige reservefond	15.800.000	- » -	
Fondets bygning på H. C. Andersens Boulevard	850.000	- » -	
Grundfond	36.247.753	- 22 -	
Reservefond	18.123.876	- 61 -	
			<hr/>
		83.448.953	kr. 11 ø.

Afdeling A (Laboratoriet).

Indtægt:

Rådighedssum for 1956/57	310.000 kr.	» ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue.....	59.375	- » -
Rente af kassebeholdning m. m.	4.370	- 21 -
Diverse indtægter	26.804	- » -
Tilskud fra afdeling B.....	154.264	- » -
Tilskud fra afdelingernes dispositionskonto	29.849	- 99 -
	<hr/>	
Samlet indtægt...	584.663 kr.	20 ø.
Underskud (dækket af formuen).....	169.869	- 78 -
	<hr/>	
	754.532 kr.	98 ø.

Udgift:

Lønninger	367.183 kr.	95 ø.
Ulykkesforsikring	2.793	- 75 -
Bygninger, fast inventar, haverne	154.472	- 06 -
Biblioteket	16.731	- 33 -
Forbrug	198.572	- 41 -
Udgivelse af »Comptes rendus«	6.829	- 87 -
Bestyrelsesudgifter	181	- 25 -
Uforudsete og ekstraordinære udgifter.....	7.768	- 36 -
	<hr/>	
Samlet udgift...	754.532 kr.	98 ø.

Formue ^{30/9} 1957:

Krav på fondets formue.....	700.000 kr.	» ø.
Kassebeholdning + saldo af reguleringskonto.....	37.341	- 57 -
Laboratoriebygningen	530.000	- » -
Ejendommen Gl. Carlsbergvej 8	81.622	- 09 -
	<hr/>	
	1.348.963 kr.	66 ø.

Afdeling B (Fondets videnskabelige understøttelser).

Indtægt:

Rådighedssum for 1956/57	1.580.000	kr.	»	o.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	295.000	-	»	-
Rente af kassebeholdning	18.917	-	44	-
Rente vedrørende Carlsbergfondets biologiske Institut	164	-	91	-
Refusioner vedrørende ældre bevillinger	40.905	-	73	-
Tilskud fra afdelingernes dispositionskonto	250.000	-	»	-
	<hr/>			
Samlet indtægt...	2.184.988	kr.	08	o.
Underskud (dækket af formuen).....	122.047	-	81	-
	<hr/>			
	2.307.035	kr.	89	o.

Udgift:

Understøttelser til videnskabelige arbejder ¹	1.942.959	kr.	95	o.
Tilskud til Videnskaberne Selskab	40.000	-	»	-
Carlsbergfondets universitetslegat af ²⁵ / ₉ 1926	28.000	-	»	-
— — for Aarhus Universitet...	4.000	-	»	-
Carlsbergfondets biologiske Institut:				
Lønninger	93.109	kr.	42	o.
Forsikringer, skatter m. m.....	6.053	-	81	-
Vedligeholdelse m. m.....	38.139	-	82	-
Forbrug.....	147.201	-	83	-
Ekstraordinære udgifter.....	7.571	-	06	-
	<hr/>			
	292.075	-	94	-
Samlet udgift...	2.307.035	kr.	89	o.

Formue ³⁰/₉ 1957:

Krav på fondets formue.....	4.400.000	kr.	»	o.
Kassebeholdning ÷ saldo af reguleringskonto.....	113.348	-	09	-
Biologisk Instituts bygning	517.000	-	»	-
	<hr/>			
	5.030.348	kr.	09	o.

¹ Af de givne bevillinger henstod ved årets udgang som endnu ikke udbetalte kr. 3.660.601,50. En stor del af dette beløb var dog heller ikke forfaldet til udbetaling endnu.

Afdeling C (Frederiksborgmuseet).

Indtægt:

Rådighedssum for 1956/57	310.000 kr.	» ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	125.000	- » -
Rente af kassebeholdning	31.835	- 92 -
Indtægter af billetsalg og katalogsalg	190.586	- 80 -
Forskellige indtægter	43.250	- » -
	<hr/>	
Samlet indtægt...	700.672 kr.	72 ø.

Udgift:

Administration	105.111 kr.	48 ø.
Museets drift	328.112	- » -
Samlingens forøgelse og vedligeholdelse	31.796	- 72 -
Forskellige udgifter	75.145	- 97 -
	<hr/>	
Samlet udgift...	540.166 kr.	17 ø.
Overskud	160.506	- 55 -
	<hr/>	
	700.672 kr.	72 ø.

Formue ³⁰/₉ 1957:

Krav på fondets formue	2.000.000 kr.	» ø.
Kassebeholdning ÷ udgift betalt efter ³⁰ / ₉ 1957	872.454	- 23 -
	<hr/>	
	2.872.454 kr.	23 ø.

Dispositionskonto for afdelingerne A, B og C.

Indtægt:

Rente af krav på fondets formue	164.173 kr.	45 ø.
Underskud (dækket af formuen)	115.676	- 54 -
	<hr/>	
	279.849 kr.	99 ø.

Udgift:

Udbetalt til afdelingerne A og B	279.849 kr.	99 ø.
	<hr/>	

Formue ³⁰/₉ 1957:

Krav på fondets formue	2.451.117 kr.	21 ø.
	<hr/>	

Foranstående regnskab for Carlsbergfondet og afdelingerne A, B og C har jeg gennemgået og fundet i overensstemmelse med bøgerne, som jeg har revideret og fundet rigtige. Jeg har konstateret tilstedeværelsen af de opførte kasse- og bankbeholdninger samt værdipapirer. Henlæggelserne til grundfondet og reservefondet er i overensstemmelse med fondets fundats.

København, den 19. juni 1958.

H. E. NOIESEN.
Statsautoriseret revisor.

Ny Carlsbergfondet.

Fondets indtægt i 1956/57 har udgjort:

Andel i bryggeriernes overskud for 1956/57.....	1.370.816 kr. 44 ø.
Renteindtægt	1.287.080 - 12 -
Ejendomsindtægter	37.474 - 03 -
	<hr/>
	2.695.370 kr. 59 ø.

Til administration m. v. er medgået ...	174.739 kr. 95 ø.
Indskud i Carlsbergs Pensionskasse	17.588 - 63 -
Til legater og pensioner	12.558 - » -
Afskrivning på værdi af overtagne rettigheder	133.333 - 34 -
	<hr/>
	338.219 - 92 -
Fondets overskud udgør herefter...	2.357.150 kr. 67 ø.

Heraf er stillet til rådighed til anvendelse til fundatsmæssige formål	1.601.232 - 17 -
Til formueforøgelse er således	755.918 kr. 50 ø.
	<hr/>

Til fundatsmæssige formål er der i 1956/57 anvendt følgende beløb:

Kunstindkøb	669.605 kr. 25 ø.
Andre fundatsmæssige formål	996.396 - 72 -
	<hr/>
	1.666.001 kr. 97 ø.

Status den 30. september 1957.

Aktiver:

Værdipapirer til bogført værdi:

Stats- og kreditforeningsobligationer..	12.943.290 kr.	83 ø.
Aktier	450 - » -	
	<hr/>	12.943.740 kr. 83 ø.
Indestående i faste ejendomme.....	1.047.747 -	46 -
Krav på Carlsberg Bryggerierne for tilbageholdt drifts- overskud	11.250.000 -	» -
Andet tilgodehavende	39.000 -	» -
Værdi af rettigheder overtaget i forbindelse med opgørelse pr. ³⁰ / ₉ 1951 med Carl og Ottilia Jacobsens descendens..	3.200.000 -	» -
Kasse- og bankbeholdninger.....	633.098 -	49 -
Reguleringskonto (saldo af ind- og udbetalinger efter ³⁰ / ₉ 1957)	1.198.701 -	47 -
	<hr/>	30.312.288 kr. 25 ø.

Passiver:

Skyld til Carl og Ottilia Jacobsens descendens i henhold til opgørelse pr. ³⁰ / ₉ 1951.....	3.200.000 kr.	» ø.
Konto for fundatsmæssige bevillinger	2.418.036 -	55 -
Grundfondet	21.347.080 -	33 -
Reservefondet	1.000.000 -	» -
Særligt reservefond.....	136.661 -	90 -
Kapitalkonto	2.210.509 -	47 -
	<hr/>	30.312.288 kr. 25 ø.

Grundfondet består pr. ³⁰/₉ 1957 af følgende aktiver:

Tilgodehavende hos Carlsberg Bryggerierne for tilbageholdt driftsoverskud	9.653.791 kr.	95 ø.
Stats- og kreditforeningsobligationer til værdi.....	10.826.423 -	88 -
Kontant	866.864 -	50 -
	<hr/>	21.347.080 kr. 33 ø.

Foranstående regnskab for Ny Carlsbergfondet har jeg gennemgået og fundet i overensstemmelse med bøgerne, som jeg har revideret og fundet rigtige. Jeg har konstateret tilstedeværelsen af de opførte kasse- og bankbeholdninger samt værdipapirer. Henlæggelserne til grundfondet er i overensstemmelse med fondets fundats.

København, den 19. juni 1958.

H. E. NOIESEN.
Statsautoriseret revisor.

Almindelige meddelelser.

Carlsbergfondets direktion bestod i året 1. oktober 1956–30. september 1957 af følgende:

Professor, dr. phil. KAARE GRØNBECH

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1962, død $21/1$ 1957)

Professor, dr. jur. STIG IUUL

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1958)

Professor, dr. phil. BØRGE JESSEN

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1960), direktionens formand

Professor emer., dr. phil. & scient. KNUD JESSEN

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1964)

Professor, dr. phil. AKSEL TOVBORG JENSEN

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1966).

Professor GRØNBECH havde været medlem af direktionen siden 25. september 1952. I hans sted valgte Videnskabernes Selskab i sit møde den 1. marts 1957 professor, dr. phil. & jur. FRANZ BLATT til medlem af direktionen for resten af professor GRØNBECHS funktionsperiode indtil 30. september 1962.

Carlsberg Laboratoriets bestyrelse bestod i samme tidsrum af følgende:

Professor emer., dr. phil. & scient. KNUD JESSEN, bestyrelsens formand

Professor, dr. phil. BØRGE JESSEN

Professor, dr. phil. AKSEL TOVBORG JENSEN.

Som tilforordnede:

Fhv. forstander for Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums kemiske afdeling, cand. polyt. A. C. ANDERSEN

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1960)

Direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. polyt. HANS B. FOGH

(valgt for tiden indtil $30/9$ 1960).

Bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum bestod i samme tidsrum af følgende:

Kammerherre C. S. F. greve TRAMPE, bestyrelsens formand
(død 17/6 1957)

Museumsdirektør, dr. phil. JOHS. BRØNDSTED

Professor, dr. phil. KAARE GRØNBECH

(valgt for tiden indtil 30/9 1958, død 21/1 1957).

Som tilforordnet:

Professor, dr. phil. C. ELLING.

Efter professor GRØNBECHS død valgte Videnskabernes Selskab i sit møde den 29. marts 1957 professor, dr. jur. STIG IUUL til medlem af bestyrelsen for resten af professor GRØNBECHS valgperiode.

Efter grev TRAMPES død udnævnte H.M. Kongen den 22. juni 1957 hidtilværende kabinetssekretær, kammerherre G. BARDENFLETH til direktør for De danske kongers kronologiske samling på Rosenborg fra 1. juli s. å. at regne. Ifølge Det nationalhistoriske Museums statuter indtrådte kammerherre BARDENFLETH fra s.d. som formand for museets bestyrelse.

Ny Carlsbergfondets direktion bestod i samme tidsrum af følgende:

Arkitekt, dr. phil. EJNAR DYGGVE

(valgt for tiden indtil 30/9 1961 med forbehold af aldersgrænsen)

Professor, dr. phil. K. FRIIS JOHANSEN

(valgt for tiden indtil 30/9 1967 med forbehold af aldersgrænsen)

Direktør, dr. phil. V. THORLACIUS-USSING, direktionens formand

(valgt for tiden indtil 30/9 1962 med forbehold af aldersgrænsen).

Den 13. februar 1957 valgte Carlsbergfondets direktion museumsinspektør JØRGEN STHYR og professor, dr. phil. P. J. RIIS til medlemmer af Ny Carlsbergfondets direktion i stedet for arkitekt, dr. phil. EJNAR DYGGVE og professor, dr. phil. K. FRIIS JOHANSEN fra disses fratræden på grund af alder, henholdsvis den 17. oktober og den 1. november 1957. Valgene gælder for mu-

seumsinspektør Sthyr til 30. september 1972 og for professor Riis for den resterende del af den periode, for hvilken professor Friis Johansen med forbehold af aldersgrænsen var valgt, d.v.s. til 30. september 1967.

I bestyrelsen for *Carlsbergfondets biologiske Institut* indtrådte professor AKSEL TOVBORG JENSEN i professor NIELS BJERRUMS sted fra 1. oktober 1956.

I stedet for professor KAARE GRØNBECH, der siden 25. september 1952 havde været medlem af *Ny Carlsberg Glyptoteks* bestyrelse som repræsentant for Carlsbergfondets direktion, valgte direktionen professor FRANZ BLATT til medlem af denne bestyrelse for resten af den periode, for hvilken professor Grønbech var valgt, d.v.s. til 22. juni 1958.

I efteråret 1957 besluttede direktionen pr. 30. september s. å. at forhøje grundkapitalen for »*Carlsbergs mindelegat for brygger J. C. Jacobsen*« med 1 mill. kr. til 6 mill. kr.

Fra 1. november 1956 at regne blev direktionssekretær ved Carlsberg Bryggerierne, cand. polit. E. HAUNSTRUP CLEMMENSEN udnævnt til underdirektør ved bryggerierne.

Med udgangen af august 1957 fratrådte dr. phil. VILH. EGE på grund af alder sin stilling som videnskabelig medarbejder ved Marinbiologisk Laboratorium. Dr. EGE var oprindelig ansat ved Carlsberg Laboratoriets fysiologiske afdeling, som ekstraordinær assistent fra 1. april 1921 og som ordinær assistent fra 1. oktober 1923, hvorfra han fra 1. september 1933 overgik til Marinbiologisk Laboratorium, jfr. beretning for 1932/33 side 17.

Med udgangen af august 1957 fratrådte kontorchef E. SPANG-HANSEN stillingen som arkivar ved fondet, jfr. beretning for 1954/55 side 106.

Som meddelt i beretningen for 1955/56 oprettede The Wellcome Trustees (London) og Carlsbergfondets direktion i foråret 1957 nogle stipendier under betegnelsen »*Carlsberg-Wellcome*

stipendier for britiske og danske videnskabsmænd («Carlsberg-Wellcome Travelling Research Fellowships»). Det er formålet med disse stipendier på udvekslingsbasis at fremme det videnskabelige samarbejde mellem britiske og danske forskere inden for alle grene af naturvidenskaben, der har forbindelse med lægevidenskaben og veterinærvidenskaben. Af stipendierne, der foreløbig er blevet oprettet for en periode på 5 år, uddeles der hvert år ét til en ansøger fra the United Kingdom til et års arbejde i Danmark og ét til en dansk ansøger til et års arbejde i the United Kingdom. Stipendierne varierer mellem 16.000 kr. og 24.000 kr. eller modsvarende beløb i britisk valuta for heltidsforskningsarbejde. Rejseudgifter og visse andre udgifter godtgøres særskilt. Ansøgninger om at komme i betragtning ved uddelingen af stipendierne indkaldes ved bekendtgørelse i britiske og danske dag- og fagblade m. v. hvert forår for det kommende akademiske år. Bestemmelse om uddelingen træffes efter indstilling fra en af The Wellcome Trust og Carlsbergfondet nedsat britisk-dansk komité. De britiske medlemmer af denne komité er Sir HENRY H. DALE, Brigadeer J. S. K. BOYD og Dr. F. H. K. GREEN. Som danske medlemmer af komiteen udpegede Carlsbergfondets direktion i marts 1957 professor, dr. phil. K. LINDERSTRØM-LANG, professor, dr. phil. AKSEL TOVBORG JENSEN og fhv. direktør for Statens Seruminstitut, dr. med. & jur. THORVALD MADSEN. Efter dr. Thorvald Madsens død udpegede direktionen i maj 1957 i hans sted direktør for Statens Seruminstitut, dr. med. J. ØRSKOV til medlem af komiteen. Nærmere bestemmelser om stipendierne findes i nogle af The Wellcome Trust og Carlsbergfondets direktion fastsatte »Regulations«, hvoraf eksemplarer udleveres til ansøgere og andre interesserede. Den første uddeling fandt sted for det akademiske år 1957/58, jfr. foran side 37 under beretningen for afdeling B.

Direktionen for Carlsbergfondet, den 21. juni 1958.

FRANZ BLATT

STIG IUUL

BØRGE JESSEN

KNUD JESSEN

AKSEL TOVBORG JENSEN

J. MUNCK-HANSEN.

	kr. ø.
6. KAMEFUCHI, SUSUMU: A Comment on Landau's Method of Integration in Quantum Electrodynamics. 1957.....	2,00
7. BJERRUM, NIELS: Calciumorthophosphate. I. Die festen Calciumorthophosphate. II. Komplexbildung in Lösungen von Calcium- und Phosphat-Ionen. 1958.....	10,00
8. POULSEN, VALDEMAR: Contributions to the Middle Cambrian Paleontology and Stratigraphy of Argentina. 1958.....	3,50

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 1:

5. BRODERSEN, SVEND, and LANGSETH, A.: A Complete Rule for the Vibrational Frequencies of Certain Isotopic Molecules. 1958.....	6,00
---	------

Biologiske Meddelelser.

BIND 23:

6. LARSEN, KAI: Cytological and Experimental Studies on <i>Erodium</i> with Special References to the <i>E. cicutarium</i> Complex. 1958.....	4,00
---	------

Biologiske Skrifter.

BIND 8:

5. NIELSEN, ANKER: A Comparative Study of the Genital Segments and their Appendages in Male Trichoptera. 1957...	31,00
--	-------

BIND 9:

2. RØEN, ULRIK: Contributions to the Biology of some Danish Free Living Freshwater Copepods. 1957.....	19,00
3. KØIE, M., and RECHINGER, K. H.: Symbolae Afghanicae. Enumeration and Descriptions of the Plants Collected by L. EDELBERG and M. KØIE on "The 3rd Danish Expedition to Central Asia" and by G. KERSTAN, W. KOELZ, H. F. NEUBAUER, O. H. VOLK, and others in Afghanistan. Vol. III. K. H. RECHINGER: Leguminosae. 1957.....	40,00
4. JØRGENSEN, C. A., SØRENSEN, TH., and WESTERGAARD, M.: The Flowering Plants of Greenland. A Taxonomical and Cytological Survey. 1958.....	27,00

BIND 10:

1. HAMMER, MARIE: Investigations on the Oribatid Fauna of the Andes Mountains. I. The Argentine and Bolivia. 1958... 30,00
2. BÖCHER, TYGE W., and LARSEN, KAI: Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IV. Further Studies in Short-Lived Herbs. 1958..... 5,00

Særlig Publikation.

- Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Publikationer 1917—1956. Med samlet prisliste 1742—1956. Udarbejdet af ASGER LOMHOLT. 1957. (*The Publications of The Royal Danish Academy of Sciences and Letters 1917—1956 with a List of Prices 1742—1956*)..... 12,00

Selskabets sekretariat og postadresse: Dantes Plads 5, København V.

The address of the secretariate of the Academy is:

*Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab,
Dantes Plads 5, København V, Denmark.*

Selskabets kommissionær: EJNAR MUNKSGAARD's Forlag, Nørregade 6, København K.

The publications are sold by the agent of the Academy:

*EJNAR MUNKSGAARD, Publishers,
6 Nørregade, København K, Denmark.*